

Notulen -gewijzigd vastgesteld-

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	6 maart 2023
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	Statenlid N.M. van der Waart
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

- 5 Mw. S. Abdi (PvdA), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. T.H.B. Baudet (FvD), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. Bouhlef-Lascaris (SP), Statenlid M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid J.W. Dulfer (GL), Statenlid Er (GroenLinks), mw. G. Van Geffen (N N-H.), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66),
- 10 Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. Van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid I. Kostić (PvdD), dhr. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr.
- 15 H.S. Mulder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), mw. A. Nanninga (JA21), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), Statenlid F.A.S. Zoon (PvdD).

- 20 **Afwezig:** mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. Köhler (JA21), dhr. E.J. van der Maas (VVD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD).

Agenda

1. Opening en mededelingen. (2)
2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden. (2)
- 2a. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten). (0)
- 3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding. (0)
- 3.b. Lijst geheimhouding PS. (0)
4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 6 februari 2023. (0)
5. Vaststelling Strategische Statenagenda. (0)
6. Vaststelling lijst ingekomen stukken. (0)
7. Voortgangslijst van moties. (0)
8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk. (0)
- 8.a. Besluit tot instelling van de Onderzoekscommissie geloofsbrieven (VD-15). (0)
- 8.b. Wijziging gemeenschappelijke regeling Waddenfonds (VD-6). (0)
- 8.c. 1^e begrotingswijziging 2023 Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze (VD-11). (0)
- 8.d. Alliander, afsprakenkader januari 2023 (VD-13). (0)
- 8.e. Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 (VD-8). (0)
- 8.f. Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD-7).10. (0)

Paginanummer:

9.	Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw en Voedseltransitie (VD-5)	()
10.	Verhogen krediet strategische grondaankopen (VD-12)	()
11.	Termijnagenda MRA (VD-14)	()
12.	Eerste begrotingswijziging 2023 (VD-9).	()
13.	Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022 (VD-10).	()
14.	Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD-7).	()
15.	Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16).	()
16.	Vragenuur.	()
17.	Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	()
18.	Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.	()
19.	Sluiting	()

25 *Opening om 11.07*

1. Opening en mededelingen

30 De **VOORZITTER**: Ik open de vergadering, dames en heren. Welkom. Uiteraard het verzoek om uw mobiele telefoons op stil te zetten. Welkom aan alle Statenleden, aan de leden van Gedeputeerde Staten, aan de ambtenaren en de inwoners die aanwezig zijn om mee te luisteren, de mensen die het ook online volgen. Ook weer een bijzondere dag vandaag: de laatste statenvergadering in deze vorm. 15 maart de verkiezingen. De eerstvolgende Statenvergadering is gepland op 30 mei en zal dan plaatsvinden in een nieuwe samenstelling. Dus in die zin
35 bijzonder, omdat het wellicht ook voor een aantal van u die niet meer terugkomen, ja, toch een beetje voelt als de laatste keer. Dus ik wens u in ieder geval vandaag een heel fijne, een goede, constructieve vergadering toe. En ook mezelf natuurlijk, als uw voorzitter.

40 In het kader van de mededelingen iets over onze Grondwet. Waarschijnlijk- Ik heb bedacht om hem toch wel hier en daar nog een beetje fijn te slijpen. Nee. Hij bestaat meer dan 175 jaar ondertussen. Er zijn de afgelopen tijd ook een aantal wijzigingen- Onder andere de uitbreiding van de discriminatiegronden van artikel 1 met handicap en seksuele gerichtheid. En dat betekent onlangs ook dat uit een publiekspeling gebleken is dat toch bijna negentig procent van de Nederlanders het belangrijk vinden dat we een Grondwet hebben. Dat is maar fijn en goed om te
45 weten ook. Het is een belangrijke pijler onder onze democratie en, je zou kunnen zeggen, het fundament onder onze samenleving. Zoals u weet, hebben wij de tekst van artikel 1 van de Grondwet in de hal beneden staan. Wat ik u wilde vertellen, is dat we die tekst gaan aanpassen en up to date maken, zoals artikel 1 in de Grondwet ook is. Dus mocht u er toevallig de komende tijd nog een keer naar kijken, dan zult u merken dat we hem hebben aangepast of zullen gaan
50 aanpassen aan artikel 1, zoals die op dit moment luidt. Dat in het kader van de mededelingen.

Daarnaast heb ik een aantal berichten van verhindering. Afwezig vandaag de heer Köhler van JA21, mevrouw Bezaan van de PVV, de heer Van der Maas van de VVD, mevrouw Van Meerten van de VVD. Later aanwezig vandaag de heer Heijnen van het CDA, de heer Van Gilse van de VVD, de
55 heer Van den Berg van JA21 en de heer Klein van de ChristenUnie. En de heer De Wit zal tussen 14.00 en 20.00 uur afwezig zijn. Dat zijn de aan- en afwezigen van vandaag. Verder denk ik dat we compleet zijn. Zoals u weet, stemmen we aan het eind van de vergadering en dan maken we de balans op hoeveel leden er totaal aanwezig zijn.

60 2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 2. Dat is het vaststellen van de primus mocht het tot hoofdelijke stemming komen. Nummer 34. Dat is mevrouw Nanninga. Daar zullen we beginnen, mocht het tot hoofdelijke stemming komen. De primus zoals dat heet.

65

70 Dan de vaststelling van de agenda. Er is een verzoek tot het houden van een actualiteit, ingediend door de fractie van JA21 en de SP over de bouwstop Datacentrum Microsoft. Het presidium heeft daar positief op geadviseerd. Het presidium heeft aangegeven dat we hier niet over hoeven te stemmen. Bij acclamatie is positief geadviseerd en zullen wij straks hun actualiteit houden over de bouwstop Datacentrum Microsoft.

75 Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie van JA21 inzake het protest op 24 februari 2023 van de activisten van Extinction Rebellion aan de achterzijde van het provinciehuis. Die zullen aan de orde komen bij het vragenuur aan het eind van onze vergadering.

De eerder ingediende mondelinge vragen over het datacenter in Hollands Kroon zijn ingetrokken en die komen bij de actualiteiten aan de orde.

80 Dan zijn er een aantal moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend. Ik ga de indieners in de gelegenheid stellen om die toe te lichten. Als eerste wil ik mevrouw Van Andel van het CDA de gelegenheid geven om drie moties Vreemd te gaan toelichten. Dat is de eerste met als titel Consultatie Masterplan Wonen, de tweede Verduurzamen sportaccommodaties en de derde Natuurdoelanalyses op basis van veldonderzoek. Het woord is aan mevrouw Van Andel.

85 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Die laatste zal mijn collega Willemien Koning indienen, als dat mag.

De eerste over Consultatie Masterplan Wonen. Voorzitter, het was een aparte discussie in de laatste commissie Ruimte, Wonen en Klimaat. 13 februari was dat. Eindelijk konden we het dan hebben over het lang verwachte Masterplan Wonen. Maar ook weer niet echt, want het was slechts een besprekingsstuk, waarbij werd gezegd: dit kan gebruikt worden voor de coalitieonderhandelingen. Er was – en dat vond ik eigenlijk ook wel weer verrassend – best veel enthousiasme over het plan, hoewel niemand zich ook weer echt in de kaart liet kijken; ook niet over hoe we aan zulke grote bedragen, die nodig zijn om dit plan uit te voeren, zouden moeten komen en welke keuzes we dan moeten maken. Er werd in de commissie een beetje lacherig, maar ook serieus, verwezen naar de nacht van 15 op 16 maart, waarin de onderhandelingen al zouden beginnen. En dan zouden we het echt gaan hebben over de maatregelen. Althans, de partijen die dan aan tafel zitten over de maatregelen uit dit stuk. In het stuk worden een aantal maatregelen voorgesteld die in totaal 214 miljoen euro zouden moeten kosten. Over bijvoorbeeld het knelpuntenbudget – om daarop door te gaan – is iedereen het wel eens. Maar bijvoorbeeld een fonds betaalbare koop van veertig miljoen euro: moeten we dat nou echt willen? Voorzitter, in alle eerlijkheid: ik weet het niet. De woningnood gaat mij en mijn partij zeer aan het hart. Dus op het eerste gezicht zou ik zeggen: provincie, doe alles wat je kan om daar iets tegen te doen. Of iets aan te doen. Maar in tweede instantie knaagt het. De belangrijkste tool, die de provincie in handen heeft om ruimte te bieden aan woningbouw, is letterlijk ruimte bieden aan woningbouw. Daar is de provincie nu al ontegenzeggelijk strikt in, maar daar gaat dit masterplan helemaal niet op. De constatering dat er genoeg plancapaciteit is, is nog iets anders dan wat duidelijk uit de praktijk blijkt: de daadwerkelijke woningbouw blijft achter bij de behoefte aan nieuwe woningen. Voorzitter, ik vind het best gek dat het nadrukkelijk de bedoeling lijkt om eigenlijk meteen dit stuk bij de coalitieonderhandelingen te betrekken – dat is toch voor mensen die daar niet bij zitten een ondoorzichtig proces – en dan daar te gaan besluiten wat we wel of niet zouden willen. Terwijl we naar mijn mening als Statenleden nu nog helemaal niet kunnen afwegen of de kosten van deze maatregelen opwegen tegen de baten en tegen de keuzes om iets anders dan niet te doen of om bijvoorbeeld dan de opcenten daarvoor te verhogen, zoals de VVD geopperd heeft. Ook is het niet duidelijk tegen welke obstakels de maatregelen aan zouden kunnen lopen. Daarvoor is meer inzicht en deskundigheid naar onze mening echt noodzakelijk. Daarom dien ik de volgende motie in namens het CDA en namens JA21 met het dictum: verzoeken GS een consultatie voor belanghebbenden in het woondossier over de maatregelen, die in het Masterplan Wonen beschreven staan, te organiseren, waarvan de uitkomsten uiteraard openbaar zijn. En de uitkomsten hiervan zo snel als kan na de verkiezingen aan de Staten en de onderhandelende partijen beschikbaar te stellen. En gaan over tot de orde van de dag. Alstublieft.

125 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 9-6 maart 2023**
Consultatie Masterplan Wonen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- De definitieve versie van het in 2020 door Gedeputeerde Staten beloofde Masterplan Wonen pas in februari 2023, dus een maand voor de verkiezingen, aan de Staten gepresenteerd is;
- Er in het plan maatregelen voor in totaal het bedrag van 214 miljoen euro worden voorgesteld;
- Voorgesteld wordt de in het Masterplan gepresenteerde instrumenten op te nemen in het overdrachtdossier voor de nieuwe coalitie (en dus voor de coalitieonderhandelingen gebruikt kan worden).

Overwegende dat:

- Voor het vrijmaken van de bedragen die met de maatregelen in het Masterplan wonen gemoeid zijn ingrijpende keuzes gemaakt zullen moeten worden;
- Er wordt aangegeven dat het Masterplan wonen is gepresenteerd in diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen met gemeenten en marktpartijen;
- Het presenteren van plannen iets anders is dan het overleggen over plannen;
- Het bij Provinciale Staten niet bekend is wat partijen als gemeenten, ontwikkelaars, woningbouwcorporaties en deskundigen op het gebied van woningbouw en op het gebied van financiën, van de gepresenteerde plannen vinden, bijvoorbeeld hoe zij aankijken tegen de verhouding van het te investeren geld ten opzichte van het aantal woningen dat daarmee (sneller) wordt gebouwd;
- Het niet verstandig is om het uitgeven van grote bedragen voor maatregelen op het gebied van woningbouw in het coalitieakkoord vast te leggen zonder dat duidelijk is of er draagvlak is voor deze plannen.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Een consultatie voor belanghebbenden in het woondossier over de maatregelen die in het Masterplan Wonen beschreven staan te organiseren, waarvan de uitkomsten openbaar zijn;
- De uitkomsten hiervan zo snel als kan na de verkiezingen aan de Staten en de onderhandelende partijen beschikbaar te stellen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wilma van Andel (CDA) en Eric Jensen (JA21).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): De volgende motie gaat over de subsidie voor verduurzamen sportaccommodaties. Het CDA heeft in het afgelopen jaar- Of afgelopen vier jaar – sorry – op verschillende momenten aandacht gevraagd voor sport. Ook was het CDA de enige oppositiepartij die motie 142 voor het economisch herstel en duurzaamheidsfonds mede indiende. Daarbij hebben wij de nadruk gelegd op verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, zoals plekken waar cultuurverenigingen bij bijeenkomen, buurthuizen en sportaccommodaties. Deze bijzondere plekken, die ontmoetingen tussen mensen faciliteren en de kloof in de samenleving kunnen helpen verdichten, willen wij graag steunen. Wij zijn ontzettend trots om te zien dat juist deze regelingen zo enorm succesvol zijn. Het is goed om te zien dat de provincie met deze regelingen echt in een behoefte voorziet en directe impact maakt, zowel in het versterken van de maatschappij en de ontmoeting én een bijdrage levert aan het tegengaan van klimaatverandering.

Voorzitter, de subsidieregeling Verduurzaming Sportaccommodaties Noord-Holland van twee miljoen euro, die loopt van 9 januari tot december 2023, bleek medio februari al te maken te hebben met een budgetoverschrijding. Helaas vissen vele sportaccommodaties hierdoor achter het net. Meerdere organisaties hebben zich al bij ons gemeld. Er blijkt nog veel meer potentie in de markt voor duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties. Wij willen daarom aan GS vragen te kijken wat er mogelijk is om het budget voor deze subsidie te verhogen. Er zijn de daarvoor immers nog middelen in het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. De motie die wij hebben heeft het volgende dictum. Wij verzoeken GS te onderzoeken hoeveel sportaccommodaties gebruik hadden willen maken van de subsidie Verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland, maar daartoe geen mogelijkheid hadden, omdat het budget voor de regeling al is overschreden en met een voorstel aan PS te komen hoe het budget voor de

185 subsidie Verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland kan worden verhoogd, zodat ook overige sportaccommodaties hun verduurzaming kunnen realiseren. Dank u wel.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 10-6 maart 2023
Verduurzamen sportaccommodaties

190 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.*

Constaterende dat:

- *Er in 2022 veel belangstelling was voor de subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties;*
- *In 2022 al 57 sportverenigingen subsidie hebben ontvangen;*
- 195 • *De effecten van de verduurzaming bij sportverenigingen groot blijken;*
- *De provincie opnieuw 2 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld voor verduurzaming sportaccommodaties in een nieuwe subsidieregeling;*
- *De nieuwe regeling open staat van 9 januari 2023 tot en met 30 december 2023 met een maximumbedrag van 25.000 euro per accommodatie;*
- 200 • *Medio februari is gebleken dat de aanvragen het budget voor deze regeling overstijgen en partijen daarom weinig kans maken op subsidie;*
- *Er dus minimaal 80 accommodaties een aanvraag hebben gedaan.*

Overwegende dat:

- *De regeling opnieuw enorm succesvol is geweest en er veel Noord-Hollandse sportaccommodaties verduurzaamd zijn;*
- 205 • *De regeling bijdraagt aan sterke sportverenigingen, minder energieverbruik, lagere energielasten en onderlinge verbondenheid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 210 • *Te onderzoeken hoeveel sportaccommodaties gebruik hadden willen maken van de subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland, maar daartoe geen mogelijkheid hadden omdat het budget voor de regeling is overschreden;*
- *Met een voorstel aan PS te komen hoe het budget voor de subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland kan worden verhoogd, zodat ook overige sportaccommodaties hun verduurzaming kunnen realiseren.*

215 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Wilma van Andel (CDA).

220 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En is ook ondertekend. Beide moties maken onderdeel uit van ons beraadslaging. Het woord is aan mevrouw Koning voor de derde motie Vreemd. Mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De provincie Noord-Holland is bezig met het opstellen van het PPLG. Daarvoor zijn ook natuurdoelanalyses belangrijk. Nu hebben wij informatie dat niet in alle provincies echt onderzoek in het veld wordt gedaan voor het opstellen van die natuurdoelanalyses. Er zijn provincies waar ze natuurdoelanalyses opstellen met bureauonderzoek op basis van bestaande kaarten, tellingen en beheerplannen. Dat vinden wij geen goede zaak. Het CDA vindt het belangrijk dat de staat van de natuur op dit moment in het veld bekeken wordt en dat er niet wordt gerapporteerd op basis van oude bestaande gegevens. Dit mede, omdat onder andere door beheermaatregelen de staat van de natuur steeds verandert. Als dit niet zo zou zijn, dan zou beheer ook weinig zin hebben. Daarom willen wij zeker weten dat de provincie Noord-Holland haar natuurdoelanalyses opstelt op basis van actueel veldonderzoek. Daarbij vinden wij het ook belangrijk dat bekeken wordt of de natuur voldoet aan de vereisten uit de habitatrichtlijn van de Europese Unie. Er lijkt verschil te zitten in het doelbereik dat Nederland zelf heeft opgesteld voor N2000-gebieden en de richtlijnen uit Brussel voor de N2000-gebieden. Nederland lijkt zichzelf strengere regels op te leggen. Bijvoorbeeld in Noord-Brabant lijkt er te worden gecontroleerd op basis van de vraag of het Nederlandse doelbereik gehaald wordt. Dat lijkt ons niet verplicht. De EU-eisen lijken ons voldoende. Wij willen verder ook als Staten op de hoogte gesteld worden van de resultaten van de natuurdoelanalyses. Daartoe dienen wij, samen met JA21, de volgende motie in met als dictum: roept het college op om de natuurdoelanalyses voor het PPLG op te stellen op basis van actueel veldonderzoek en de verslaglegging daarvan ook naar Provinciale Staten te sturen, daarbij inzichtelijk te maken wat de

225
230
235
240

habitatrichtlijn vanuit Brussel per N2000-gebied voor eisen stelt en in welke mate op dit moment aan die eisen wordt voldaan. Dank u wel.

245 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 11-6 maart 2023**
Natuurdoelanalyses op basis van veldonderzoek

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- 250
 - *Er voor het opstellen van het PPLG-natuurdoelanalyses moeten worden gemaakt van N2000-gebieden.*

Overwegende dat:

- 255
 - *Het belangrijk is dat daarbij de werkelijke staat van de natuur in beeld wordt gebracht;*
 - *Wij geluiden vernemen dat er soms geen veldonderzoek gedaan wordt maar dat er volstaan wordt met bureauonderzoek op basis van reeds bestaande kaarten en gegevens;*
 - *Er in het veld gekeken moet worden of de natuur voldoet aan eisen gesteld in de habitatrichtlijn vanuit Brussel;*
 - *Doordat de natuur steeds verandert de 'Staat van de natuur' niet bekeken kan worden met oude gegevens en kaarten van het natuurgebied maar juist nu in 2023 bepaald moet worden in het veld.*

260 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- 265
 - *De natuurdoelanalyses voor het PPLG op te stellen op basis van actueel veldonderzoek en de verslaglegging daarvan ook naar de Provinciale Staten te sturen;*
 - *Daarbij inzichtelijk te maken wat de habitatrichtlijn vanuit Brussel per N2000-gebied voor eisen stelt en in welke mate op dit moment aan die eisen wordt voldaan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning (CDA) en Ivo Mantel (JA21).

270 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De ondertekende motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslaging.

275 Gaan we naar de Partij van de Ouderen, mevrouw Van Soest, met de motie Vreemd Betrek bedrijfsleven bij de realisatie verlengde (onder)doorgang N247, Broek in Waterland. Mevrouw Van Soest.

280 Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, al jaren wordt er gesproken over een tunnel onder Broek in Waterland, zodat de drukke N247 niet meer dwars door het dorp loopt. Na een uitgebreide studie liggen er vier varianten, waarvan er één de duurste is. Dus we hebben een geldtekort. De Partij van de Ouderen komt daarom met een voorstel of het bedrijfsleven eventueel een financiële bijdrage zou kunnen leveren om de problemen, financiële problemen, op te lossen. Laten wij deze uitgestoken hand- Want tijdens de commissievergadering vroeg ik aan een projectontwikkelaar van, goh, zou het bedrijfsleven eventueel bereid zijn om bij te dragen. Zij hebben er voordeel aan, en de bewoners. De leefomgeving wordt verbeterd. Dus allemaal win-win-winsituaties. En toen antwoordde hij van, ja, maar de provincie heeft het ons nooit gevraagd. Dus bij deze dacht ik van, we gaan hier een motie over indienen om te kijken of het financieel haalbaar zou zijn om het bedrijfsleven mee te laten betalen. Dus dat is mijn eerste motie. U krijgt ze straks allebei.

290 De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest, wilt u nog even het dictum oplezen van de eerste motie?

295 Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Sorry. Verzoekt het college om in gesprek te gaan met het bedrijfsleven en om te kijken of en in welke mate zij kunnen bijdragen aan het realiseren van de subvariant Verlengde onderdoorgang n247 en de Staten over de uitkomst daarvan te informeren. Dank u wel.

300 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 12-6 maart 2023**
Betrek bedrijfsleven bij realisatie verlengde (onder)doorgang N247, Broek in Waterland
Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.
Constaterende dat:

- *Er al jaren wordt gesproken over een tunnel onder Broek in Waterland zodat de drukke N247 niet meer dwars door het dorp loopt;*
- *De Subvariant Verlengde Onderdoorgang als meest duurzame oplossing de voorkeur geniet van zowel bewoners, de Dorpsraad als het bedrijfsleven;*
- *Dit tevens de duurste van de gepresenteerde varianten is.*

Overwegende dat:

- *Het bedrijfsleven bereid is om mee te betalen maar dat door de provincie nooit gevraagd is;*
- *Het in het belang van de hele regio is dat de decennialange 'spleitzwam' eindelijk weggenomen worden.*

Van mening dat:

- *We de uitgestoken hand van het bedrijfsleven moeten aannemen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om in gesprek te gaan met het bedrijfsleven om te kijken of- en in welke mate zij kunnen bijdragen aan het realiseren van de Subvariant Verlengde Onderdoorgang N247 en de Staten over de uitkomsten te informeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (Partij van de Ouderen).

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Mijn volgende is, op diezelfde N247 loopt een heel lange busbaan, maar we hebben daar ook ontzettend veel vrachtverkeer. Nu wilde ik graag ook mede, of direct eigenlijk, daar gebruik van maken om een motie in te dienen met het dictum: om in de planvorming van de onderdoorgang van de N247 bij Broek in Waterland op te nemen dat vrachtwagens gebruik mogen maken van de busbaan. Dat was hem, voorzitter.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 13-6 maart 2023 **Vrachtwagens op busbaan**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- *Een goede doorstroming van het (vracht)verkeer na realisatie van een onderdoorgang van de N247 bij Broek op Waterland van groot belang is voor de leefbaarheid.*

Overwegende dat:

- *Overlast van vrachtverkeer voor automobilisten zoveel mogelijk vermeden moet worden en transporttijden zoveel mogelijk verkort moeten worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om in de planvorming voor een onderdoorgang van N247 bij Broek op Waterland op te nemen dat vrachtwagens daar gebruik mogen maken van de busbaan';*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (Partij van de Ouderen).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het enige is, mevrouw Van Soest, u moet ze allebei nog heel even ondertekenen. Als u dat zou willen doen en ze straks bij de griffier afgeeft, dan maken ze na uw ondertekening onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik nu het woord aan mevrouw De Groot van de SP voor de motie Vreemd Vergunningverlening groen staal: snelheid geboden.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. Het valt niet te ontkennen: Tata Steel heeft grote invloed op de omgeving. Mensen maken zich zorgen over hun gezondheid. Werknemers maken zich zorgen over hun baan. De schreeuw om een schone fabriek is nog lang niet verstomd. Dat is volkomen terecht.

Veel partijen spelen een rol. De Indiase eigenaar, die tegen zo min mogelijk kosten de verdiensten voor de aandeelhouders hoog wil houden. De Nederlandse regering, die zegt dat het staal schoon geproduceerd en de enorme uitstoot fors verminderd moet worden, maar nog

steeds niet doorpakt om dat voor elkaar te krijgen. De provincie, die controleert of het bedrijf zich wel aan de regels houdt en vergunningen verstrekt om dingen aan te kunnen passen. De vakbond FNV, die graag de werkgelegenheid behouden ziet en tegelijkertijd voor een schone productie gaat. En natuurlijk de omwonenden, die volkomen terecht bij voortdurende erop wijzen hoe de gezondheid gevaar loopt. Inmiddels lopen er ook een aantal rechtszaken op alle terreinen van het recht. Vanuit de FNV is het plan Groen staal ontwikkeld, dé kans om over te gaan tot schone productie. Goed voor de omgeving, goed voor de werkgelegenheid. Inmiddels heeft het bedrijf dit plan ook omarmd. Het geld voor de overgang naar groen staal moet natuurlijk van de eigenaar komen. Voorlopig blijft die op zijn handen zitten. Sterker nog, die trekt eigenlijk het bedrijf leeg, gebruikt het als melkkoe. De overheid zou daar geld in kunnen steken, maar niet zomaar. De overheid kan nooit Sinterklaas zijn voor die Indiase eigenaar en zijn aandeelhouders. Daarom moeten daar strikte voorwaarden aan verbonden worden. De winsten gaan dan niet langer naar de aandeelhouders, maar worden gedeeld met de Nederlandse Staat, omdat deze mede-eigenaar wordt. Ook de provincie kan iets doen. Die vergunningen, die nodig zijn om de fabriek naar een groen staalfabriek om te vormen, moeten zo snel mogelijk klaarliggen. Dan kan er onmiddellijk begonnen worden als er vanuit de overheid duidelijkheid is gekomen over de financiering. De SP dient hiervoor een motie Vreemd in, waarvan het dictum luidt: besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven een uiterste poging te doen om de vergunningverlening om te komen tot groen staal bij Tata Steel aanzienlijk te versnellen, zodat het behoud van de werkgelegenheid bij de staalfabriek hand in hand kan gaan met de snelle verbetering van de gezondheid van mens en natuur. Er valt geen tijd meer te verliezen. De omwonenden hebben recht op een schone omgeving die de gezondheid niet aantast. De werknemers hebben recht op werk en trouwens ook een schone omgeving voor hun gezondheid. Dank u wel. En ik dien de motie in.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 14-6 maart 2023 **Vergunningverlening Groen Staal: snelheid geboden**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.
Constateernde dat:

- *Tata Steel lange tijd heeft kunnen functioneren zonder of met weinig toezicht van de overheid op de duurzaamheid van de staalproductie;*
- *Dit voor zowel werknemers als omwonenden omstandigheden opleverde die de gezondheid schaden;*
- *Inmiddels duidelijk is geworden dat Tata Steel op alle mogelijke terreinen van duurzaamheid voor verbetering moet zorgen;*
- *De gezondheid van de omwonenden zowel als die van de werknemers niet langer meer geschaad mag worden,*
- *Vakbond FNV inmiddels streeft naar een schone staalproductie bij Tata Steel door middel van het plan 'Groen Staal';*
- *Ook de directie van Tata Steel streeft naar een schone staalproductie;*
- *Dit plan ziet op zowel de gezondheid van omwonenden en werknemers en daarbij de werkgelegenheid bij de staalfabriek behoudt-*

Overwegende dat:

- *De werknemers van Tata Steel zo snel mogelijk willen overgaan op de productie van groen staal;*
- *Zij zorgen hebben over hun gezondheid, de gezondheid van de omwonenden en de gezondheid van de natuur;*
- *Zij tevens zorgen hebben over de mogelijk te spoedige stuiting van (onderdelen van) de staalfabriek en de gevolgen hiervan op hun banen;*
- *Een versnelde vergunningverlening de voorwaarde kan zijn voor de snelle omschakeling naar groen staal en het behoud van de*
- *Werkgelegenheid van de werknemers van de staalfabriek.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een uiterste poging te doen om de vergunningverlening, om te komen tot groen staal bij Tata Steel, aanzienlijk te versnellen;*
- *Zodat het behoud van de werkgelegenheid bij de staalfabriek hand in hand kan gaan met de snelle verbetering van de gezondheid van mens en natuur.*

En gaan over tot de orde van de dag.

420 *Ondertekening: Anna de Groot (SP) en Wil van Soest (Partij van de Ouderen).*

De **VOORZITTER**: Ja. En die maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Dank u wel.

425 Dan gaan we naar Partij voor de Dieren, motie Vreemd Onderzoek intrekken stikstofvergunningen opkoop Schiphol. Statenlid Kostić.

430 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, beste collega's, van Tata Steel naar die andere grootvervuiler in Nederland: Schiphol. De fijnstof en zeer zorgwekkende stoffen die Schiphol, straffeloos en grenzeloos mag uitstoten van de overheid, maken mensen en dieren ziek en kost de maatschappij heel veel geld. Bovendien is Schiphol in de huidige vorm een ernstige belemmering in de pogingen om de klimaat- en natuurcrisis echt op te lossen. Helaas heeft het college tot op heden geweigerd om zich uit te spreken voor de krimp van Schiphol. Maar we willen de provincie dan een andere kans geven om toch iets te doen voor onze inwoners, om die te beschermen. Want inmiddels weten we dat Schiphol veehouderijen in Noord-Holland heeft uitgekocht voor stikstofruimte. Een grootvervuiler die andere vervuilers uitkoopt om verder te mogen vervuilen. Een compleet ongewenste situatie die veroorzaakt is door het gebrek aan lef en actie van overheden. Het is juridisch nog maar de vraag of een stikstofvergunning van een boerenbedrijf gebruikt mag worden voor extra uitstoot voor Schiphol. GS zou volgens de Wet natuurbescherming vergunningen in kunnen trekken, vanwege – wat zo heet – gewijzigde omstandigheden. Bij de opgekochte bedrijven is er mogelijk sprake van die gewijzigde omstandigheid, want straks wordt de uitstoot van landbouwdieren verschoven naar vliegtuigen. Bovendien verplicht het verslechtingsverbod uit de habitatrichtlijn en de Wet natuurbescherming de provincie tot het nemen van passende maatregelen als de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden niet worden gehaald. In die situatie bevinden wij ons nu. Volgens ons is er een passende maatregel: het intrekken van vergunningen. Daarom dienen wij de volgende motie in, samen met de SP, met het dictum: verzoeken het college van Gedeputeerde Staten te onderzoeken of Gedeputeerde Staten de stikstofvergunningen die Schiphol meent te hebben opgekocht, kan intrekken vanwege wijziging activiteit, waarvoor deze vergunningen bedoeld waren en vanwege het verslechtingsverbod. En gaan over tot de orde van de dag.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 15-6 maart 2023
Onderzoek intrekken stikstofvergunningen opkoop Schiphol

455 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.*
Constaterende dat:

- *Schiphol veehouderijen in Noord-Holland heeft uitgekocht voor extra stikstofruimte.*

Overwegende dat:

- *De uitkoop van boerenbedrijven door een bedrijf als Schiphol omstreden is;*
- 460 • *Het juridisch nog maar de vraag is of een stikstofvergunning van een boerenbedrijf gebruikt mag worden voor extra uitstoot op Schiphol;*
- *GS ingevolge artikel 5.4, lid 1 onder d van de Wet natuurbescherming bevoegd is een vergunning in te trekken vanwege 'gewijzigde omstandigheden';*
- 465 • *Bij de opgekochte bedrijven mogelijk sprake is van een gewijzigde omstandigheid, te weten dat de projecten niet meer worden uitgevoerd op dezelfde wijze als eerder het geval was en waarvoor toestemming is verleend (van dieren naar vliegtuigen);*
- *Het Verslechtingsverbod uit artikel 6, lid 2 Habitatrichtlijn³ en artikel 5.4, lid 2 Wet natuurbescherming het bevoegd gezag verplicht tot het nemen van passende maatregelen als de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald;*
- 470 • *Een passende maatregel is het intrekken van vergunningen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken of Gedeputeerde Staten de stikstofvergunningen die Schiphol meent te hebben opgekocht kan intrekken vanwege wijziging activiteit waarvoor deze vergunningen bedoeld waren en vanwege het Verslechtingsverbod.*

475 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Anna de Groot (SP).

480 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De ondertekende motie. Ook onderdeel van de beraadslaging.

De laatste is ingediend door Namens Noord Hollanders, mevrouw Van Geffen. Deze gaat over grensoverschrijdend gedrag, onderdeel integriteit.

485 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Voorzitter, in Zuid-Holland werd vorige maand een voorstel aangenomen om grensoverschrijdend gedrag op te nemen in de integriteitscode. Het voorstel is ingediend door PvdA-Statenlid Van der Hoeven, samen met GroenLinks, Partij voor de Dieren, D66, SP en VVD. Het voorstel werd zeer breed gesteund. Van der Hoeven gaf daarbij als motivatie om te borgen dat bestuurders kunnen worden aangesproken
490 op correct, fatsoenlijk en respectvol gedrag en om te onderstrepen dat wij als bestuur van Zuid-Holland dat van groot belang vinden. Goed bestuur is integer bestuur. Ik citeer graag nog verder uit haar indrukwekkende betoog. Begin citaat, "Gedrag waarin de grenzen van anderen worden gerespecteerd, is belangrijk. Respectvol met elkaar omgaan, naar elkaar luisteren en je openstellen en van elkaar te leren. Het is de basis van een samenleving, waarin iedereen zich
495 thuis kan voelen. Het is ook de basis van goed bestuur. Respectvolle omgang betekent: grenzen respecteren, ook waar wij verschillen; juist daar. Gelukkig neemt de aandacht voor het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag steeds meer toe en gaan wij meer en meer het gesprek met elkaar aan over dit soms moeilijke onderwerp. Grensoverschrijdend gedrag – ik citeer nog steeds – hangt vaak samen met macht. In politiek en bestuur gaat het over macht en
500 invloed, en daarmee zijn wij kwetsbaar voor grensoverschrijdend gedrag. En wij, als volksvertegenwoordigers en bestuurders, hebben een voorbeeldfunctie. Wanneer wij in deze politieke arena niet fatsoenlijk met elkaar omgaan, dan verschuift ook de norm in de samenleving." Einde citaat, met dank aan mevrouw Van der Hoeven. Beste mensen, Noord-Holland heeft zich afgelopen periode buitengewoon kwetsbaar getoond als het gaat om
505 grensoverschrijdend gedrag op bestuurlijk niveau. De ontkenning dat het voor kan komen, de weigering erover in gesprek te gaan, het wegstappen, omdat het jezelf niet aangaat, maar een ander, het kiezen voor de macht en de coalitie in plaats van de zakelijkheid en de menselijkheid: Noord-Holland staat er niet fraai op. Mijn zorg is – en zoals u weet, spreek ik uit ervaring – dat nieuwe Statenleden opnieuw de dupe worden van het huidige onvermogen. Juist nieuwe
510 Statenleden, die nog niet precies weten hoe het werkt, krijgen eerder met grensoverschrijdend gedrag te maken. Het is belangrijk dat wij vanaf het begin van de nieuwe Statenperiode borgen dat dit beter geregeld wordt. Daarom hoop ik dat dit voorstel gesteund wordt, in elk geval door de indieners zoals in Zuid-Holland, namelijk PvdA, GroenLinks, Partij voor de Dieren, D66 – die hier dit weekend een campagne-item ook van heeft gemaakt – SP en VVD, en hopelijk door alle
515 hier aanwezige partijen. Ik moet het dictum ook nog voorlezen, of niet?

De **VOORZITTER**: Zeker.

520 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.):

De **VOORZITTER**: Verzoeken GS in de eerste Statenvergadering na installatie van de nieuwe Provinciale Staten een toevoeging aan de integriteitscode voor bestuurders van de provincie Noord-Holland ter besluitvorming voor te leggen en deze toevoeging als volgt te laten luiden:
"Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen.
525 Een respectvolle onderlinge omgang tussen Provinciale Statenleden, commissaris van de Koning, gedeputeerden en duo-commissieleden is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, fractiemedewerkers, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van de commissaris van de Koning, de gedeputeerden, de Statenleden en de duo-commissieleden correct, fatsoenlijk en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en
530 grensoverschrijdend en seksueel intimiderend gedrag, zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie." En nogmaals, dit is met dank aan mevrouw Van der Hoeven van de PvdA. Dit heb ik niet zelf bedacht. Het is echt heel mooi. Dank u.

535 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 16-6 maart 2023**
Grensoverschrijdend gedrag onderdeel integriteit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- 540
- *Integer handelen cruciaal voor een goed en betrouwbaar bestuur is;*
 - *Onderdeel van integer handelen respectvolle omgang met elkaar is;*
 - *Het daarom van belang is om respectvolle omgang expliciet op te nemen in de gedragscode voor statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning.*

545 *Overwegende dat:*

- *Nieuwe statenleden die nog niet precies weten hoe het werkt, eerder met grensoverschrijdend gedrag te maken krijgen en het daarom belangrijk is dit bij het begin van de nieuwe statenperiode te regelen'*
- *De politiek een voorbeeldrol heeft bij onderwerpen die zijzelf in de samenleving gerealiseerd wil zien.*

550

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In de eerste Statenvergadering na installatie van de nieuwe Provinciale Staten een toevoeging aan de integriteitscode voor bestuurders van de provincie Noord-Holland ter besluitvorming voor te leggen;*
- *Deze toevoeging als volgt te laten luiden: "integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle onderlinge omgang tussen provinciale statenleden, commissaris van de Koning, gedeputeerden en duo-commissieleden is van belang in de omgang met burgers, ambtenaren, fractiemedewerkers, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van de commissaris van de Koning, de gedeputeerden, de Statenleden en duo-commissieleden correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie".*

560

565 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.)

570 De **VOORZITTER**: En ook deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd willen indienen? Zo niet, dan zal de stemming over deze moties aan het eind van de vergadering plaatsvinden.

Wenst iemand nog het woord over de agenda, zoals hier voorligt? Ja. De heer Steeman, D66.

575 De heer **STEEMAN** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. In de laatste commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid heb ik wat commotie getrapt over de actualisering van het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur, het iMPI. Ik heb gezegd dat ik hem wellicht wilde onthameren. Reden daarvoor was dat in het iMPI stond aangegeven dat er wellicht geen dekking is voor expliciet twee wegen waar D66 de afgelopen jaren juist veel en vaak zijn nek voor heeft uitgestoken. Dat gaat dan om trajectstudies verbeteringen in verkeersveiligheid van de N200, de Bloemendaalse Zeeweg, waar ook de gemeenteraad van Bloemendaal nog recent unaniem een motie over heeft aangenomen. En de N203 Castricum-Uitgeest, waar we veel en vaak het debat over hebben gevoerd. En ik zie de heer Terwal van de VVD ook knikken. De uitleg van gedeputeerde Olthof dat deze twee wegen juist genoemd worden, omdat ze zo politiek en maatschappelijk relevant zijn, dat heeft ons uiteindelijk wel overtuigd. Dus dit punt kan inderdaad een hamerstuk blijven, en het dreigement om hem te onthameren, dat neem ik bij deze terug.

585

590 De **VOORZITTER**: Het is dat ik weet dat u dat zou gaan zeggen, anders had ik gezegd: het kan wat korter. Maar dit levert uiteindelijk weer tijd op. Dank.

Gaan wij door met de agenda en kunnen we de agenda vaststellen conform het advies van het voorstel van het presidium.

595 *De agenda is aldus vastgesteld.*

2.a. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

De **VOORZITTER**: Dan we bij 2.a., Actualiteiten. Dan gaan we naar de actualiteit ingediend door de fractie van JA21 en de SP. Zij hebben een verzoek ingediend tot het houden van een actualiteit inzake bouwstop datacenter Microsoft. De volgende sprekers hebben zich aangemeld: uiteraard de indieners, de heer Mantel van JA21 en de mede-indiener mevrouw Alberts van de SP, Statenlid Zoon van de Partij voor de Dieren, Statenlid Van Wijnen van GroenLinks, de heer Deen van de PVV, mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA, de heer Leerink van de PvdA, de heer De Wit van de VVD. Zijn er nog anderen. Niemand vergeten? Dan verzoek ik nu de heer Mantel van JA21 om de actualiteit aan de orde te stellen. Even voor alle duidelijkheid. We hebben zestig minuten. Dat betekent, alle aangemelde sprekers hebben drie minuten, GS vijftien minuten. Dat is inclusief interrupties en antwoorden daarop. In tweede termijn krijgt u nog een minuut. Ik geef het woord aan de heer Mantel van JA21.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voorzitter, een klein dingetje van orde. We hebben het in het presidium gehad over de volgorde van aanvragen over wat we nu met dit onderwerp gaan doen. In die volgorde was ik nummer één. Dus ik stel het op prijs als ik mag openen.

De **VOORZITTER**: Absoluut geen probleem. Ik zie de heer Mantel 'ja' knikken. Dus, galant als hij is, geeft hij u als eerste het woord.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou is het zo dat wij op een gegeven moment in de discussie rond datacenters het verstandig hebben gevonden om een en ander naar de provincie toe te halen. Dus niet meer bij de gemeente Hollands Kroon te laten. De provincie is dus nu degene die aan de lat staat over de vergunningen. Nou hebben wij het een tijdje terug – inmiddels al, ik geloof, ruim anderhalf jaar of zo – goed gevonden dat er gedoogd werd om toch alvast te gaan bouwen, want de onderbouwing van die vergunningen zou nog komen. En die onderbouwing, die komt maar niet. En dat heeft met van alles en nog wat te maken. Maar het allerbelangrijkste waar het mee te maken heeft, zijn de berekeningen van de stikstofuitstoot tijdens de bouw. Daar is behoorlijk nou, laten we zeggen, vertraging, minimaal vertraging in gekomen, maar Microsoft is niet in staat geweest om dat te leveren. En dat betekent dat, als die onderbouwing er niet is – We kunnen heel erg de details in gaan, hoor, over dat er versneld gebouwd is en er dus andere berekeningen zouden kunnen zijn. Dat wil ik allemaal eventjes achterwege laten. Maar dat betekent, die inschatting is er nog steeds niet. En dát betekent dat dat gedogen van het bouwen wat ons betreft niet meer kan. Wij verzoeken dan ook aan de gedeputeerde om zo snel mogelijk, het liefst straks, als we klaar zijn gelijk even bellen, om te zeggen: u legt de bouw stil, totdat de onderbouwing er wel is. U begrijpt, we hebben het hier niet over de inhoud van de datacenters of wat dan ook. Daar hebben we ook een heel verhaal over, maar niet nu. Het gaat erom: het klopt niet wat er gebeurt. En als je dan eventjes gaat kijken naar de parallellen met andere mensen: als je een vergunning aanvraagt en je begint alvast met bouwen, dan ben je dus illegaal bezig. En dan word je ook op een gegeven moment verplicht om de boel weer af te breken als het niet goed gaat. Ik zou dat 'meten met twee maten' kunnen gaan noemen, dat Microsoft wel mag doorgaan en een ander, die bij wijze van spreken een mantelzorgwoning in de tuin bouwt, moet afbreken. Wat ook heel vervelend is, is dat de heel discussie rond de stikstof heel veel boeren in het nauw heeft gedreven. En zij zien nu dat er een groot bedrijf is dat maar mag doorgaan en zij als boeren in de knel zitten. Dat voelt ook niet goed. Nog los van wat je vindt hoe boeren met het stikstofverhaal omgaan. Maar je kan niet zien of laten zien dat er één partij is die maar mag.

En dan, ja, tot slot nog eens een keertje. Ik weet bijvoorbeeld dat er ook heel veel toch bouwprojecten zijn stilgelegd vanwege de uitspraak van de Raad van State –

De **VOORZITTER**: Wilt u afronden, alstublieft?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Bijna. Laatste zin. En die uitspraak van de Raad van State houdt dus een heleboel bouwprojecten tegen. Dat stoort als je ziet ook nog dat Microsoft wel mag doorgaan. Kortom, het verzoek is, we hebben een motie, maar die is waarschijnlijk niet nodig om de bouw stil te leggen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: U bent ondertussen wel door uw spreektijd heen. Maar goed, als u straks nog een motie wilt indienen, dan zal ik dat uiteraard toelaten.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): U begrijpt het dictum al, hè.

De **VOORZITTER**: Nou, ik begrijp nog helemaal niks, zolang die niet is ingediend, mevrouw Alberts. Dus. Maar ik geef nu de heer Mantel van JA21 het woord.

De heer **MANTEL** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Ja, daar zijn we weer, na de vorige keer en die keer daarvoor en die keer daarvoor. Maar goed, vandaag eigenlijk niet eens om te debatteren over de vraag wie er nu wel of niet voor of tegen grote datacenters zijn, of we ze überhaupt nodig hebben voor onze provincie, voor de inwoners, voor de economie en of ze nou veel of weinig energie of drinkwater verbruiken. Deze actualiteit gaat daar niet over. Het gaat over ons stelsel van vergunningverlening. Een stelsel dat, als het goed is, uitgaat van een gelijkheidsbeginsel. En voorzitter, dat is nou juist hetgeen dat hier zo wringt. Want waarom zou het ene bedrijf wel mogen bouwen zonder onherroepelijke vergunning en het andere niet? En was het niet zo dat er vanwege die enorme stikstofcrisis eigenlijk geen gedoogvergunningen meer verleend mochten worden en dat de tijd van geitenpaadjes bewandelen nu voorbij was? Voorzitter, volgens onze fractie is het in dit specifieke geval heel duidelijk: de provincie is bevoegd gezag ten opzichte van de vergunning die Microsoft heeft aangevraagd. En gelukkig vindt dit bestuur dat zelf ook. Er ligt geen definitieve, onherroepelijke vergunning van de provincie voor Microsoft. Onze oproep aan het college is dan ook duidelijk: kondig een bouwstop af en laat Microsoft, net als alle andere bedrijven in Noord-Holland, pas bouwen, zodra de vergunning daarvoor wordt verleend is, of je nou veehouder of tech-gigant bent. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan Statenlid Zoon van de Partij voor de Dieren.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. We hebben een woon-, natuur-, stikstof- en biodiversiteitscrisis. Het ontbreekt ons aan daadkracht om landbouw om te vormen naar een toekomstbestendige, natuurinclusieve bedrijfsvoering, maar het schijnt geen probleem te zijn om landbouwgrond om te zetten naar hyperscale tech-gigant, schijnbaar door soepel om te gaan met regels. GS wil koploper zijn in duurzaamheid en innovatie bij datacenters, maar het resultaat zijn dieselaggregaten en zware dieselmachines voor de bouw. Gedeputeerde Zaal had het er bij de vaststelling van de datacenterstrategie over, en ik quote: "We gaan voorwaarden stellen aan de komst van nieuwe datacenters." Hoe staat het daar nu mee? Want het schijnt vooral dat GS bedoelt dat vergunningen van datacenters achteraf erin gerommeld worden. Netbeheerders vragen juist om voorrang, zodat zij scholen en ziekenhuizen prioriteit kunnen geven, want er is schaarste om noodzakelijke ecologische beoordelingen uit te kunnen voeren. Ik zou het niet kunnen uitleggen dat kinderen straks noodgedwongen online les moeten krijgen, omdat hun school geen stroom heeft. Daarom zullen wij ook de oproep van JA21 en de SP steunen om nu een bouwstop af te vaardigen voor dit onderwerp. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Van Wijnen van GroenLinks.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Ja, het is natuurlijk ontzettend vervelend dat datacenters opnieuw negatief nu in het nieuws zijn gekomen. We kunnen wat dat betreft de vragen heel goed begrijpen van JA21 en de SP. Het is ook ontzettend vervelend dat die onderbouwing voor die vergunning er nog niet ligt. We hebben een jaar geleden uitgebreid gesproken over dit onderwerp. We hebben eigenlijk met zijn allen ook geconstateerd dat er grote risico's zijn voor het landschap en voor het milieu. We zien dat eigenlijk nu opnieuw. We hebben onlangs in de Commissie EFB aangegeven dat die moties daarover wat ons betreft nog niet zijn afgedaan en dat we ook inderdaad nog steeds wachten op de evaluatie van de vestigingsvoorwaarden. Maar tegelijkertijd willen we ook wel constateren dat: Ja, we willen er eigenlijk hier ook niet een verhaal opnieuw van maken dat we tegen datacenters zijn. Die discussie is geweest. Ze zijn ook niet de enigen die last hebben van de uitspraak van de Raad van State, dat bouwen geen uitzondering mag zijn. Dus we willen het ook graag in dat daglicht bekijken. We kijken nu allereerst uit naar een beantwoording van de gedeputeerde op de vragen.

715 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Deen van de PVV.

De heer **DEEN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. We hebben het over de gang van zaken aangaande de werkzaamheden van een nieuw hyperscale datacenter en hoogspanningsstation door Microsoft in de gemeente Hollands Kroon. Waar boeren het leven onmogelijk wordt gemaakt door absurde stikstofregels, wordt de bouw van een gigantisch datacenter door de provincie gewoon gedoogd. Wat de PVV betreft opnieuw een aanwijzing dat het allemaal niet om natuur gaat, voorzitter, maar om een heel andere agenda: het binnen-hengelen van grond van boeren, daar gaat het om. Daar is de PVV altijd glashelder over geweest. Ook over het stikstofbeleid. Dat kan volledig de prullenbak in. Geen enkele boer of andere ondernemer moet worden lastiggevallen met het irrationele en samenleving ondermijnende stikstofbeleid. Ten aanzien van datacenters is de PVV ook altijd duidelijk geweest. Wij zien geen enkele nut en noodzaak voor nieuwe centers. Daarbij komt dat datacenters het landschap negatief domineren en enorm veel energie gebruiken. En behalve dat Microsoft vergunningloos bouwt aan een nieuw datacenter, doen zij dat ook aan een eigen hoogspanningsstation; en dat in een tijd dat veel bedrijven in Noord-Holland met smart zitten te wachten op een stroomaansluiting aangezien het stroomnet overbelast is door de irrationele energietransitie.

Voorzitter, de indieners van deze actualiteit willen per direct een bouwstop, zodat de werkzaamheden aan het datacenter niet vergunningloos kunnen worden voortgezet. We begrijpen deze insteek. Daar staan we ook achter. Maar wat ons betreft komt er helemaal geen nieuw datacenter.

Samenvattend, voorzitter, deze casus laten we het ons betreft vooral zien dat het selectieve stikstofbeleid andere doelen dient en per direct op de schop zou moeten. Onze kiesgerechtigde burgers krijgen daar op 15 maart ook de kans voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA.

Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Terecht dat er vragen zijn gerezen naar aanleiding van het artikel in het NRC met de kop "Microsoft bouwt al een jaar aan een datacenter zonder bouw- en stikstof vergunningen". Met alle problemen die wij kennen rond het kunnen bouwen en kunnen werken aan infrastructuur in relatie tot de stikstofproblematiek in een land waar je bij wijze van spreken voor het bouwen van een grote schuur in je achtertuin al een geldende vergunning nodig hebt, is dit een bijzondere kop. En de vraag doet gelijk op: gelden er voor Microsoft andere regels? Uit de brief van de stichting Red de Wieringermeer aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied valt te lezen dat er twee gedoogbesluiten zijn afgegeven. Een op 15 september 2021 voor de bouw van het datacenter en een op 1 februari '22 voor de bouw van een onderstation. Gedogen mag, als er zicht is op verlening van een definitieve omgevingsvergunning. En volgens de stichting is dat laatste niet meer aan de orde en zouden de gedoogbesluiten ingetrokken moeten worden.

Naast de vragen, die mijn collega's ongetwijfeld hebben gesteld over het al dan niet intrekken van de twee gedoogbesluiten, heb ik nog de volgende vier vragen. De brief van stichting Red de Wieringermeer dateert van 3 maart 2023. Is dus zeer recent. Dus ik neem aan dat de Omgevingsdienst deze brief nog moet beantwoorden. Is het dan nu aan GS om een besluit te nemen over een bouwstop? Uit de brief van de Stichting blijkt ook dat volgens hen Microsoft de bouw van het datacenter en het tussenstation veel sneller heeft aangepakt dan eerder aangegeven. Hoeveel staat het met die bouw in relatie tot de effecten van een bouwstop? En de derde vraag is: zijn er ook risico's, financieel, juridisch, voor de provincie bij het onmiddellijk gelasten van een bouwstop c.q. het intrekken van de gedoogbesluiten? Tenslotte, voorzitter, ik gaf aan dat bij het lezen van het artikel gelijk de vraag opdoemt of er voor Microsoft andere regels gelden, want de vraag dringt op of je hier niet met twee maten wordt gemeten. De ruimte die aan Microsoft wordt gegeven om te bouwen, zelfs naar de Porthos-uitspraak van 2 november '22 en dat anderzijds van de PAS-melders, die in een heel moeilijke situatie verkeren, maar toch niet een gedoogvergunning krijgen in afwachting van de legalisatie van hun situatie met een stikstofvergunning. Waarom krijgen zij niet eenzelfde behandeling als Microsoft en wordt hen niet een gedoogvergunning verstrekt? Dat was mijn inbreng, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Leerink van de PvdA.

775

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Datacentra liggen terecht onder een vergrootglas. Ons stikstofbeleid ligt terecht onder een vergrootglas. En de hele vergunningverlening en handhaving ligt terecht onder een vergrootglas. Dus op zich logisch dat de vragen, zoals ze nu voorliggen, gesteld worden. Het is denk ik aan ons en aan de provincie om zo helder en transparant mogelijk te zijn over wat hier nou precies gebeurt en hoe die vergunningverlening tot stand komt. Waarbij de vraag die net geopperd werd – in hoeverre is hier nou een uitzondering voor Microsoft – wat ons betreft de allerbelangrijkste is. Wordt Microsoft in deze anders behandeld dan alle andere vergunningaanvragen die binnenkomen? Dat is wat ons betreft de essentie van de zaak. Kijk, aan de ene kant – daar moeten we ook niet blind voor zijn – als het gaat om het bredere verhaal willen we altijd snel zijn met vergunningverlening, want we willen tempo en minder regels, et cetera. Maar als het ons net uitkomt dat het een zaak betreft waar dan vragen over rijzen, dan moet het weer anders. Dus in dat opzicht sluit ik me aan bij de vraag: gebeurt hier nou iets anders, zal ik maar zeggen, bij Microsoft dan in andere gevallen. Maar terecht dat deze vragen gesteld zijn. We zijn dan ook erg nieuwsgierig naar de

790

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, dank u wel. Om even duidelijkheid te krijgen nog: proef ik nu ook in uw woorden dat wij een prioritering zouden moeten gaan aanbrengen waar we dan onze inzet op gaan plegen? Want we zien gewoon dat we problemen hebben met genoeg ecologische capaciteit te krijgen om vergunningen erdoorheen te krijgen. Zouden we dan ook moeten zeggen van, we gaan juist inzetten op ziekenhuizen en op scholen, om daar juist onze energie op te zetten? En niet op deze grote initiatieven?

795

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, kijk, het is lastig, volgens mij, want dit gaat over vergunningverlening en dan gaat het over het toetsen zal ik maar zeggen of de- Het gaat niet over het toedelen van stikstofrechten of weet ik veel wat, want daar kunnen we met elkaar een discussie over voeren. En dan is de Partij van de Arbeid op dit moment heel helder als het gaat over de schaarse stikstofruimte: gaat hij naar natuurherstel of wonen? Dat zou wat ons betreft de prioritering moeten zijn. Maar dat is hier niet aan de hand, volgens mij. In dit geval gaat het over vergunningverlening, oftewel het toepassen van de wet op een concrete situatie. En de vraag is of dat adequaat is gebeurd.

800

805

De **VOORZITTER**: Dank. Dan ga ik naar de heer De Wit van de VVD.

810

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, dank voor de gelegenheid. Ik denk dat we hier staan, omdat we allemaal vorige week heel goed de krant hebben gelezen. En daar heeft de VVD-fractie ook met mensen in de regio contact over gehad, omdat mensen verontwaardigd zijn over wat hier nou gebeurt en of het allemaal waar is wat er in die krant staat. Diezelfde vragen heeft de VVD-fractie ook. Daarom hebben wij ook schriftelijke vragen ingediend aan het college met een aantal collega's. We verwachten niet vandaag al antwoorden op al die vragen, maar we merken wel dat er vandaag door dit debat ook op het punt van bijvoorbeeld 'hoe zit nou met die energie aansluiting, hoe zit het met de stikstof die nodig is voor de bouwfase van dit traject', dat er wel veel vragen over zijn in deze Staten. Ik hou me aanbevolen voor duidelijkheid daarop vandaag en anders op een later moment.

815

820

Ik denk dat het belangrijk is om in ieder geval twee lijnen te destilleren waar naar ons inzicht in ieder geval de verontwaardiging over gaat. Dat gaat over die energieaansluiting: is er nou sprake hier van een voorrangssituatie voor Microsoft? En hoe verhoudt zich dat tot anderen in de regio, die ook heel graag de capaciteit op het net willen gebruiken? Maar van die anderen horen we dat het net vol zit. Dus daar willen we graag opheldering over zien. En het tweede punt is, ja, wat zeggen we nou tegen bijvoorbeeld PAS-melders, veehouders in datzelfde gebied die te maken hebben met een onvergunde situatie op dit moment? En hoe verhoudt zich dat tot het proces waar Microsoft in zit om al dan niet een vergunning te krijgen? Dat doet ons de vraag rijzen: stel nou dat Microsoft geen vergunning voor stikstof nodig zou hebben, wat zou dat betekenen voor die PAS-melders? Kunnen we die dan ook niet gelijk legaliseren? En als Microsoft wel een vergunning voor stikstof nodig heeft, welke opties zijn daarvoor? En zijn dergelijke opties ook voor handen voor bijvoorbeeld die veehouders die PAS-melder zijn op dit moment? Voor zover er vandaag duidelijkheid over kan komen, horen wij dat graag. En zo niet, dan wachten wij de beantwoording van de schriftelijke vragen uiteraard af.

825

830

835

Ik wil afsluiten met de opmerking dat de VVD niet tegen datacenters is. Het is denk ik een belangrijk, faciliterend onderdeel van onze steeds digitaler wordende samenleving. We kunnen er niet omheen. Het is ook goed dat we met dit college een datacenterstrategie hebben uitgerold om ook de discussie te voeren: moet dat nou allemaal in Noord-Holland of zijn er ook andere regio's – niet alleen in Nederland, maar ook in Europa – die hun bijdrage daarin moeten doen? Wij zijn daar groot voorstander van, van die spreiding. We vragen ons af hoe die lobby in Europees verband op dit moment verloopt en of het college daar wellicht ook een update over kan geven, omdat dat ook wel iets is wat raakt aan dat onrechtvaardigheidsgevoel wat mensen voelen in de omgeving: zijn wij nou weer aan de beurt; en hoe zit het met andere regio's die ook hun bijdrage mogen doen? Tot zover, voorzitter.

840

845

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer De Wit van de ChristenUnie. Sorry. De heer Klein van de ChristenUnie. Ja. Heb ik een keer mijn bril niet op.

850

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Het is duidelijk dat dit een zeer ongelukkige situatie is, want er wordt nu zonder vergunning een datacenter gebouwd, terwijl agrarische PAS-melders nog steeds in onzekerheid zitten en het natuurherstel nog nauwelijks van de grond komt. Maar ik hoor in deze campagnetijd ook mensen zeggen dat grote bedrijven boven de wet staan. En dat vind ik ook toch iets te gemakkelijk. Het zou heel fijn zijn als je de wereld kon indelen in goede en kwade partijen, maar zo is het helaas niet.

855

860

De ChristenUnie wil graag focussen op de rol van de provincie, want Microsoft is begonnen met het bouwen na een gedoogbeschikking van de provincie. Nadat de Raad van State de bouwvrijstelling heeft ingetrokken, bleek er geen zicht meer op een vergunning. We hebben daarom de volgende vraag aan GS. Had GS bij het afgeven van de gedoogbeschikking een goed overzicht van de hoeveelheid stikstof die tijdens de bouw uitgestoten zal worden? En zo ja, hoeveel was dat? Is door de provincie bij het afgeven van de gedoogbeschikking ook geanticipeerd op het eventueel vervallen van de bouwvrijstelling? Heeft GS bijvoorbeeld samen met Microsoft overlegd over een plan B voor de manier waarop een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming gekregen zou kunnen worden? Is er op dit moment sprake van zicht op een vergunningsaanvraag die voldoet aan de voorwaarden? De vierde vraag. Draagt de provincie op dit moment actief bij aan het vinden van compensatie van een noodzakelijke stikstofruimte, bijvoorbeeld door de provinciale stikstofbank in te zetten? En als dat zo is, welke afwegingen maakt de provincie daar dan bij? En tenslotte, geldt het gedoogbesluit nog steeds als er geen zicht meer is op een vergunning? Waar het nu dus inderdaad op lijkt.

865

870

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn

875

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dat de datacenters veel stof doen opwaaien, dat mag duidelijk zijn. Toch hecht ik er wel veel waarde aan om hier toch wel even een aantal feiten op een rijtje te zetten. En woorden als dat hier illegaal gebouwd wordt of dat er geitenpaadjes worden bewandeld, die wil ik echt naar het land der fabelen verwijzen, want uiteindelijk, ook het afgeven van een gedoogbeschikking, het hele vergunningenproces is volledig transparant. Er zijn geen geitenpaadjes, want er is gewoon een gedoogstrategie die ook gevolgd wordt. Dus geen geitenpaadjes; gewoon volledig transparant. Het gaat hier ook over een vrijstelling, althans, een gedoogbeschikking, over de bouwfase en niet over als die in gebruik wordt genomen. Ik bedoel, dat is wel een heel groot verschil even, want daar wordt ook aan gerefereerd. We hebben het hier niet over een gedoogbeschikking over het in gebruik nemen van het datacentrum. Het gaat over de gedoogbeschikking over de bouwfase.

880

885

De **VOORZITTER**: Een interruptie door de heer Zoon. U heeft nog 1 minuut 20.

890

Statenlid **ZOON** (PvdD): Heeft u dan ook een gedoogbeschikking afgegeven voor de Wet natuurbescherming? Want daar gaat het nu om.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb het over een gedoogbeschikking voor de bouwfase en die is gebaseerd- En dan kom ik op de vragen die ook gesteld zijn, ook van SP. Anderhalf jaar geleden

895 is de bouw gesteld. Is die gedoogbeschikking afgegeven. En toen was er een vrijstelling voor de
 bouwfase. Je geeft een gedoogbeschikking af als er zicht is op legalisatie op het afgeven van een
 definitieve omgevingsvergunning voor uiteindelijk de ingebruikname. Op basis van de huidige
 900 cijfers, ook op basis van de stikstofregels, is er geen probleem bij het uiteindelijk in gebruik
 nemen van het datacenter. En op basis daarvan kun je een gedoogbeschikking afgeven voor de
 bouwfase. Dus alleen als er zicht is op legalisatie. Dat zicht op legalisatie, dat geldt niet voor de
 datacenters alleen. Dat geldt voor veel meer. Het is niet dat dit een unieke situatie. Er wordt vaker
 een gedoogbeschikking afgegeven voor een bouwfase met de belangrijke voorwaarde dat er zicht
 op legalisatie- Zicht moet zijn op het afgeven van een definitieve omgevingsvergunning. Dat is
 hier ook het geval. Dus er was anderhalf jaar geleden een bouwvrijstelling, was er zicht op het
 905 afgeven van een definitieve vergunning voor het in gebruik nemen.

De heer **MANTEL** (JA21): Dank u wel, voorzitter. De OD heeft gezegd dat er een grote kans is dat
 Microsoft zich niet aan die voorwaarden met betrekking tot stikstofuitstoot kan houden door
 bouwkranen, et cetera. Ik ben daar van de week geweest. Ik heb daar foto's gemaakt. Ik wil ze
 910 straks naar u toe sturen. Er staan bouwkranen, er staan shovels met allemaal zwarte pluimen
 eruit. Dat was de reden waarom er nu nog steeds geen vergunning ligt. Maar toch gaat die bouw
 door. Waarom wordt die bouw dan niet stilgelegd?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, ik zou het prettig vinden als ik gewoon kan uitspreken, want
 915 ik heb het over dat er uiteindelijk zicht was op het afgeven van de definitieve vergunning voor het
 in gebruik nemen van het datacenter. De discussie gaat erover dat er een gedoogbeschikking is
 afgegeven voor het bouwen. Dat is afgegeven onder de situatie dat er een vrijstelling was voor
 het bouwen. Dat was de situatie tot de Porthos-uitspraak. Dus op dat moment is er gewoon in
 volle transparantie een gedoogbeschikking afgegeven. Vervolgens komt er een uitspraak door de
 920 Raad van State over Porthos. Dat geeft een andere situatie. Daarmee is uiteindelijk de vrijstelling,
 de bouwvrijstelling, komen te vervallen. En op dat moment is er ook door de omgevingsdienst
 direct aan Microsoft gevraagd om met een onderbouwing te komen voor de uitstoot van de
 stikstof tijdens de bouwfase. Die is eind december, medio- December. Rond december, een paar
 weken na de Porthos-uitspraak opgevraagd. Die is in januari opgeleverd door Microsoft. Die was
 925 nog niet voldoende. Is er aanvullende informatie gevraagd. Die aanvullende informatie is ook
 recent afgegeven. Die wordt nu beoordeeld. Dus er wordt op dit moment, as we speak,
 beoordeeld door Omgevingsdienst Noord-Holland Noord of uiteindelijk ook Microsoft tijdens de
 bouw aan de regels voldoet. En die beoordeling vindt nu plaats. We verwachten, nou, misschien
 over twee weken, drie weken, die uitspraak. En als we dat weten, dan weten we of Microsoft
 930 voldoet aan de regels. Dan kunnen ze doorgaan met de bouw. Voldoen ze niet aan de regels, dan
 heeft dat consequenties voor de bouw. En dan een andere vraag, de juridische-

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, duidelijk verhaal tot nu toe. Dank u wel, Maar we hebben dus twee
 sporen. Het is: ja, we voldoen aan de regels. Nou, dan kunnen ze bouwen, net als ieder ander. Op
 935 het moment dat zij niet aan die regels voldoen: men is nu wel aan het uitstoten. Welke
 consequenties heeft dat dan? Want dat kan je daar niet meer terugtrekken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nee. Maar uiteindelijk is het feit dat op een gegeven moment tijdens de
 wedstrijd de regels veranderen door die uitspraak van de Raad van State. Ook voor de Porthos-
 940 uitspraak werd er gebouwd, werd er uitgestoten. Ja. En het is wel in Nederland goed recht dat, op
 het moment dat je een besluit neemt als omgevingsdienst, je dat moet doen op basis van de
 feiten die er zijn, op basis van de aanvullende informatie. Dat betekent óf het stoppen van de
 bouw óf het laten doorgaan van de bouw. Dat doen we niet op basis van een motie of op een
 basis van 'we gaan nu de bouw stoppen'. Dat doe je op basis van de regels die er zijn. Daar
 945 hebben we al vaker een discussie over gehad met elkaar. En dat geldt hier ook. En die feiten zijn
 er nu. Die worden nu beoordeeld. Op basis van die feiten kunnen we dan aangeven of er terecht
 of onterecht gebouwd wordt.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Maar dat betekent dus nu dat nu de bouw stilligt, totdat duidelijkheid is
 950 gekomen over die vrijstelling?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat ligt het niet, omdat – wat ik net aangeef – ook de
 gedoogbeschikking intrekken, dat moet je doen op basis van de feiten die je hebt. Die feiten
 worden nu beoordeeld. Dus het intrekken van de gedoogbeschikking of de gedoogbeschikking in

- 955 stand houden, beide doe je op basis van de feiten die er zijn. En tot dat moment ga je niet in die tussentijd een besluit nemen.
- 960 Statenlid **ZOON** (PvdD): Dus de Raad van State-uitspraak, die de bouwvrijstelling introk, dat ziet u niet als een feit?
- 965 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat zie ik als een feit. Maar uiteindelijk, de Porthos-uitspraak heeft niet gezegd dat er niet gebouwd mag worden. Die heeft gezegd: er moet aan regels voldaan worden. En of er aan die regels wordt voldaan, daar zijn die feiten nu voor aangeleverd. Die zijn nu bekend. Die worden nu beoordeeld. En op basis daarvoor komt er een definitieve uitspraak. Dan een ander punt. En uiteindelijk is dat voor rekening en risico, een gedoogbeschikking, van Microsoft. Dus op het moment dat daar iets gebeurt- Stel dat uiteindelijk toch, door wat er ook gebeurt, er een definitieve vergunning niet wordt afgeven, is dat voor rekening en risico van Microsoft. Er zitten geen juridische of financiële consequenties voor de provincie aan vast. Maar nogmaals, dit heeft niets met illegaal bouwen te maken. Niet met bouw, omdat er geen vergunning is. Dit is gewoon een regulier, transparant proces geweest. Er wordt dus ook niet met twee maten gemeten, want ik geef al aan dat uiteindelijk een gedoogbeschikking niet alleen voor Microsoft geldt. Daar is ook gewoon een gedoogstrategie. Er is ook beleid voor. Dus met andere woorden, ook voor anderen – en in het verleden gebeurde het vaker – als er zicht is op een definitieve vergunning, als er zicht is op legalisatie, kunnen meer partijen onder voorwaarden een gedoogbeschikking aanvragen.
- 975 Dan ga ik nog even kijken of ik alle vragen heb gehad, voorzitter. Even kijken. Ja, volgens mij heb ik alle vragen wel gehad, want hier zit alles in. Er gelden dus geen andere regels voor.
- 980 O, de PAS-melders, die vergelijking. De PAS-melders, dat gaat over de uitvoering. Dat is gewoon het in gebruik nemen van het boerenbedrijf. Dit gaat over het bouwen van. Laat ik een ander voorbeeld noemen. Stel dat er een boer is met gewoon een volledige vergunning en die wil gaan bouwen, dan zou die op basis van een gedoogbeschikking, als er zicht is op een legalisatie van een nieuwe stal die gebouwd moet gaan worden, dan zou hij ook een gedoogbeschikking aan kunnen vragen. De vergelijking tussen het gedogen van het bouwen en een PAS-melder gaat op alle fronten mank, want de PAS-melden gaat over de uitvoering van het boeren en dit gaat over de bouw van een datacenter. Dus daar wil ik het onderscheid even maken.
- 985
- 990 Geen zicht op vergunning. Anticiperen op vervallen van de vrijstelling. Nee, daar hebben we niet op geanticipeerd, want het was een jaar van tevoren. En als je al die scenario's mee gaat nemen- Je neemt uiteindelijk een besluit op basis van de geldende regels die er zijn. Als wij op basis van het huidige stikstofbeleid moeten gaan anticiperen op wat er de komende jaren nog gaat gebeuren, dan denk ik dat er helemaal niets meer gebeurt, want volgens mij kan dat nog alle kanten op gaan. Dus daar is niet op geanticipeerd. Er is dus ook geen plan B. Er is zicht op vergunning voor de ingebruikname van. Dat is een belangrijke voorwaarde, want dat is namelijk de basis van uiteindelijk de gedoogbeschikking.
- 995
- 1000 Voorzitter, volgens mij heb ik alle punten gehad en als ik wat vergeten ben, hoor ik het graag. Trouwens, mijn collega Zaal zal het overnemen als het gaat over de datacentrumstrategie.
- De **VOORZITTER**: Het woord is aan gedeputeerde Zaal.
- 1005 Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, mijn bijdrage zal kort zijn, want volgens mij is het niet de bedoeling dat we vandaag de discussie over het al dan niet belangrijk zijn van datacenters in onze provincie over gaan doen. Daar hebben wij duidelijke uitspraken over gedaan in de datacenterstrategie. De vraag die natuurlijk wel voorligt en die u gesteld heeft, is of de datacenterstrategie nou ook van toepassing is geweest op deze vergunningsprocedure. De vestigingsvoorwaarden, daar hebben we het uitgebreid over gehad in de commissie EFB. Die zijn nog niet uitgewerkt in de gemeente Hollands Kroon. Dat kost ook nog even wat tijd. We hebben ook nog niet geëvalueerd. Daar hebben we ook afspraken over gemaakt. Maar wat we wel hebben gedaan, we hebben met Microsoft afspraken gemaakt in lijn met de vestigingsvoorwaarden op het gebied van energie, op het gebied van watergebruik en op het gebied van landschappelijke inpassing. En om maar een paar voorbeelden te noemen. Er is dus voor gekozen om zelf een onderstation te bouwen, zodat

- 1015 Microsoft hier niet concurreert op het net. Er worden zonnepanelen op het dak gelegd. Er is
aandacht geweest voor landschappelijke inpassing, zowel qua locatie als qua groen. En voor het
watergebruik gaat Microsoft iets heel nieuws doen. Die gaat namelijk regenwater opvangen om te
koelen, zodat daar geen drinkwater voor nodig is. Dus op alle punten wordt in dit geval voldaan
aan de datacenterstrategie en zijn we ook heel blij dat deze grootschalige ontwikkeling ook goed
1020 wordt ingepast. In brede zin zijn we ook bezig, is ook gedeputeerde Loggen bezig, om
grootschalige bedrijfsactiviteiten op die manier in te passen, ook aandacht te hebben voor
bijvoorbeeld multifunctioneel ruimtegebruik. Dus daar is heel erg veel aandacht ook voor
geweest in het algemeen, maar ook in deze concrete situatie.
- 1025 Ten aanzien van de vraag van de heer De Wit over het Europese speelveld. Wij organiseren deze
zomer een bijeenkomst met alle andere Europese regio's om dat te bespreken. De motie, die uw
partij daarover heeft ingediend, is ook in commissie EFB afgedaan met complimenten van de
indieners. Dus daar verwijst ik even voor nu naar terug.
- 1030 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de partijen die nog spreektijd hebben en als
er nog behoefte is om te reageren in de tweede termijn. De heer Mantel, JA21? Niet. De heer
Zoon, u heeft nog één minuut. Mevrouw Van Wijnen? Nee. De heer Deen? Mevrouw Kuiper? Ja, u
heeft nog veertig seconden. Ja, ik ben streng vandaag.
- 1035 Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, nog even over de PAS-melders. Ik hoor het
antwoord van de gedeputeerde. Ik ben het met hem eens dat er verschil is in de aard van de
activiteiten: bouwactiviteiten of het uitvoeren van een bedrijf. Maar er is ook wel een parallel,
namelijk dat die activiteit gedoogd moet worden in afwachting van het krijgen van stikstofruimte.
En dat is de parallel in beide situaties. Vandaar ook dat er door mensen vragen worden gesteld
1040 van, waarom wordt die parallel dan niet gelijkgetrokken? Ik hoop dat ik mijn vraag zo duidelijk is.
- De **VOORZITTER**: Dat zullen we straks merken. De heer Leerink, heeft u nog behoefte? De heer
De Wit? De heer Klein? Ja. De heer Klein heeft nog 1 minuut 15.
- 1045 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Die ga ik niet opmaken. Ik had eigenlijk nog één
vraag die niet beantwoord was. Dat gaat over: draagt de provincie nu actief bij aan het vinden van
de stikstofruimte voor Microsoft of is dat helemaal iets van Microsoft?
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan gedeputeerde Olthof. De heer Zoon.
- 1050 Statenlid **ZOON** (PvdD): Volgens mij krijgt de SP nog de mogelijkheid om een motie in te dienen.
- De **VOORZITTER**: Ja, maar dat daar kom ik straks op terug. Zeker. Voordat ik afsluit, zal ik dat
doen. Fijn dat u zo bezorgd bent voor de SP. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof.
- 1055 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn*
- Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Direct een antwoord op de laatste vraag: nee,
de provincie draagt niet bij.
- 1060 En op de vraag van het CDA. Kijk, nogmaals, u geeft het zelf al aan. Kijk, bij de PAS-melders gaat
het over de uitvoering. Is er voldoende stikstofruimte voor de uitvoering van een bedrijf? Het gaat
hier over de bouw van een pand. Dat zijn twee totaal verschillende zaken. En ook bij Tata- Of bij
Microsoft- Het zit zo in mijn hoofd, ik word er gek van. Maar ook bij Microsoft, ook bij Microsoft,
1065 is er dus geen sprake van dat er een gedoogbeschikking wordt afgegeven voor de uitvoering van
het bedrijf. Sterker nog, daar is zicht op, op basis van de huidige regels, ook vanuit de
stikstofregels, dat uiteindelijk het uitvoeren van het bedrijf door Microsoft gewoon kan. Dus je
kan niet uiteindelijk zeggen: dat was bij Microsoft ook niet aan de orde geweest.
- 1070 De **VOORZITTER**: Dank. We komen nu bijna tot een afronding. Maar voordat ik ga afronden, wil
ik mevrouw Alberts van de SP nog even in de gelegenheid stellen, want u wil een motie indienen
en ik wil u graag vragen om u te beperken tot de motie en het voorlezen van het dictum.

1075 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, de vraag is natuurlijk: hoe lang gaat gedogen door? Per direct, is het dictum, een bouwstop te gelasten voor het reeds in aanbouw zijnde datacenter en het hoogspanningsstation van Microsoft, gelegen aan het Venster in de Wieringermeer. En gaat over tot de orde van de dag. De motie is ingediend door JA21, SP, Namens Noord-Hollanders en de Partij voor de Dieren. Dank u wel.

1080 **Motie 17-6 maart 2023**
Gelasten bouwstop Microsoft datacenter Venster

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- 1085
- *Microsoft reeds is begonnen met het verrichten van (bouw)werkzaamheden aan een datacenter en hoogspanningsstation zonder dat zij daarvoor over de benodigde vergunning(en) beschikt.*

Overwegende dat:

- 1090
- *De Provincie Noord-Holland bevoegd gezag is met betrekking tot het verlenen van deze vergunning(en).*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Per direct een bouwstop te gelasten voor het reeds in aanbouw zijnde datacenter en hoogspanningsstation van Microsoft, gelegen aan 'het Venster' in de Wieringermeer.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1095 *Ondertekening: Ivo Mantel (JA21), Remine Alberts (SP), Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.), Fabian Zoon (Partij voor de Dieren).*

1100 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Is er nog behoefte bij de gedeputeerde om te reageren op de motie?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, eigenlijk door het indienen van de motie heb ik wel een vraag als dat mag. Past dat er ook bij of niet, om daarop te reageren?

1105 De **VOORZITTER**: Ik zou zeggen, geef gewoon uw reactie en we zien wat er gebeurt.

1110 Gedeputeerde **OLTHOF**: Over die motie eigenlijk. Ik begrijp hem, dat deze motie wordt afgegeven tijdens de situatie dat niet duidelijk is of gedoogd mag worden. Maar als die feiten nou, de cijfers straks, kloppen vanuit Microsoft en dat het uiteindelijk wel gewoon ook binnen de Porthos-uitspraak past, mag er dan ook niet gedoogd worden? Hoe gaan we hier dan mee om? Want dit vind ik een beetje een vreemde. Het is een soort open einde.

De **VOORZITTER**: De heer Zoon. Kort.

1115 Statenlid **ZOON** (PvdD): Nou, de SP gaf het volgens mij al heel duidelijk aan. Hoe lang gaat gedogen nog door? We zitten nu bijna een halfjaar na de Porthos-uitspraak. Ergens moet je een keer de gegevens hebben aangeleverd en moeten die beoordeeld zijn. Ik denk dat deze motie daar gewoon voor oproept: laten we nou gewoon nu even stopzetten, kunnen we alles goed regelen en dan kunnen we weer verder of niet verder. Dat hangt er dan vanaf.

1120 Gedeputeerde **OLTHOF**: Toch, voorzitter, voor alle duidelijkheid. De feiten. Er werd uiteindelijk gedoogd op basis van de bouwvrijstelling. Dat is gewoon een situatie die kon op basis van de gedoogstrategie die er is. Van het beleid wat er is. Nu is er even niet duidelijk of op basis van de Porthos-uitspraak nog steeds gedoogd mag worden of niet. We hebben nu die cijfers. Dus over twee weken weten we of op basis van de nieuwe feiten wel of niet gedoogd mag worden. Deze motie zegt: we stoppen helemaal met gedogen. Die feiten geven niet aan of er een definitieve vergunning is of niet. Dan is het nog steeds: mag er nog steeds legaal gedoogd worden of niet? En die onduidelijkheid is er nu. Dus ik raad hem ten zeerste af.

1130 De **VOORZITTER**: Even wachten, voordat hier een nieuwe discussie gaat ontstaan over- Want volgens mij heeft de heer Olthof duidelijk uitgelegd wat zijn visie is. Hij ontraadt deze motie. Ik zal nog een keer het dictum voorlezen, dat daar geen onduidelijkheid over is. "Per direct een

- 1135 bouwstop te gelasten voor het reeds in aanbouw zijnde datacenter en hoogspanningsstation van Microsoft gelegen aan het Venster in de Wieringermeer.” Dat is het dictum van deze motie. Ik ga nu afronden. Het advies door de gedeputeerde is net gegeven. Er kunnen nu geen moties meer worden ingediend of gewijzigd en de beraadslagingen over deze actualiteit is afgerond. De stemming zal plaatsvinden straks aan het einde van de agenda. En dan gaan wij verder naar het volgende agendapunt. Dat is agendapunt 3.a., bekrachtiging van-
- 1140 De heer **JENSEN** (JA21): Voorzitter.
- De **VOORZITTER**: Ik hoor- Ja. De heer Jensen van JA21. U heeft een ordevoorstel?
- 1145 De heer **JENSEN** (JA21): Ik zou graag een kort moment voor overleg met mijn fractie willen, als het mag.
- De **VOORZITTER**: Nou, dat komt de voorzitter eigenlijk ook wel goed uit. Is vijf minuten voldoende?
- 1150 De heer **JENSEN** (JA21): Ja, ik hoop het wel.
- De **VOORZITTER**: Dan schors ik vijf minuten.
- Schorsing 12.15 tot 12.24 uur.*
- 1155 De **VOORZITTER**: Ik wil verzoeken aan alle Statenleden om weer te gaan zitten. Dan kunnen wij de vergadering hervatten. De heer Jensen van JA21 had gevraagd om een schorsing. Dan geef ik u even nog kort het woord.
- 1160 De heer **JENSEN** (JA21): Tot zover, voorzitter. We hebben overlegd. Dank u.
- De **VOORZITTER**: Oké. U maakt ons wel heel nieuwsgierig. Ik heb in ieder geval de schorsing goed gebruikt.
- 1165 *De discussie wordt gesloten.*
- 3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
- 1170 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 3.a. Dat is de bekrachtiging van de besluiten GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding. Er zijn geen stukken ter bekrachtiging binnengekomen.
- 3.b. Lijst geheimhouding PS.**
- 1175 De **VOORZITTER**: Agendapunt 3.b., dat is de lijst geheimhouding PS. Er zijn ook geen opmerkingen door de griffie tot op heden ontvangen. Verlangt iemand het woord over deze lijst? Zo niet, dan is die voor kennisgeving aangenomen.
- 4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 6 februari 2023**
- 1180 De **VOORZITTER**: Dan hebben we agendapunt 4, de vaststelling van de notulen en besluitenlijst van de vergadering van 6 februari. Op donderdag 2 maart is een herziene versie van de notulen bij de stukken gepubliceerd. Er zijn een aantal grammaticale wijzigingen doorgevoerd. Er zijn geen opmerkingen ontvangen tot op heden. Verlangt iemand over de notulen nog het woord? Zo niet, dan zijn ze bij deze met inachtneming van de wijzigingen vastgesteld.
- 1185
- 5. Vaststelling Strategische Statenagenda.**
- 1190 De **VOORZITTER**: Dan gaan we een agendapunt. 5. Dat is het vaststellen van de strategische agenda. Wenst iemand daar het woord over? Zo niet, dan is die vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

1195 De **VOORZITTER**: Dan hebben we de lijst van ingekomen stukken, agendapunt 6. Er zijn ook door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is dat conform het voorstel van het presidium besloten en afgedaan.

7. Voortgangslijst van moties.

1200 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 7, de voortgangslijst van de moties. Er zijn ook tot op heden geen opmerkingen over ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over? Dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

1205 **8.a. Besluit tot instelling van de Onderzoekscommissie geloofsbrieven (VD-15)**

8.b. Wijziging gemeenschappelijke regeling Waddenfonds (VD-6)

8.c. 1^e begrotingswijziging 2023 Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze

8.d. Alliander, afsprakenkader januari 2023 (VD-13)

8.e. Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 (VD-8)

1210 **8.f. Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD-7)**

1215 De **VOORZITTER**: Dan komen we nu bij agendapunt 8 en dat zijn de hamerstukken. Het presidium adviseert om in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze ook als hamerstuk te behandelen. Ik noem ze één keer op. Dat is agendapunt 8.a., besluit tot instelling van de Onderzoekscommissie geloofsbrieven, voordracht 15. Agendapunt 8.b., dat is de wijziging gemeenschappelijke regeling Waddenfonds, voordracht 6. 8.c., dat is de eerste begrotingswijziging 2023 Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze, voordracht 11. 8.d., dat is Alliander, afspraken januari 2023, voordracht 13. 8.e., dat is de actualisering van het integraal meerjarenprogramma Infrastructuur, oftewel het iMPI, 2023-2030. Dat is voordracht 8. En 8.f., agendapunt 14, zienswijze Provinciale Staten op Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, voordracht 7. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand aantekening? Ja. De heer Dessing van Forum.

1225 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank. Ik wil aangeven dat bij 8.e., bij het iMPI, dat wij daarmee akkoord gaan, maar dat we daarbij willen aangetekend hebben dat dat is met uitzondering van alle duurzaamheidsmaatregelen, 1.b tot g, de paddentunnels, 6.e en het mos op bushokjes – het blijft een moeilijk woord – 7. Dank u wel.

1230 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan zie ik de heer van Hooff van de PVV.

1235 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, met betrekking tot 8.d. Alliander, afsprakenkader januari, daar zullen we tegen stemmen. Onze fractie stemt tegen de voordracht, omdat een groot gedeelte van de enorme kapitaalbehoefte van regionale netwerkbedrijven komt door de peperdure en volslagen irrationele energietransitie. De PVV kan alleen maar oproepen om van dit heilloze pad af te gaan en gezond verstand te laten zegevieren. Liever ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Dat is een heel oude opmerking, maar hij staat. Dank u wel.

1240 De **VOORZITTER**: Anderen nog aantekening? Ja, de heer Deen. O wacht, dat is twee keer PVV. Dat lijkt me wat-

De heer **DEEN** (PVV): Over een ander agendapunt.

De **VOORZITTER**: Oké.

1245 De heer **DEEN** (PVV): Mag dat, voorzitter?

De **VOORZITTER**: Ja, dat mag wel. Als het een ander agendapunt is, wel.

1250 De heer **DEEN** (PVV): 8.e. wilde ik even onder de aandacht brengen. Daar gaan wij voorstemmen. Onze fractie kan instemmen op zich met die voorliggende voordracht behoudens het opnemen van de vijf zogenoemde stikstoftrajecten in de studiefase, de 0,7 miljoen voor de vervanging van vijf paddentunnels en de 55.000 euro voor sedumdakjes op 28 abri's. Onze schaarse middelen kunnen beter besteed worden. Dank u wel.

1255 De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja. De heer Jensen, JA21.

1260 De heer **JENSEN** (JA21): Voorzitter, voor wat betreft het iMPI. Ook onze fractie zal voorstemmen, maar met de opmerking dat we ons toch wel ernstige zorgen maken over de gebrekkige dekking, over het feit dat de inflatie nog niet is meegenomen en bijvoorbeeld gevolgen van de oorlog in Oekraïne en het gebrek aan middelen. Dus we hopen dat het volgende college daar wat meer aandacht aan zal geven. Dank u.

1265 De **VOORZITTER**: Anderen nog? Zo niet, dan kunnen we vaststellen dat de besluiten bij punten 8.a. tot en met 8.f. zijn aangenomen.

9. Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie (VD-5)

1270 De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij agendapunt 9. Dat is het eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en voedseltransitie, voordracht 5. De landbouwsector staat voor een uitdaging om, naast het zorgen voor een sterke innovatieve landbouw, ook ambitieuze maatschappelijke doelstellingen te realiseren. De manier van voedsel produceren, distribueren, verwerken, consumeren leidt in toenemende mate tot maatschappelijke discussie, omdat het milieu, de bodem, het klimaat, de omgeving, het dierenwelzijn, de gezondheid van mensen en
1275 het verdienmodel van de agrarische ondernemers onder druk komt te staan. Met dit onderzoek wil de Rekenkamer de Provinciale Staten van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. Het onderzoek geeft onder andere inzicht in de provinciale bijdrage aan de landbouw- en voedseltransitie en daarnaast wordt aangegeven wat de provincies van elkaar kunnen leren. Het is besproken in de commissie NLG van 13 februari. En ik geef met name deze uitleg, zodat de kijkers en luisteraars naar dit debat
1280 ook weten waar het over gaat.

1285 De sprekers die zich hebben aangemeld voor agendapunt 9 zijn mevrouw De Groot van de SP, mevrouw Koning van het CDA. Statenlid Cardol van GroenLinks, mevrouw Jellema van de PvdA, de heer De Wit van de VVD en mevrouw Strens van D66. Heb ik iedereen gehad? Even kijken. De heer Baudet van Forum voor Democratie en de heer Mantel van JA21. Heb ik daar nog iemand gemist? Ja. Statenlid Kostić van Partij voor de Dieren. En u heeft ze ondertussen al naast mij zien staan. Dat is ons Statenlid mevrouw De Groot van de SP. Zij zal als eerste gaan spreken.

1290 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. In de commissie NLG heeft de SP aangegeven over het algemeen heel tevreden te zijn dat GS de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer over de landbouw- en voedseltransitie grotendeels opvolgt. De SP heeft in de
1295 commissie NLG tevens uitgesproken bezorgd te zijn dat er in een komende Statenperiode een coalitie zou kunnen komen die de hele landbouw- en voedseltransitie zal gaan afremmen. Die komende coalitie zou ervoor kunnen zorgen dat deze transitie ernstige vertraging oploopt. Gezien het zorgvuldige en harde werk van Provinciale Staten in de bijna afgelopen periode moeten we dit niet wensen. Op dit moment, in de bijna afgelopen huidige periode, hebben we een Provinciale Staten die wel bewust heeft gekozen om de landbouw- en voedseltransitie op de zorgvuldig voorbereide wijze te laten doorgaan.

1300 De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, even voor de duidelijkheid, hoor. Zegt de collega van de SP nu eigenlijk: wij zijn zo zorgvuldig geweest de afgelopen vier jaar, laat de verkiezingen maar zitten, want wij weten het beter dan de kiezer? Waar bent u bang voor?

1305 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, wij zijn helemaal nergens bang voor, maar we willen wel zeggen dat, kijk, als wij als Provinciale Staten heel lang en zorgvuldige keuzes hebben gemaakt, het niet de bedoeling is dat die in de volgende periode tenietgedaan zullen worden, want dan zitten we hier voor Jan of Marie met de korte achternaam – hoe je het maar wil noemen. En dat is

1310 natuurlijk niet de bedoeling. Het is niet de bedoeling dat ons beleid straks wordt onderuit geschoffeld.

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, bent u het dan met mij eens dat de kiezer daar toch ook echt ook iets over te zeggen heeft?

1315 Mevrouw **DE GROOT** (SP): De kiezer heeft daar iets over te zeggen na de verkiezingen. Ja. Dan heeft ze kiezer er iets over te zeggen. Nu nog niet.

De heer **DE WIT** (VVD): Nou, voorzitter, ik stel vast dat ik echt verbijsterd ben over de woorden van de collega van de SP.

1320 De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw De Groot

1325 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Volgens mij, voorzitter, snapt de heer De Wit er helemaal niets van. Echt helemaal niets. De kiezer heeft vier jaar geleden, bijna vier jaar geleden, deze samenstelling van Provinciale Staten gekozen. En deze samenstelling van Provinciale Staten, die heeft ervoor gezorgd dat de landbouw- en voedselvisie zo is zoals die nu is. Daar zult u het mee moeten doen.

1330 Daarom vinden we het jammer dat Gedeputeerde Staten ervoor kiest om aanbeveling 5 slechts gedeeltelijk op te volgen. Gedeputeerde Staten kiest ervoor om ruimte te laten voor afwegingen door een volgend college van Gedeputeerde Staten, ongeacht of dit college van Gedeputeerde Staten een andere lijn wenst te volgen. Met deze uitspraak is het mogelijk dat in een volgende Statenperiode een ander beleid wordt gevolgd. Dat kan niet de bedoeling zijn. Immers, wat er in deze periode is bedacht, bereikt en vastgelegd, kan niet zomaar in de prullenbak belanden. De SP heeft daarom een motie, waarvan het dictum luidt: besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven aanbeveling 5 van de Randstedelijke Rekenkamer alsnog onverkort over te nemen, daarvan in de toekomstige Statenperiode alleen af te wijken indien dit de landbouw- en voedseltransitie kan versnellen en in duurzaamheid kan verbeteren. Het is namelijk van groot belang dat de huidige plannen omtrent de landbouw- en voedseltransitie doorgang vinden. Wij moeten er

1335 namelijk voor zorgen dat we minder stikstof uitstoten, transport van voedsel, een gezondere bodem krijgen, verbouwen van voedsel en minder kunstmest, overschakelen van dierlijk naar plantaardig eiwit, minder vee. En dat mag niet vertragen. Nog beter is het als er in de Statenperiode van de nabije toekomst een versnelling van de landbouw- en voedseltransitie plaatsvindt. Onze provincie wordt dan sneller duurzaam. De SP hoopt dat er dan een Provinciale Staten zit die dat gaat realiseren. Bij deze dien ik deze motie in.

1340

1345

Motie 18-6 maart 2023

Geen rem op Landbouw- en Voedseltransitie

1350 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.*

Constaterende dat:

- *Er door Provinciale Staten van Noord-Holland in de afgelopen jaren een zorgvuldig beleid aangaande de Landbouw- en Voedseltransitie werd vastgesteld;*
- *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van mening zijn dat het verstandig is het in de*
- 1355 *afgelopen jaren gevoerde beleid van de voedselvisie voort te zetten;*
- *De ambities van de voedselvisie worden gekoppeld aan andere ambities in de gebiedsprocessen;*
- *Tijdens de onderhandelingen na de verkiezingen van Provinciale Staten zaken kunnen veranderen;*
- 1360 • *Gedeputeerde Staten vooruitloopt op deze mogelijke veranderingen door aanbeveling 5 van de Randstedelijke Rekenkamer niet onverkort over te nemen.;*

Overwegende dat:

- *Het zorgvuldige beleid van Provinciale Staten aangaande de Landbouw- en Voedseltransitie tevens ziet op de toekomst;*
- 1365 • *Het niet de bedoeling is dat dit beleid doorkruist wordt door een toekomstige coalitie;*
- *Gedeputeerde Staten in de reactie stelt dat er ruimte dient te zijn voor afwegingen van een volgend College van Gedeputeerde Staten;*

- Een bestendige overheid zich houdt aan gestelde doelen, ongeacht de kleur van de coalitie;
- De Randstedelijke Rekenkamer in aanbeveling 5 koerst op voldoende capaciteit en middelen passend bij de gestelde doelen voor de landbouw- en voedseltransitie;
- Gedeputeerde Staten deze aanbeveling van de Randstedelijke Rekenkamer onderschrijft.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Aanbeveling 5 van de Randstedelijke Rekenkamer alsnog onverkort over te nemen;
- Daarvan in de toekomstige statenperiode alleen af te wijken indien de Landbouw- en Voedseltransitie kan versnellen en in duurzaamheid kan verbeteren.;

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anna de Groot (SP).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. En dan geef ik het woord aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, het onderzoek van de Rekenkamer gaat voornamelijk over de voedselvisie en beleid daaromheen. Bij de hoofdconclusie van het onderzoek wordt gesteld dat, om de maatschappelijke doelen voor onder meer stikstof, waterkwaliteit en biodiversiteit te behalen, veranderingen in landbouw- en voedselsysteem nodig zijn. Daar wordt meteen aan toegevoegd: hierbij is het van belang dat er voor agrariërs een verdienmodel blijft. In de commissie hebben wij als CDA ook al aangegeven dat er in het verdere rapport en bij de aanbevelingen niets met dat laatste punt wordt gedaan. Dat is een grote omissie, omdat het randvoorwaardelijk is voor het behalen van de doelen. Hoe zien toekomstige verdienmodellen eruit? Hoe worden de beleidsvoornemens en plannen getoetst op het feit of die ook bijdragen aan een verdienmodel voor agrarische ondernemers? Dat is totaal niet uitgewerkt. In de commissie hebben wij er ook al op gewezen dat bedrijven die extra duurzaam of speciaal voor de korte keten produceren, wat de provincie in de voedselvisie stimuleert, in de praktijk hun producten lang niet altijd kwijtraken. Partijen als D66 blijven maar roepen dat de agrarische ondernemers, die extra duurzaam en natuurinclusief produceren, meer voor hun producten krijgen. En dat is helaas niet per definitie zo. Was het maar waar. Consumenten haken af bij stijgende prijzen of zijn er gewoon niet. Het wensdenken van vele partijen sluit niet aan bij de praktijk. Er zijn consumenten die simpelweg niet meer kunnen betalen voor een voedselpakket. En los daarvan maken consumenten hun eigen keuzes. En dat mag. Maar die leiden lang niet altijd tot producten uit de korte keten of extra duurzame producten. Als voorbeeld Astrid Francis is die met een schuur vol aardappelen Beemster Valery blijft zitten, die zij voor de korte keten had geproduceerd. En Boeren van Amstel, die hun lokale, extra duurzaam geproduceerde melk niet kwijtraken. Consumenten in Amsterdam zeggen wel dat ze duurzame producten willen, maar blijken ze niet voldoende te kopen. Daar lopen initiatieven op stuk.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Bent u het dan niet ook met D66 eens dat we juist moeten kijken hoe we van die producten die wel zo duurzaam geteeld zijn de afzetmarkt kunnen vergroten, zodat die ondernemers die die producten aanbieden daar ook een reëel bedrag voor krijgen?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dat betoog ik ook de hele tijd, dat er eerst goede verdienmodellen zijn en dat dan die ondernemers ook extra duurzaam op een andere manier kunnen produceren. Maar als daar geen verdienmodel in zit, dan kun je dat niet van ze vragen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, want ik hoor u hier toch weer een beetje zeggen van, goh, die producten, daar is geen markt voor, dus we blijven lekker op dezelfde manier doorgaan. Volgens mij is het belangrijk dat we kijken hoe we in balans met bodem, water en natuur die producten kunnen telen en zorgen ook als provincie, samen met de hele keten en de markt, hoe we die afzetmarkt kunnen vergroten. Bent u het daarmee eens?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Waar een verdienmodel in zit, daar is het goed dat er aanpassingen zijn. Maar dat verdienmodel is cruciaal. Anders is het niet duurzaam, want dan kan een bedrijf niet doorgaan op die manier.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ja, ik sla even aan op uw opmerking dat Amsterdammers geen biologische melk en dergelijke zouden willen. Is er aanleiding om te denken dat men dat in Den Helder, Enkhuizen, Haarlem, het Gooi en dergelijke anders wil.

1430 Waarom specifiek Amsterdammers?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dat komt, omdat dat project Boeren van Amstel- Dat zijn de boeren die rond Amsterdam zitten. Zij hebben dus op een speciale manier melk geproduceerd met extra biodiversiteit en proberen dat af te zetten in Amsterdam. En daar blijken dus niet

1435 genoeg kopers te zijn. Mensen zeggen vaak wel van, wij willen meer duurzaamheid en we willen meer biodiversiteit, maar als het op betalen aankomt, dan laten ze het afweten. Daar zit het probleem.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dus Amsterdam was alleen volgens. Dit speelt in de hele provincie?

1440

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Je hebt niet overal Boeren van Amstel. Dit is een voorbeeld wat er juist in Amsterdam speelt. Daarom benoem ik dat.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank u wel. Vraag aan de collega van het CDA. Erkent het CDA dat biologische producten per definitie duurzamer, diervriendelijker, groener zijn dan de gangbare producten uit de landbouw?

1445

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Het is een andere teelt, biologische teelt. Maar diervriendelijkheid maakt geen verschil. In de gangbare landbouw wordt ook op dierenwelzijn enorm gelet en zijn er dezelfde regels. Het verschil is dat er geen kunstmest wordt gebruikt. En nou, daar zijn de meningen over verdeeld of dat nou extra, heel erg milieubelastend is of niet.

1450

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, allen hier, ook mensen thuis en vooral het CDA hier: dit is dus precies het probleem. Het CDA, maar ook iedereen die het CDA in de afgelopen vijftig jaar heeft gesteund, schotelt mensen, consumenten, voor dat het eigenlijk niet heel veel uitmaakt of je gangbaar koopt op biologisch. En is het CDA het dan niet met ons eens dat het dan ook niet onlogisch is dat er weinig prikkels zijn voor de consument om toch voor biologisch te kiezen als u weigert de waarheid te vertellen aan de kiezers dat de biologische producten veel beter zijn dan de gangbare?

1455

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik weiger niet om de waarheid te vertellen. Ik zeg toch dat het verschil is dat er bij biologisch geen kunstmest wordt gebruikt? Dat is de waarheid. En dierenwelzijn is bij beide bedrijfstvormen goed. Daar hebben we landelijke regels voor.

1465

Oké, ik ga verder met mijn betoog. Het CDA wil dat GS de voedselvisie gaat aanpassen, voordat hij wordt meegenomen in het PPLG. De voedselvisie moet realistisch zijn en moet aansluiten bij de praktijk en bij het consumentengedrag. Wat ook opvalt, is dat Noord-Hollandse doelen uit de voedselvisie niet altijd goed aansluiten bij landelijk en EU-beleid.

1470

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Begrijp ik nou goed dat het CDA eigenlijk hier terug wil in de tijd? Ik bedoel, dat doet u vaker. Maar u vraagt een vastgesteld document wat hier democratisch door de Staten is gegaan, om dat aan te passen. Het is gewoon vaststaand beleid, of u het daar nou mee eens bent of niet.

1475

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, op basis van het rapport van de Rekenkamer, waar ook diverse dingen in naar voren komen, en op basis van onze visie erop, vraag ik om het beleid aan te passen, voordat het meegenomen wordt in het PPLG. De Rekenkamer noemt het ook, dat die doelen in de voedselvisie niet goed aansluiten bij landelijk en bij uw beleid. Het staat in het rapport van de Rekenkamer waar we het nu over hebben. En daarom vraag ik ook dat daar ook een aanpassing komt, want de werkelijkheid is nadien nog weerbarstiger geworden.

1480

De **VOORZITTER**: Een moment, voordat u verder gaat. De heer De Wit, een interruptie. VVD.

- 1485 De heer **DE WIT** (VVD): Ja, dank voorzitter, want ik denk dat de collega van het CDA wat mij betreft in ieder geval een aantal herkenbare zorgen adresseert, waaronder het verdienmodel van de ondernemer. Volgens de VVD is dat ook een centraal onderdeel in ons beleid. Niet alleen in de voedselvisie, maar ook bijvoorbeeld in de stikstofplannen en de Natuurnetwerk Nederland-uitwerking. Maar daar gaat het even niet over. In het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer
- 1490 staat ook dat de effecten van het huidige beleid, zoals in de voedselvisie beschreven, nog niet geëvalueerd kunnen worden, omdat er nog een te korte tijd is geweest om ervaring op te doen. Bent u het dan niet met mij eens dat we beter even kunnen wachten tot we die effecten wel hebben en dan ook die discussie kunnen voeren op basis van feitelijk materiaal?
- 1495 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dat zou ik met u eens zijn, als niet hier ook wordt gezegd dat deze huidige voedselvisie wordt meegenomen in het PPLG. Daarom vraag ik om aanpassingen. Die zijn ook gebaseerd op het rapport van de Rekenkamer. Maar dat punt wat ik net noemde – dan zal ik het nog een keer, voor de derde keer zeggen – dat de doelen uit de voedselvisie niet goed aansluiten bij landelijk en EU-beleid. Dus daar moet een aanpassing komen.
- 1500 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik snap het niet zo goed op dit moment. Wil het CDA nu het rapport van de Rekenkamer veranderen? Of wil het CDA de adviezen van de Rekenkamer ter discussie stellen? Ik begrijp het niet zo goed. Wat is nou de opdracht aan Gedeputeerde Staten of aan de Staten?
- 1505 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Luister naar de rest van mijn betoog. Dan wordt het helemaal helder.
- De **VOORZITTER**: Via de voorzitter. Mevrouw Koning.
- 1510 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. Oké. Dus de werkelijkheid is nog weerbarstiger geworden door de nieuwe regels rond derogatie. Derogatie gaat over de hoeveelheid mest van vee die men op land mag aanbrengen. De voedselvisie geeft aan dat in 2030 de kringlopen op een zo laag mogelijk niveau gesloten moeten worden. De versnelde afbouw van de derogatie in
- 1515 een groot deel van Noord-Holland werkt precies averechts op dat doel. Er mag minder mest van eigen vee worden benut en dat draagt niet bij aan het sluiten van de kringloop. Waarom maakt GS niet gezamenlijk met het hoogheemraadschap bezwaar tegen de versnelde afbouw van derogatie in het gebied van het HHNK? Wij zien dat andere provincies, zoals Zuid-Holland, dat wel doen voor gebieden in hun provincie. Kan GS zich hiervoor inzetten in Noord-Holland om dat bezwaar
- 1520 in te dienen?
- De Rekenkamer geeft verder aan dat er grote onduidelijkheid is over het doel van de voedselvisie om alle grondgebonden landbouw in 2030 natuurinclusief te laten zijn. De definitie van ‘natuurinclusief’ is niet helder, zelfs niet bij de WUR. Ik citeer uit het rekenkamerrapport, hè? Dit
- 1525 is terechte kritiek. Het is ook niet verstandig om alleen op natuurinclusief te focussen. Dat blijft ons een doorn in het oog. Als goede rentmeesters moeten wij erop toezien dat voedselzekerheid gewaarborgd blijft en dat voedsel telers ook een redelijke boterham moeten kunnen verdienen en niet uitgebuit worden door hoge eisen, waarvoor niet betaald wordt. Dus ik ben niet tegen duurzaamheid, ik ben alleen tegen eisen van duurzaamheid, waarvoor niet betaald wordt. Het is
- 1530 bijzonder jammer dat de Rekenkamer de opgenoemde aandachtspunten wel benoemd in het rapport, maar niet goed weergeeft in de aanbevelingen. Het CDA zal daarom een motie indienen om GS op te roepen om de voedselvisie aan te passen, zodat het een realistische visie wordt die aansluit bij de praktijk. Daarnaast willen wij dat verdienmodellen voor agrarische ondernemers veel meer aandacht krijgen in de voedselvisie. Beleid moet hierop getoetst worden. Zoals de
- 1535 voedselvisie er nu uit ziet, is deze niet volhoudbaar en daardoor ook niet duurzaam. Het dictum van de motie luidt: de voedselvisie aan te passen en te voorzien van heldere informatie over verdienmodellen voor agrarisch ondernemers en hoe beleidsvoornemens hierop getoetst zullen worden. Ondernemers niet te verleiden tot het produceren van producten waar geen vraag naar is en de voedselvisie aan te passen, zodat beleidsvoorstellen realistisch zijn, aansluiten bij
- 1540 landelijke en Europese richtlijnen, duidelijk zijn en aansluiten bij de praktijk, waarbij ook rekening wordt gehouden met consumentengedrag.

Motie 19-6 maart 2023

Aanpassingen voedselvisie naar aanleiding van rapport Rekenkamer

1545

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- *De Randstedelijke Rekenkamer in haar aanbevelingen omtrent de voedselvisie enkele punten onbenoemd laat.*

1550

Overwegende dat:

- *Aandacht voor belang van verdienmodellen voor agrarisch ondernemers in de voedselvisie en in de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer ontbreekt;*
- *Verdienmodellen voor agrarisch ondernemers nodig zijn om beleid volhoudbaar en duurzaam te maken;*

1555

- *Agrarisch ondernemers ook in de toekomst nodig zijn om de bevolking van voedsel te voorzien;*
- *De rekenkamer aangeeft dat er grote onduidelijkheid is over het doel van de voedselvisie om alle grondgebondenlandbouw in 2030 natuurinclusief te laten zijn onder andere omdat de definitie van natuurinclusief niet helder is, zelfs niet bij de WUR;*

1560

- *De rekenkamer dit punt echter niet meeneemt in haar aanbevelingen;*
- *De rekenkamer aangeeft dat de Noord-Hollandse doelen uit de voedselvisie niet goed aansluiten bij landelijk en EU-beleid, maar ook dit punt niet meeneemt in de aanbevelingen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1565

- *De voedselvisie aan te passen en te voorzien van heldere informatie over verdienmodellen voor agrarisch ondernemers en hoe beleidsvoornemens hierop getoetst zullen worden;*
- *Ondernemers niet te verleiden tot het produceren van producten waar geen vraag naar is;*
- *De voedselvisie aan te passen zodat de beleidsvoorstellen realistisch zijn, aansluiten bij landelijke en Europese richtlijnen, duidelijk zijn en aansluiten bij de praktijk, waarbij ook rekening wordt gehouden met consumentengedrag.*

1570

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning (CDA).

1575

De **VOORZITTER**: En u gaat hem nu in dienen, de motie? Dan is er ondertussen ook een interruptie van mevrouw De Groot van de SP.

1580

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter, volgens mij gaat dit punt over de Randstedelijke Rekenkamer en de adviezen die de Randstedelijke Rekenkamer gegeven heeft van, moet Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten die opvolgen, ja dan wel nee? En volgens mij is dit geen onderwerp van discussie bij dit onderwerp, maar is het eerder een motie Vreemd waar we het nu over hebben en heeft het CDA dit aangegrepen om een motie Vreemd in te dienen.

1585

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Nou, dat ben ik niet met u eens. Het Rekenkameronderzoek heeft bekeken hoe onze voedselvisie in elkaar zit en doet daarop aanbevelingen. En wij doen daar nog een extra aanbeveling bovenop, omdat de Rekenkamer die vergeten is.

1590

De **VOORZITTER**: U bent aan het eind gekomen van uw betoog. Gaan we naar Statenlid Cardol van GroenLinks.

1595

Statenlid **CARDOL** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb besloten toch nog maar een keer gebruik te maken van de laatste mogelijkheid om iets te zeggen in deze mooie zaal. Toen ik vier jaar geleden begon, dacht ik vooral het woord te zullen voeren over natuur, maar ik heb veel vaker gesproken over landbouw. Nou zijn natuur en landbouw gelukkig onlosmakelijk met elkaar verbonden, al lijkt het wel eens of we dat in Nederland vergeten zijn. Zonder natuur geen voedsel, maar ook zonder landbouw geen voedsel. GroenLinks is ervan overtuigd dat er een mooie toekomst is weggelegd voor onze boeren, maar dan wel met een landbouw in samenhang met de natuur en blijvend gericht op het produceren van gezond voedsel. Daarom zijn we trots op de voedselvisie die we met elkaar hebben vastgesteld. Het had van GroenLinks zo hier en daar nog wel een stukje verder mogen gaan, maar we maken het beleid nu eenmaal met elkaar, en de praktijk is taai. Het is mooi om te zien dat de Rekenkamer positief oordeelt over de voedselvisie, maar ook nog een aantal goede aanbevelingen doet. Zo is wel helder dat een voedseltransitie niet

1600

1605 kan zonder een visie op de intensieve veehouderij en dat de transitie van de landbouw ook vraagt om een visie op de bollenteelt. Mooi niettemin dat het college de meeste van de aanbevelingen overneemt. En wat ons betreft is er geen aanleiding om nu de voedselvisie ter discussie te stellen of daar veranderingen in aan te brengen, zeg ik alvast maar.

1610 In de commissie hebben we geconstateerd dat de voedselvisie onverkort moet worden meegenomen naar het proces van het PPLG. Wat ons betreft staan de doelen en ambities van de voedselvisie recht overeind en bieden de gebiedsprocessen een mooie kans om te werken aan een groen, gezond en leefbaar platteland voor alle Noord-Hollanders. Om daarover geen misverstand te laten bestaan, dienen we een motie in, mede-ingediend door PvdA en D66, met het volgende dictum. Provinciale Staten verklaren dat de doelen en ambities van de voedselvisie
1615 uitgangspunt dienen te zijn voor het op te stellen Provinciaal Programma Landelijk Gebied voor Noord-Holland. En punt 2, dat het proces om te komen tot een PPLG en de uitvoering ervan in de gebiedsprocessen niet mogen leiden tot vertraging van de landbouw- en voedseltransitie in Noord-Holland, maar dat het PPLG en de gebiedsprocessen worden gebruikt als aanjager voor realisatie van de voedselvisie. De voedselvisie is vastgesteld voor de periode tot 2030 en de
1620 financiering is nog enige jaren gegarandeerd. Wij beperken ons in deze motie dan ook expliciet tot de doelen en de ambities van de voedselvisie in relatie tot het PPLG. En daarmee is de motie iets anders dan de motie van de SP, die wij niet zullen steunen, omdat daar veel nadrukkelijker in aangegeven wordt dat er ook financiële consequenties uit getrokken moeten worden door de relatie met aanbeveling 5 van de Rekenkamer. En toen zweeg ik even.

1625 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zou van meneer Cardol graag willen weten wat die financiële consequenties dan zijn, anders dan dat ze nu zijn?

1630 Statenlid **CARDOL** (GL): U vraagt in uw motie – ik heb hem hier niet bij de hand – in feite: omarm aanbeveling nummer 5 van de Rekenkamer. Daarin wordt expliciet gesproken over voldoende capaciteit en middelen ter beschikking stellen voor uitvoering van de voedselvisie. Volgens mij is die capaciteit en zijn die middelen er op dit moment en is er dus geen reden om in die zin over ons graf heen te regeren, wil ik maar zeggen, naar een volgende periode en nu daar vindt nieuwe financiële consequenties aan te verbinden.

1635 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dan is er volgens mij ook geen reden om de motie van GroenLinks en anderen in te dienen, want hè, ik bedoel, wij hebben vastgesteld wat de financiële consequenties zijn. De bedoeling is, laten we zeggen, dat er niet minder financiën naar dit beleid gaan. Dus ik zie helemaal de noodzaak van de motie van GroenLinks en anderen niet in.

1640 Statenlid **CARDOL** (GL): Voorzitter, dank u. Ik denk dat het grote verschil erin zit dat wij niet een actie van GS vragen. Wij stellen voor dat Provinciale Staten nog een keer voor alle zekerheid verklaren dat de voedselvisie leidend is voor het PPLG-proces voor zover dat de doelen en ambities in de voedselvisie betreft. En dat we het PPLG in de gebiedsprocessen moeten
1645 aangrijpen om de voedselvisie door te zetten. Dus wij laten PS nog een keer een verklaring doen, omdat we denken dat het verstandig is op dit moment om die uitspraak met kracht nog een keer te doen vlak voor we in het proces van PPLG terechtkomen.

1650 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, ik heb twee punten. Ik ben een beetje overvallen door dit. De coalitiepartijen vragen ons altijd op de woensdag voor de vergadering alvast onze voorstellen op te sturen, zodat zij erover na kunnen denken. Ik ben even benieuwd: wanneer heeft u uw voorstel naar ons gestuurd?

1655 Statenlid **CARDOL** (GL): Nee, ik heb het voorstel nog niet naar u toegestuurd. Dat komt, omdat die pas op een laat moment tot stand is gekomen.

1660 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, op een heel laat moment. Maar dan een tweede vraag, want ik weet dus echt niet wat dit precies inhoudt. Waar wij ons zorgen over maken, is dat de intensieve veehouderij weer als een soort van ‘het hoort niet bij voedselbeleid, het is economisch beleid, dus we nemen het helemaal niet mee, ook niet in het PPLG’. Dat is wel een groot punt waar wij ons zorgen over maken als het gaat om het gemis dat er nu is in de voedselvisie. Zegt u nou

eigenlijk, dat gemis dat we nu hebben in die voedselvisie, dat zetten we gewoon lekker door richting het PPLG? Of zegt u nou, dat is ook voor verbetering vatbaar richting die PPLG in juli?

- 1665 Statenlid **CARDOL** (GL): Volgens mij was mijn stelling net dat het PPLG-proces niet kan in een voedselvisie. Een visie op de transitie van de landbouw niet kan zonder intensieve veeteelt en bollenteelt daarin mee te nemen. Maar ik zeg ook dat ik het niet verstandig vind op dit moment wijzigingen in de voedselvisie aan te brengen. Vind ik het ook niet zo netjes in de allerlaatste vergadering van deze coalitie. Dus ik neem aan dat dat in het PPLG een plek krijgt, want dat is
- 1670 een van de aanbevelingen waar bij GS positief op reageert.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Oké, dan begrijp ik de collega veel beter. En dat is fijn, want dat is precies waar onze motie straks over gaat.

- 1675 De **VOORZITTER**: Heeft u nog een vraag?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja. Of hij die motie straks gaat steunen. Want dat gaat niet over de wijziging van de huidige voedselvisie, maar inderdaad het meenemen voor de toekomst. Dus begrijp ik hem goed dat GroenLinks die motie straks gaat steunen?

- 1680 Statenlid **CARDOL** (GL): Dat begrijpt u niet helemaal goed, maar dat is het vervolg van mijn betoog. Intussen dien ik even de motie bij u in.

Motie 20-6 maart 2023

- 1685 **Voedselvisie Noord-Holland basis voor Provinciaal Programma Landelijk Gebied**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023

Constaterende dat:

- 1690
 - *De Voedselvisie Boer en Business in Balans van de provincie door de Staten is vastgesteld als perspectief op weg naar een duurzaam voedselsysteem in Noord-Holland.*
 - *De Randstedelijke Rekenkamer op hoofdlijnen positief is over de Voedselvisie, maar wel een aantal aanbevelingen heeft geformuleerd.*
 - *Gedeputeerde Staten in reactie op het rapport van de Rekenkamer hebben aangegeven de meeste aanbevelingen van de Rekenkamer te kunnen omarmen.*

- 1695 *Overwegende dat:*

- *De provincie de komende jaren, zo niet decennia, een belangrijke rol gaat spelen in de transitie van de landbouw in Noord-Holland.*
 - *Hiervoor reeds op korte termijn de uitgangspunten zullen worden geschetst in het eerste concept van het Provinciaal Programma Landelijke Gebied (PPLG).*
 - *Bij bespreking in de commissie NLG is geconstateerd dat de doelen en ambities van de Voedselvisie onverkort als input dienen voor het komende proces rond het PPLG.*
- 1700

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De doelen en ambities van de Voedselvisie uitgangspunt dienen te zijn voor het op te stellen Provinciaal Programma Landelijk Gebied voor Noord-Holland.*
 - *Het proces om te komen tot een PPLG en de uitvoering ervan in de gebiedsprocessen niet mogen leiden tot vertraging van de Landbouw- en Voedseltransitie in Noord-Holland, maar dat het PPLG en de gebiedsprocessen worden gebruikt als aanjager voor realisatie van de Voedselvisie.*
- 1705

En gaan over tot de orde van de dag.

- 1710 *Ondertekening: Rien Cardol (GroenLinks), Aukelien Jellema (PvdA) en Amélie Strens (D66).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En die maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

- 1715 Statenlid **CARDOL** (GL): Want, voorzitter, mijn volgende zin begint met: er liggen nog enkele andere moties voor. En een van die moties is de motie over het doorlichten van de landbouwsubsidies, die de Partij voor de Dieren heeft ingediend. Wat ons betreft een sympathieke motie, maar mogelijk overbodig en deels ook vrijwel onmogelijk uit te voeren. Landelijke subsidies vanuit het GLB zijn niet of nauwelijks door ons te beïnvloeden, maar wij zijn

- 1720 heel benieuwd welke stappen het college al heeft gezet op dit punt en welke de gedeputeerde nog wil zetten. En wachten dus wat dat betreft de reactie van het college af.
- 1725 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Ik hoor vooral een zorg over de uitvoerbaarheid van deze motie. Maar zoals onze collega's weten: wij laten onze moties altijd toetsen door ambtenaren op uitvoerbaarheid en daar was het advies ook: het is uitvoerbaar. Dus wat is precies het bezwaar van GroenLinks hierin?
- 1730 Statenlid **CARDOL** (GL): Voorzitter, dat zijn precies de twee punten die ik net noemde. Ik denk dat de motie in die zin deels overbodig is, omdat er al heel veel gebeurt op dit gebied. Maar dat is aan de gedeputeerde. Daarom vraag ik de gedeputeerde daar toelichting op te geven. En dat de beïnvloeding van de landelijke subsidieregelingen door de provincie heel ingewikkeld is. Dus die kunnen we wel doorlichten daarop, maar dat zal weinig opleveren, schat ik in.
- 1735 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, als eerste, dus er gebeurt al veel. Nou ja, de Randstedelijke Rekenkamer, die zegt dus: daar zit een zorgpunt over de besteding van die subsidiegelden, of dat wel echt goed, doelmatig gebeurt. Daar zie je dus veel onduidelijkheid over. Dus het enige wat we vragen, en is GroenLinks het daarin met ons eens, dat we dat advies van de Rekenkamer oppakken en dat we kijken wat we daarin kunnen aanscherpen eventueel vanuit onze mogelijkheden als provincie? Dat is het enige waar deze motie namelijk om vraagt.
- 1740 Statenlid **CARDOL** (GL): Maar volgens mij zal blijken uit het antwoord van de gedeputeerde dat dit op een hoop punten al gebeurt – daar toetst de ambtenarij denk ik niet op, maar dat is een politiek antwoord – en is het in die zin overbodig om daar extra maatregelen op te nemen.
- 1745 De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Cardol.
- 1750 Statenlid **CARDOL** (GL): Voorzitter, ik schat in dat er in de komende vier jaar nog heel veel in deze zaal over dit onderwerp gesproken gaat worden, want de toekomst van onze mooie provincie hangt hier mede vanaf. En ik wens u en de nieuwe Statenleden heel veel wijsheid en geduld met dit uitdagende dossier. Dank u.
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan gaan we verder met mevrouw Jellema van de PvdA.
- 1755 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Het Rekenkamerrapport is voor ons de Partij van de Arbeid helder en met goede aanbevelingen die GS ook grotendeels overnemen. Daar hebben wij het over gehad in de commissie en daar hoeven we het nu niet opnieuw over te hebben, of we hoeven dat niet over te doen? Ik wil nog wel even graag namens mijn partij reageren op een aantal ingediende moties.
- 1760 De motie van de SP, die ondersteunen wij niet. In de dicta wordt over de grens van deze Statenperiode heen gekeken en zelfs geprobeerd te regelen. En dat kan niet. Dat zou je ook niet moeten willen. Daarvoor in de plaats hebben wij wel meegetekend met een andere motie die GroenLinks zojuist heeft aangekondigd en aan u heeft overhandigd, voorzitter.
- 1765 De motie van de Partij voor de Dieren met de dicta alle subsidies voor landbouw, waaronder subsidies voor het plattelandsontwikkelprogramma, te toetsen aan de vraag of zij effectief kunnen bijdragen aan de doelen van de voedselvisie. We hebben begrepen dat dit of al gebeurt met de eigen provinciale subsidies of dat dit met Europese subsidies niet kan. Maar wij wachten evengoed nog even de reactie van de gedeputeerde daarover af. Maar het lijkt ons zeer
- 1770 onwaarschijnlijk dat we vol in zouden zetten op subsidies die ons eigen beleid niet ondersteunen of die zelfs tegenwerken. Dat kan er bij mij niet in.
- 1775 En de motie van het CDA met het dictum die vraagt om de voedselvisie aan te passen en die suggereert dat beleidsvoorstellen niet realistisch zouden zijn, daarmee zouden wij willen zeggen, au contraire. Zouden wij de voedselvisie onrealistisch willen noemen? Nee, helemaal niet. Wel ambitieus.

- 1780 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, ik vroeg me af of mevrouw Jellema het niet ontzettend jammer zou vinden als het beleid, wat zij in de afgelopen vier jaar heeft gemaakt en ondersteund, nu omver geschoffeld wordt. En zou u willen dat al dat beleid zou verdwijnen, omdat er nieuwe verkiezingen komen?
- 1785 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dat zou ik verschrikkelijk jammer vinden, natuurlijk, maar dan sluit ik mij aan bij meneer De Wit, die zegt dat daar nu straks in eerste instantie de kiezers over gaan. En als we de goede keuze maken, beste kiezer in den lande, thuis, in heel Noord-Holland, dan zal dat niet gebeuren.
- 1790 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dus de keuze voor u die de kiezer gemaakt heeft een jaar of drie en een heleboel maanden geleden, die telt nu niet meer?
- 1795 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik hoop het wel. Ik hoop dat ze weer bij ons terugkomen. Maar daar hebben wij in zoverre invloed op dat het- Kijk, mevrouw De Groot, een periode van vier jaar is in ons democratische bestel vier jaar en dan is er een nieuwe ronde, nieuwe kansen, nieuwe uitkomsten, en daar hebben wij ons met zijn allen in te voegen.
- 1800 De **VOORZITTER**: Mevrouw De Groot, tenzij u een andere vraag heeft, want dit punt is nu voldoende besproken volgens mij. Als u geen andere vraag heeft dan- Want anders gaat iedere interruptie over hetzelfde punt. Statenlid Kostić.
- 1805 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Toch een vraag. U zegt eigenlijk: ik kan me niet voorstellen dat wij tegen onze eigen ambities dat geld besteden. Nou, dat is heel aimabel dat u dat zegt. Maar het past tegelijkertijd niet bij uw controlerende functie. Toch is het niet aan u om juist af en toe te kijken van, nee doen we eigenlijk onze taak? Is het allemaal in lijn? Want het is natuurlijk ook menselijk om ons te vergissen en om af en toe fouten te maken. Subsidies zijn ingewikkeld genoeg. Bent u het daar met ons eens?
- 1810 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik kan het me inderdaad niet voorstellen, maar kijkt u even naar gedeputeerde Zaal? Zij was bij de vaststelling van de voedselvisie de uitputting nabij. Zij heeft daar zo ontzettend veel werk aan gehad en zo ontzettend hard haar best gedaan. En dat onderschrijven wij. En wij kunnen ons niet anders dan voorstellen dat die doelen, zo lang wij hier zitten – en dat is dus nog twee weken –gestand zullen doen en dat we daaraan met vereende krachten blijven werken.
- 1815 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nee, volgens mij, we kunnen ons vinden in de doelen. Wij hebben daar natuurlijk ook samen met de gedeputeerde heel hard aan gewerkt. Dus we kennen de uitputtingsslag. Maar waar het om gaat is, als je kijkt naar de praktijk qua besteding van subsidiegelden, is dat het niet altijd even goed gaat. Als je kijkt naar een onderzoek dat door de Randstedelijke Rekenkamer in Drenthe is gedaan specifiek op dit punt, landbouwsubsidies, blijkt dat ze niet doelmatig of niet altijd even doelmatig zijn besteed. Dus nogmaals de vraag aan u:
- 1820 wat doet u dan denken dat wij absoluut ons niet kunnen vergissen, zoals Drenthe zich wel heeft kunnen vergissen? Wat is het verschil tussen Drenthe en Noord-Holland daarin?
- 1825 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Nou, er zullen heel veel verschillen tussen Drenthe en Noord-Holland zijn, maar misschien is het grootste verschil wel dat ik vertrouwen heb. Vertrouwen in deze voedselvisie, vertrouwen in het feit dat deze gedeputeerden tot aan het gaatje zal gaan om deze voedselvisie in deze periode tot een goed einde te brengen. En nog even naar mevrouw De Groot. Natuurlijk, daar zit een harde return op 15 maart, maar we gaan ervoor.
- 1830 De **VOORZITTER**: Aanvullende vraag? Niet over hetzelfde onderwerp.
- 1835 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nee, maar ik wil even samenvatten, want ik begrijp het nog niet helemaal goed.
- De **VOORZITTER**: Geen samenvatting. Liever een vraag.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Begrijp ik de PvdA goed dat ze niet willen kijken of het geld voor de landbouw doelmatig is besteed tot nu toe? En of er verbetering in mogelijk is.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Statenlid Kostić, ik word zo verdrietig van uw wantrouwen.

De **VOORZITTER**: Ik ga nu geen aanvullende vraag meer. Want het is elke keer dezelfde vraag en volgens mij heeft mevrouw Jellema naar eer en geweten geantwoord en er komt geen ander antwoord meer. Dus wat mij betreft gaat mevrouw Jellema verder met haar betoog.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): De shoot-out is dan nog even voor de motie van het CDA met een dictum over het aanpassen van de voedselvisie. Het zou zelfs beleidsvoorstellen niet realistisch betitelen. O, dat had ik al gezegd: au contraire. Dat vond ik zo'n mooie uitdrukking, dus dat ga ik nog een keer zeggen. Wat we wel natuurlijk merken – en dat heb ik ook in de commissie gezegd –: de consumenten moeten om. En ja, dat is in deze huidige periode van grote inflatie natuurlijk hartstikke moeilijk. De consument moet in eerste instantie natuurlijk ook om zijn of haar portemonnee denken. En de keten, heb ik ook in de commissie gezegd, is zo sterk als de zwakste schakel. Maar dat vliegwiél, dat moeten we op een of andere manier aangezwengeld krijgen en dan zal die voedselvisie ook gaan vliegen. Daar willen wij blijvend aandacht voor vragen, en daar gaan wij voor.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Gaan we dit naar de heer De Wit van de VVD.

De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, dank voor het woord. Ik wil eigenlijk niet de hele discussie van de commissievergadering gaan herhalen, maar ik hecht er toch aan om de twee lijnen, die onze fractie mist in het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer, ook hier toe te voegen.

En dat is de eerste lijn van de geopolitiek. Voedsel kan en zal waarschijnlijk in de komende jaren ook op het wereldtoneel een strategisch wapen kunnen zijn. En dat hangt ermee samen, ook met het punt wat eerder in deze zaal is gemaakt door collega's, met voedselzekerheid. Het is niet vanzelfsprekend dat er altijd maar bloemkool, een pak melk of spinazie in de supermarkt ligt. En daar hebben we denk ik ook heel veel te koesteren als politiek, dat mensen in ons land zich daarvoor willen inzetten, niet alleen met hun energie en daadkracht, maar ook op de meest efficiënte manier wereldwijd koploper op het gebied van innovatie. En dat moeten we denk ik in Nederland, zeker ook in Noord-Holland absoluut blijven koesteren. We komen er niet mee weg op het Europese toneel, en daarmee ook op het wereldtoneel, om dat facet van de landbouw te negeren.

En het tweede punt wat ik wil toevoegen, en dat sluit ook aan op de worsteling die we in de commissie hebben besproken, maar ook die net in het debat over het verdienmodel van de ondernemer terugkwam: uiteindelijk is een agrariër, een boer of een tuinder, heel vaak prijsnemer op de wereldmarkt, op een veiling waar een product voor de klok gaat of in contracten waar de marktprijs geldt. En dat betekent nogal wat voor de knoppen waar we aan kunnen draaien als provincie als het gaat om dat verdienvermogen van die ondernemer. Ik denk dat we heel terughoudend moeten zijn in te bedenken dat wij wel het verdienmodel voor de ondernemer kunnen bepalen, want dat werkt volgens mij niet zo. We kunnen vanuit Haarlem volgens mij niet dusdanig beleid hier neerleggen dat een boer in Sijbekarspel of Abbekerk gaat denken: nou, daar ga ik mijn bedrijf even op inrichten. Maar het is wel een belangrijk onderdeel, een centraal onderdeel ook, durf ik wel te stellen, van de voedselvisie, zoals die er nu ligt, dat we wel met de ondernemers kijken naar het belang van het verdienmodel en dat we ook, ja, laten we zeggen, de praktijk laten spreken in wat wij hier beleidsmatig met elkaar doen en afspreken. In het kader van de aanbevelingen, daar kan ik kort over zijn. Ik vind het belangrijkste punt om nog even expliciet te noemen, dat de VVD eraan hecht om eerst de effecten van de huidige voedselvisie te gaan zien en daarop te kunnen monitoren, voordat we een nieuw beleid of ander beleid gaan voeren. Het lijkt ons heel verstandig om eerst te kijken wat de resultaten in de praktijk zijn van wat we de afgelopen jaren hebben ingezet, voordat we eventueel weer ander beleid over de sector uitstorten, waarvan we misschien niet helemaal weten wat de impact daarvan is.

- 1895 De heer **BAUDET** (FvD): Ik vroeg me af hoe de geachte afgevaardigde die resultaten van het beleid dan zou willen meten. Wil hij daar empirisch onderzoek naar doen bijvoorbeeld? Of wil hij dat op basis van de huidige modellen, de rekenmodellen, bekijken? Wat stelt hij voor?
- 1900 De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, wij hebben dit punt al een aantal keren geadresseerd ook bij, laten we zeggen, wat voor maatregelen gaan we bedenken vanuit die voedselvisie om die beleidsdoelen, die we hebben, in de praktijk om te zetten. Wat onze fractie voorstaat, is dat we dat geld, dat we daar uitgeven aan bepaalde projecten of subsidies voor ondernemers, dat we kijken: wat is nou het effect geweest van die subsidie op wat het bedrijf kon doen? En sluit dat aan bij het doel wat we hadden? Dus Het gaat erom dat je uiteindelijk wil dat je belastinggeld zorgvuldig besteed wordt. En als wij een regeling hebben die in de praktijk niet werkt, dan
- 1905 moeten we daar de ogen voor open hebben en zorgen dat we die regeling aanpassen tot iets wat wel werkt in de praktijk. Dus dat is de manier hoe ik dat wil doen.
- 1910 De heer **BAUDET** (FvD): Ja, dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was hoe de afgevaardigde van de VVD wil beoordelen of het beleid effect zou hebben gehad. Want het punt namelijk, het hele stikstofbeleid – dat zal ook de aard zijn van mijn bijdrage straks – is gebaseerd op een model, op een rekenmodel, het AERIUS-model. Dat is nu waardoor het beleid wordt gestuurd. Maar dat wordt dus niet getoetst aan de empirie. Dus er worden geen proefmonsters genomen in de grond. Zou ik de VVD aan mijn zijde kunnen vinden, als men wil kijken naar het effect van het beleid, om dan dus ook de empirie mee te nemen? Om niet alleen maar in die
- 1915 modellenwerkelijkheid te blijven hangen, maar daadwerkelijk boswachtertjes naar die velden toe te sturen, daar proefmonstertjes te laten nemen, naar een lab te nemen en daar te kijken of die stikstofdepositie inderdaad verandert.
- 1920 De heer **DE WIT** (VVD): Ja, twee dingen, voorzitter. Allereerst, we praten hier over de voedselvisie en daar staat geen beleid in over stikstof. En waar het gaat om de maatregelen die we vanuit de voedselvisie nemen – want daar gaat dit rapport van de Rekenkamer over – daarvan zeg ik, daar hebben we subsidieregelingen. En ik wil weten of de doelen, zoals het stimuleren van de kortere keten of gesprekken die we voeren in de retailketen om het verdienvermogen van de ondernemer te versterken, van dat soort zaken wil ik weten of het in de praktijk werkt. En als dat niet werkt,
- 1925 moeten we het beleid aanpassen. Op het punt dat de collega van Forum voor Democratie maakt, wil ik zeggen dat de VVD er groot voorstander van is om te kijken in de natuur: wat is de staat van de natuur, hoe komt dat en welke maatregelen kunnen we nemen ter verbetering van de staat van de natuur? Maar dat is niet waar dit rapport van de Rekenkamer aanbevelingen op doet.
- 1930 De **VOORZITTER**: Heeft u een aanvullende vraag, meneer Baudet?
- De heer **BAUDET** (FvD): Ja. Dus het nog een keer dan op het laatste punt. Dus de VVD is er een voorstander van om te kijken naar het effect op de natuur. Maar is de VVD ook bereid om dat effect op de natuur daadwerkelijk empirisch te bekijken of wil de VVD vasthouden aan wat we nu
- 1935 uitsluitend doen in Nederland? Namelijk, het invoeren in een computermodel.
- De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, enigszins buiten de orde, maar ik ga graag in op dit punt, omdat het heel belangrijk is, ook voor die ondernemers in deze sector die keihard werken voor ons voedsel. Ik vind en de VVD vindt, dat ecologen het veld in moeten gaan om te kijken wat er met die natuur aan de hand is. En dat doe je niet van achter een bureau, maar dat doe je in het veld. Dat doet de provincie ook. Daar zijn we nu mee bezig en dat zal ook een belangrijk onderdeel zijn van het programma landelijk gebied, waar we ongetwijfeld de komende jaren nog veel over zullen spreken.
- 1940
- 1945 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ik ben blij dat de VVD onze zorgpunten ondersteunt en ook aangeeft dat de verdienmodellen belangrijk zijn en dat voedselzekerheid belangrijk is en dat u aangeeft dat u effecten van een voedselvisie nog wilt gaan onderzoeken en monitoren. Maar bent u het dan met mij eens dat de voedselvisie, zoals die er nu ligt, nog niet opgenomen kan worden in het PPLG? Dat eerst die effecten gezien moeten worden en aangepast moeten worden.
- 1950

- De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, er ontstaat vandaag een wat merkwaardige situatie met allerhande moties die worden ingediend over bestaand beleid. Over het bestaande beleid, namelijk de voedselvisie, heb ik te zeggen: ik wil daarvan eerst de effecten in de praktijk zien en dat ook onderbouwd kunnen hebben op basis van feitelijkheden van 'hoe werkt nou het beleid wat we bedacht hebben met elkaar', voordat ik dat beleid zou willen aanpassen of ander beleid zou willen gaan toevoegen aan dat beleid. Dus dat op het punt van het huidig beleid. Nou, dan zijn er twee moties ingediend. Laat ik daar gelijk maar even op ingaan, voorzitter. Heb ik ook gelijk gehad. En dan kom ik ook aan de vraag van de collega. De VVD is het niet eens met de SP, en we delen ook niet de zorgen die de SP uit. We hebben respect voor de kiezer. Dus we zullen tegen die motie stemmen. En de andere motie van GroenLinks, die zegt in feite: we hebben huidig beleid en daar staan we achter – even mijn platte vertaling daarbij, ik hoor graag als het anders is van de collega – en daar nog even een dikke streep onder zetten dat we dat belangrijk vinden. Nou, die dikke streep wil ik er zeker onder zetten, hoewel wellicht overbodig. Temeer, omdat ondernemers in die agrarische sector zelf ook willen verduurzamen. Dat is volgens mij de centrale ambitie uit die voedselvisie. Die ambitie moeten wij volgens mij ook meenemen in het PPLG. Dus wat dat betreft zit ik daar op die manier in.
- De **VOORZITTER**: Nog een aanvullende vraag?
- Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja. Als u dus wel die ambitie mee wil nemen in het PPLG, maar er ontbreken gewoon essentiële onderdelen, wat u zelf ook aangeeft, dan kunnen we die toch eerst toevoegen, voordat het meegenomen wordt in de PPLG? Anders zijn we toch niet goed bezig met elkaar?
- De **VOORZITTER**: Dit was de laatste vraag op dit onderwerp. De heer De Wit.
- De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, het lijkt me sowieso buitengewoon verstandig dat we als provincie ons bestaande beleid meenemen in het PPLG. Dat geldt niet alleen voor de voedselvisie, maar ook voor andere beleidsdomeinen. Het zou gek zijn om de PPLG aan te grijpen om ons hele beleid ter discussie te stellen. Maar aan de andere kant ben ik met de collega eens – althans, als ik het zo mag vertalen – dat we in de consultatie naar hoe tot zo'n PPLG te komen we ook moeten kijken naar hoe dingen in de praktijk werken. En als dingen niet werken, moeten we volgens mij onze ogen en oren open hebben om te kijken hoe we daarmee om moeten gaan en moeten we ook bereid zijn ons beleid daarop te kunnen aanpassen. En volgens mij is dat een evident onderdeel van het hele beleidsprogramma wat dat PPLG voorstaat, wat natuurlijk een ongelooflijk grote impact heeft op het platteland en wij er volgens mij als politiek niet mee weggomen om alleen maar hier in een zaaltje te zitten met elkaar en beleid te schrijven en onze ogen en oren niet open te doen voor wat er daadwerkelijk buiten in Noord-Holland gebeurt.
- De **VOORZITTER**: Dank. Gaat u verder?
- De heer **DE WIT** (VVD): Ja, voorzitter, dan heb ik in ieder geval aangegeven dat we tegen de motie ook van de SP zullen stemmen en dat we met de pennestreep onder de motie van GroenLinks, dat we die overwegen om mee te geven op die manier met de huidige scope van de voedselvisie in acht nemend en ook het budget dat eraan is gekoppeld. En dat raakt ook aan de laatste motie, waar eerder in de discussie ook al bij stil is gestaan. Dat is de motie van de Partij voor de Dieren. Wij denken dat dat geen noodzakelijke maatregel is om nu onderzoek te doen naar dat soort financieringsopties. Wij denken dat de voedselvisie een huidig financieringsinstrument heeft, namelijk de begroting die erbij zit tot met 2024. En dat lijkt mij afdoende om het beleid van de voedselvisie financieel te kunnen uitdragen. Wij zien niet de noodzaak om naar andere regelingen te kijken, waaronder de POP-gelden of vanuit het landbouwportaal – ik noem maar even wat – of daar nog verdere aanpassingen nodig zijn.
- En tot slot wil ik afsluiten met een punt te onderstrepen wat de VVD belangrijk vindt, ook vanuit de aanbevelingen en de reactie van het college daarop uit het rapport van de Rekenkamer. Dat is dat ons college ogen en oren open heeft voor wat er gebeurt qua wet- en regelgeving en wat voor effecten dat kan hebben in de praktijk waar de wet- en regelgeving misschien hetzelfde doel beoogt, maar in de praktijk ergens anders uitkomt. En we zijn er blij mee dat het college dat blijft doen en dat ook op die manier oppakt. En dat willen we graag bij deze onderstrepen hebben. Tot zover.

2015 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het is ondertussen 13.15 uur. Ik ga nu het debat schorsen tot 14.00 uur, zodat u kunt lunchen. De lunch staat klaar in de Johan Remkeszaal. Dan zie ik u graag om 14.00 uur terug en dan vervolgen wij dit debat.

Schorsing 13.17 tot 14.07 uur.

2020 De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, mag ik u verzoeken weer te gaan zitten? Ik kan u melden dat de storing van iBabs weer is opgelost. Dat bleek overigens een landelijke storing te zijn, waarbij het uploaden van documenten niet goed ging. Dus mocht het zo zijn dat u de moties niet kon uploaden, of downloaden, moet ik zeggen, dan heeft dat te maken dat er een uploadstoring was, voor de technici onder ons. En ik zie dat wij een zakje met klaprozen hebben ontvangen van de PvdA. Ik ben benieuwd wat er nog meer deze middag op mijn bureau verschijnt. Dus mocht er
2025 straks nog een schorsing nodig zijn om even ergens iets te gaan halen, dan hoor ik dat graag. Maar dank voor deze attentie.

2030 We waren aanbeland, ik heropen de vergadering, bij agendapunt 9. Dat ging over het eindrapport van de Randstedelijke Rekenkamer landbouw- en voedseltransitie. We zitten in de eerste termijn en ik ga het woord geven aan mevrouw Strens van D66.

2035 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. De boeren in Noord-Holland weten op een innovatieve en efficiënte wijze voedsel te produceren. Maar we moeten eerlijk zijn: de wijze waarop we op dit moment voedsel produceren, heeft te veel negatieve effecten op het klimaat, de bodem, de waterkwaliteit, de natuur en het milieu. Het moet en kan radicaal anders. D66 streeft naar een duurzaam voedselsysteem dat goed is voor de omgeving, maar ook voor het
2040 verdienvermogen van de boer. Het voorliggende rapport van de Randstedelijke Rekenkamer doet een achttal duidelijke aanbevelingen voor de noodzakelijke landbouw- en voedseltransitie in Noord-Holland. D66 is blij met dit rapport en de wijze waarop GS de aanbevelingen overneemt.

2045 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, ik kan het toch niet laten om hier even naartoe te lopen als u in het algemeen stelt dat de wijze waarop wij voedsel produceren, dat het daarmee zo slecht gesteld is, terwijl in Nederland toch het voedsel wordt geproduceerd met de minste impact op het milieu. Als u daar echt bewijzen voor hebt dat alles zo slecht is, waar zijn die dan? Er zijn
2050 echt heel veel dingen die ook heel goed gaan met de voedselproductie in Nederland. Bent u dat met mij eens?

2050 Mevrouw **STRENS** (D66): Ik geef hier alleen aan, mevrouw Koning, dat het wat ons betreft te veel negatieve impact heeft. En dat zie je niet alleen als je kijkt naar de stand van de natuur, de stand van bijvoorbeeld de waterkwaliteit. Dat benoem ik. Maar uiteraard gaan er gelukkig ook in Noord-Holland heel veel dingen goed.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2055 Mevrouw **STRENS** (D66): In de commissie is al uitgebreid over dit rapport gesproken. Daar is ook besproken dat de verdere uitvoering van de voedselvisie onderdeel zou worden van het PPLG en wordt uitgewerkt in de gebiedsprocessen. Wat D66 betreft staan de vastgestelde doelen en ambities uit de voedselvisie niet ter discussie en dienen die als input voor de gebiedsprocessen. De motie, al ingediend door collega Cardol van GroenLinks, dienen wij daarom ook mede in.
2060 De verschillende doelen uit de voedselvisie kunnen per gebied natuurlijk wel een andere uitwerking krijgen. Zo zien wij bijvoorbeeld in de Kop van Noord-Holland kansen voor grootschalig verbouwen van groentes of wellicht bonen ten behoeve van de eiwittransitie, terwijl de veenweidegebieden in Laag Holland geschikt kunnen zijn voor extensieve landbouw in combinatie met natuur. D66 is blij met de ingeslagen weg en zal ook de volgende periode de
2065 uitvoering van het PPLG kritisch blijven volgen. Waarbij ik nog maar eens herhaal dat iedere agrarische ondernemer, die bereid is om mee te gaan in de landbouw- en voedseltransitie en in balans met het klimaat, de natuur, de bodem en het milieu zijn bedrijf wil runnen, op onze steun kan rekenen.

2070 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Baudet van Forum voor Democratie.

2075 De heer **BAUDET** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ambtsgenoten. Heel Nederland heeft ermee te maken: het zogenoemde stikstofprobleem. De verkiezingen op 15 maart gaan hier zelfs voor een belangrijk deel over. Het is dus uiterst relevant dat we hier in de Provinciale Staten van Noord-Holland een week voor die verkiezingen spreken over het eindrapport van de Randstedelijke Rekenkamer, over de voorgenomen landbouw- en voedseltransitie. Want die hele transitie, die hele voorgenomen verandering van de agrarische sector en de hele wijze waarop wij in onze voedselvoorziening voorzien en hoe we omgaan met landbouw, is gebaseerd op aannames over stikstof. En precies daar heb ik een aantal punten over. Hoe zat het ook alweer? Er zijn door het ministerie van LNV zogeheten kritische depositiewaarden vastgelegd die niet mogen worden overschreden in 162 natuurgebieden in Nederland. De EU maakte – dat gaat daaraan aan vooraf – oorspronkelijk een lijst met vierhonderd factoren die de biologische samenstelling van zogeheten Natura 2000-gebieden – dat zijn dus die 162 gebieden – zouden kunnen bedreigen en waartegen lidstaten dus mogelijk maatregelen zouden kunnen nemen, indien zij de specifieke samenstelling van die Natura 2000-gebieden zouden willen behouden. Slechts één van die vierhonderd factoren, die zijn opgesomd door de EU, is stikstof. Maar juist die ene factor is in Nederland allesbepalend gemaakt voor het beleid. Dat is eigenlijk nergens op gebaseerd. Het is een zeer irrationele beslissing geweest om dat te doen, om alles op te hangen aan dat ene stikstof.

2090 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik ben even naar u aan het luisteren, meneer Baudet, en het bevreemdt me toch eventjes in welk debat u zit, want we bespreken hier vandaag het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en we hebben hier niet over de stikstofaankpak, we hebben het hier niet over de PPLG, laat staan hoe dat al dan niet in Den Haag is vastgesteld. Dus volgens mij moet u even beseffen dat u in dit huis staat en niet in de Tweede Kamer.

2100 De heer **BAUDET** (FvD): Ja. De eerste zin van het rapport, wat wij nu bespreken, luidt: om maatschappelijke doelen voor onder meer stikstof, waterkwaliteit en biodiversiteit te halen, zijn veranderingen in het landbouw- en voedselsysteem nodig. Dus het hele uitgangspunt van dit rapport is bepaalde aannames over stikstof. Ik vind het van essentieel belang om juist de aannames die schuilgaan achter de invulling van het beleid ter discussie te stellen. En ik heb ook aan het slot van mijn betoog een motie die specifiek ziet op wat de provincies – en dus de provincie Noord-Holland ook-

2105 Trouwens, waarom loopt mijn tijd door? Want het is een antwoord op een interruptie. Dus dat is gek.

2110 Ik heb een motie die specifiek gaat over wat op provinciaal niveau kan worden gedaan om de implementatie van deze stikstofregels bij te stellen. Dus ik ga daar toch even mee door. Het is dus zeer irrationeel dat het hele-

De **VOORZITTER**: We laten eerst nog even mevrouw De Groot en dan kunt u daarna doorgaan. Mevrouw De Groot.

2115 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, ik vraag mij af of meneer Baudet een motie Vreemd wil indienen. En of dat nu niet het verkeerde moment is om dat te doen.

2120 De heer **BAUDET** (FvD): Ja, ik wil geen motie die losstaat – dat noem je vreemd, hè – van de vergaderorde indienen. Nee, ik wil een motie indienen naar aanleiding van het rapport wat wij vandaag bespreken: het rapport over de voorgenomen landbouw- en voedseltransitie. Dat punt, dat heb ik ook al net naar voren gebracht in een interruptie richting de ambtsgenoot van de VVD. Hij is daar ook op ingegaan. Die is bereid om te kijken naar empirische metingen. Daar kom ik zo meteen op terug. Dus ik denk dat wat ik te vertellen heb zeer relevant is voor dit onderwerp. Ik vind het, sterker nog, typerend – en ik vind ook wel belangrijk dat deze interrupties komen – want dit is typerend voor veel van de kritiek van Forum voor Democratie op andere politieke partijen, dat die zich namelijk in onze ogen veel te veel bezighouden met het puur onderhorig aan Den Haag of Brussel uitvoeren van beleids-

De **VOORZITTER**: Wilt u zich even beperken?

2130

De heer **BAUDET** (FvD): - in plaats van de aannames die achter dat beleid schuilgaan ter discussie te stellen. En ik vind het van wezenlijk belang dat juist ook op provinciaal niveau die aannames worden getoetst, want hier heeft men het instrumentarium om ook in de provincie empirisch te gaan toetsen.

2135

De **VOORZITTER**: Mevrouw De Groot, heeft u nog aanvullende vragen?

2140

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter. Ik heb in elk geval nog een aanvullende opmerking. Ik zal daarna mijn vraag formuleren. We hebben het natuurlijk in deze provincie voorafgaand aan uw komst hier, meneer Baudet, heel vaak hierover gehad en daar ook besluiten over genomen. Wat nu aan de orde is, is het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer. Of bent u dat niet met ons eens?

2145

De heer **BAUDET** (FvD): Ik ben het eens met de feitelijke constatering dat er besluiten zijn genomen, maar het is nooit te laat om terug te komen op een verkeerd besluit. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, zou ik willen zeggen.

2150

Kortom, het is dus heel irrationeel dat wij alles vasthangen aan dat ene element stikstof in Nederland, hoewel niemand op zichzelf natuurlijk betwist dat aanzienlijke depositie van stikstofverbindingen de samenstelling van de natuur wat zou veranderen. Allerlei in de Europese habitatrichtlijn genoemde flora en fauna zouden daardoor mogelijk wat minder kunnen gaan voorkomen in Nederland, bijvoorbeeld omdat door toegenomen vruchtbaarheid van de grond bomen, bepaalde mossen en heidegronden zouden kunnen verdringen. Maar dit alles gaat dus niet over verslechtering van de natuur of vervuiling van de natuur, maar over verandering van de natuur. Verandering, die botst met de in Europees verband afgesproken monumentale status van bepaalde natuurgebieden in ons land. Verandering. Niet verslechtering. Inderdaad, een onderzoek van enkele jaren terug liet iets bijzonder, inzicht, gegevens zien. In een natuurgebied in Noord-Brabant werd handmatig 140 keer meer stikstof gedeponeerd dan was toegestaan volgens de berekeningen omtrent behoud van flora en fauna. 140 keer meer. Het gevolg: de natuur verschaalde of veranderde niet. De plantengroei nam een beetje toe en verder gebeurde er vrijwel niets. In 2018 bekeken Nederlandse onderzoekers bovendien de verschillen tussen het bodemleven onder grasland van een boerderij en het bodemleven van een natuurgebied met een kritische depositiewaarde van 21 kilo per hectare per jaar. Ze voorspelden dat het bodemleven op de boerderij, volgens de modellen die nu worden gebruikt om de hele agrarische sector in Nederland te hervormen, veel minder divers zou zijn, omdat stikstof daar veel hoger was, hè. Maar wat bleek? Op die boerderij, waar zeventien keer te veel stikstof was volgens de modellen, daar bleken juist meer verschillende soorten in de grond te zitten en dat bleek ook nog eens een keer in grotere aantallen het geval te zijn. Dus die grond was er gewoon veel beter aan toe. Het was veel vruchtbaardere grond. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de onderzoekers, die de kritische depositiewaarden voor alle natuurgebieden in Nederland in 2008 hebben vastgesteld – biologen, andere onderzoekers – zelf hebben benadrukt dat de onzekerheid van die waarden groot is en dus dat het verondersteld causale verband tussen stikstofdepositie enerzijds en ingrijpende verandering van de natuur anderzijds vele malen minder duidelijk is dan nu door kabinet en provinciaal bestuur wordt aangenomen. Sterker nog, uit de Nederlandse bosinventarisatie van 2022 blijkt dat het uitstekend gaat met onze bossen. Op dit moment zijn onze bossen er beter aan toe dan in de afgelopen tachtig jaar – en daarvoor hebben we geen betrouwbare metingen. Dus we kunnen veiligstellen dat onze bossen er nu beter aan toe zijn dan ooit in de Nederlandse geschiedenis is gemeten. Het enige is dat het totale bosoppervlakte in Nederland wat is afgenomen. En hoe komt dat? Natuurmonumenten ging het uitzoeken. Het komt, omdat die bossen worden gekapt om windturbines neer te zetten en zonnevelden. Kortom, het is in hoge mate arbitrair dat enkele decennia geleden in EU-verband is afgesproken dat de samenstelling van flora en fauna in 162 gebieden in Nederland nooit zou mogen veranderen. Het is eveneens arbitrair dat deze samenstelling een-op-een zou worden aangetast door stikstofdepositie, zoals ook blijkt uit empirische data. Dat is helemaal niet zo. Dat ligt veel complexer. Maar zelfs als je zou aannemen dat de samenstelling van de natuur in Nederland geen millimeter zou mogen veranderen én dat de nu vastgestelde kritische depositiewaarden inderdaad bepalend zijn daarvoor, dan nog is het huidige beleid irrationeel en niet gebaseerd op feiten. En daarmee vervalt dus – voor degenen die de interruptie plaatsten – elke grond onder het

2185

2190 huidige rapport voor een nieuw verdienmodel voor boeren. Want het oude verdienmodel, daar was niks mis mee. Want voor het inschatten van de depositie van stikstof in en rond Natura 2000-gebieden – dat zijn dus die 162 gebieden – wordt geen gebruik gemaakt van empirische metingen, maar van een rekenmodel. Dat heet het AERIUS-model. Dat AERIUS-model is bepalend voor het al dan niet verlenen van vergunningen aan bedrijven in de agrarische en industriële sector, voor het weg- en luchtverkeer, de scheepvaart, de energiesector en projecten in de woning- en wegenbouw. Dus alle industriële projecten in Nederland, alle agrarische projecten, het hangt allemaal af van dat AERIUS-rekenmodel. Maar ook dit rekenmodel kan gewoon de toets van kritische reflectie niet doorstaan. In juni 2020 constateerde het Adviescollege Meten en Berekenen, oftewel de commissie Hordijk, dat het rekenmodel de daadwerkelijke uitstoot lokaal niet nauwkeurig kan berekenen. Het AERIUS-model was daarom volgens het Adviescollege, en ik citeer “niet doelgeschikt voor het beoordelen of een vergunning wel of niet verleend zou moeten worden”. Het PBL, het Planbureau voor de Leefomgeving, heeft zelfs aangegeven dat het AERIUS-model een onzekerheidsmarge kent van tussen de dertig en de zeventig procent. Ook TNO heeft in haar aanvankelijk vertrouwelijke notitie M10342 van april 2022 aangegeven dat de door het ministerie van LNV gehanteerde ondergrens van 0,005 mol stikstofoxiden per hectare per jaar, dat die ondergrens niet wetenschappelijk is onderbouwd. Depositiewaarden van onder de 7 mol zouden volgens deze notitie zelfs niet significant genoeg zijn om beleid op te baseren. En TNO spreekt van dataruis. Zo onzeker, zo onnauwkeurig is het allemaal. Voorzitter, het moge duidelijk zijn, FvD is überhaupt tegen het stikstofbeleid, hè? Het is irrationeel om de natuur te willen fixeren en dat hij nooit meer mag veranderen volgens EU-regels. Het is irrationeel om te denken dat, als een bepaalde kritische depositiewaarde wordt overschreden, dat dan ook meteen die natuur helemaal veranderd. Dat blijkt niet uit de data. Het is gewoon allemaal gebaseerd op lucht. Maar zelfs al zou je dat willen doen, dan nog – en daar komt het hele rapport vandaan wat we vandaag bespreken – dan nog zou je bij vergunningverlening voor bedrijven en projecten die voor stikstofuitstoot zorgen de depositieberekeningen van het AERIUS-model toch op zijn minst moeten toetsen aan empirische steekproeven en empirische data. Je zou empirische metingen moeten doen om te kijken of er inderdaad een dergelijke mate van depositie is. En dat gebeurt nu niet. Ik kan dat niet genoeg benadrukken. Heel veel mensen weten dat niet. Maar dat gebeurt niet. Er is geen empirische toetsing van het beleid. Alles wordt gebaseerd op een modellenwerkelijkheid. Daarom de volgende motie. Constaterende dat bij het inschatten van de stikstofdepositie in en rond Natura 2000-gebieden gebruik wordt gemaakt van het AERIUS-rekenmodel en dat het AERIUS-rekenmodel dientengevolge bepalend is voor het al dan niet verlenen van vergunningen voor bedrijven in de agrarische en industriële sector, het weg- en luchtverkeer, de scheepvaart, de energiesector en projecten in de woning- en wegenbouw. Constaterende dat het Adviescollege Meten en Berekenen, de commissie Hordijk, in juni 2020 constateerde dat het rekenmodel de daadwerkelijke uitstoot lokaal niet nauwkeurig kan berekenen en dat het AERIUS-model daarom niet doelgeschikt is voor het beoordelen of een vergunning wel of niet verleend zou moeten worden. Constaterende dat het PBL zelfs constateerde dat het AERIUS-model een onzekerheidsmarge kent van tussen de dertig en zeventig procent. Voorts constaterende dat ook TNO in haar aanvankelijk vertrouwelijke notitie M10342 heeft aangegeven dat de door het ministerie van LNV gehanteerde ondergrens voor Natura 2000-gebieden niet wetenschappelijk is onderbouwd. Verzoekt Gedeputeerde Staten bij vergunningverlening voor bedrijven in de agrarische en industriële sector, het weg- en luchtverkeer, de scheepvaart, de energiesector en projecten in de woning- en wegenbouw, de depositieberekeningen van het AERIUS-rekenmodel aan te vullen met steekproefsgewijze empirische metingen om zo te checken of voorgenomen beleidsmaatregelen ook daadwerkelijk gebaseerd zijn op reële stikstofdepositie en niet op een mogelijk inadequate modellenwerkelijkheid. En gaat over tot de orde van de dag.

Motie 21-6 maart 2023

2240 Empirische check op het AERIUS-model

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- 2245 • *Dat bij het inschatten van de stikstofdepositie in en rond Natura2000-gebieden gebruik wordt gemaakt van het AERIUS-rekenmodel.*
- *Dat het AERIUS-model dientengevolge bepalend is voor het al dan niet verlenen van vergunningen voor bedrijven in de agrarische en industriële sector, het weg- en*

luchtverkeer, de scheepvaart, de energiesector en projecten in de woning- en wegenbouw.;

2250 Overwegende dat:

- *Dat het Adviescollege Meten en Berekenen (de Commissie Hordijk) in juni 2020 constateerde dat het rekenmodel de daadwerkelijke uitstoot lokaal niet nauwkeurig kan berekenen; en dat het AERIUS-model daarom 'niet doelgeschikt is voor het beoordelen of een vergunning wel of niet verleend zou moeten worden.*
- *Dat het PBL zelfs constateerde dat het AERIUS-model een onzekerheidsmarge kent van tussen de 30 en 70 procent.*

Voorts overwegende dat:

- *Dat ook TNO in haar aanvankelijk vertrouwelijke Notitie MI 03 42 (april 2022) heeft aangegeven dat de door het Ministerie van LNV gehanteerde ondergrens voor Natura2000-gebieden van 0,005 mol stikstofdioxide/halfjaar in Natura2000-gebieden 'niet wetenschappelijk is onderbouwd'.*
 - *Depositiewaarden onder de 7 mol/halfjaar worden in deze notitie zelfs aangemerkt als 'ruis' (d.w.z. onderhevig aan een dermate grote onnauwkeurigheid dat er geen beleid op gebaseerd kan worden).*
- 2265 Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Bij vergunningverlening voor bedrijven in de agrarische en industriële sector, het weg- en luchtverkeer, de scheepvaart, de energiesector en projecten in de woning- en wegenbouw de depositieberekeningen van het AERIUS-rekenmodel aan te vullen met steekproefsgewijze empirische metingen om zo te checken of voorgenomen beleidsmaatregelen ook daadwerkelijk gebaseerd zijn op reële stikstofdepositie – en niet op een (mogelijk inadequate) modellenwerkelijkheid.*
- 2270 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Thierry Baudet (Forum voor Democratie).

2275

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Hij is keurig ondertekend en daarmee maakt deze motie onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **BAUDET** (FvD): Dank u wel.

2280

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan de heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Dan geef ik nu het woord aan de heer Mantel van JA21.

2285

Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, voor ons ligt een voordracht die in de commissie uitgebreid besproken is en ook tot een interessante discussie leidde: van de biologische appeltjes uit Hem tot, nou, laten we maar zeggen, wensdenken. Voorzitter, die quinoazaadjes en avocado's van de Randstadjuppen, die komen hier niet met paard en wagen. Waar dit stuk natuurlijk wel feitelijk over gaat, is de opmaat naar het PPLG. Tientallen miljoenen euro's zullen eraan besteed gaan worden. En zoals ik in de commissie ook zei: het gaat ook simpelweg om politieke doelen. Dat schept toch een hoop duidelijkheid. Ik heb daar ook gezegd: voor onze fractie zijn een aantal punten belangrijk. Ten eerste, vrijwilligheid als basis. En ten tweede, ook veel genoemd, het verdienmodel voor agrarische ondernemers. Hoeveel geld er vanuit het Rijk zal worden vrijgegeven voor onze provincie, dat is nog niet bekend. We zullen daarop wachten. Zodra daar meer over bekend is het nieuwe college – welke samenstelling dan ook – vragen om een prioriteringslijst. Die prioriteringslijst kan wat ons betreft ook per gebied gemaakt worden gezien de verschillen in de bodemsamenstelling van onze provincie. En de gedeputeerde zei het ook al eerder: het zal maatwerk moeten worden. Als het project eenmaal enkele jaren loopt, dan zou het goed zijn om tussentijds te evalueren. Waar staan we nu? Welk nut heeft het gehad? Dat is vandaag ook al besproken. En ook dit voorstel werd door de commissieleden meerdere malen genoemd.

2300

Voorzitter, onze fractie zal tegen de motie stemmen en tegen de voordracht. Wij zien uit naar de komst van het bespreekstuk PPLG. Dank u wel.

2305

De **VOORZITTER**: Statenlid Kostić, Partij voor de Dieren.

2310 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Als eerste, ook voor de nieuwe Statenleden onder ons, heel even over die voedselvisie, want wij zijn best wel trots op een deel van die voedselvisie, ook omdat we samen met GS en andere partijen heel hard hebben gewerkt aan het toekomstbestendiger maken van ons voedselbeleid. Dat betekent onder andere dat we erkennen dat plantaardig per definitie gewoon duurzamer is dan dierlijk. Dat we veel meer inzetten dus in die plantaardige eiwitten en dat we goed kijken hoe we onze boeren kunnen helpen richting meer natuurinclusief en biologisch. Dat zijn heel waardevolle dingen waar wij als Partij voor de Dieren
2315 hard aan hebben gewerkt en gelukkig steeds meer partijen zijn gaan inzien. Dus voor een groot deel staan we echt wel achter die voedselvisie. Laat daar geen misverstand over bestaan.

2320 Die voedselvisie gaat ook veel meer dan stikstof. Dat is de fuik waar Forum op dit moment in loopt en zich laat wijsmaken denk ik door andere partijen. Maar hier gaat het ook over water, over bodem, over dierenwelzijn, over milieu, over klimaat. Het gaat over heel veel dingen. Maar goed, de Randstedelijke Rekenkamer heeft een heel mooi rapport opgeleverd. En daarin wordt weer bevestigd waar de Partij voor de Dieren al langer op heeft gewezen. Bijvoorbeeld dat we verschillende definities helder moeten krijgen, dat er meer duidelijkheid over inzet en geld nodig is, dat het onlogisch is om de intensieve veehouderij los te koppelen van de voedselvisie en dat
2325 het noodzakelijk is om ook een integrale visie te ontwikkelen voor de andere landbouwsectoren in onze provincie, zoals de bollensector. Het is goed dat GS de aanbevelingen over lijkt te nemen. Toch hebben wij op twee punten nog aanmerkingen.

2330 En het eerste punt gaat over die intensieve veehouderij. Wij hebben het ook al eerder als discussiestuk in de commissie aangekaart. Het is ontzettend onlogisch om de intensieve veehouderij buiten die voedselvisie te plaatsen en apart onder economisch beleid te zetten. Misschien is de provincie opeens samen met ons van mening dat dieren op termijn uit de voedselketen moeten worden bevrijd, maar op dit moment worden landbouwdieren in de intensieve veehouderij toch echt gehouden voor voedsel. Bij de bespreking van het discussiestuk
2335 waren er meerdere partijen, onder andere GroenLinks en PvdA en D66, het met ons eens dat inderdaad intensieve veehouderij onder die voedselvisie zou moeten vallen. En op dit moment is de provincie, als het gaat om de intensieve veehouderij, vooral ongemakkelijk aan het wegstijven. En volgens mij moeten we daarmee vandaag stoppen. Dat zou ook heel erg in lijn zijn met de geest van de voedselvisie en ook in lijn met de geest van wat de Rekenkamer adviseert. Dus daarom vragen wij GS om een toezegging dat ze de intensieve veehouderij inderdaad een integraal onderdeel gaan maken richting de toekomst, richting die PLG en de brede doelen van de voedselvisie. Anders hebben wij in ieder geval een motie achter de hand, maar die dienen we nu niet in.

2345 Dan een tweede en laatste punt. Deelconclusie twee van de Rekenkamer luidt dat de provincie ervoor kiest om van alle middelen, die zij aan de landbouw en het voedsel besteedt, een beperkt gedeelte expliciet in te zetten voor de transitie van het voedselsysteem. Via met name subsidies vanuit het plattelandsontwikkelingsprogramma worden middelen ingezet die niet expliciet bijdragen aan de doelen van de voedselvisie, aldus de Rekenkamer. Wat ons betreft verdient het
2350 een nadere toetsing van de provincie, want juist nu is het belangrijk dat we het geld dat er is voor de landbouw zo effectief mogelijk besteden aan onze mooie doelen. Daar is expliciet nog niets over opgenomen in de voordracht. Daarom de volgende motie met het dictum: verzoeken het college van GS alle subsidies voor landbouw, waaronder subsidies vanuit het plattelandsontwikkelingsprogramma, te toetsen aan de vraag of zij effectief bijdragen aan het behalen van de doelen van de voedselvisie en de doelen in het kader van het op tijd aanpakken van de klimaat- en natuurcrisis en hierover te rapporteren aan provinciale Staten. Laat ik één ding benadrukken: het gaat niet om vertrouwen, het gaat om onze functie als PS invullen. Dat is namelijk gewoon goed kijken, goed controleren. Wat de Rekenkamer zelf ook zegt: dit is een lerend proces. Dus volgens mij moeten we vooral blijven leren. Deze motie stuurt daarop. Dat
2360 betekent niet dat we geen vertrouwen hebben, maar dat we gewoon scherp moeten blijven en elkaar scherp moeten houden. Dus tot zover.

Motie 22-6 maart 2023

Toets subsidies provincie voor landbouw aan doelen Voedselvisie

2365

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- Deelconclusie 2 van de RRK luidt dat de provincie ervoor kiest om, van alle middelen die zij aan landbouw en voedsel besteed, een beperkt gedeelte expliciet in te zetten voor de transitie van het voedselsysteem. Via met name subsidies vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma worden middelen ingezet die niet expliciet bijdragen aan de doelen van de Voedselvisie.

Overwegende dat:

- De Voedselvisie de richting is die de provincie op wil met de transitie van de landbouw;
- Die richting een natuurinclusieve landbouw in 2030 is, door verdere reductie van bestrijdingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid en vergroting van biodiversiteit;
- Dit een enorme opgave is en daarvoor veel middelen nodig zijn;
- Uit onder andere onderzoek van Alterra en ARC2020 is gebleken dat Europese landbouwsubsidies in het algemeen natuurverlies juist in stand houden en dus de doelen van een natuurinclusieve, kringlooplandbouw schaden;
- Middelen doelmatig dienen te worden besteed.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Alle subsidies voor landbouw, waaronder subsidies vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma, te toetsen aan de vraag of zij effectief bijdragen aan het behalen van de doelen van de Voedselvisie en de doelen in het kader van het op tijd aanpakken van de klimaat- en natuurgroei;
- En hierover te rapporteren aan Provinciale Staten.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Süleyman Koyuncu (DENK) en Anna de Groot (SP).

De **VOORZITTER**: U gaat een motie indienen, zei u. U heeft hem zo mooi voorgelezen. Ja, dank u wel. Deze motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslaging.

Het woord is nu aan gedeputeerde Zaal.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn

Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, dank u, voorzitter. Om maar meteen de woorden van Statenlid Kostić te herhalen: de voedselvisie gaat over veel meer dan stikstof. Natuurlijk hopen we dat we met de uitvoering van de voedselvisie ook een bijdrage leveren aan het stikstofprobleem, want dat vraagt ook om een ander voedselsysteem. Maar het gaat ook om versterking van de natuur, om versterking van de biodiversiteit, het verbeteren van de waterkwaliteit, het klimaat en dierenwelzijn. En daar is veel wetenschappelijk onderzoek over dat de landbouw een belangrijke bijdrage levert aan bijvoorbeeld het klimaatprobleem en het verminderen van de biodiversiteit. En daarom wil GS heel graag door met de uitvoering van de voedselvisie. Het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer geeft dan ook geen enkele aanleiding om de voedselvisie opnieuw ter discussie te stellen. Integendeel. We kunnen ook niet wachten. Het wordt steeds urgenter. We moeten naar een ander systeem. We moeten tempo maken. En we moeten het gedrag van consumenten tot aan producenten van voedsel veranderen. En dat is ook voor de voedselzekerheid, voor de mensen die daarover hebben gesproken, van belang. Een gezonde bodem en schoon water zijn immers doorslaggevend voor het behouden van voedselzekerheid. Daarnaast kunnen we de schaarse ruimte veel efficiënter gebruiken door meer in te zetten op de productie van plantaardige producten voor de menselijke consumptie en minder voor veevoer. Ook een onderdeel van onze voedselvisie.

En dan richting het CDA. Als wij aansluiten bij de huidige praktijk, zoals u ook in uw motie voorstelt, dan verandert er dus niets. En wij hebben al lang genoeg gewacht. We moeten tempo maken en we moeten naar dat andere systeem. Daarbij moeten er wel een verdienmodel zijn voor de boer. Dat ben ik met u eens. Dat is dan ook uitdrukkelijk uitgangspunt van de voedselvisie.

- 2425 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Met 'aansluiten bij de huidige praktijk' bedoel ik niet dat er niks moet veranderen, maar dat er geen gat zit. Je moet kijken hoe de praktijk nu is en waar je naartoe wil, en dat op elkaar aansluiten. En dat je niet een gat hebt door wensdenken, waardoor je dingen wenst die gewoon niet waargemaakt kunnen worden. Je moet die bedrijven meenemen. Dat is wat ik bedoel.
- 2430 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik zou het graag willen omdraaien. We moeten met elkaar vaststellen waar we naartoe willen met inachtneming van de omgevingswaarden, wat de bodem, het water en de natuur ons bieden. En vervolgens moeten we de agrarische sector, maar ook de consumenten, de supermarkten, et cetera, bewegen en ondersteunen in die weg daarnaartoe.
- 2435 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, maar bent u het dan met mij eens: als daar een gat ontstaat en bedrijven die dit niet kunnen meemaken, die transitie, en failliet gaan, dat we dan nog verder van huis zijn? Bent u het met mij eens dat we een weg moeten gaan, waarin die bedrijven gewoon mee kunnen?
- 2440 Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, we moeten die bedrijven helpen om mee te gaan. En als ze mee willen, dan gaan we ze daarbij ook helpen en dan is er ook een toekomst voor ze weggelegd. Willen ze niet in die verandering meegaan, dan kunnen we helaas ook niet vasthouden aan de bestaande praktijk, omdat daarvan heel duidelijk is dat dat niet goed is voor onze omgeving.
- 2445 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dan nog een laatste vraag. Want bent u het met mij eens dat er dan toch echt veel meer aandacht moet zijn voor verdienmodellen? Want Je kunt niet bedrijven een weg opsturen, waarin ze niks kunnen verdienen, want dan gaan ze failliet. Dus voor die verdienmodellen moet absoluut veel meer aandacht komen. Bent u dat met mij eens?
- 2450 Gedeputeerde **ZAAL**: Daar ben ik het honderd procent met u eens, maar die verdienmodellen moeten wel gebaseerd zijn op welke ruimte de bodem, de natuur en het klimaat ons bieden. En dat zijn dus andere verdienmodellen dan de modellen die er nu zijn.
- 2455 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Waar het mij even om gaat in deze kwestie. Dit college wil van alles en er moet van alles. Nou, daar kun je voor of tegen zijn. Maar als je dat wil bereiken, dan zul je toch echt een ding ook echt moeten en dat is dat je de portefeuille van de consument nodig hebt. Ik zal het met een persoonlijk voorbeeld uitleggen. We hebben het gehad over biologische appeltjes enzovoorts. Ik woon in een relatief goed geïsoleerde woning met een zuinige cv-ketel. Ik had vorige maand een gasrekening van 697 euro. Op het moment dat ik een
- 2460 supermarkt binnenloop en ik heb de keuze tussen een kilo appels-
- De **VOORZITTER**: Wilt u uw interruptie niet te lang maken en tot uw vraag komen?
- 2465 De heer **MANTEL** (JA21): Nee. Als ik de keuze heb als consument tussen een kilo appels voor één euro regulier of biologisch voor 3,75 euro is bij mij de keuze snel gemaakt. Hoe gaat u dat nou veranderen als u dat zo graag wil?
- 2470 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik ben het helemaal met u eens dat de consument ook moet veranderen. Dat is ook uitdrukkelijk onderdeel van die voedselvisie. Die gaat niet alleen over de boeren. Die gaat van boer via de verwerkende industrie, de supermarkten, et cetera, naar de consumenten. En om maar dat voorbeeld van die appels te nemen. Als je het rechtstreeks bij de boer koopt, kan een kilo appels ook biologisch één euro zijn. Dus ergens in die keten zit er van alles tussen. Daar moeten we ook aan werken. En bijvoorbeeld het consumeren uit de korte keten kan een van de oplossingen en een van de verdienmodellen zijn. Het zal niet voor iedere boer werken, maar is wel een oplossing en daar werken we ook aan. Dus ik ben het met u eens.
- 2475 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, een laatste toevoeging. Wat ik namelijk veel zie bij ons in de regio, West-Friesland: je hebt bloemkooltjes langs de weg. Die haal je uit de kist. Tachtig, negentig eurocent. Als je pech hebt een euro. Verse bloemkool. De meeste mensen, die op voornamelijk
- 2480 linkse partijen stemmen, die lopen de winkel plat bij de Ekoplaza in Amsterdam. Die zie ik nooit op de fiets in Lutjebroek een bloemkool halen, die zie ik nooit op de fiets in Hem biologische

appeltjes halen. Die stoppen zich vol met quinoazaadjes uit Zuid-Amerika. Dus ik denk dat u eigenlijk bij de eigen achterban moet zijn als u dit wil bereiken.

2485 De **VOORZITTER**: Heeft u nog een vraag?

De heer **MANTEL** (JA21): Graag een toelichting erop van de gedeputeerde.

2490 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik probeer hiervan iedere inwoner van Noord-Holland te overtuigen en ook mijn eigen achterban. En zelf ga ik heel graag op de fiets naar Lutjebroek of de Beemster om daar- Begin bij jezelf, hè?

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2495 Gedeputeerde **ZAAL**: Zoals ik al zei, er moet een verdienmodel zijn. Dat kan dus enerzijds zijn door een eerlijke prijs in de supermarkt of een eerlijke prijs die de consument betaalt. En aan de andere kant hebben wij denk ik ook als overheid de taak om met onze subsidies de boeren te belonen voor maatschappelijke diensten. Dus uiteindelijk zal het maatwerk zijn. Dat is ook gezegd. Iedere boer zal een ander verdienmodel hebben. Ik ga dat ook niet voor iedereen
2500 betalen. Of bepalen. Ook misschien wel voor een deel betalen. Maar dat moet dus bijvoorbeeld in dat PPLG in die gebiedsprocessen met iedere agrariër afzonderlijk worden bepaald wat diegene wil. Want de een de ene agrariër ziet een verdienmodel in neveneffecten en de ander ziet dat in dat winkeltje langs de weg. En dat moet natuurlijk ook ruimte bieden voor ondernemerschap.

2505 Het rapport laat zien dat Noord-Holland duidelijke doelen stelt, Maar we zijn ook pas net begonnen en de effecten zijn nog niet helemaal duidelijk. Ook is het bij de transitie van het voedselsysteem natuurlijk zo dat heel veel partijen hier een rol bij spelen, zowel het Rijk, als Europa, als publieke partijen, maar ook de private partijen die ik eerder heb genoemd. En het is dus ook heel lastig om te definiëren wat de precieze bijdrage van onze voedselvisie zal zijn, maar
2510 dat gaan wij wel proberen in een monitoringsysteem dat gebaseerd is op empirie en niet op modellen. Daar hebben wij een systeem voor bedacht, waardoor we ook op KPI's en op daadwerkelijke invloed van onze subsidieregelingen kunnen beoordelen wat het effect is.

2515 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dank u wel. Gedeputeerde, kunt u iets zeggen over de termijn – want daar wordt ook door andere Statenleden natuurlijk om gevraagd – wanneer die monitoring- Kunt u daar een tipje van de sluier over oplichten?

Gedeputeerde **ZAAL**: U heeft daar een uitgebreide brief over gehad een paar weken geleden. Daar is het hele systeem van de monitoring in uitgelegd. In 2024 gaan wij evalueren.

2520 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Excuus voor deze vraag.

Gedeputeerde **ZAAL**: Dat geeft niet, daar ben ik voor.

2525 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik zei net al er zijn meerdere publieke partijen ook betrokken en het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer laat inderdaad zien dat het provinciale beleid niet honderd procent overeenkomt met het rijksbeleid en het Europese beleid. En dat komt voor een
2530 deel ook, omdat het Europese beleid en het rijksbeleid niet zo ambitieus zijn als dat van Noord-Holland. En dan zouden we natuurlijk kunnen zeggen, ja, dan gaan we ook even stilstaan en wachten op het Rijk, maar wij kiezen er hier als Gedeputeerde Staten juist voor om wel meteen aan de slag te gaan met die verduurzaming.

2535 Dan heb ik nog een paar losse punten. De intensieve veehouderij. Ja, het is een politieke keuze geweest van uw Staten om de voedselvisie te beperken tot de grondgebonden landbouw. Maar om u toch gerust te stellen: de intensieve veehouderij wordt wel betrokken bij het PPLG, omdat het bijvoorbeeld ook een belangrijke uitstoter is van stikstof. De bollen worden ook betrokken in het PPLG, maar daar spelen vooral water en bodem natuurlijk een rol. Maar die maken
2540 uitdrukkelijk ook onderdeel uit van het PPLG.

2545 De derogatiebeschikking, ja, daar heb ik al in de commissie over gezegd: ik ga daar niet tegen in bezwaar, omdat ook de achtergrond van die derogatiebeschikking in lijn is met onze provinciale ambities om bijvoorbeeld de bodem en de biodiversiteit te verbeteren. Wat we wel goed in de gaten gaan houden, is wat de effecten daarvan zijn op onze ambities rondom kringlooplandbouw.

2550 Dan denk ik dat ik bij de moties ga komen. Dan begin ik bij die van de SP. Nou, ik ben wel heel erg positief verrast over de positieve steun van de SP – zo op te valreep van deze periode – voor ons voedselbeleid. Dus dat beschouw ik maar als een compliment voor dit college. Maar ja, het is denk ik door al heel veel partijen al gezegd. Ja, dit doorkruist het democratische proces van de verkiezingen. Die moet ik helaas ontraden. Wat natuurlijk wel zo is, is dat we in ieder geval de volgende coalitie al aangeboden hebben om nog een jaar voedselvisie te betalen. Dus ik hoop dat ze daar hun voordeel mee doen. Maar deze motie moet ik helaas ontraden.

2555 Dat geldt ook voor motie 19 van het CDA om de voedselvisie aan te passen. Nou, dat mag denk ik ook geen verrassing zijn. De voedselvisie is ook democratisch vastgesteld in dit orgaan. En die gaan we dus niet opnieuw ter discussie stellen.

2560 En de motie van GroenLinks, die kan ik overnemen, van een positief advies voorzien, omdat de voedselvisie uiteraard een bouwsteen gaat zijn van het PPLG.

[...]

2565 En ja, die heb ik nog niet, maar-

2570 De **VOORZITTER**: Er zijn nog twee moties volgens mij die nog niet rondgedeeld zijn. Ik weet niet of die nu wel in iBabs verschijnen, maar die moeten als het goed is nog rondgedeeld worden door de bodes. Dat zijn twee moties ingediend door Partij voor de Dieren en door Forum voor Democratie. Een interruptie door Statenlid Kostić.

2575 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ik wilde toch even een beschouwing van de gedeputeerde over die motie van GroenLinks, want die is eigenlijk bevestiging van bestaand beleid. Zegt de gedeputeerde eigenlijk van, nou, leuk, zo'n motie, vaker doen, bevestigen van ons beleid?

2580 Gedeputeerde **ZAAL**: De vraag is of dit echt bevestigt- Het is bevestiging van de voedselvisie, maar dat de voedselvisie een van de bouwstenen is van het PPLG, dat hebben wij bij GS al zo bedacht, maar daar heeft PS zich nog niet zo over uitgesproken. En ook met in achtneming van hetgeen ook door de SP is aangegeven van, misschien wil je als Staten nog eenmaal bevestigen waar je voor staat: ik ben daar niet tegen. Ik laat dat aan de Staten. Maar ik ga hem ook niet ontraden, want het is nog niet zo uitdrukkelijk uitgesproken door de Staten.

2585 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Oké. U zei net dat het positief geadviseerd was, maar oké, u laat het nu aan de Staten. Dat is ook weer duidelijk. Maar wat ik wilde weten is, bent u het niet met mij eens dat, als we voedselbeleid hebben vastgesteld, als we vervolgens het PPLG gaan maken en vaststellen, dat dat natuurlijk in het kader is van al het voorgaande beleid dat we hebben vastgesteld. Dus dat het in die zin echt wel een overbodige motie is.

2590 Gedeputeerde **ZAAL**: Nee, daar ben ik het niet mee eens, omdat ieder PPLG er ook weer anders uitziet. Bijvoorbeeld landbouw wordt in het NPLG niet genoemd, maar dat kunnen wij als provincie daaraan toevoegen.

2595 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nou, voorzitter, ik ben het wel met Statenlid Kostić eens, hoor. Maar wat ik eigenlijk nog wilde zeggen eigenlijk om een tweede termijn te voorkomen. U bent in uw betoog van daarnet zo ontzettend positief geweest, laten we zeggen, in de lijn van onze motie, dat ik me haast niet kan voorstellen dat u deze motie ontraadt. En is dat nou, omdat wij die motie indienen en u alleen de coalitie positief adviseert? Wat ons ook heel merkwaardig voorkwam, is dat de coalitie pas gisteren, begin van de nacht, met deze motie, met hun motie kwam. Ik denk

2600 van nou, de gedeputeerde gaat onze motie positief adviseren. Dat kan haast niet anders. Bent u bereid om dat alsnog te doen?

2605 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik waardeer ontzettend uw doortastendheid en vasthoudendheid over deze motie. Het verschil tussen de motie van GroenLinks en de motie van de SP heeft niets te maken met van welke partij die komt, maar dat bij u wordt gezegd dat de volgende coalitie dit beleid moet oppakken en dat die motie van GroenLinks gaat over het PPLG, wat nog voor een groot deel in ieder geval door deze leden van Gedeputeerde Staten zal worden voorbereid, dan wel ook nog in PS worden gebracht, even afhankelijk van hoe snel de onderhandelingen gaan. En daar zit hem het verschil. Ik ben tot aan dat er hier een nieuwe coalitie en een nieuw college zit verantwoordelijk, maar niet over een nieuwe coalitie. Althans, dat weet ik nog niet.

2610 De **VOORZITTER**: Over hetzelfde punt, mevrouw De Groot? Want anders is het- U blijft in herhalingen vallen.

2615 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Vindt u dan niet dat er een bestendig beleid gevoerd moet worden door de provincie?

2620 De **VOORZITTER**: Sorry, mevrouw De Groot, maar volgens mij is het elke keer dezelfde vraag en volgens mij gaat de gedeputeerde geen ander antwoord geven. Dus ik wil de gedeputeerde verzoeken om nu gewoon verder te gaan met haar betoog.

2620 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik heb een mandaat tot waar mijn tijd voorbij is en daar blijf ik bij, wat ik er ook van vind. Laat ik het daarbij houden.

2625 De laatste motie van Statenlid Kostić, die heb ik nog niet, maar daar kan ik wel een reactie op geven. Op de motie van de heer Baudet zal ik toch even kijken naar mijn collega Rommel, die over stikstof gaat.

2630 De motie van de Partij voor de Dieren, die ga ik toch ontraden. Als het gaat over de subsidieregelingen die onderdeel zijn van de voedselvisie en waarover de Randstedelijke Rekenkamer ook zegt, ja, daar kan je best nog wat scherper kijken hoe die terechtkomen, die aanbeveling van de Randstedelijke Rekenkamer neem ik gewoon over. Daar ga ik naar kijken. Voor Europese en rijkssubsidies doe ik dat zoveel mogelijk. Maar als we het nou bijvoorbeeld net hebben over die ene die u noemt in die motie, het plattelandsontwikkelingsfonds, de POP-subsidies en ook de LEADER-subsidies, die hebben een bredere reikwijdte. En ik zou het toch willen ontraden om dat dan te gaan beperken, omdat dan die Europese middelen, die best goed besteed worden, ook heel goed besteed worden, dan niet in Noord-Holland terecht kunnen komen omdat wij een andere reikwijdte kiezen dan Europa. Dus dat gaan we niet doen. Het is ook niet zo dat die middelen nu terechtkomen bij intensieve veehouderijen of zo. Die komen alleen in een bredere plattelandsontwikkeling, wat echt wel goed is voor Noord-Holland Noord bijvoorbeeld, terecht.

2645 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Ten eerste, ik waardeer het dat GS in ieder geval goed wil kijken naar andere subsidies. En blijkbaar is het zo dat ze vooral bij POP denken van nou, dat gaat ons te ver, want wij vinden dat we sowieso alles wat Europa biedt, het hele, brede spectrum van de inzet van die middelen moeten gaan gebruiken, hoe dan ook. Dat is natuurlijk een politieke keuze. Tegelijkertijd heeft de provincie de ruimte om het juist specifiek in te zetten. En ziet u dan niet als GS, omdat wij ook echt wel groenere ambities hebben, dat we dan zeggen dat POP, dat zetten we bijvoorbeeld in voor dat aspect van de landbouw. Echt richting de systeemverandering in plaats van rommel in de marges met technologie.

2650 Gedeputeerde **ZAAL**: Bij de plattelandsontwikkeling vanuit Europa is die keuze er niet. Dat is gewoon een bredere subsidie. Dan kan je natuurlijk zeggen, dan stellen we hem niet open. Maar dat zou ik denk ik ook wel zonde vinden, bestuurlijk gezien, omdat daar toch wel goede dingen mee gedaan worden die niet per se zien op de landbouw, maar in brede plattelandsontwikkeling. Daar is ook door de Staten veelvuldig om gevraagd. Er is steeds ook gevraagd om POP weer ter beschikking te stellen. Mijn bestuurlijke afweging is in ieder geval om dat wel te blijven openstellen. U hoeft zich ook geen zorgen te maken dat wij daarmee de landbouwtransitie

2660 belemmeren. Het is gewoon veel breder. Dat heeft ook een uitstralend effect op een hele regio, waarin ook landbouw- De verbreding die we ook als een van de verdienmodellen zien. Dus ik ben eigenlijk best wel enthousiast over die plattelandsontwikkelingsubsidies. Dus ik denk, wat dat betreft ga ik hem ontraden. En als het kan, om nu een voorbeeld te geven. Recent hebben we bijvoorbeeld Kansen voor West-subsidie- Het is geen voedsel, maar opengezet voor het Fieldlab Bollen. Dus als het kan, dan doen we dat ook echt wel. Daar kunt u op vertrouwen.

2665 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We gaan hier in een in een technische discussie belanden wat een provincie wel of niet kan doen, maar daar gaat het nu even niet om. Het enige wat ik vraag aan GS is- Ten eerste gaat die motie niet alleen maar over POP. Het wordt genoemd, omdat ook de Randstedelijke Rekenkamer het noemt. Maar het is breder. Maar als het gaat over POP, om alleen maar te kijken, hè, wat zijn onze doelen en hoe hebben we dat tot nu toe besteed als het gaat om
2670 POP, of dat helemaal goed gaat of dat er eventueel nog verbeteringen in mogelijk zijn: dat is het enige waar deze motie om vraagt, en niet iets anders. Niet iets beperken of uitbreiden of wat dan ook. Dus mijn vraag is of u dat tenminste wil overwegen. En als ik iets in het dictum moet aanpassen, bijvoorbeeld toevoegen 'daar waar mogelijk', dan doe ik dat natuurlijk van harte. Want deze motie was ook al woensdag rondgestuurd.

2675 De **VOORZITTER**: Op deze vraag het laatste antwoord van GS-lid Zaal. Mevrouw Zaal.

2680 Gedeputeerde **ZAAL**: Ik blijf bij mijn advies om dit niet- Ook omdat de oorsprong van al die verschillende subsidies zo verschillend is dat je daar ook niet één rapportage of zo over kan- Het schijnt dus ook niet allemaal via onze begrotingssystematiek- Dat vergt zo een grote verandering dat ik die ga ontraden.

2685 De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Mevrouw Zaal, u bent klaar. Kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. In ieder geval komt er straks nog antwoord op de tweede motie. Dat kan in de tweede termijn wat mij betreft. Dan kan gedeputeerde Rommel daar ook nog even naar kijken. Mevrouw De Groot van de SP, heeft u nog behoefte aan tweede termijn?

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nee, voorzitter, die heb ik net vermeden.

2690 De **VOORZITTER**: Oké. Maar ik hoor het toch formeel te vragen. Mevrouw Koning van het CDA.

2695 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Heel kort. De aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer zijn vrijwel allemaal aanvullingen op de voedselvisie. En daarom vind ik het zo vreemd dat, als wij als CDA komen met nog wat aanvullingen, dat er net gedaan wordt dat wij het onmogelijke vragen. Maar dus onze moties- Zie dit als aanvulling op de voedselvisie. Wij hopen dat u allen bij de stemming daar op deze manier naar wil kijken en deze aanvullingen ook waardevol, vindt.

2700 De **VOORZITTER**: De heer Cardol? Mevrouw Jellema? De heer De Wit? Die is er niet. Mevrouw Strens? De heer Baudet. Ook niet. De heer Mantel. Statenlid Kostić? Dan misschien een reactie van- O, we schorsen even vijf minuutjes.

Schorsing 14.54 tot 15.05 uur.

2705 De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken weer te gaan zitten? We zijn bij agendapunt 9, het eindrapport van de Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en voedseltransitie. Er is nog een antwoord tegoe van Gedeputeerde Staten en dat is op de motie ingediend door Forum voor Democratie, motie 21. Ik geef het woord aan gedeputeerde Rommel.

2710 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn*

2715 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Dat ik nog een rol mag spelen bij de voedselvisie, dat biedt nog perspectief. Nee, over de motie. Het is altijd goed om alternatieven aangedragen te krijgen. AERIUS, zoals u ook wel weet, is het model wat het beste is wat wij hebben, maar dat wil niet zeggen dat het allerbeste is. Dus er wordt ook gekeken naar alternatieven voor de KDW. Er is ook een startsein voor gegeven door de minister met de gedeputeerden om te kijken welke

alternatieven er zijn. Wij willen ook toe naar metingen. Maar wat nu op dit moment ook wel kan, is dat je op basis van een ecologische toets een vergunning verleent. Ik geef als voorbeeld bij Palace. Daar is een vergunning verleend om daar een fabriek te bouwen zonder dat daar naar de KDW is gekeken. Dus we kijken wel degelijk naar instandhoudingsdoelstellingen. De minister heeft ook gezegd dat als er een alternatief is, dat ze dat ook wettelijk gaat verankeren. Alleen, zover zijn we nog niet. Dus ik ga deze motie ontraden. Maar we doen het ook al.

De heer **BAUDET** (FvD): In de toelichting van de gedeputeerde wordt verwezen naar een ander model. Dus AERIUS wordt misschien vervangen in de toekomst door een ander model. Maar mijn motie gaat niet over een ander model. Het gaat over het simpelweg toetsen van dit model. Ik kan werkelijk niet begrijpen waarom je daartegen zou zijn. Want het model pretendeert de werkelijkheid te modelleren. Dus de uitkomst van het model zou moeten overeenstemmen met de werkelijkheid. Het is hetzelfde als dat je zegt, oké, hoe snel kun je uit een vliegtuig vallen als je een parachutesprong gaat doen. Dan kunnen we dat berekenen. Vervolgens gaan we toetsen of die berekening klopt aan de hand van waarnemingen.

De **VOORZITTER**: Wat is uw vraag, meneer Baudet?

De heer **BAUDET** (FvD): Dat is toch ook hier zo? Dus ik snap gewoon werkelijk niet waarom de motie zou worden ontraden. Kan de gedeputeerde dat niet herzien? Er is toch niets tegen? Het kost bijna geen geld. De provincie heeft gewoon die mogelijkheid om dat te doen. En dan weet u tenminste ook zeker of het beleid, wat nu over de boeren wordt uitgerold, waar gewoon duizenden boerenbedrijven in heel Nederland die moeten worden uitgekocht-

De **VOORZITTER**: Uw vraag is helder. We zouden de interrupties kort houden.

De heer **BAUDET** (FvD): Waarom zou u dat niet toetsen?

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, meneer Baudet, u zult wel weten, en dat zei ik ook: ik ben niet bezig met een ander model. Wij kijken juist naar alternatieven voor die KDW omdat, zoals u ook al aangaf in uw betoog, dat de KDW niet het enige is. Je moet kijken naar de instandhoudingsdoelstellingen. Vandaar dat ik ook aangaf dat je met een ecologische toets al een vergunning kan aanvragen. Dat hoeft niet meer per se op basis van de KDW. Er wordt daadwerkelijk gemeten, en daar willen we ook steeds meer naartoe. Die metingen worden in AERIUS gebracht. Dus daarmee wordt AERIUS steeds beter. Alleen, u weet ook, en daar hebben wij steeds ook naar gevraagd in Den Haag: doordat er een meetcorrectie gekomen is – we hebben iets gemeten wat niet in AERIUS zit – hebben we nu een meet correctie in AERIUS zitten, waarvan wij niet weten wat het is. Dus ik ben heel voorzichtig met dit soort zaken. Wij meten al. We passen het al aan in het AERIUS-systeem. Maar we kijken ook naar alternatieven voor die KDW voor de vergunningverlening.

De heer **BAUDET** (FvD): Ja, ik heb het niet over een alternatief voor de kritische depositiewaarde. Ik ben het weliswaar überhaupt niet eens met die kritische depositiewaarden. Maar mijn motie gaat er juist over: gegeven de huidige kritische depositiewaarden kunnen we toch meten of die wel of niet worden gehaald? En als u zegt 'ja, we doen nu ook metingen, die worden weer ingevoerd in dat model', ja, dan blijf je in die modellenwerkelijkheid zitten. Er is toch helemaal niets op tegen om gewoon vijf boswachters aan te stellen, die gewoon een beetje met een autootje gaan rondrijden door Noord-Holland? Die gaan overal bodemonstertjes nemen. En dan gaan we gewoon in een laboratorium kijken: oké, hoeveel stikstof zit daar dan en komt dat overeen, ja of nee, met wat AIREUS voorspelt, wat AIREUS berekent. Hoe kan je daar nou tegen zijn? Dit is toch de redelijkheid zelve? Zelfs als je dus al die aannames van het stikstofbeleid zou geloven- Ik geloof die niet.

De **VOORZITTER**: Meneer Baudet, volgens mij is uw vraag helder.

De heer **BAUDET** (FvD): Waarom neem je niet de proef op de som?

De **VOORZITTER**: We gaan naar de beantwoording van de gedeputeerde.

2780 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat soort dingen gebeuren ook al. Wij meten- Jawel, dat gebeurt wel. Ook met de PWN, die werkt daar ook aan mee. Er is ook een boer die daar heeft gezegd: ik wil dat wel eens meten en bekijken wat er in de grond zit. Die gaat met een boswachter kijken. Wij kijken naar allerlei alternatieven. En daarom ontraad ik deze motie.

De heer **BAUDET** (FvD): Dat klopt. Maar dit is echt nepnieuws, Dit is gewoon niet waar.

2785 De **VOORZITTER**: Meneer Baudet, heeft u nog een vraag? Heeft u nog een vraag?

2790 De heer **BAUDET** (FvD): Ja. Kan de gedeputeerde terugkomen op haar zojuist gedebuteerde onwaarheden? Als ik als boer een vergunningaanvraag voor wat dan ook, als fabriek, hier, dan wordt mijn vergunningsaanvraag ingevoerd in het AIREUS-model en op basis van wat daar uitkomt, wordt wel of niet die vergunning verleend. Er wordt geen meting gedaan. Dat is gewoon niet waar.

2795 Gedeputeerde **ROMMEL**: En dat is niet waar wat u zegt, want bij Palace is er geen KDW-berekening gemaakt. Er is een ecologische toets gedaan.

De heer **BAUDET** (FvD): Maar ik heb het niet over de ecologische toets. Ik heb het over het AIREUS-model.

2800 De **VOORZITTER**: Via de voorzitter graag, meneer Baudet. En als u nog een aanvullende vraag heeft, dan hoor ik hem graag. Maar anders krijgt u waarschijnlijk hetzelfde antwoord.

2805 De heer **BAUDET** (FvD): Tot slot dan. Er wordt hier een rookgordijn opgetrokken over- In één geval inderdaad is er iets gedaan met een ecologisch toets, omdat dat een situatie was die buiten de normale vergunningsaanvraag viel. Hetzelfde nu met dat datacentrum. Dan wordt er een uitzondering gemaakt. Er zijn allerlei situaties, waarin hier een uitzondering wordt gemaakt. Dat neemt niet weg dat het staande beleid in de provincie is: het invoeren van een aanvraag in een rekenmodel. En mijn motie gaat erover om dat te completeren met een empirische toets. En het antwoord wat ik hoor hier van de gedeputeerde is: nee, want er wordt in Den Haag al gewerkt aan een ander rekenmodel. Dat is totaal geen reactie op de motie. Dus nogmaals mijn vraag: kan zij ingaan op puur en alleen: wat is er nou tegen om een paar mensen aan te stellen om in die provincie steekproefsgewijs een empirische toetsing te doen?

De **VOORZITTER**: Dit was uw laatste vraag. Ik ga kijken of er nog een ander antwoord komt.

2815 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik heb zojuist gezegd dat die empirische toetsingen die u benoemt, dat wij die al doen en dat wij daar dus al naar kijken en vergelijken met AIREUS, maar ook met de ecologische toetsen. Ook naar de natuurdoelenanalyse. Daar worden ook toetsen gedaan. Er wordt veldwerk gedaan. Er wordt gewoon veel meer gedaan dan wat u vraagt. Ik ontraad deze motie.

2820 De **VOORZITTER**: Dan komen we aan het eind van de beraadslagingen over dit agendapunt. Zijn er wellicht nog partijen die wijzigingen willen aanbrengen of andere moties willen indienen? Ja, Statenlid Kostić. [...] Maar u heeft geen termijn meer, maar u wilt een wijziging aanbrengen? U heeft hem al aangebracht? Oké.

2825 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Kan dat?

De **VOORZITTER**: Zeker.

2830 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal kort zijn. We hebben goed geluisterd naar GS. We hebben er volgens mij met de volgende formulering van onze motie voor gezorgd dat de ambities van GS en PS gewoon in lijn zijn. De motie wordt zodanig gewijzigd dat het nu luidt: verzoeken het college van Gedeputeerde Staten alle subsidies voor landbouw, daar waar mogelijk, te toetsen aan de vraag of ze effectief bijdragen aan het behalen van de doelen van de

2835 voedselvisie en de doelen in het kader van het op tijd aanpakken van de klimaat- en natuurr crisis, en hierover te rapporteren aan Provinciale Staten. En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Motie 23-6 maart 2023

Toets subsidies provincie voor landbouw aan doelen Voedselvisie

2840

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constaterende dat:

- *Deelconclusie 2 van de RRK luidt dat de provincie ervoor kiest om, van alle middelen die zij aan landbouw en voedsel besteed, een beperkt gedeelte expliciet in te zetten voor de transitie van het voedselsysteem. Via met name subsidies vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma worden middelen ingezet die niet expliciet bijdragen aan de doelen van de Voedselvisie.*

2845

Overwegende dat:

- *De Voedselvisie de richting is die de provincie op wil met de transitie van de landbouw;*
- *Die richting een natuurinclusieve landbouw in 2030 is, door verdere reductie van bestrijdingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid en vergroting van biodiversiteit;*
- *Dit een enorme opgave is en daarvoor veel middelen nodig zijn;*
- *Uit onder andere onderzoek van Alterra en ARC2020 is gebleken dat Europese landbouwsubsidies in het algemeen natuurverlies juist in stand houden en dus de doelen van een natuurinclusieve, kringlooplandbouw schaden;*
- *Middelen doelmatig dienen te worden besteed.*

2855

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Alle subsidies voor landbouw daar waar mogelijk te toetsen aan de vraag of zij effectief bijdragen aan het behalen van de doelen van de Voedselvisie en de doelen in het kader van het op tijd aanpakken van de klimaat- en natuurr crisis;*
- *En hierover te rapporteren naar Provinciale Staten.*

2860

En gaan over tot de orde van de dag.

2865

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Süleyman Koyuncu (DENK) en Anna de Groot (SP).

De VOORZITTER: Dat betekent dat motie 22 daarmee vervalt en er wordt een nieuwe motie ingediend. Die is ondertekend en die maakt nu onderdeel uit van de beraadslaging. En die zal straks, als ik het goed heb, als motie 23 worden uitgereikt.

2870

Motie 22 'Toets subsidies provincie voor landbouw aan doelen Voedselvisie' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

2875

De VOORZITTER: Dan sluit ik hiermee de beraadslagingen over agendapunt 9.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ja, voorzitter. Inderdaad. Maar ik denk dat de gedeputeerde dat graag ook wil: een preadvies daarover, een hernieuwd preadvies?

2880

De VOORZITTER: Nou, vooruit. Ik ben in een toegeeflijke bui vandaag. Het kan vast kort.

Gedeputeerde **ZAAL:** Mijn dank is groot, voorzitter. Mijn advies kan heel kort zijn. Met deze aanpassing kan Gedeputeerde Staten leven. Het is eigenlijk wat we al doen. Maar om consequent te blijven, laat ik hem aan de Staten.

2885

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan sluit ik nu de beraadslagingen over agendapunt 9. Stemming na afloop van de agenda.

De discussie wordt gesloten.

2890

10. Verhogen krediet strategische grondaankopen (VD-12)

2895 De **VOORZITTER**: De volgende sprekers hebben zich aangemeld: Statenlid Dulfer van GroenLinks, mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders., Statenlid Hollebeek van de Partij voor de Dieren, de heer Heijnen van het CDA, de heer Carton van de PvdA, de heer Hartog van JA21, mevrouw Kapitein van D66 en de heer Klein van de ChristenUnie, en de heer Dessing van Forum voor Democratie. En dan geef ik nu Statenlid Dulfer als eerste het woord, van GroenLinks.

2900 Statenlid **DULFER** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Terecht stelt u dat wij onze provinciale doelen hebben die we willen realiseren. Die doelen, die zijn vaak een vervolg van nationale doelen. Die nationale doelen, als het nou gaat over stikstof, over waterkwaliteit, over wonen, et cetera, die zitten op dit moment op slot. Dat is het gevolg van de impasse waarin het Rijk op die verschillende dossiers zit. En omdat het Rijk met die impasse zit en die doelstellingen maar niet doorkomen naar de provincie, zodat wij ze kunnen uitvoeren, wordt er ontzettend veel schade
2905 geleden door onze economie, door onze bewoners, door onze agrariërs. Iedereen zit te wachten en er gebeurt al jaren niets.
De natuurkwaliteit gaat achteruit. Wonen blijft in een crisis. Mensen kunnen geen woning vinden. Alles zit vast. En in de provincie zullen we uiteindelijk oplossingen moeten vinden in onze gebiedsprocessen. In die gebiedsprocessen, om die oplossingen te vinden, hebben we grond
2910 nodig. Hebben we ruimte nodig. En ik vind het dan ook heel goed dat wij als provincie, als GS, nu de stap hebben gezet of het voorstel doen: we gaan niet langer op het Rijk wachten; we gaan zelf die ruimte scheppen, zodat we die impasse los kunnen maken in de provincie Noord-Holland. Want de problemen zijn te groot om op het Rijk te wachten. Hulde daarvoor aan Gedeputeerde Staten. Wij staan wat dat betreft achter deze kredietverhoging om die ruimte te bieden om die
2915 strategische gronden daarmee te kunnen aanschaffen.

Er zijn wel risico's aan verbonden. We hebben in het verleden natuurlijk een historie als het gaat over omgaan met aankoop van gronden. Ik zou het fijn vinden als de gedeputeerde ons nog eens gerust kan stellen op de manier waarop we in deze fase met die risico's omgaan.

2920 Het tweede waar we in de commissie ook uitgebreid over gesproken hebben, is over: is dit nou binnen de kaders die wij kennen rond de nota Strategisch groenbeheer, die op dit moment vigerend is, of is er daadwerkelijk sprake van een trendbreuk? En dan gaan we eigenlijk buiten die kaders zoals die in die nota zijn verwoord. Ja, ik zou GS toch willen verzoeken om eens te
2925 kijken in hoeverre die kaders nou nog kloppen en of het niet goed zou zijn om aan de hand van de huidige actualiteit, waar we nu mee te maken hebben en de noodzaak daar ook van, eens te kijken of we die zesde nota Strategisch grondbeheer niet de komende maanden tegen het licht moeten houden om eens te kijken of die nota niet geactualiseerd moet worden. Tot zover, voorzitter, in eerste termijn.

2930 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ga ik naar mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders..

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dank u, voorzitter. Namens Noord-Hollanders. is geen voorstander van het tussentijds verhogen van kredieten zonder dat daar
2935 fatsoenlijk beleid aan ten grondslag ligt. Grondaankopen gaan met grote risico's gepaard. Provinciale Staten – het werd net door de collega van GroenLinks al gezegd – bepalen daarvoor de kaders. Die kaders zijn bepaald in 2018. Die worden nu zomaar via een losse voordracht terzijde geschoven. Dus we zijn het helemaal met u eens dat het goed zou zijn als er een nieuwe voordracht komt voor grondbeleid – de zesde nota moet nog verschijnen – en dat we dan pas
2940 zo'n besluit nemen in plaats van andersom. Eerst het geld reserveren en dan naar de voordracht kijken. En dat vinden we echt pijnlijk op de valreep van nieuwe verkiezingen. We zijn echt oprecht verbaasd dat Gedeputeerde Staten een dergelijk slordig voorstel doet op een zo ongelukkig moment. We zien het ook een beetje als paniekvoetbal rond een stikstofbeleid en een woonbeleid dat vier jaar lang geen goede uitvoering heeft gekregen. En blijkbaar moeten er nu nog van alles
2945 geregeld worden. Nou, echt mensen, wat Namens Noord-Hollanders. Betreft: dat moeten we niet willen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar Statenlid Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

2950 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, we hebben het er in de commissie al even over gehad. Best wel ruim. Het is nodig. We hebben grond nodig. In afwachting van de PPLG-gelden zullen we iets moeten doen als provincie. Wat wij missen, en met ons ook andere partijen

in de commissie, is toch een aantal heldere criteria waaraan voldaan moet worden als er grond aangekocht moet worden. Het voelt voor ons nu nog als een soort carte blanche van, ga maar shoppen. Voor ons is het heel belangrijk om te weten dat er bijvoorbeeld niet een agrariër die op de goede weg is, uitgekocht gaat worden ten behoeve van uitbreiding elders. Dus er zitten nog wel wat dingetjes aan, waarvan we denken van, we vinden het eigenlijk iets te laissez faire om te zeggen: hier is twintig miljoen. Het gaat niet om de hoogte van het bedrag, maar het gaat erom dat we als PS inderdaad- En dan heb ik het niet over de risico's, maar gewoon over waarop we het geld willen inzetten. Dus ik ben nog wel benieuwd naar de reactie van GS op die constatering.

Verder, ja, dat is PPLG. Dat is al ter sprake gekomen bij het vorige agendapunt. Ik had mijn moties eigenlijk aan mijn collega kunnen geven. Dan hadden jullie het vandaag zonder mij kunnen doen. Maar omdat dit vooruitloopt op de PPLG-gelden, en ik heb het ook in de commissie al eigenlijk benoemd, wilde ik twee dingen nog benoemen daarover. Het eerste was de vraag om een tussenrapportage, die we gesteld hebben in de commissie. Daar leek wel een meerderheid voor te zijn. Ik begreep dat vanmorgen in het presidium daar ook over gesproken is. Dus ik zal er niet te lang over doen. Als ze op 1 juli dat concept uitgaat richting het Rijk, dan was er een meerderheid toch wel geneigd om te zeggen: wij willen als PS daar nog iets van vinden. En dan zowel in een commissievergadering als in een PS-vergadering. De vorm daarvan, hoe raadplegend of besluitvormend die is, dat laten we dan verder in het midden. Daar heb ik een motie voor. Die heb ik hier. Daarvoor ga ik even de bril opzetten, want dat gaat in vier jaar toch wel heel erg hard achteruit. Het dictum luidt daarvan: dragen het college van Gedeputeerde Staten op om hun ver uitgewerkte tussenrapportage van het PPLG voor 1 juni aan Provinciale Staten ter bespreking te sturen. En die is medeondertekend door mevrouw Kapitein van D66 en de heer Hartog van JA21. Alstublieft.

Motie 24-6 maart 2023

Stuur tussenrapportage PPLG voor 1 juni naar Provinciale Staten

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.
Constaterende dat:*

- *De provincie het krediet Strategische grondaankopen wil verhogen met 20 miljoen € voor extra aankoop van agrarische bedrijven (ver) buiten Natura2000- en/of NNN-gebieden, vooruitlopend op rijksbudgetten in het kader van het Nationaal en Provinciaal Programma Landelijk Gebied (NPLG/PPLG) en specifiek de PAS-meldersproblematiek daarbij.*

Overwegende dat:

- *GS antwoordde in Technische vragen van de commissie NLG op 25 januari 2023 dat zij het concept-PPLG pas aan PS stuurt, wanneer zij het al naar het Rijk heeft gestuurd, te weten na 1 juli 2023;*
- *Dit de versie die het Rijk vervolgens gaat doorrekenen;*
- *PS na de datum van 1 juli zodoende weinig meer aan het 'concept' PPLG kan veranderen;*
- *In het PPLG zeer wezenlijke vragen gaan worden beantwoord, zoals 'hoe willen we dat het landelijke gebied er over enkele decennia uit ziet?' en 'welke vormen van landbouw, natuur en recreatie horen daarbij?';*
- *Dit kaderstellende vragen zijn en dus niet enkel door GS, of in de coalitieonderhandelingen, in beslotenheid, mogen worden beantwoord.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een ver uitgewerkte tussenrapportage van het PPLG voor 1 juni aan Provinciale Staten ter bespreking te sturen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Arja Kapitein (D66) en Gerard Hartog (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan het tweede punt. Ja, ik heb in de commissie daar ook al bij stil gestaan. Wij hadden graag gezien dat er een verbreding zou optreden van de regie en sectorale tafels met voorlopers, met innovators, met mensen die anders tegen bestaande zaken aankijken.

En ik heb bewust ook toen gezegd, niet in de plaats van de huidige actoren die aanschuiven, maar naast. We hebben de usual suspects, laten we ze zo noemen: Bouwend Nederland, VNO-NCW, Ito, de terreinbeherende organisaties. Wij als Partij voor de Dieren hadden graag gezien dat, als je het hebt over regie, dat je dan zegt: we nemen partijen die al bezig zijn met verandering en die bewezen hebben, elders, dat het kan en hebben laten zien hoe het kan. Ik ben realistisch. Ik heb gemerkt dat we de handen daarvoor niet op elkaar krijgen. Dat er toch echt gekozen wordt op dit moment om te zeggen: nee, de regietafels, die zijn hier bedoeld voor partijen die een direct belang vertegenwoordigen. Daar vind ik iets van. Daar vinden volgens mij meerdere partijen iets van. Maar ik wil deze discussie daar nu niet aangaan. Dat heeft volgens mij niet zoveel zin in de laatste vergadering van deze periode. Maar wat ik wel vind en dat is echt- Als we dan toch zeggen: oké, innovators, koplopers, mensen van buiten, betrekken we later in het proces; we hebben het nu over belangen, directe belangen, dan wil ik als Partij voor de Dieren toch echt wel eventjes aanmerken dat er in deze provincie, als het gaat om het Provinciaal Programma Landelijk Gebied, belangen zijn die echt niet heel erg goed vertegenwoordigd zijn. En dat zijn toch de belangen van die miljoenen dieren in de landbouwsector, maar ook wilde dieren, waar wij met zijn allen hierover gaan beslissen. En als we dan zeggen, ook even kiezen, voor belangenbehartiging, dan zeg ik: neem ze mee. GS heeft ook toegezegd dat bij alle beleid dat de belangen van dieren raakt, dierenwelzijnsorganisaties zouden worden betrokken. En daarom heb ik hier een tweede motie – en dan bent u van mij af voor deze vier jaar – waarvan het dictum luidt: verzoeken het college van Gedeputeerde Staten de provinciale regiegroep, PPLG en de sectorale tafels uit te breiden met dierenwelzijnsorganisaties.

Motie 25-6 maart 2023

Verbreed de provinciale regiegroep PPLG en de sectorale tafels met dierenwelzijnsorganisaties

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Constateerend dat:

- *De provincie het krediet Strategische grondaankopen wil verhogen met 20 miljoen € voor extra aankoop van agrarische bedrijven (ver) buiten Natura2000- en/of NNN-gebieden, vooruitlopend op rijksbudgetten in het kader van het Nationaal en Provinciaal Programma Landelijk Gebied (NPLG/PPLG) en specifiek de PAS-meldersproblematiek daarbij.*

Overwegende dat:

- *In de huidige Provinciale Regietafel PPLG zijn vertegenwoordigd: de gemeenten (via de wethouder van de gemeente Zaanstad), de drie Noord-Hollandse waterschappen, de terrein beherende organisaties (namens hen: Landschap Noord-Holland en Staatsbosbeheer), de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Schiphol, Bouwend Nederland, VNO-NCW, de agrarische sector (namens hen: LTO Noord en Water, Land & Dijken), RWS en de Recreatiesector (namens hen: ANWB);*
- *Het doel van de tafels met name het vertegenwoordigen van een belang is;*
- *Deze partijen voornamelijk zullen redeneren vanuit menselijke belangen;*
- *De provincie heeft toegezegd dat bij alle beleid dat aan belangen van dieren raakt, dierenwelzijnsorganisaties actief worden betrokken;*
- *Dit soort partijen ontbreken aan de huidige tafels.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De Provinciale Regiegroep PPLG en de sectorale tafels uit te breiden met dierenwelzijnsorganisaties.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel van de beraadslaging. Voordat u vertrekt, wil ik even een technische opmerking maken. Vanmorgen in het presidium hebben wij besproken – maar het kan zijn dat uw dictum niet helemaal overeenstemt – dat wij een commissievergadering zullen hebben over het PPLG op 1 juni en op 12 juni een PS-vergadering. Dus ik weet niet of daarmee de noodzaak tot de motie is weggenomen, maar dat wil ik wel even gemeld hebben.

Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Daar wil ik even op reageren. Dat weet ik inderdaad. Maar dat neemt nog steeds niet weg dat die tussenrapportage er nog moet komen. En dat is de vraag dus die ik aan de gedeputeerden stel. Naar aanleiding van het antwoord ben ik eventueel natuurlijk bereid om de motie aan te houden of in te trekken.

3075

De **VOORZITTER**: Fijn. Dan geef ik nu het woord aan de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de voordracht spreekt uit dat dit een breed inzetbaar krediet is zonder specifiek beleidsdoel. Maar we weten allemaal dat er wel meer aan de hand is dan dat. Het is tijd dat de provincie gaat acteren. Een wild westen van opkoop van stikstofruimte is zeer onwenselijk. De provincie heeft hier een rol te spelen. Dus hij moet als regisseur optreden en daar is ook geld voor nodig. Wat ons betreft met allereerst en de allergrootste prioriteit het legaliseren van de PAS-melders. We hebben dat al vaker gezegd en ik blijf dat onderstrepen. Ik heb daar ook nog een aantal vragen over als het gaat om die PAS-melders. Hoeveel van die PAS-melders denkt de gedeputeerde te kunnen legaliseren voor deze twintig miljoen? Ergens anders had de gedeputeerde het over tachtig procent van alle PAS-melders die met dit bedrag gelegaliseerd zouden kunnen worden. Waar komt die schatting vandaan? Een van de redenen dat het landelijk legaliseren van de PAS-melders vastloopt, is de staatssteunproblematiek. Hoe zit dat hier, vraag ik de gedeputeerde. Voorzitter, daarnaast is het belangrijk dat de provincie ook een rol speelt in het stikstofprobleem voor woningbouw en natuur. Al gaat dat laatste wel vanzelf door die afroomregeling. Kan de gedeputeerde dan ook aangeven wat ze met deze extra middelen van twintig miljoen gaat doen en welke verdeling daarop van toepassing is? Om toch wat inkleuring te geven aan dat 'zonder specifiek beleidsdoel'.

3095

Voorzitter, wij zullen instemmen dus vandaag met het verhogen van het budget voor strategische grondaankopen. Maar in de commissie – en het is hier ook al genoemd net – hebben wij wel een punt gemaakt van de wijze waarop dit gegaan is. Wij voeren grondbeleid vanuit de vijfde nota grondbeleid die zegt dat de provincie zo min mogelijk grond in bezit moet hebben en zeer beperkte grondpolitiek moet voeren, juist vanwege de risico's van vroeger.

3100

De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter, ik meen in het betoog van de heer Heijnen te bespeuren dat het antwoord op de vragen met betrekking tot legalisatie van de PAS-melders erg belangrijk is. Maar ik hoor u tegelijkertijd zeggen dat u instemt. Kunt u dat toelichten?

3105

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik heb er alle vertrouwen in dat de gedeputeerde heel slimme dingen gaat zeggen op de gestelde vragen.

De **VOORZITTER**: Dat is altijd goed.

3110

De heer Roosendaal van de VVD. Excuses, maar die kwam in de linkerflank bij mij binnen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel. Meneer de voorzitter, ik zou de volgende vraag willen stellen. In uw betoog, meneer Heijnen, gaf u net aan dat de vraag aan het college gaat zijn, of Gedeputeerde Staten gaat zijn, hoeveel er voor twintig miljoen extra kan worden gedaan. Maar om het te specificeren, uiteindelijk gaat het dus om zestig miljoen wat er aan krediet wordt gevraagd. Ik neem aan dat uw vraag daar betrekking op heeft. Klopt dat?

3115

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, inderdaad. Maar we verhogen het met twintig, want er is natuurlijk al een veertig toegezegd. Of dat is het krediet op dit moment. Dus in totaal gaat het inderdaad om zestig. Ja.

3120

Ja, voorzitter, ik was aan het zeggen dat de tijden zijn veranderd en er dus een rol is van de provincie. En wij vragen daarom ook, net als anderen hiervoor dat hebben gedaan, aan GS om zo snel mogelijk te komen met een voorstel voor een zesde nota grondbeleid. Want als wij onze grondpolitiek gaan veranderen, dan moet daar gewoon een gedegen kader onder, zodat ons handelen van de provincie ook in lijn ligt met ons beleid. Dank u wel.

3125

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Carton van de PvdA.

3130

De heer **CARTON** (PvdA): Dank, voorzitter. Een korte bijdrage. Strategische grondaankopen stelt de provincie in staat snel en effectief te handelen op een breed aantal provinciale opgaven en ambities. Maar het is ook niet zonder financiële risico's. Hierover is door anderen al om een toelichting gevraagd. Daar sluit ik mij bij aan. Er is ruimte nodig om snel te reageren op kansen en ontwikkelingen. En mijn fractie kan daarom instemmen met de voordracht het kredietplafond grondaankopen te verhogen.

3135

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hartog van JA21.

3140

De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, ik moet nog even bijkomen van de bijdrage van het CDA, maar ik zal toch proberen uit mijn woorden te komen. Ook voor onze partij is de positie van de PAS-melder belangrijk. Aan PS wordt gevraagd eerder genomen besluiten te herzien en de inperking van het krediet ongedaan te maken en zelfs uit te bouwen. Daar zouden wij mee kunnen instemmen. En in de toelichting op het ontwerpbesluit wordt ook de suggestie gewekt dat de positie van de PAS-melders hierdoor zal verbeteren. Wij hebben technische vragen gesteld en we hebben in de commissie uitgebreid met elkaar gesproken, maar wij hebben het antwoord nog niet gehad dat dat ook inderdaad zo is. Het CDA stelt nog aanvullende vragen. Dat lijken me goede vragen. Wij sluiten ons daar graag bij aan, maar wij zijn ook heel erg benieuwd naar het antwoord. Want anders dan het CDA al zegt van 'wij vertrouwen erop dat deze gedeputeerde heel intelligente dingen doet en dus ook datgene doet wat voor ons belangrijk is', zouden wij dat graag van de gedeputeerde zelf horen. Dank u wel.

3145

3150

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, na zo'n uitdaging kan ik natuurlijk haast niet achterblijven. Maar bent u van mening dat, als er iets moet gebeuren voor die PAS-melders, dat daar sowieso geld voor nodig is?

3155

De heer **HARTOG** (JA21): Dat is niet de vraag die voorligt. Maar het antwoord is 'ja'.

3160

De heer **HEIJNEN** (CDA): Volgens mij ligt juist die vraag voor, want er staat eigenlijk naar mijn optiek veel te weinig in het stuk, maar het enige wat er wel wordt gevraagd, is om extra geld neer te leggen. Wij willen graag een nadere specificatie. En laten we wel wezen, in de commissie heeft de gedeputeerde daar ook al een en ander over gezegd wat ze met dat geld gaat doen. Maar dat er überhaupt geld nodig is, en dat is eigenlijk het enige wat hier wel voor voorligt, dat staat in dit stuk. Dus als u nu zegt 'het antwoord is ja', hoe komt u dan aan dit twijfelend standpunt?

3165

De heer **HARTOG** (JA21): Dat is heel bijzonder: een twijfelend standpunt. Ik heb geen twijfelend standpunt. Als u vraagt 'is er geld nodig om grond aan te kunnen kopen voor welk doel dan ook', dan is het antwoord toch 'ja'? Want we leven niet meer in de tijd dat we met kralen en muntjes geld kunnen verwerven.

3170

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen, u twijfelt nog? Nog een aanvullende vraag? Zoveel kralen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik laat het hierbij, voorzitter. Dank u wel.

3175

De **VOORZITTER**: De heer Hartog was klaar. Dan gaan we gauw naar mevrouw Kapitein van D66.

3180

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): D66 is zeer enthousiast over dit voorstel van GS om ons krediet voor strategische grondaankopen te verhogen als overbrugging tot de rijksbudgetten komen. Het is nú van groot belang dat we dit doen. Boeren komen zelf naar ons toe en bieden hun grond aan. Het zou een heel gemiste kans zijn als we van hun aanbod geen gebruik zouden kunnen maken. De grond van deze boeren kan in onze grondpositie gebruikt worden voor vele soorten doelen, bijvoorbeeld voor infrastructuur, voor dijkversterkingen, voor bouwen, voor energie, natuur, stikstof en vooral voor andere boeren. Andere boeren die hiermee een nieuw bestaan kunnen opbouwen en weer perspectief krijgen, voor landbouw die meer extensief en meer natuurinclusief is, een nieuwe start. Is dit nieuw? Nee. Want we hebben immers alle kredieten en we hebben al immers provinciale grondposities. Het is een ophoging van iets bestaands. Ook hebben we een nota grondbeleid. En ja, terecht, deze mag wel weer eens geactualiseerd worden, want hij komt uit 2018. Maar de kern van dit grondbeleid is dat de grond wordt ingezet om de provinciale

3185

doelen te gaan bereiken. En onze doelen zijn nu eenmaal wat groter geworden de afgelopen tijd in, zeker in deze afgelopen vier jaar, dan hiervoor. Zijn wij hier kritisch op? Jazeker. Want wat ons betreft had dit wel eerder, dan nu voorgesteld, mogen plaatsvinden. En vinden wij het niet erg risicovol? Ja. Er zitten risico's aan. Maar die zijn wat ons betreft te overzien en acceptabel, zeker als we dit vergelijken met de risico's die we als provincie lopen als we dit niet doen. Vooral het risico dat we boeren die willen veranderen, niet kunnen helpen, omdat we dan niets of te kort hebben en vervolgens dat deze boeren in onwenselijke trajecten terechtkomen die niemand van ons in deze Staten hier wil. Daarom is dit voorstel van GS voor ons cruciaal om de PPLG-processen goed te laten verlopen. In de commissie hebben we al de complimenten aan GS gegeven en dat willen we op deze positie nog een keer doen. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. De ChristenUnie denkt dat het goed is om via strategische grondaankopen te kijken hoe wij provinciale doelen kunnen realiseren en versnellen. En dan denken we vooral aan de transitie naar een duurzame kringlooplandbouw. En ook om de stikstofuitstootreductie te realiseren kan het goed zijn om strategisch grond aan te kopen. Het is beter dat de provincie grond opkoopt van boeren die willen stoppen dan dat Schiphol deze boeren uitkoopt. En wanneer we hiermee dan ook nog PAS-melders kunnen helpen, is het helemaal positief. Maar collega's, het voorstel wat er nu ligt, daar kunnen we niet zomaar mee akkoord gaan. Het voorstel riekt naar haastwerk. Er mist namelijk een kader dat beschrijft onder welke voorwaarden we dit geld wel of niet gaan uitgeven. En dat is extra belangrijk, omdat we in het verleden als provinciale overheid heel wat missers hebben begaan rondom grondaankoop. Denk aan de enorme afschrijvingen rondom Distriport of de grond voor het Wieringerrandmeer. Als er op korte termijn geen kader komt, zal de ChristenUnie niet kunnen instemmen met het voorstel, ondanks het feit dat we de urgentie en noodzaak wel degelijk zien. Het is een kwestie van zorgvuldigheid om alleen een krediet ter beschikking te stellen wanneer er heldere criteria zijn vastgesteld over hoe dit te besteden. Wij willen daarom een motie indienen waarin wij GS opdragen om voor 1 juli 2023 met een voorstel te komen voor kaders waaraan strategische grondaankopen moeten voldoen om negatieve effecten te voorkomen.

Motie 26-6 maart 2023

Duidelijke kaders opstellen voor grondaankopen

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.
Constaterende dat:*

- *Het college voorstelt om het krediet Strategische Grondaankopen niet verder terug te brengen en te verhogen tot 60 miljoen euro;*
- *Dit een trendbreuk is, omdat bij de vaststelling van de 5d" Nota Grondbeleid is afgesproken het strategische krediet terug te brengen;*
- *Er in het verleden grote bedragen zijn afgeschreven vanwege ongelukkige strategische grondaankopen;*
- *Het college nu kansen ziet om grondposities te verwerven voor het realiseren van provinciale doelen.*

Overwegende dat:

- *Het voor PS onvoldoende duidelijk is wat de criteria zijn waaraan strategische grondaankopen moeten voldoen;*
- *Het ook niet duidelijk is hoe voorkomen wordt dat opnieuw grote negatieve financiële consequenties voor de provincie zullen optreden;*
- *PS een kaderstellende rol heeft en deze rol met deze voordracht onvoldoende kan invullen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor 1 juli 2023 met een voorstel te komen voor kaders waarin strategische grondaankopen moeten voldoen om negatieve effecten te voorkomen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie).

3250 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze ondertekende motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

3255 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. In het kader van de tijd hou ik het kort. Geen kredietverlaging van twintig miljoen, maar een kredietverhoging van twintig miljoen. Dus we hebben het hier per saldo over veertig miljoen – zoals we hier vandaag in de Staten over een bedrag praten bij ook andere punten – wat tien procent is van het totale budget. Dus het gaat echt wel ergens over. Is dat een goed idee om zonder concreet doel te gaan speculeren eigenlijk met gronden, wat in het verleden heel vaak is misgegaan zonder – wat net de ChristenUnie al noemde inderdaad – concrete doelen? Dus ook denkbaar voor doelen die wij niet steunen. Nee, dat vinden wij geen goed idee. Bovendien, het idee dat boeren uitgekocht moeten worden, vinden we überhaupt een onzinnig idee dat er geld aan moet worden uitgegeven. De provincie moet zuinig zijn op haar geld. Laten we nou eerst even kijken inderdaad naar die nieuwe grondnota en niet dit voorstel afraffelen en deze forse kredietverhoging uiteindelijk erdoor duwen. Dat gaan we wat ons betreft niet doen. Dank u wel.

3265 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde. De heer Roosendaal.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ik heb me per mail ook aangemeld.

3270 De **VOORZITTER**: U stond niet op het lijstje, maar ik ga u dit zeker niet ontnemen. Kom. De heer Roosendaal van de VVD.

3275 De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ook wij kunnen instemmen met de voordracht om het krediet te verhogen. We hebben het er in de commissie uitgebreid over gehad. We vinden de argumentatie overtuigend. Extensivering van de landbouw, investeren in de natuur en vooral de PAS-melders gaan helpen. Het is urgent in deze tijd, juist omdat er ook door andere bedrijven stikstofrechten worden opgekocht en wij daar als provincie zelf ook een rol in willen vervullen. Dat gezegd hebbende, ben ik het ook wel eens – dat hebben we ook in de commissie laten weten – met zowel het CDA als GroenLinks, dat het wel belangrijk is dat er ook een duidelijk kader is en dat we laten zien dat we geleerd hebben van de fouten uit het verleden en dat die risico-inschatting tot uitdrukking komt in de kaders die worden gesteld in de volgende grondbeleidsnota. Daar zien we dan ook naar uit. Kijkende naar meneer Klein: ik ben zeer benieuwd naar de beantwoording door Gedeputeerde Staten wanneer er dan een actualisatie van het beleid komt, waaruit duidelijk blijkt dat we de risico's goed kunnen beheersen. Richting meneer Dessing: ja, het gaat over een flink bedrag; het gaat alleen niet ten koste van de winst- en verliesrekening. Maar ook dat moet duidelijk worden denk ik uit die volgende nota. Dank u wel.

3285 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan heb ik nu denk ik iedereen gehad en dan geef ik het woord aan gedeputeerde Kocken namens het college.

3290 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn*

3295 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel voor de bijval van deze en gene – een beetje oppositie en een beetje coalitie – en om wat zorgen weg te nemen. Nou, ik ga mijn uiterste best doen.

3300 Ik denk dat we misschien eerst even moeten stilstaan bij dat we twee dingen uit elkaar halen. We hadden dit instrument al. We benutten dit instrument ook al. Daar zijn ook allerlei regels voor. Eigenlijk zit een heel groot gedeelte daarvan ook in de verschillende beleidsterreinen, want het kan voor elk beleidsterrein worden aangewend waar dit behulpzaam is. Dus in die zin gebeurt er nu niet zo heel veel nieuws, behalve dat we zien dat de grondmarkt behoorlijk in beweging komt en we voorzien dat wij daar zeker met het PPLG, maar daar zal gedeputeerde Rommel zo nog wel iets over zeggen, vooral niet achter het net willen vissen en daarom een verhoging nu verstandig is. Daarom hebben we u dat ook op dit moment voorgelegd.

3305 Of er risico's aan verbonden zijn? U verwijst allemaal naar de risico's van het verleden. Volgens mij heeft meneer Klein terecht de twee dossiers opgenoemd, waar wij er inderdaad niet fraai op

stonden, laat ik het zo maar zeggen. Dat zijn situaties die volgens mij door iedereen hier worden afgekeurd, waar geen volledig collegebesluit aan ten grondslag heeft gelegen. Dat is nu anders. We kopen alleen maar aan tegen marktwaarde. Dat is in het verleden anders geweest. Dus in die
 3310 zin ga ik ervan uit dat dit college, en ik hoop ook de hele Staten en een nieuw college, het volstrekt normaal vinden om op de huidige wijze fouten uit het verleden niet te kunnen maken, omdat je niet met een speculanteninstelling, maar met een beleidsdoelinstelling een grondaankoop doet. Of we alle risico's daarbij uitsluiten? Dat heb ik in de commissie ook al gezegd. Nou, in zekere zin niet, want ja, elk handelen heeft risico's in zich. Maar de risico's die
 3315 wij in het verleden hebben genomen, die toen door een enkele gedeputeerde bijvoorbeeld zijn aangegaan, die worden in ieder geval voorkomen door de huidige handelswijze. Dus dat risico, dat zie ik eigenlijk niet.

Ik zal heel even kijken, want we hebben gedeeltelijk de beantwoording door mevrouw Rommel en gedeeltelijk door mij. Volgens mij is het belangrijk om nog in ieder geval op te merken dat alle zorgen over 'waar wordt dit dan voor gebruikt', die zou u eigenlijk niet nu pas moeten hebben. Die had u hiervoor ook al. Want we hebben dus in de afgelopen tijd een aantal aankopen gedaan. En juist daardoor is de rek nu eigenlijk uit het krediet en zien we dat we daarom een verhoging nodig hebben. Dus ik hoop dat dat ook, het besef dat we bijvoorbeeld – wat ik u ook in de
 3325 commissie al heb aangegeven – voor de realisatie van de N247 nu een aankoop hebben gedaan onlangs, we hebben ook in het kader van ruilverkaveling op een aantal plekken aankopen gedaan, zodat we kunnen uitplaatsen dat we daar als provincie een steviger positie hebben om de doelen die we hier – misschien niet allemaal uw doelen, meneer Delsing – maar wel de doelen die de Staten vaststellen ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Daar is dit krediet voor bedoeld.
 3330 Dat gaat soms over stikstof, maar lang niet alleen. En ik denk dat eventuele aanwijzingen hoe wij dat in het stikstofdossier bijvoorbeeld zouden moeten aanwenden, dan moet u- Dat is prima om daar iets mee te doen, maar ik denk wel dat dat voornamelijk op het beleidsterrein stikstof dan ligt. Niet voor alle beleidsterreinen hoeven we nu alle kaders al mee te nemen. Dit is alleen maar een krediet, alleen maar een instrument, waarbij we het mogelijk maken, meer mogelijk maken,
 3335 om onze beleidsdoelen na te streven. Volgens mij is dat op dit moment het enige wat u nodig heeft, omdat er verder niet heel veel verandert.

Nou, ik zal mevrouw Rommel zo direct de gelegenheid geven om het meer op het PPLG toe te splitsen en ook op het grondbeleid op zichzelf. Ik zit nog heel even te kijken of er nog een
 3340 andere vraag was. Volgens mij de motie die de partij van meneer Klein, de ChristenUnie, heeft voorgelegd, daar komt ook mevrouw Rommel op terug.

Er gaan heel vaak dingen mis en voor dingen die wij niet steunen, had u een opmerking. Boeren uitkopen. Dat is eigenlijk helemaal niet wat er nu voorligt. Het enige wat voorligt, is: geeft u GS
 3345 meer speelruimte om, op het moment dat zich kansen voordoen, daar ook op in te gaan? Dat is vooruitlopend een overbrugging naar wat wij verwachten aan krediet of aan financiële middelen te krijgen voor het PPLG. En de bodem, of althans, de rek in het krediet is zodanig klein, dat we dat nu nodig hebben.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. En over die doelen en dat kader daarvan, daar kun je het inderdaad over hebben en over van mening verschillen. Ik denk toch, het blijft toch een soort van blanco cheque, omdat het hier open ligt op al die gebieden. Maar daar gaat niet mijn vraag over. Mijn vraag gaat over, wat ik aangaf, dat we eigenlijk in plaats van twintig miljoen minder krediet naar twintig miljoen meer- Dus veertig miljoen kredietverschil in tijden waar we
 3355 echt zuinig om moeten gaan met ons geld. Vindt Gedeputeerde Staten dat in het algemeen een verantwoorde verhoging van dit krediet, kijkende naar wat er allemaal nog op ons af zit te komen de komende jaren als je praat over risicovol ondernemen als provincie?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik denk inderdaad dat dat verantwoord is, omdat wij doelen stellen die we willen nastreven en dat vraagt om speelruimte. U maakt nu van een verhoging van het krediet met twintig miljoen, dat we het hier nu over veertig miljoen hebben. Volgens mij hebben we in de afgelopen jaren het krediet voor een groot gedeelte benut. Daarmee is nu de ruimte in het krediet zodanig klein dat we niet meer kunnen inspelen op de kansen die zich voordoen en die we echt nodig hebben voor wat er de komende jaren allemaal moet gebeuren. Daarom moeten
 3360 we het nu verhogen. En dan kunnen we wat wij hier met elkaar ook allemaal tot doel stellen ook
 3365

echt gaan realiseren. We maken het onszelf ongelooflijk moeilijk als wij dit instrument niet willen benutten.

3370 De heer **DESSING** (FvD): Ja, dat is niet een antwoord op mijn vraag. Als ik heel veel dingen heb uitgegeven uit mijn eigen portemonnee en mijn portemonnee is leeg en ik zie nog heel veel kansen om aan heel veel leuke andere dingen uit te geven, ja, dan kijk ik naar mijn portemonnee en dan is die leeg. Dus het gaat echt om de vraag van, is dit wel financieel verantwoord? Niet kijkend naar de kansen, maar kijkend naar de financiële risicokant.

3375 Gedeputeerde **KOCKEN**: Wij zullen aankopen doen die we uiteindelijk helemaal niet per se ook moeten afschrijven. Die zullen we benutten. Het gaat over het algemeen over agrarische grond. Het is helemaal niet gezegd dat dat met dramatische waardedalingen te maken zal krijgen. Er wordt voor elke aankoop een risicoprofiel gemaakt. Die wordt beoordeeld of het een verantwoorde aankoop is. En als dat zo is, dan wordt die op de balans gezet voor de
3380 aankoopwaarde. Daarna moet gekeken worden waar die aan besteed zal worden. Het kan zijn, dat is in het verleden ook gebeurd, dat er een waardevermindering is. Het kan ook zijn dat er een waardevermeerdering is. Dat hebben we in het verleden ook gezien. Dat is allebei niet de doelstelling. De doelstelling is een beleidsdoel nastreven. Dus bijvoorbeeld door ruilverkaveling of bijvoorbeeld voor het aanleggen van een weg. En dat kan ook zijn in het stikstofdossier, maar
3385 in allerlei dossiers streven wij doelen na als provincie. Die stellen we hier met elkaar vast. Dat doet u. Wij gaan daarmee aan de slag. En daar heb je soms armslag voor nodig. En dat is wat wij u vragen.

3390 De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Rommel om met name in te gaan op het grondbeleid en de PPLG.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, meneer de voorzitter. Ik begin maar even gelijk bij GroenLinks, want die zei van ja, gaan we nu buiten de kaders? Dat heeft gedeputeerde Kocken ook al gezegd. Nee, we blijven binnen de kaders van de vijfde nota. Dan kijk ik gelijk ook wel daarnaartoe. Van
3395 de vijfde nota heb ik ook in de commissie gezegd: het is goed om die vijfde nota in te brengen in een volgende commissievergadering, een van de volgende, zodat u ook kunt kijken in hoeverre die kaders nog helemaal passend zijn bij het beleid wat we hebben. En ja, ik kan me zo voorstellen – kom ik ook gelijk even op de motie van de ChristenUnie – dat u dan zult vaststellen van ja, wellicht dat we dan bijvoorbeeld **een grondstrategieplan voor de inzet van het krediet**
3400 **strategische grondaankopen maken**. Dus dat wil ik wel toezeggen om dat op de agenda te gaan zetten. Dan, even kijken. Ja, en ook dus GroenLinks. Dan is dat het goede moment om ook te kijken van, nou, past het allemaal nog?

Dan de Partij voor de Dieren. Ja, u zegt: zijn we dan wel op de goede weg? Want ja, met die
3405 agrariërs, wie wordt er dan uitgekocht en wat is dat dan? Het zijn in ieder geval wel agrariërs die zich vrijwillig ook bij ons melden. Wat wij in het verleden al gedaan hebben met aankopen, ook voor de natuur, hebben we al ervaring mee, dat we boerenbedrijven opkochten. Wij kijken juist naar die blijvers. We kijken juist of die blijvers, of we dat kunnen verbeteren. Kunnen we die helpen om te extensiveren? Kunnen we die helpen met mozaïekbeheer? Juist ook naar die
3410 biologische landbouwers of die landbouwers ook die natuurinclusief gaan. Dat is waar we het voor willen gebruiken. En dan zegt ook het CDA van ja, hoeveel kunnen we legaliseren? Nou ja, we hadden een moment dat er gekeken werd naar degenen die zich aangemeld hadden. Maar dat verandert gewoon per dag. Dat is echt een match die je moet maken. Het leek erop, nou, misschien zeventig procent, misschien tachtig procent. Ik weet het dus nu niet meer, maar weet
3415 wel: honderd procent gaan we niet halen. We hebben echt het Rijk nog steeds nodig. En ik blijf nog steeds op de deur kloppen bij het Rijk voor dat geld. En ook misschien wel met de PPLG dat dat makkelijk gaat. Maar we hebben gewoon nu dat geld nodig, omdat we zien dat er bedrijven zijn die zeggen: ik wil stoppen, koop mij maar op. En ja, dan hebben wij liever zelf als GS de regie dan dat we dat uit handen geven aan andere bedrijven. Plus, wij zullen dat echt wel
3420 weloverwogen doen. We krijgen er ook natuurlijk een risicoprofiel bij. Dat zullen wij als GS ook wel doen. Wij kunnen niet zeggen: waar zitten die bedrijven precies? Want we willen ook wel dat er een goede match gemaakt wordt. En dan kom ik ook bij staatssteun. U zegt: hoe zit dat hier? Ook dat is inderdaad iets waar we per situatie naar moeten kijken. Welk risico lopen we daar? Hoe gaan we daarmee om? Ook, kijk, als je het voor de natuur in kan zetten, dan doen we dat al bij de
3425 NNN-gelden die we hebben. Dus we hebben er al heel veel ervaring mee. Maar dit is natuurlijk

juist ook om- Ja, breed kunnen we dit inzetten. Maar het zijn meestal de agrariërs die zich ook al aandienen. En ja, dan gebruik je die gronden ook wel om andere boeren ook te helpen. We kunnen dus ook niet zeggen van hoe we dat verdelen, want ja, ook dat is gewoon maatwerk en hoe we daarmee om kunnen gaan. Even kijken, hoor. Ja, nog even voor de helderheid. Ja, we
3430 kopen geen stikstofruimte op. We kopen bedrijven op die stikstofruimte hebben.

Dan heb ik eigenlijk alles wel behandeld, behalve de moties.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u. Begrijp ik nu goed dat u toezegt dat u met een
3435 grondstrategie wilt komen specifiek voor de stikstofdoelen?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee. Ik wilde juist voorstellen om in de commissie, als we de vijfde nota bespreken, te kijken of we een brede grondstrategie kunnen maken voor deze technische grondaankopen, want dat is volgens mij wat ik u heb horen zeggen, eigenlijk in de statenbreed, wat uw vraag is en wat u graag zou willen.
3440

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nu zegt u 'vijfde nota'. Bedoelt u de vijfde of de zesde?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik heb het over de vijfde nota. Die wil ik graag voorleggen, zodat we
3445 kunnen kijken: kloppen die kaders daarin nog; moeten we daar nog wat mee; en zou zo'n grondstrategie over de strategische grondaankopen niet een beter instrument zijn om naar zijn totale breedte te kijken?

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, want in de nota, de vijfde nota, daar staat nu al 'bij integrale opgaven groter dan één miljoen, dan maakt GS een grondstrategie'. Maar is er nu dan een grondstrategie voor de doelen rondom stikstof?
3450

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, dat is niet een grondstrategie. Maar ik wil juist zeggen van, ik denk dat de Staten- Dat het goed is om te kijken of die een grondstrategie breed voor de strategische grondaankopen wil maken. Dus juist om die kaders te stellen. Dus niet per se een zesde nota, want in mijn ogen voldoet de vijfde nota nog. Maar ja, dat is natuurlijk ook aan de nieuwe Staten die daarover gaan. En dan te kijken of dan uw vraag beantwoord zou kunnen worden, juist met zo'n grondstrategie.
3455

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, maar dat heb ik toch geen antwoord op de vraag. Is er nu al een grondstrategie gemaakt voor de grondaankopen rondom het oplossen van de stikstofproblematiek? Want ik neem aan dat die opgave groter is dan één miljoen. Dus volgens de geldende nota grondbeleid zou die moeten zijn gemaakt of moeten worden gemaakt.
3460

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat antwoord moet ik u heel even schuldig blijven, als u het op die manier bedoelt van boven die één miljoen. Kijk, de NNN, dat is waar wij de meeste grondaankopen voor doen, ja, zitten daarin verankerd. Dus naar mijn weten hebben wij niet voor stikstof specifiek een grondstrategie.
3465

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nou, dan komen we daar waarschijnlijk in de tweede termijn op terug. Maar dat zou wellicht een manier zijn om toch iets van die kaders te geven en dat is dan conform de vijfde nota. Maar ik hoor straks wat u daarop zegt.
3470

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik wil u daarop nog een antwoord geven. Het krediet strategische grondaankopen gaat niet alleen over stikstof.
3475

De **VOORZITTER**: Dat is helder. Gaat u verder of was u klaar? U had nog een paar moties.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, de motie voor het PPLG voor 1 juni. Het streven is- In overleg met de griffie naar aanleiding van de commissievergadering hebben we gezegd: 12 juni gaan we naar streven, maar u weet ook wel- Nee, we streven ernaar om het 12 juni te behandelen, maar dan richtinggevend in de PS-vergadering. Er zit een enorme tijdsdruk op. Dat weten we allemaal. De ambtenaren werken hier keihard aan om ook die 1 juli te halen. Dat moeten we ook halen. Als we dan terugrekenen, dan komen we op 1 juni in de commissievergadering, waarvan de griffie zegt,
3480

3485 maar dat is ook in overleg: redden we dat dan nog voor de commissievergadering? Want dan moet het 23 mei in GS komen. Dus nou, gaat u maar terugrekenen. Dat is a hell of a job. Maar dat wil ik toezeggen, dat we dat ook gaan proberen: in ieder geval richtinggevend in PS op 12 juni. En ja, we proberen 1 juni en dat zal voor u dan ook hard werken worden om dat allemaal weer tot u te nemen. En zeker ook voor de nieuwe Statenleden, want velen van hen zijn hier nog
3490 niet eens mee bezig. Dat is motie 24, zou ik u willen vragen om die dan in te trekken. Maar ik kan er positief op adviseren. Maar het zou mij een lief ding zijn als het bij een toezegging kan blijven, want dan hoeven we hem ook niet helemaal af te doen.

3495 Dan motie 25. Ja, die wil ik ontraden, omdat, ja, de mensen hebben juist op alle plekken in de gebieden de mogelijkheid om mee te doen en mee te denken. De regietafel is echt een andere tafel en ik wil dat niet heel breed trekken, want, ja, dan wordt dat gewoon een soort van Poolse landdag. Dan is het gewoon niet meer te overzien. Dus ik zou echt zeggen: we houden het in die gebieden waar dan de mensen zich aan kunnen sluiten.

3500 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Maar begrijp ik het goed? Bedoelt u dat u de dierenwelzijnsorganisaties dan in de gebieden wel aan tafel zet?

3505 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, in de gebieden kan iedereen aan tafel komen en gaan we ook echt breed overleggen. In de gebieden heb je meer soorten groepen. Inwoners gaan daar ook aan meedoen. En ook zullen we, als wij zelf advies ook nodig hebben voor dierenwelzijn, hen daar ook voor benaderen. Maar in de gebieden doen we een oproep en doen we gewoon onderzoek naar wat de mening van de mensen is.

3510 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat begrijp ik. Maar het gaat om het behartigen van het belang, het vertegenwoordigen van het belang. En het belang van dieren wordt niet gehoord hierin. Er wordt duidelijk gesteld dat het doel van de regietafel is het vertegenwoordigen van een direct belang. En dit directe belang, die mis ik bijzonder aan de regietafel. Ik wil even helpen herinneren dat GS eerder heeft gezegd dat, waar besluiten worden genomen, beleid wordt gevoerd wat direct aan de belangen van dieren raakt, dat daar altijd de dierenwelzijnsorganisaties worden betrokken.
3515 Dus hoe ziet u dat?

3520 Gedeputeerde **ROMMEL**: De TBO'ers zijn natuurlijk ook voor het dierenwelzijn. We hebben ook toegezegd, mevrouw Zaal en ik, dat we Caring Farmers zouden gaan benaderen. Dus die zijn naar onze mening wel betrokken. En ja, en anders zullen we ze ook om advies vragen, maar dus niet aan de regietafel. Want je kan bijvoorbeeld, als je daar ook bijvoorbeeld inwoners een plek wilt geven- Ja, één inwoner kan ook niet 2,9 miljoen inwoners vertegenwoordigen.

3525 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Dus u stelt als GS dat terreinbeherende organisaties het belang van dierenwelzijn vertegenwoordigen?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat is mijn mening, ja.

Even kijken. Dus ik had deze ontraden.

3530 En de motie van de ChristenUnie. Even kijken, hoor. Nu ben ik hem even kwijt. Daarvan had ik al gezegd: ik hoop dat u met mijn toezegging voor die grondstrategie die ook in zou kunnen trekken. En dan heb ik nog even gelijk al een antwoord op de grondstrategie. Er is geen grondstrategie voor de stikstofproblematiek, omdat dat niet aan de orde is zonder rijksbudget. En zoals ik net al zei dat de strategische grondzaken, het krediet daarvoor, dat het breder is dan
3535 alleen maar stikstof.

3540 De **VOORZITTER**: Dank. Dat is het eind van de eerste termijn. Ik ga even kijken of de heer Dulfer behoefte heeft aan een tweede termijn. Ja, u zat even niet op te letten, meneer Dulfer. Ik zag u wel zwaaien met uw hand. Dus dat daar mag ik uit opmaken dat u toch behoefte heeft aan een tweede termijn. Gaat uw gang.

Statenlid **DULFER** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij. We gaan verder akkoord met deze kredietvergoeding, want we zijn blij dat we met ons beleid nu een sprong voorwaarts kunnen

3545 maken. Heel goed. De toezegging over het kader, om dat zo snel mogelijk met elkaar tegen het licht te houden en te kijken of daar een actualisatie voor nodig is: fijn. Graag. We hebben ook het gevoel dat in ieder geval deze gedeputeerde en deze Staten goed en serieus naar de verschillende financiële risico's kijken. Dus wat ons betreft prima.

3550 De **VOORZITTER**: Mevrouw van Geffen? Nee? De heer Hollebeek? Ja.

Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, allereerst wil ik de gedeputeerde danken voor de toezegging over de tussenrapportage. Wij zitten er natuurlijk ook niet op te wachten dat de griffie en de ambtenarij, die het al druk genoeg hebben, zich nog eens een keer met de afdoening van een motie bezig moeten gaan houden, terwijl het volgens mij hierbij geregeld is. Dus ik zou zeggen: motie 24 trek ik bij deze in.

Motie 24 'Stuur tussenrapportage PPLG voor 1 juni naar Provinciale Staten' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

3560 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Motie 25 is voor ons wel een ander verhaal. Wij vinden echt dat- Er wordt gesteld dat beleid dat de belangen van dieren raakt de dierenwelzijnsorganisaties bij betrokken moeten worden. En terreinbeherende organisaties vertegenwoordigen misschien de natuur, maar natuur is niet altijd het belang van dieren. Ik begrijp dat GS een bepaalde keuze hierin maakt, maar ik zou toch echt de Staten hierin willen oproepen: laat zien dat je het belang van de dieren en dierenwelzijn ook een rol en een plaats wil geven in je beleid, want als we daar nu niet mee beginnen, wanneer gaan we het dan wel doen? En daar wil ik het dan verder bij laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen? Nee. De heer Carton? De heer Hartog.

3570 De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij hebben geprobeerd in de antwoorden van GS iets te ontwaren, waardoor we toch over ons aanmerkelijke weerstand heen zouden kunnen stappen, maar ik meen toch echt dat ik de gedeputeerde heb horen zeggen dat ze, nog minder dan voor ze met dit voorstel kwam, nu een inschatting kan maken van het aantal PAS-melders, die dankzij de uitbreiding van het krediet geholpen kunnen worden. En als wij dat goed hebben begrepen – als het onjuist is, hoor ik dat graag – maar dan zullen wij niet met deze kredietuitbreiding instemmen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kapitein? De heer Klein?

3580 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik wil de gedeputeerden danken voor de toezegging om met ons die kaders te gaan bespreken. Dan miste ik volgens mij de datum. Dus als u dat misschien zo nog even zou kunnen herhalen voor wanneer u dat dan zou willen gaan doen?

3585 Tegelijkertijd ben ik wel een beetje verbaasd over uw antwoord rondom de grondstrategie, want dat is gewoon een element wat genoemd wordt – en dat is misschien dan een vraag voor de gedeputeerde over het grondbeleid – in de vijfde nota grondbeleid, dat er bij integrale opgaven voor een specifiek doel een strategie wordt opgesteld. Dat is volgens mij precies wat we hier nodig hebben, want er worden in dit voorstel nogal grote armgebaren gemaakt. We hebben allerlei kansen om provinciale doelen te gaan realiseren en we hebben daar extra geld voor nodig. Dan is het toch niet meer dan normaal dat wij zouden zien als PS wat GS vooral wil gaan realiseren met dit geld. En we horen dan verhalen dat het wellicht te maken gaat hebben met de PAS-melders, met stikstof. Maar als we proberen het concreet te maken, dan krijgen we het antwoord dat het om allerlei doelen gaat. Dus dat het niet concreet gemaakt kan worden. Ja, ik snap dat niet. Ik zou dus heel graag willen weten waarom er geen grondstrategie komt voor de doelen die specifiek volgen uit onze stikstofopgaven.

3595 De heer **ROOSENDAAAL** (VVD): Bent u het met me eens dat de specifiek in die nota genoemde strategie eigenlijk betrekking heeft op de individuele aankopen van groter dan één miljoen en niet over het generieke beleid?

3600

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dat weet ik niet of het daarover gaat. Er staat dat de provincie vanuit rechtmatigheid en transparantie inzicht wil verschaffen in haar handelen en dat ze daarom bij een grote opgave een grondstrategie gaat maken. Nou, dit lijkt me een opgave.

3605 De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Bent u het met me eens dat het interessant is om dat inderdaad te horen van het college of dat individueel bedoeld is of dat dat generiek bedoeld is?

3610 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dat ben ik inderdaad wel met u eens. En dan zou ik u een tegenvraag willen stellen. Bent u het met mij eens dat het goed is dat, als wij nu ons geld gaan inzetten op een andere manier dan we in het verleden deden, we daar dus ook deze interpretatie aan hangen, dat dit om de gehele opgave gaat?

3615 De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Nou, ik heb ook aangegeven in mijn eerste termijn dat wij het belangrijk vinden, net zoals het CDA en net zoals GroenLinks en net zoals u, dat er duidelijke criteria zijn om de fouten uit het verleden te voorkomen en ook een duidelijk kader te schetsen, zoals ook mevrouw Van Geffen aangaf, waarbinnen je het geld gaat uitgeven, zodat je daar als PS ook controle op kunt houden. Dus daar zijn we het volledig met elkaar eens.

3620 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Heel goed.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, gaat u verder? U bent klaar. De heer Dessing? Nee? En dan hebben we nog de heer Roosendaal van de VVD? Ik kijk even naar het college in tweede termijn. Gedeputeerde Rommel.

3625 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn*

3630 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, nogmaals, de strategische grondstrategie is voor meerdere doelen bedoeld dan alleen stikstof. Als we het alleen zouden bedoelen voor stikstof, dan komt het inderdaad op staatssteun aan. We hebben een stikstofstrategie al. Dat heeft uw Staten ook vastgesteld. De vijfde nota heeft als instrument – en dan kom ik ook even bij wat de heer Roosendaal zegt – als je iets generiek wilt maken, dus niet voor die individuele grondaankopen, kun je dus een grondstrategieplan maken. Dat is een instrument. En dat is ook wat ik aan u wil toezeggen, dat we dat gaan doen. Ik kan u alleen helaas op dit moment niet zeggen welke commissievergadering dat is. Dat moeten we ook altijd met de griffie afstemmen, maar ook met de ambtenaren die hier heel hard aan moeten werken. En ja, die staan helaas ook wel heel erg onder druk. We hebben behoorlijke tekorten. Maar ik ga mijn best doen om dat natuurlijk zo snel mogelijk te doen, omdat het ook helpt in de inwerkperiode van de nieuwe Statenleden. Nog even voor alle duidelijkheid: de gronden, daar zit geen stikstofvergunning op. Dat zit echt op de bedrijfspanden. Dus dat wil ik toch nog even scherp zetten. Dank u, voorzitter.

3640 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk nog even of er nog vragen waren, ik heb ze niet gehoord, voor gedeputeerde Kocken. Nee. Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslagingen over dit agendapunt. Ik kijk nog even rond of er behoefte is om iets met moties te doen: of te wijzigen of alsnog in te dienen. Ik zie daar geen behoefte. Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

3645 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij houden onze motie aan. Of we trekken hem in. We trekken hem in naar aanleiding van de toezegging.

3650 *Motie 26 ‘Duidelijke kaders opstellen voor grondaankopen’ maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Oké. Dan zijn nu de beraadslagingen over agendapunt 10 afgerond. Ook stemming zal straks plaatsvinden aan het eind van de agenda.

3655 *De discussie wordt gesloten.*

De **VOORZITTER**: Het is 16.10 uur. Heeft u behoefte aan een korte schorsing wellicht? De voorzitter wel. Zullen we dan tien minuten schorsen tot 17.20 uur?

3660 *Schorsing 16.11 tot 16.24 uur.*

11. Termijnagenda MRA (VD-14)

3665 De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken wederom plaats te nemen op de bankjes? Dan heropen ik de vergadering. Ik maak nog weinig indruk, maar dat gaat vast veranderen als ik aankondig dat wij verder gaan met agendapunt 11 op onze agenda. Dat is de termijnagenda van de Metropoolregio Amsterdam, voordracht 14. Op 22 november 2022 heeft de provincie Noord-Holland de termijnagenda voor het jaar 2023 ontvangen. Het MRA-bestuur heeft Provinciale Staten verzocht om wensen en opvattingen te formuleren en die mee te geven aan onze
3670 gedeputeerde de heer Olthof en die namens de provincie zitting heeft in de algemene vergadering van de Metropoolregio Amsterdam. Het document, heel nadrukkelijk, heeft als doel om de Staten te informeren wat er het komende jaar gaat spelen en op die manier de Staten de mogelijkheid te geven tijdig het gesprek aan te gaan met de bestuurders die zitting nemen in de MRA-gremia. Het is ook behandeld in de commissie EFB en het was de commissie van 20 februari.

3675 Ik heb drie sprekers. Dat is mevrouw De Groot van de SP, Statenlid Dulfer van GroenLinks en mevrouw Kapitein van D66. Dat klopt. Dan geef ik nu eerst het woord aan mevrouw De Groot van de SP.

3680 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dank u wel, voorzitter. De termijnagenda van de MRA is een redelijk duidelijke termijnagenda geworden. Wat ons opvalt in die termijnagenda – en overigens ook in de hele structuur van de MRA– is dat natuur een ondergeschoven kindje is. Misschien wel helemaal geen kindje. Weliswaar is er het punt metropolitaan landschap, maar dat is eerder een punt van ruimtelijke ordening dan een onderwerp dat echt toeziet op de bescherming en verbetering van
3685 de natuur in de MRA, nota bene een regio waar erg veel industrie, mobiliteit en woningen zijn. Allemaal factoren die het beschermen van de natuur bemoeilijken. En de natuur is een factor van belang als het gaat om de economie. Volgens de biodiversiteitsstrategie van de Europese Unie: vóór 2030 is meer dan de helft van het mondiale bruto binnenlands product afhankelijk van de natuur. Daarom zal de MRA voornamelijk ingericht op lobby ter versterking van de
3690 Metropoolregio Amsterdam met een heel groot aantal gemeenten, twee provincies en een waterschap ook iets aan natuur moeten gaan doen. Al is het alleen maar omdat natuur een economische waarde vertegenwoordigt. De SP heeft daarom een motie, waarvan het dictum luidt: besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven het onderwerp natuur op te nemen in de termijnagenda van de MRA en dit kenbaar te maken in de antwoordbrief van Provinciale Staten
3695 die aan de voorzitter van de MRA zal worden gezonden. En mede namens 50PLUS en Partij voor de Dieren dien ik de motie in.

Motie 27-6 maart 2023

Een sterke MRA heeft natuur nodig

3700 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.*
Constaterende dat:

- *Het gebied van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) sterk verstedelijkt en geïndustrialiseerd is;*
- 3705 • *De natuur in de MRA hierdoor in sterke mate onder druk staat;*
- *Natuur van belang is voor onder meer gezondheid, recreatie, CO₂-vastlegging, waterkwaliteit en biodiversiteit;*
- *Al deze factoren een economische waarde hebben;*
- *De MRA tot dusver geen Platform Natuur en geen portefeuillehoudersoverleg Natuur heeft;*
- 3710 • *Natuur geen onderwerp is op de Termijnagenda van de MRA.*

Overwegende dat:

- *Natuur eveneens een bestuurlijke opdracht binnen de MRA-agenda zou moeten zijn;*
- 3715 • *Natuur vanwege de twee leidende MRA-principes 'toekomstbestendig' en 'evenwichtig' een belangrijke rol heeft;*
- *Volgens de biodiversiteitsstrategie van de EU voor 2030 'meer dan de helft van het mondiale bruto binnenlands product afhankelijk is van de natuur';*
- *Het behoud en herstel van de natuur daarom een dringende uitdaging binnen de MRA is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3720
- *Het onderwerp 'natuur' op te nemen in de Termijnagenda van de MRA;*
 - *Dit kenbaar te maken in de antwoordbrief van Provinciale Staten die aan de voorzitter van de MRA zal worden gezonden.*
 - *En gaan over tot de orde van de dag.*

3725 *Ondertekening: Anna de Groot (SP), Wil van Soest (Partij van de Ouderen) en Ines Kostić (Partij voor de Dieren).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En een mooie ondertekening en het maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En u bent gelijk klaar. Dan gaan we naar Statenlid Dulfer van GroenLinks.

3730 Statenlid **DULFER** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben op de agenda de termijnagenda van de MRA en dat is een informatief stuk. Als het over de inhoud gaat, gaan we later in het jaar spreken over de MRA-agenda. Daarin kijken we wat er inhoudelijk in de MRA bediscussieerd moet worden. Dus dit is eigenlijk een soort programmadocument over wat op welk moment in de MRA

3735 op de agenda staat. En op basis daarvan kunnen wij hier in de Staten eventueel een discussie organiseren over de punten die in die MRA-termijnagenda staan. De vraag was of de MRA-termijnagenda niet zo informatief is dat die ons gewoon als informatie kan worden toegestuurd, maar in de afspraken die wij gemaakt hebben – eind vorig jaar, meen ik, of nou ja, een jaar geleden – staat nog dat de termijnagenda- Dat wij daar als Staten en raden ook opvattingen en

3740 wensen bij kunnen aangeven. Wat GroenLinks betreft, wachten we even op de evaluatie van het afsprakenkader of we eventueel besluiten om die termijnagenda gewoon als informatief toezendstuk te gebruiken. Dus we houden het even wat ons betreft zoals het is. Maar wij hebben als GroenLinks zelf geen wensen of opvattingen op dit moment op de termijnagenda. En ook de motie van SP is wat ons betreft dusdanig inhoudelijk dat we die op dit moment niet opportuun

3745 vinden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Kapitein, D66.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Van ons uit ook een heel korte bijdrage. Op dit moment vinden wij het een goede zaak dat de termijnagenda bij ons in de Staten wordt

3750 besproken. Het is ook afhankelijk – eens met GroenLinks – van de evaluatie van de kaders en de afspraken. Wij realiseren ons ook dat termijnagenda niet de plaats is om de inhoudelijke onderwerpen te spreken. Dat gebeurt namelijk in de agenda van MRA en dat komt op een ander moment aan de orde. Dus we gaan niet mee met de motie van de SP om op dit moment natuur op

3755 de agenda te plaatsen, hoe belangrijk natuur ook voor ons is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Olthof.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn

3760 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het antwoord al door een aantal Statenleden is gegeven. De motie van de SP, die moet ik ontraden, omdat het hier over een termijnagenda gaat. Die is informatief en geeft alleen aan wanneer wat besproken gaat worden. En ook al in de commissie aangegeven: er komt nog een MRA-agenda en dan gaan we het over de

3765 inhoud hebben. En volgens mij is dit een inhoudelijk punt. En los daarvan, het is een belangrijk onderwerp, maar volgens mij moet die vooral daar besproken gaan worden. En ik zou niet weten waar de SP hem in de termijnagenda wil hebben. Heeft u een datum waarop u het wilt bespreken? Of waar wilt u hem hebben? Want het is volgens mij een onderwerp dat over de inhoud gaat en niet zozeer over wanneer er wat besproken gaat worden.

3770 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Er nog behoefte aan een tweede termijn? Ja, mevrouw De Groot van de SP. Ook nog bij de heer Dulfer of mevrouw Kapitein van D66? Nee. Dan gaan we voor de tweede termijn naar mevrouw De Groot.

3775 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ja, voorzitter, ook eventjes heel kort. Kijk, juist met die termijnagenda hebben wij de kans om onderwerpen die niet op de agenda genoemd zijn op die termijnagenda te gaan zetten en ook de voorbereidingen daarvoor te gaan doen. Ik denk dus daarom dat het

een goede zaak is als deze motie, hij is nu besproken, maar in elk geval dat u voor deze motie stemt, zodat natuur ook op de agenda, de termijnagenda van de MRA komt. Dank u wel.

3780

De **VOORZITTER**: Dan vraag ik toch nog even aan gedeputeerde Olthof of hij daar nog op wil reageren.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn

3785

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, even heel kort, voorzitter. De tweede termijn van SP heeft wat dat betreft denk ik weinig nieuws gebracht. Het gaat nog steeds over agenderen, 'wanneer staat wat op de agenda', en niet zozeer over de inhoud. Sterker nog, in het document staat ook dat er voorbereidingen worden getroffen om de inhoudelijke agenda, en die wordt ook aan het einde van Q1 met u gedeeld, juist het inhoudelijke proces, 'wanneer gaan we wat bespreken' - Dan wordt het ook met u gedeeld. En volgens mij moet u hem daar inbrengen, want dan gaat het over de inhoud. En nu gaat het alleen over wanneer komt wat.

3790

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U had zich niet aangemeld, maar u heeft een interruptie.

3795

Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Dank u wel, voorzitter. Meneer Olthof, ik heb een hele tijd meegedaan aan de voorbereiding van de MRA. En daarin hebben zij geen enkele status. Alles wat voorgelegd wordt, moet ter goedkeuring van hier of de gemeente Amsterdam of wat dan ook. Bent u dat met me eens?

3800

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, volgens mij hebben we hier vaker met elkaar over de MRA gesproken en is het uiteindelijk dat u de kaders bepaalt die uiteindelijk de vertegenwoordigers in de verschillende MRA-gremia ook kunnen bespreken.

3805

Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Ja, dan is mijn conclusie: waarom mag dan niet de natuur op de agenda geplaatst worden? Dat dat verzoek er is vanuit deze provincie.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb niet gezegd dat het niet op de agenda mag. Alleen, dit document gaat over een termijnagenda die alleen data aangeeft. En ik heb aangegeven dat we het nog over de MRA-agenda gaan hebben. De inhoud komt later. En ik heb gezegd: daar moet die besproken worden en niet bij dit document.

3810

Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Duidelijk. Dank u wel.

3815

De **VOORZITTER**: Dat heeft u duidelijk uitgelegd. Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afsluiten. Zijn er nog Statenleden die behoefte hebben om iets met moties of andere dingen te doen? Ik zie dat niet. Dan sluit ik de beraadslagingen van agendapunt 11.

De discussie wordt gesloten.

3820

12. Eerste begrotingswijziging 2023 (VD-9).

De **VOORZITTER**: En gaan wij naar agendapunt 12 en dat is de eerste begrotingswijziging van 2023, voordracht 9. In de provinciale begroting van Provinciale Staten wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een vrijstelling van de begroting van 2023 en die is behandeld in de commissies EFB, M&B en NLG van februari.

3825

Als sprekers hebben zich aangemeld: Statenlid Dulfer van GroenLinks, mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA, de heer Carton van de PvdA, de heer Hartog van JA21, mevrouw Kapitein van D66 en de heer Klein van de ChristenUnie. Ik kijk even of dat klopt, of er niemand vergeten is. De heer Dessing van Forum voor Democratie. De heer Hartog had ik al genoemd. Ik kijk even of de VVD gemist is. Ik zie daar geen reactie.

3830

De heer **ROOSEDAAL** (VVD): Wel bij nummer 15 zo meteen graag.

3835

De **VOORZITTER**: Ja, daar stond u ook niet bij. Maar goed, we waren nu bij 12. Dan ga ik Statenlid Dulfer als eerste het woord geven.

3840 De heer Hartog, u heeft een ordevoorstel?

De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, wij zullen volstaan met een stemverklaring.

3845 De **VOORZITTER**: Oké, dat komt dan aan het eind van de vergadering. Goed, dank u wel. Dan eerst het woord aan Statenlid Dulfer van GroenLinks.

3850 Statenlid **DULFER** (GL): Ja, voorzitter, ook wat ons betreft vrij kort, hoor, want wij gaan akkoord met deze begrotingswijzigingen. We zijn ook akkoord met de voorstellen en de voorgestelde kredieten uit het stuk. Ik zou nog wel willen meegeven dat we hier te maken hebben met een intensivering van de begroting. Dat is ook een logisch gevolg van de verzwarende taken van de provincie die wij krijgen en die wij ook de komende jaren zullen blijven krijgen. Dus we kunnen verwachten dat de begroting op deze manier zal blijven stijgen, met name als je kijkt naar de taken die wij op ons bord gaan krijgen rond Tata Steel, rond de VTH-taken, rond de gebiedsprocessen en de andere onderwerpen die wij ook vandaag hebben besproken. Iets om

3855 rekening mee te houden voor de komende jaren. Op dit moment hebben wij nog een houdbare begroting. Wat dat betreft zijn we ook akkoord met de dekking uit de algemene reserve, zoals die hier wordt voorgesteld, omdat deze binnen de veiligheidsnormen blijft die wij met elkaar hebben afgesproken. Dank u wel.

3860

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA.

3865 Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik kan hier ook kort over zijn, want het CDA stemt in met deze eerste begrotingswijziging 2023. We vinden de noodzaak van de kredieten, zoals die voortvloeien uit het IMPI voldoende onderbouwd. En daarbij wil ik de gedeputeerde nog bedanken voor de beantwoording van mijn vraag over de kosten en de effectiviteit van de vervanging van de paddentunnels. Wij vinden zevenhonderdduizend euro toch een substantieel bedrag en de beantwoording laat zien dat het meer is dan alleen een buis vervangen en dat uit onderzoek is gebleken dat de tunnels effectief zijn bij de bescherming van

3870 dieren. De renovatie van de Koopvaardersschutsluis vraagt ook om een substantieel extra krediet, maar is noodzakelijk om de sluis ook de komende decennia te kunnen laten functioneren. Mocht in de toekomst blijken dat deze Koopvaardersschutsluis ook verlengd gaat worden, dan is de investering des te functioneler, omdat dan ook grote schepen hiervan gebruik kunnen maken. En dat valt immers onder de ambitie van de provincie Noord-Holland om meer goederenvervoer over water te faciliteren. Wij kunnen ook instemmen met de bijdrage van 24 miljoen euro voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp. Hierdoor ontstaat meer ruimte op het spoor en kan een belangrijke woningbouwontwikkeling in de Haarlemmermeer worden aangesloten. En de dekking uit het algemene reserve vinden wij verantwoord, omdat het hier om een deel van de algemene reserve gaat. Het is wel heel lastig dat het geoormerkt is gereserveerd tot nadere

3875 besluitvorming over de kapitaallastensystematiek en als zodanig niet direct van invloed is op de benodigde omvang van de algemene reserve ter dekking van financiële risico's en onverwachte uitgaven. Je moet er maar op komen. Maar in ieder geval, om die reden kunnen wij instemmen. Dat was mijn inbreng, voorzitter.

3885 De **VOORZITTER**: Het is goed dat we ondertiteling hebben bij deze uitzending. De heer Carton van de PvdA.

3890 De heer **CARTON** (PvdA): Dank, voorzitter. Voorzitter, in mijn laatste bijdrage, voordat ik bij de begrotingswijziging kom, een korte terugblik. In mijn allereerste bijdrage vertelde ik over een ontmoeting met twee jongens in de bus van Castricum naar Heemskerk. Ze wisten niet goed wat de provincie deed en waarom zij moesten stemmen. Dit terwijl zij elkaar wel concrete ideeën vertelden over hoe zij zelf de toekomst voor zich zagen en de zorgen die ze daarbij hadden. Ik sprak met hen daarover en gelukkig riepen zij tijdens het uitchecken dat ze hun stempas gingen halen. Ik moest hieraan terugdenken, omdat mijn bijdrage toen eindigde met een oproep aan alle

3895 Statenleden, jullie hier. Deze twee jongens in de bus wisten niet dat ik verkiesbaar was. Een van

ons hier in de zaal heeft dus hun vertrouwen gekregen. En dat we dus aan deze twee jongens en aan andere inwoners moeten denken als wij onze vergaderingen aan het voorbereiden zijn. En voorzitter, dat hebben we uiteraard allemaal gedaan. In dezelfde bijdrage vroeg ik me hardop af hoe ik kon uitleggen dat de provincie Noord-Holland toen een onderbesteding had van 42 miljoen. Besteden we ons geld dan wel goed? Kan dit niet beter? Waren toen mijn vragen. In de tussentijd is er veel gebeurd. Via het programma Financiële hygiëne is er goed gekeken naar de financiële processen en systemen. Onze begroting en jaarrekening zijn beter leesbaar. Vervolgens hebben we allerlei indicatoren toegevoegd via bijvoorbeeld de brede welvaartsmonitor, en daar zijn we nog steeds mee bezig. En financieel was en is het niet altijd makkelijk met de onzekerheden op korte en lange termijn. Van een pandemie tot en met inflatie en toenemende productiekosten. Gelukkig hebben we beter zicht op financiële uitdagingen die ons te wachten staan en instrumenten om hierover met elkaar goede keuzes te maken. In de begrotingswijziging 2023, die wij nu bespreken, staan grote wijzigingen, zoals de 24 miljoen voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn en de zes miljoen voor de uitvoering van de VTH-taken. Belangrijke uitgaven. Mijn fractie kan zich hierin vinden, net als de kredietaanvragen, en zien een goede overweging voor de dekking van deze wijziging. Toch heeft mijn fractie wel het gevoel het overzicht te verliezen. Voorzichtigheid was nodig bij de kadernota. Bepaalde keuzes zijn niet meegenomen. Uiteindelijk was er wel ruimte in de begroting, maar we moesten ook risico's kunnen opvangen. Maar nu is er dusdanig financiële ruimte dat de keuzes in deze begrotingswijziging mogelijk zijn. We lijken nu wel erg te pingpongen tussen de benodigde voorzichtigheid en de beschikbare bestedingsruimte. Dit doet me denken aan de jongens in de bus. Zouden zij dit ook kunnen volgen? Daarom mijn vraag aan de gedeputeerde: kan zij aan hen uitleggen hoe wij dit pingpongen kunnen voorkomen en kunnen zorgen dat de volgende Statenleden het overzicht behouden?

Voorzitter, tot slot. Als ik terugga naar de vraag uit mijn maidenspeech kan ik de jongens vertellen dat we belangrijke stappen hebben gezet om grip te krijgen op de uitgaven van de provincie Noord-Holland en de verantwoording hierop. Maar de volgende financiële keuzes en uitdagingen staan de nieuwe Statenleden alweer te wachten. Daar wens ik iedereen heel veel wijsheid bij. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. En dan geef ik het woord aan mevrouw Kapitein van D66.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ook voor mij is het mijn laatste Statenvergadering waarschijnlijk, maar ik hou niet een soort omgekeerde maidenspeech. We krijgen nog onze afscheidsvergadering.

Deze begrotingswijziging staat in het teken van twee heel grote bedragen: de 24 miljoen extra voor de Noord/Zuidlijn en de zes miljoen extra per jaar voor de VTH-taken. Bij beide zijn we het eens. De Noord/Zuidlijn is voor ons een zeer waardevolle uitbreiding van ons openbaar vervoer en ondersteunt de woningbouw in het zuiden van onze provincie. De kosten van deze lijn zijn vele malen hoger dan de 24 miljoen. Het is heel mooi dat we dit zo samen met andere overheden kunnen doen. De VTH-taken zien wij ook als een belangrijke taak voor ons. En daarom vinden we dat we hiervoor voldoende middelen vrij moeten maken, en dat doen we ook.

Reacties op moties, die komen pas als ze zijn ingediend.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik beperk me hier tot de investeringen in de VTH-taken die we gaan doen. Daar zijn wij erg enthousiast over. Daar hebben we ook al lang voor gepleit. Tegelijkertijd legt het dekkingsvoorstel wat gedaan wordt, zoals we ook in de commissie al hebben gezegd, wel een druk op de onderhandelingen over het nieuwe coalitieakkoord. Als ChristenUnie constateren we dat we door een nogal kortzichtig financieel beleid in de afgelopen jaren, volgens mij twaalf jaar voornamelijk gefocust op de bevrozing van de opcenten, nu voor een flinke uitdaging staan om al onze uitdagingen te betalen en waarschijnlijk genooddaakt zijn om de kosten voor onze inwoners te verhogen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing van Forum voor Democratie.

3955 De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ik houd het kort, ook gezien de tijd. Allereerst complimenten voor de bijdrage van Partij voor de Arbeid. Ik kan me daar voor een heel groot deel inhoudelijk ook bij aansluiten, maar mooi verwoord. We gaan veel geld uitgeven. We hebben het over heel veel geld deze PS. Ik heb in mijn stemverklaring voor wat betreft het iMPI al aangegeven dat wij daar voor zijn, maar ik heb ook in de commissie aangegeven dat het wel heel erg veel
3960 geld is voor de kostenstijgingen die eraan zitten te komen. En dat is absoluut een groot punt van zorg waar we de komende tijd goed naar moeten kijken. We hebben het net ook al even over de kredietverhogingen gehad. We moeten dat overzicht bewaren. We moeten daar goed naar kijken hoe we ons geld gaan uitgeven. En we zullen toch terug moeten naar de kerntaak. Dat is onze boodschap. Laten we even goed kijken wat we voor de komende jaren in kas hebben. Dank u wel.

3965

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar Statenlid Kostić van de Partij voor de Dieren.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij willen twee onderwerpen aankaarten: het geld dat wordt besteed aan het onderzoek voor techniek voor mestvergisting en het geld dat
3970 wordt besteed aan hengelen.

Eerst over die mestvergisting. Milieuorganisaties zeggen eigenlijk allemaal dat investeren in mestvergisting en alles wat ermee te maken heeft een doodlopende weg is. Mestvergisting is volgens het OM fraudegevoelig, maar het brengt ook weinig op, terwijl het heel veel
3975 maatschappelijke kosten met zich meebrengt. En erger nog, zulke investeringen, alleen al in het onderzoek hierna, maken ons mogelijk nog afhankelijker van het oude destructieve systeem. Daarom de volgende motie, ingediend samen met DENK, met het dictum: verzoeken het college van GS in het vervolg geen geld meer te besteden aan onderzoek naar mestvergisting en mestvergistingstechnieken. In plaats daarvan het maatschappelijk geld te gebruiken voor
3980 bijvoorbeeld experimenten met akkerbouw zonder mest en het stimuleren van echt duurzame initiatieven die boeren helpen overschakelen naar biologisch en plantaardig. En gaan over tot de orde van de dag.

3985 **Motie 28-6 maart 2023**
Geen geld naar greenwashing

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.
Constaterende dat:

- *Provincie Noord-Holland de klimaat- en biodiversiteitscrisis in samenhang wil aanpakken;*
- 3990 • *Daarbij ook de transitie naar meer plantaardige eiwitten voor menselijke consumptie en minder dierlijke wil stimuleren;*
- *De provincie wil naar een grondgebonden, natuurinclusieve landbouw in 2030;*
- *Er al decennia een mestprobleem is in Nederland. Het OM luidt de noodklok, omdat het aantal gevallen van mestfraude niet meer te handhaven is. Jaarlijks zijn er tot zeker 150*
3995 *a 200 gevallen. Het OM daarom ook pleit voor bronmaatregelen en dus minder mestproductie: "Je kan de dweil verbeteren maar dat lost het probleem niet op als de kraan open staat."*
- *Er steeds meer met landbouw zonder dierlijke mest wordt geëxperimenteerd en een akkerbouw daarvoor zelfs de prijs van beste agrariër van het jaar heeft gewonnen;*
- 4000 • *Noord-Holland nu geld investeert in onderzoek naar mestvergistingstechnieken en om dit toe te passen voor energieproductie.*

Overwegende dat:

- *Er een overschot is aan stikstof- en fosfaat dat niet wordt opgelost door mestvergisting;*
- 4005 • *De beperkte energie die mestvergisting oplevert nauwelijks uit de mest komt. Er moet nog van alles bij worden gevoegd voordat er via vergisting energie kan worden opgewekt;*
- *Mestvergisting onderdeel is van een inherent niet-duurzaam systeem van de vee-industrie. Door de import van co-producten zoals soja uit Zuid-Amerika worden nog meer mineralen Nederland binnengebracht. Het transport van voer, mest, dieren en producten over lange afstanden draagt bovendien bij aan de CO₂-voetafdruk van de sector;*
- 4010 • *Mestvergisting mestfraude verder in de hand werkt;*
- *Natuur- en milieuorganisaties waarschuwen voor een lock-in effect van mestvergisting. Mestvergisting is grotendeels afhankelijk van de intensieve veehouderij en de mestoverschotten die het veroorzaakt. Dit is een ongewenste lock-in. Als een deel van de*

4015 *'duurzame' energievoorziening afhankelijk wordt gemaakt van mestoverschotten wordt juist de transitie naar een grondgebonden, duurzame landbouw belemmerd;*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In het vervolg geen geld meer te besteden aan (onderzoek naar) mestvergisting en mestvergistingstechnieken;*
 - *In plaats daarvan het maatschappelijke geld te gebruiken voor bijvoorbeeld experimenten met akkerbouw zonder mest en het stimuleren van echt duurzame initiatieven die boeren helpen overschakelen naar biologisch en plantaardig.*
- 4020 *En gaan over tot de orde van de dag.*

4025 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Süleyman Koyuncu (DENK).*

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, dan het tweede punt. Ik ga iets heel ergs bekennen. Toen ik een kind en puber was, heb ik best wel veel gehengeld. Ja. Een moment van stilte. Ja.

4030 De **VOORZITTER**: Wat een ontboezeming.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Met lood. Toen was ik me nog niet bewust van de schade die ik veroorzaakte. En er was natuurlijk ook niemand die me daar bewust van maakte. Gelukkig, gelukkig is het aan mijn kant helemaal goed gekomen, maar we zien dat de macht der gewoonte in de hengelsector heel sterk is. Jaarlijks komen tonnen vrachtwagens vol schadelijk vislood in ons water terecht. Dit probleem speelt al sinds de jaren tachtig. Het CDA – het CDA zelfs – heeft dat in de jaren tachtig aangekaart. Toen werd er ook verwezen naar alternatieven en werd er beloofd met de sector samen te werken en de problemen aan te kaarten en via allerlei pilots stimuleringen te doen. Het heeft allemaal niet gewerkt. De tienduizenden euro's belastinggeld die nu worden uitgegeven aan alternatieven voor vislood zijn dus weggegooid geld. Het geld dat we keihard nodig hebben voor kwetsbare mensen en om echt de problemen met ons water, onze watercrisis, op te lossen. Daarom het volgende amendement, dat we ook samen met DENK indienen: PS besluiten om besluit zes van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen: de eerste begrotingswijziging 2023 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen: het project Amsterdamse Hengelsportvereniging, pilotproject loodvrij vissen, vervalt en de daarvoor gereserveerde 12.500 euro vloeit terug naar de reserve.

4035
4040
4045

Amendement 5-6 maart 2023
Slimmer omgaan met maatschappelijk geld

4050 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.*

Besluit:

Om besluit 6 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

- *6. De Eerste Begrotingswijziging 2023 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:*
- 4055 *Het project "Amsterdamse Hengelsportvereniging, pilotproject loodvrij vissen" vervalt en de daarvoor gereserveerde 12.500 euro vloeit terug naar de reserve.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

4060 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Süleyman Koyuncu (DENK) en Anna de Groot (SP).*

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het is tijd voor de provincie om echt een streep te trekken. Meerdere organisaties, waterwinbedrijven en overheidslagen hebben het verbod op vislood opgenomen. Op meerdere plekken hebben onder andere PvdA, GroenLinks, D66, daar voorgestemd. Logisch ook, want het is een heel sterk signaal vanuit de overheid en laat zien dat we bescherming van ons water en gezondheid van mensen hier serieus nemen. Daarom de volgende motie, ingediend weer samen met DENK, met het dictum: bij het verhuren van visrechten zo snel mogelijk als aanvullende voorwaarde een verbod op het vissen met lood op te nemen. En gaan over tot de orde van de dag.

4065
4070

Motie 29-6 maart 2023
Bescherming gezondheid, water en natuur tegen vislood

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

4075 Constateerend dat:

- Er grote zorgen zijn over de kwaliteit van ons water, zuivering steeds meer energie kost en experts oproepen tot betere bescherming en bronmaatregelen;
- Lood een 'prioritaire stof in de zin van de KRW is en tevens een ZZS, waarvoor de wettelijke plicht geldt om deze stof uit de leefomgeving te weren ofwel te minimaliseren;
- 4080 • Er recent afspraken zijn gemaakt om het VTH-beleid met betrekking tot Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te intensiveren. Het gaat om stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu, omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, hersenontwikkeling van kinderen aantasten, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen;
- 4085 • Door verlies van vislood er jaarlijks naar schatting tussen 35.000 kilo en 524.000 kilo lood in het oppervlaktewater belandt. Als we de meest conservatieve schattingen als uitgangspunt nemen, dan betekent dat jaarlijks in Noord-Holland minstens 1135 kg lood;

Overwegende dat:

- Een verbod op Europees niveau niet zeker is en in ieder geval niet voor 2027 zal worden gerealiseerd. Sportvisserij Nederland berichtte in 2007 al dat het vislood in 2015 zou worden verboden en daar is niets van terechtgekomen.
- 4090 • De provincie voor eigen wateren visrechten verhuurt en daarin voorwaarden kan stellen. De provincie doet dat nu ook door bijvoorbeeld een verbod op elektrisch vissen;
- De Green Deal Sportvisserij geen verbetering heeft opgeleverd als het gaat om loodvervuiling;
- 4095 • Water, natuur en gezondheid al genoeg onder druk staan en er geen zwaarwegende redenen zijn om de vervuiling door vislood nog langer toe te laten;
- De provincie een belangrijke beschermer is van water, natuur en milieu en het opnemen van een verbod op vislood in eigen voorwaarden op zijn minst een zeer sterk signaal zou zijn.

4100 Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Bij het verhuren van visrechten zo snel mogelijk als aanvullende voorwaarde een verbod op het vissen met lood op te nemen.

En gaan over tot de orde van de dag.

4105 Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Süleyman Koyuncu (DENK).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, als laatste. Een provinciaal ruimtelijk adviseur zei het onlangs treffend: overheden zijn al vijftig jaar kampioen wegstappen, geitenpaadjes ontwikkelen en doorschuiven. Dat moet nu afgelopen zijn. Nu moeten we doorpakken. Laten we dus breken met de oude cultuur van doorschuiven en rommelen in de marges. Laten we die twee jongens weer hoop geven in de politiek. Laten we juist nu we van mensen thuis ook vragen om moeilijke keuzes te maken, het goede voorbeeld geven en dit gewoon aannemen. Dank u wel.

4115 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En nu gaat u ze allemaal nog indienen, neem ik aan. Even kijken. We hebben hier een motie 'Geen geld naar greenwashing'. Die is onderdeel van de beraadslagingen. Een amendement 'Slimmer omgaan met maatschappelijk geld'. Ook ondertekent. De tweede motie is de motie 'Bescherming gezondheid, water, natuur tegen vislood' en maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen. Dank u wel.

4120 En dan kijk ik naar gedeputeerde Kocken.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voorzitter. Voorzitter. Hier eventjes.

4125 De **VOORZITTER**: Ja, mevrouw Alberts. Ja.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Bij nader inzien wil ik toch even heel kort het woord voeren. Mag dat nog?

4130 De **VOORZITTER**: U wilt even kort schorsen?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nee. Het woord voeren.

De **VOORZITTER**: Het woord voeren?

4135 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja. Het is verrassend, maar dat hoort hier. Maar als het kan: graag.

De **VOORZITTER**: U weet, ik ben in een gulle bui vandaag. Dus kom maar op. Ik denk dat de SP nog spreektijd heeft, maar dat gaan we zo zien.

4140

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou, ga er even lekker voor zitten, jongens. Nee, bij deze begrotingswijziging heb ik in de commissie aangegeven dat het verhaal over de VTH-taken onze steun heeft, dat wij wel wat twijfels hebben bij het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp, omdat wij hem liever naar het noorden hadden zien gaan. Maar goed, dat is herhaling van zetten. Nou heb ik bij de vorige vergadering een motie vreemd ingediend en die ging over de energiecompensatie voor verenigingen, cultuurinstellingen, maatschappelijke voorzieningen. En daar hebben we vanuit het Rijk bij de najaarsnota 2022 geld voor gekregen, maar die middelen zijn niet geoormerkt. Nou lijkt het ons een heel goed idee, om dat wel te doen, zodat we straks bij de wisseling van de wacht niet opeens zien dat het geld weg is. Want die energieproblematiek is er nog steeds. Ik denk dat we er goed aan doen als wij de sportverenigingen, de ontspanningsverenigingen – je kent het hele rijtje wel – wijkhuizen, buurthuizen, noem maar op, dat wij dan niet op een gegeven moment moeten vertellen: daar hebben we dat geld niet meer voor, terwijl we het wel gekregen hadden vanuit het Rijk. Dus het verzoek om dit te oormerken. Ik ga het nu letterlijk voorlezen. Verzoekt Gedeputeerde Staten de aanvullende financiële middelen in te zetten voor steun aan maatschappelijke voorzieningen en verenigingen, zoals sportverenigingen, ontspanningsverenigingen, in wijk- en buurthuizen en cultuurinstellingen en deze middelen te oormerken in de voorjaarsnota 2023. En gaat over tot de orde van de dag. Dank u wel. Dank u wel.

4155

4160

Motie 30-6 maart 2023

Energiecompensatie verenigingen, cultuurinstellingen en maatschappelijke voorzieningen oormerken

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

4165

Overwegende dat:

- *De energierekening voor maatschappelijke voorzieningen, cultuurinstellingen en verenigingen fors stijgt, waardoor bijvoorbeeld sportclubs, muziekverenigingen maar ook buurthuizen die nu een "warme huiskamer" bieden in financiële nood dreigen te komen;*
- *Er signalen zijn dat de stijging kosten kunnen oplopen tot L4,50/o voor deze instellingen.*

4170

Van mening zijnde dat:

- *Maatschappelijke voorzieningen en verenigingen in onder meer sport, cultuur en de buurthuizen een belangrijke maatschappelijke rol vervullen;*
- *Het onwenselijk is als er een kaalslag onder deze verenigingen en organisaties zou komen;*
- *Voorkomen moet worden dat abonnementen voor kinderen opgezegd zouden moeten worden of niet langer gebruik kunnen maken van maatschappelijke voorzieningen vanwege te sterk stijgende kosten voor een lidmaatschap;*
- *Ouderen nog meer vereenzamen omdat buurthuizen dicht moeten vanwege de stijgende kosten.*

4175

4180

Constaterende dat:

- *Het Rijk via de najaarsnota 2022 aanvullende financiële middelen beschikbaar heeft gesteld aan gemeente en provincie vanwege de sterk gestegen energieprijzen van cultuurinstellingen, maatschappelijke voorzieningen en verenigingen;*
- *Deze middelen niet geoormerkt zijn.*

4185

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De aanvullende financiële middelen in te zetten voor steun aan maatschappelijke voorzieningen en verenigingen, zoals sportverenigingen, ontspanningsverenigingen in wijk- en buurthuizen en cultuurinstellingen;*
- *Deze middelen te oormerken in de voorjaarsnota 2023.*

4190

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP).

4195 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie en die is ondertekend en zal onderdeel gaan uitmaken van onze beraadslagingen. Dank u wel. Dan kijk ik naar gedeputeerde Kocken. En dat is de reactie in eerste termijn namens het college.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn

4200 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Over de moties over de mestvergistings en de loodvisserij zult u zo anderen horen. En ik heb eigenlijk volgens mij alleen de motie van mevrouw Alberts om op te reageren. En in algemeenheid misschien even op te merken dat- Ja, hoe zal ik dat zeggen? We proberen uiteraard prudent financieel beleid na te streven. En het robuuste beleid dat we hebben, leidt ertoe dat we soms nog steeds wendbaar willen zijn. Of dat leidt er
4205 niet toe, maar naast robuust beleid wil je ook wendbaar zijn en wil je ook op veranderingen in kunnen spelen. En dat doen we dan dus bij deze begrotingswijzigingen. Dus investeren in de toekomst en aan de andere kant ook zorgvuldig omgaan met belastinggeld heeft dit college hoog in het vaandel. Ik kan alleen maar aanraden dat een volgend college dat ook zo zal doen. Maar ik moet tegelijkertijd meneer Klein wel gelijk geven dat de financiële situatie wel zodanig is dat er
4210 misschien wel in de toekomst anders gekeken moet worden dan we dat in het verleden hebben kunnen doen, omdat de financiële ruimte wel steeds kleiner wordt. Ik had uw motie- Want u had hem al eventjes aan mij doorgegeven en er is even naar terug gekeken. Dus ik zit ondertussen te kijken of ik nou al een antwoord heb, maar eerlijk gezegd heb ik dat niet. Ik ben niet verder geïnformeerd dan dat de stand van zaken van de vorige vergadering eigenlijk nog niet gewijzigd
4215 is. Toen heb ik tegen u gezegd: ik kan dat niet aanraden om dat zo te doen, omdat we nog helemaal niet weten op welke manier die gelden naar ons toekomen en onder welke voorwaarden dat zal zijn. Ik weet niet of er een tweede termijn nodig is, voorzitter, maar ik heb nog geen betere informatie dan die informatie. Dus daarmee kan ik u alleen maar zeggen dat ik op dit moment geneigd ben om de motie wederom af te raden, of te ontraden. Dank u wel.

4220 De **VOORZITTER**: En dan kijk ik even naar gedeputeerde Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, voorzitter, dank. Ik ben nog steeds aan het bijkomen van de bekentenis van Statenlid Kostić. Als we dat eerder hadden geweten, dan hadden we waarschijnlijk
4225 hier in een bootje op het Noordzeekanaal gezeten, mijmerend over wat je allemaal zou kunnen doen met het visje wat we eruit zouden halen. Waarschijnlijk terugzetten.

Voorzitter, dat gezegd hebbende, heeft dat geen zin om de discussie denk ik die we in de commissie hebben gevoerd, uitvoerig over te doen. Ik wil er ook geen zendtijd van maken voor
4230 politieke partijen door onze voors en tegens opnieuw tegen elkaar uit te wisselen. Ik moet de motie en het amendement, conform de argumenten die wij hebben gewisseld met elkaar in de commissie, ontraden. Als het gaat over het geld, weet u dat het een doorschuiven is vanuit het jaar 2022 naar het jaar 2023, waar al afspraken over zijn gemaakt dat die aangevraagd zouden worden, dat die ook gereserveerd zouden blijven voor een pilot voor loodvrij vissen. In
4235 tegenstelling tot Statenlid Kostić geloof ik wel dat, als je iets wil bereiken, dat je dat eerst moet proberen door te verleiden. En als wij dan met elkaar constateren dat het verleiden niet werkt en dat doe ik graag zelf, dat constateren, dan staat het altijd nog toe om een nieuwe coalitie daar iets alles over te laten vinden. Deze coalitie heeft in ieder geval met elkaar de afspraak gemaakt dat wij geen bovenwettelijke maatregelen zouden toepassen. En als ze er toevallig doorheen geglipt zijn, dan zou ik uw zegeningen tellen als ik u was, Statenlid Kostić. En als het gaat over de
4240 motie, dan heb ik denk ik deze ook impliciet daarmee beantwoord.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We zouden niet alles gaan herhalen, maar ja, u ontlokt het toch een beetje. U zegt: verleiden, toch even proberen als het niet werkt. Nou, wat ik zei, sinds de jaren
4245 tachtig werken we aan dit probleem en het heeft niet gewerkt. Dus hoe ziet de gedeputeerde dit? Hoeveel langer nog gaan we dat verleiden, zogenaamd, proberen en dus belastinggeld verspillen aan dit soort niet werkende maatregelen?

4250 Gedeputeerde **LOGGEN**: Kijk, voorzitter, ik ga niet op het scheiden van een bestuursperiode en een nieuwe bestuursperiode mezelf hier wagen aan hier een uitspraak over te doen. Ik denk dat wij met elkaar een verstandig beleid hebben uitgesteld door onder andere te zeggen: wij gaan de partijen verleiden. Die middelen zijn ook beschikbaar gesteld. En dan gaan we toch niet, voordat die termijnen zijn afgelopen, voordat die pilots zijn uitgewerkt, dat we nu al overgaan tot dwang, voorzitter. Ik zou dat niet voorstaan, los van alle andere argumenten die we in de commissie met elkaar gedeeld hebben.

4260 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik constateer eigenlijk dat de gedeputeerde geen antwoord kan geven op of dit überhaupt werkt en dat hij eigenlijk bevestigt dat het niet werkt. Maar toch even technisch ingaand op wat er al toegezegd is blijkt richting zo'n hengilvereniging. Ik heb begrepen dat die aanvraag nog moet plaatsvinden, als het al plaatsvindt. Dit is de zoveelste keer dat er wordt verschoven intern. Is dit normaal dat er de hele tijd wordt geschoven tussen potjes, op aanvragen en eventuele verzoeken van hengilverenigingen?

4265 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, dat is niet uniek voor hengilverenigingen. Dat is het maatwerk wat de provincie over het algemeen probeert na te streven als het gaat over: hoe kunnen wij nou maatschappelijke organisaties of instellingen of verenigingen, waarvan wij subsidies openstellen, in ieder geval helpen om te zorgen dat zij daar ook aanspraak op kunnen maken. En hier ging het over een bedrag van ik meen zestigduizend euro, waarvan 47.500 euro al eerder was aangewend, waarvan op dat moment één partij aanvrager mocht zijn. Later bleek dat er daar toch een differentiatie in moest komen, dat ook de Amsterdamse Hengelsportvereniging dat zelf kon doen. Daarvoor is die 12.500 euro gereserveerd en doorgeschoven, zodat zij alsnog die pilot kunnen gaan doen.

4275 De **VOORZITTER**: Aanvullende vraag nog.

4280 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik constateer ook dat vorig jaar die hengilververeniging geen aanvraag heeft kunnen doen. Dus waarom zegt de gedeputeerde nu niet van nou, u heeft uw kans gemist, we kunnen dit geld, gezien alle problemen die we hebben, veel beter besteden?

4285 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, als we daar een algemene regel van zouden maken voor alle organisaties, die- Nee, maar ook alle andere organisaties, dan zeg ik: oké, dan hebben we een fair deal. Maar dan gaan we voorbij ook aan het maatwerk wat we als provincie, ook als het gaat om dierenwelzijnsorganisaties bijvoorbeeld of natuur- en milieuorganisaties, die natuurlijk weleens aanvragen doen- En als die dan te laat zouden zijn, dan zou daar ook dezelfde regel voor gelden. Dus gelijke monniken, gelijke kappen, om toch een beetje in de bekeringsterminologie te blijven.

4290 Voorzitter, ik denk dat wij hier genoeg over gewisseld hebben. Het is hier gewoon zichtbaar gemaakt wat er gebeurd is met het geld. Het is uit 2023 doorgeschoven. Dan kan de pilot alsnog worden uitgevoerd. En dan is het aan de nieuwe coalitie of zij over willen gaan tot meer dwang, en daar ook bovenwettelijke maatregelen voor willen inzetten, dan wel het willen houden zoals het op dit ogenblik is. Dat laten we dan graag aan de nieuwe coalitie.

4295 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit was de beantwoording van het college in eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Zaai, u wil ook nog. U heeft gelijk.

4300 Gedeputeerde **ZAAL**: De mestvergiftiging, de motie van de Partij voor de Dieren. Die ga ik ontraden, want wij vinden het als Gedeputeerde Staten een goed idee om geen veto op wetenschappelijk onderzoek uit te spreken ten aanzien van dit thema. We willen juist een gedifferentieerde benadering, waarin we onderzoeken wat technologie bij kan dragen en wat ook niet. We zoeken ook vooral naar oplossingen die in samenhang gaan met bijvoorbeeld kringlooplandbouw of met nieuwe verdienmodellen. En daarom sluiten we op voorhand onderzoek daarover niet uit.

4305 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de tweede- Eén vraag van mevrouw Kostić.

4310 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik vind het toch fascinerend dat GS zegt: we negeren alle adviezen van milieuorganisaties, van wetenschappers, die waarschuwen voor een lock-in. En we gooien het op: we zijn nieuwsgierig, we willen toch nog onderzoeken of we er toch nog iets mee kunnen doen. Maar hoe ziet de gedeputeerde, welke kansen ziet de gedeputeerde precies tussen kringlooplandbouw en mestvergiftiging? Want zoals wij het zien, mestvergiftiging, als je dat moet gaan gebruiken, dat betekent al eigenlijk dat er geen sprake meer is van kringlooplandbouw, maar gewoon een overschot waar je iets mee moet. Dus hoe ziet de gedeputeerde de relatie van 4315 de doelen van de kringlooplandbouw en mestvergiftiging?

4320 Gedeputeerde **ZAAL**: Dat is nu precies wat we zo graag willen uitzoeken en wat we willen onderzoeken wat daar de mogelijkheden voor zijn en niet. Wij zijn het ook niet eens dat je alleen maar moet inzetten op technologische ontwikkelingen. Maar in de verandering van bedrijfsvoering kan een technologische ontwikkeling wel een bijdrage leveren in die transitie. En daarom willen we dat wel onderzoeken. En dat betekent nog niet dat we het gaan doen en we moeten ook goed wetenschappelijk onderzoek doen, maar dat sluiten we op voorhand niet uit.

4325 De **VOORZITTER**: Nog een aanvullende vraag dan.

4330 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het is jammer dat de gedeputeerde doet alsof wij tegen alle technologische ontwikkelingen zijn. Dat is niet zo. Dat staat ook in die motie. We zeggen alleen maar: dit is gewoon een kansloze weg. Dat is herhaaldelijk bevestigd. Wilt u dan niet liever dat geld in ander onderzoek steken? Namelijk bijvoorbeeld naar landbouw zonder mest, waar je dus veel minder belasting hebt. Is dat iets wat u zou willen beogen?

4335 Gedeputeerde **ZAAL**: Landbouw zonder mest is natuurlijk ook een methode die past binnen de ambities van de voedselvisie. Maar het een sluit het ander niet uit. En u sluit een deur en daar zijn wij niet toe bereid. Maar het betekent niet dat we ook geen onderzoek doen naar andere opties.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk even is, er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Kapitein van D66. Anderen nog? Nee. Dan mevrouw Kapitein.

4340 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik had toegezegd dat ik nog even terug zou komen op een paar moties. Allereerst de moties rondom vislood. Laten we daar heel helder over zijn, dat wij bijna net als iedereen niet voor het vissen met lood zijn. Maar we zien ook dat er helaas nog veel moet gebeuren op dit gebied. Daarom zijn we het ook niet eens met de motie om geen geld te geven aan een pilot van de Amsterdamse Hengilvereniging. Deze pilot helpt de vereniging om om te 4345 schakelen. Misschien niet om extra kennis op te doen, maar wel om leden te mobiliseren op een positieve wijze. Doodzonde om hier niet aan mee te werken.

4350 De motie om het vissen met lood te verbieden, ligt wat anders. Inhoudelijk zijn we niet tegen zo'n verbod, maar wat we niet willen is in deze periode extra regelgeving boven op de landelijke regelgeving. Dus daarom zullen we hier ook tegen stemmen.

4355 Met betrekking tot de motie van de mestvergiftiging. Ook daar zijn we het inhoudelijk met veel eens in deze motie. Maar er is wel een groot stikstofprobleem. En alles wat helpt om dit stikstofprobleem te verminderen, zijn we voor, ook al is het niet het ideale traject en zijn er andere betere oplossingen. Wat hier ook bij meespeelt, is dat het hier gaat om een onderzoek en niet om het stimuleren van de mestproductie. Dus we zijn niet voor deze motie. Dank u wel.

4360 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Volgens mij geen aanvullende vragen voor het college. Nou, gedeputeerde Kocken hoort toch nog iets in deze bijdrage. Dus gaat uw gang.

4365 Gedeputeerde **KOCKEN**: Eerlijk gezegd is het nog even een kleine aanvulling op mijn eerste termijn, omdat ik namelijk net iets meer duidelijkheid heb naar aanleiding van de motie van mevrouw Alberts. Ik moet zeggen dat er tot op heden geen concreet bedrag naar de provincie is gegaan. Wellicht komt dat bij de meicirculaire nog. Maar op dit moment stelt het Rijk zich op het standpunt dat wij worden gecorrigeerd voor de inflatie en dat we daaruit dit soort dingen zouden kunnen doen. Daarmee wordt het heel lastig wat we dan überhaupt zouden moeten oormerken.

Dus misschien moet u hem toch nog even aanhouden en het tegen de meicirculaire nog eens een keer opwerpen.

4370 De **VOORZITTER**: Dank voor deze nadere aanvulling. Dan zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn. Ik kijk even rond of er nog behoefte is om moties te wijzigen, in te dienen of in te trekken. Ik zie dat daar geen behoefte aan is. Dan zijn nu de beraadslagingen over agendapunt 12 afgerond. En ook straks zal er stemming plaatsvinden aan het eind van de agenda.

4375 *De discussie wordt gesloten.*

De **VOORZITTER**: Dan zal nu de vicevoorzitter even mijn rol overnemen voor agendapunt 13. Dat is de subsidievaststelling naar verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022.

4380

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Voorzitter, even een punt van orde. Kan het kloppen dat ik de moties nog niet in iBabs zie?

4385 De **VOORZITTER**: Als het goed is, zou het weer moeten werken. Er was een storing bij iBabs, waardoor wij niet konden uploaden en dan kunt u het dus niet downloaden, zoals dat heet. Maar dat zou eigenlijk opgelost moeten zijn. Maar er zit wat vertraging, hoor ik, maar het komt eraan. Het komt eraan.

Voorzitter: Statenlid Van der Waart

4390

13. Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022 (VD-10).

4395 De **VOORZITTER**: Goed, we gaan verder met agendapunt 13. Dat is de subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 tot en met 14 maart 2022. Dat is voordracht 10. Op grond van een subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland moet elke de door een Statenfractie in het leven geroepen stichting verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten. Dit voor de periode zoals net genoemd, uitgewerkt in de voordracht die nu aan de orde is. Deze voordracht is
4400 besproken in het presidium van 6 februari en in de commissie van EFB van 20 februari.

Ik heb natuurlijk weer keurig een lijstje met sprekers voor mij. Dat is, even kijken, Statenlid Gielen van GroenLinks, mevrouw Van Geffen van Noord-Holland Noord. Sorry, Namens Noord-Hollanders. moet ik natuurlijk zeggen. En de heer Kanik van D66. Is dat lijstje dan ook compleet
4405 of zijn er nog mensen die hieraan toegevoegd zullen worden? Nee. Dan heb ik drie sprekers. Ik geef graag als eerste het woord aan- O, en de heer Koyuncu van DENK voeg ik toe. En dat is het. Statenlid Gielen van GroenLinks, treedt u naar voren voor uw eerste termijn.

4410 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank. In Turkije en in Syrië vindt een verschrikkelijke ramp plaats. Tienduizenden mensen zijn daar onder het puin verdwenen, steden zijn ingestort, het is koud en men voelt zich machteloos. Er is behoefte aan basale noodvoorzieningen tegen de kou en tegen de honger. Met die tekst begint de brief die het overgrote merendeel van de fracties van PS u toestuurde op de landelijke actiedag voor Turkije en Syrië. En wij besloten in die brief om
4415 ook als PS nu humanitaire hulp te bieden in navolging van verschillende andere provincies en gemeenten. Sindsdien zijn die initiatieven alleen maar toegenomen. Onze samenleving is in actie gekomen en de Turkse en Syrische gemeenschappen in Noord-Holland rouwen. Ook verschillende Statenleden in dit huis zaten hier tijdens de vorige vergadering, de dag van de aardbevingen, met een zwaar hart. Sindsdien zijn er nog verschillende naschokken geweest die het leed alleen maar
4420 erger hebben gemaakt. En wij voelen en leven mee met de slachtoffers van de aardbeving en met alle Noord-Hollanders die in onzekerheid zitten over de situatie van familie, vrienden en bekenden daar. En daarom besloten we in die brief om het restant van de fractiebudgetten, en dat gaat dan om 157.921 euro, het restant van het rapport wat we nu bespreken, ten goede te laten komen aan de landelijke actie voor Giro 555. En daarom dien ik nu graag namens
4425 GroenLinks, DENK, VVD, D66, Partij van de Arbeid, CDA, SP, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Partij van de Ouderen en Namens Noord-Hollanders. een amendement in om dat besluit formeel te bekrachtigen. En dan lees ik daar even van voor. Besluiten een toevoeging te doen aan het

ontwerpbesluit, zodat de voordracht luidt: derde punt toe te voegen: het restant van de fractiebijdragen over de hier bovengenoemde periode ter hoogte van 157.921 euro dat terugvloeit naar de algemene middelen als gift te doneren aan Giro 555 ten behoeve van de slachtoffers van de aardbeving in Turkije en het college volmacht te verlenen dit als gift te doneren. En dan dank ik u wel.

Amendement 6-6 maart 2023

Steun aan slachtoffers aardbevingen Turkije en Syrië

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Besluit:

Een toevoeging te doen aan het ontwerpbesluit zodat de voordracht luidt:

- *Kennis te nemen van de voorlopige besluiten om de aanvragen voor de subsidievaststelling over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022 van de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: GroenLinks, VVD, Forum voor Democratie, D66, PvdA, CDA, PVV, SP, PvdD, ChristenUnie, 50PLUS-PVDO, DENK, JA21, Liberaal N-H en Baljeu vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015*
- *Dat het ontwerpbesluit, dat zijn vertaalslag krijgt in vijftien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling conform de voorlopige besluiten, hen geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.*
- *Het restant van de fractiebijdragen over de hier bovengenoemde periode ter hoogte van € 157.921 dat terugvloeit naar de algemene middelen, als gift te doneren aan Giro 555 ten behoeve van de slachtoffers van de aardbeving in Turkije en het college volmacht te verlenen dit als gift te doneren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anouk Gielen (GroenLinks), Amélie Strens (D66), Remine Alberts (SP), Süleyman Koyuncu (DENK), Gert-Jan Leerink (PvdA), Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Hanneke Kaamer van Hoegee (VVD), Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Wil van Soest (Partij van de Ouderen), Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit amendement maakt deel uit van de beraadslaging, met een hele lijst handtekeningen. Goed. Dank u wel, Statenlid Gielen. We gaan door met mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders.. Mevrouw Van Geffen, gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dank u, voorzitter. Er is een Twitteraccount van de stad van Hatay en die hebben vanochtend getwitterd: willen jullie deze kwestie alsjeblieft niet politiek maken. In Turkije is een hevig politiek debat ontstaan, omdat alleen al in de provincie Hatay zesduizend gebouwen zijn ingestort. En dat heeft natuurlijk ook iets te maken met bouwregels. En ook daar komen er in mei verkiezingen aan. Zij hebben iets- Wij zitten gewoon in de misère en wij hebben tekort aan alles. De infrastructuur is er totaal niet meer. En ondertussen gaan anderen een politiek debat voeren. Ja, ik denk, het is onvoorstelbaar wat daar gebeurt. Ook nog in een regio- Ik ben zelf een paar jaar geleden in Şanlıurfa en Gaziantep geweest, onder andere bij de vluchtelingenkampen. Er werd daar een half miljoen vluchtelingen per stad opgevangen op een stad van één miljoen. Dus dat is een op de drie. Dit zijn mensen die, als jij niks hebt, alles geven wat ze zelf hebben. Ik ben heel blij dat wij, ook al is het iets heel kleins, waar wij zelf- Ik eet er in ieder geval geen boterham minder om en ik denk niemand in deze zaal. Dat we in ieder geval iets doen om daar wat van dat leed te verzachten. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Geffen. Meneer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, de band tussen Turkije en Nederland heeft een lange historie. Deze is al begonnen tijdens de Tachtigjarige Oorlog, waar Nederland mede door financiële steun van het Ottomaanse Rijk zich van Spanje heeft kunnen bevrijden. De eeuwen daarna zijn de diplomatieke banden en de handelsrelatie lang goed geweest. Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw kwam daar een dimensie bij. Turkse arbeiders hebben zich vanaf toen gevestigd in Nederland om het zware werk te doen waar niemand meer voor te vinden was. Dankzij hen heeft

Nederland lange tijd haar economie draaiende weten te houden. In mijn familie begon de band tussen Turkije en Nederland begin jaren zeventig. Mijn Nederlandse moeder kwam toen tijdens een vakantie op een eilandje vlakbij Istanbul mijn Turkse vader tegen. Deze ontmoeting resulteerde in een huwelijk dat inmiddels al vijftig jaar standhoudt. Na even in Turkije gewoond te hebben, verhuisden mijn ouders al snel naar Zaandam, waar ik en later ook mijn zusje werden geboren. En zo sta ik vandaag hier in deze zaal als Noord-Hollander met zowel een Nederlandse als een Turkse achtergrond.

Voorzitter, zelf heb ik een haat-liefde verhouding met het land van mijn vader. Haat vanwege het politieke systeem dat al sinds de jaren vijftig geplaagd wordt door corruptie, polarisatie en het uit de weg ruimen van politieke tegenstanders. In sommige gevallen zelfs letterlijk. Maar de liefde overwint. Liefde vanwege de schoonheid van het landschap, het heerlijke eten en de gastvrijheid en hulpvaardigheid van de mensen. En die liefde voor Turkije delen vele Noord-Hollanders met mij. Want een grote groep Noord-Hollanders heeft één zelfde band met Turkije of Syrië. Voor hen sta ik hier vandaag om mijn collega-Statenvolksvertegenwoordigers met klem te vragen om voor het amendement te stemmen dat financiële steun toezegt voor de aardbevingsslachtoffers. Want deze Noord-Hollanders zijn door de aardbevingen van een maand geleden door een onbeschrijflijke hel gegaan. Velen van hen zijn familie, vrienden en kennissen kwijtgeraakt. Diegenen die het wel overleefd hebben, zijn dakloos geworden. De onbeschrijflijke pijn die door deze mensen wordt gevoeld, wordt het beste verwoord door de foto van Mesut Hançer die de hand van zijn onder het puin bedolven dochter vasthoudt. Ik denk dat velen van ons die foto nooit meer zullen vergeten. De aardbevingen hebben meer dan vijftigduizend doden en honderdtwintigduizend gewonden veroorzaakt. 2,4 miljoen mensen zijn hun huis kwijtgeraakt en 24 miljoen mensen hebben direct te lijden van deze aardbevingen. Het zijn niet te bevatten aantallen. Bovendien woonden er veel van de vier miljoen Syriërs die door de Turkije-deal in Turkije worden opgevangen in het getroffen gebied. Gevlucht voor een vreselijke oorlog en daarna bedolven onder het puin in land waar ze zich veilig waanden. Het kan bijna niet tragischer. De mensen van Turkije en Syrië kunnen dit niet alleen. Een humanitaire ramp dreigt als wij hen niet helpen. Hulp is dringend nodig. Steun daarom dit amendement. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Kanik voor een bijzonder-

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dat mag zeker. Voor een bijzonder, persoonlijk en aangrijpend verhaal. Meneer Koyuncu, treedt u naar voren. Meneer Koyuncu van DENK.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voorzitter, dank u wel. Ongeveer een maand terug. Nee, niet 'ongeveer een maand terug'. Een maand terug. Op 6 februari 's ochtend hebben we gehoord van de aardbeving. Een paar uur later werd bekend hoe zwaar en wat een groot gebied er geraakt was. Dertien miljoen mensen hebben last ervaren door de zware aardbeving. Direct ging men in de Nederlands-Turkse gemeenschap aan de slag om spullen in te zamelen. Ook bij mij thuis was er 's avonds direct actie om wat kleding in te pakken, et cetera. Toen ik zelf bezig was met eigen kleding kwam mijn zoon van tien naar me toe. Hij zei: ik doe twee euro in mijn broekzak. Dan kan een kindje daarmee iets doen. En dat raakte mij heel erg, voorzitter. Ik dacht, als een kindje zijn zakgeld wil gaan geven, dan moet ik toch meer kunnen doen dan wat kleding opsturen. Ik ben met de spullen die wij thuis hadden klaargezet naar zo'n locatie gegaan om dat af te geven en ik heb gevraagd: wat is er nodig? Het was een hele lijst. Bovenaan stond kleding. En ik dacht: nou, dat lukt heel veel mensen wel. Ik draai die lijst om. Wat staat er onderaan? Daar stonden generatoren, want elektriciteit was er niet. Dus ben ik met een actie begonnen. En twee dagen later is een vrachtwagen vol generatoren, elektrische kachels, richting Turkije gaan met het vliegtuig. Dat kwam door mijn zoontje. Want ik was verslagen. Ik had die beelden gezien. Ik was helemaal kapot. Maar hij gaf mij kracht om iets extra's te doen. Wij besloten vandaag over die 157.000 euro. Dat is misschien niet heel veel geld en dat zal misschien niet alle problemen oplossen, maar dat zorgt er wel voor dat anderen – daar geloof ik heilig in – ook die stap nemen, ook die hulp willen gaan bieden. En nou ja, de boodschap is al in de wereld gestuurd dat wij als provincie dit willen gaan doen. Daarvoor ben ik iedereen dankbaar, alle Statenleden en ook het college heel erg bedankt. Dank u wel.

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Koyuncu. En allen dank dat u uw persoonlijk verhaal ook wil delen. Wij zijn daarmee aan het eind van de eerste termijn vanuit de commissie gekomen. Ik geef dan ook graag het woord voor de beantwoording aan de commissaris van de Koning, de heer Van Dijk. Gaat uw gang.

De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, mevrouw de voorzitter. Mooie verhalen, als ik de emotie 'mooi' mag noemen. Zelf was ik ook aanwezig bij het benefietconcert wat direct werd georganiseerd in de Philharmonie, waar je dezelfde emotie en warmte voelde die ik net hoorde toen de heer Kanik en de heer Koyuncu aan het woord waren.

U gaat over het budgetrecht van deze provincie. Daar hebben we regels voor. Normaal gesproken zijn die regels dat je niet voor dit soort zaken geld zou moeten vrijmaken. Maar er zijn uitzonderingen op de regel en ik denk dat dit een ramp is van een orde die wij eigenlijk niet kennen en dat inderdaad deze ramp het verdient om die uitzondering te maken. Ik ben dan blij dat het amendement is ingediend. Ik zou het heel fijn vinden als ook deze Staten dit amendement zouden willen omarmen. Dat zou ik niet snel doen, een advies geven als commissaris, maar in deze wel, want ik ben er trots op dat deze Staten een uitzondering willen maken op hun eigen regeling voor deze ramp. Want deze ramp is ongekend. Ik denk dat wij eigenlijk allemaal, zoals we hier zitten, mensen in onze omgeving hebben of in de familie die op enige wijze verbonden zijn met deze twee landen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Dijk. Is er behoefte aan een tweede termijn? Statenlid Gielen? Nee. Mevrouw Van Geffen? Niet. De heer Kanik? Niet. De heer Koyuncu niet. Nee. Dan dank ik u allen. Dan kunnen wij dit agendapunt afsluiten.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Ik zou voor willen stellen om even vijf minuten te schorsen. Daarna zal de voorzitter, de commissaris, het weer overnemen. Ik moet natuurlijk nog wel even zeggen dat wij hierover zullen gaan stemmen natuurlijk aan het einde van de agenda vandaag. Dan ga ik terug naar het Statenbankje. Wij schorsen voor vijf minuten. Dus we gaan om 17.28 uur weer door met het volgende agendapunt. Dat is agendapunt 14. Agendapunt 15. Correctie. Ik schors de vergadering.

Schorsing 17.23 tot 17.35 uur.

Voorzitter: commissaris van de Koning

De **VOORZITTER**: Ik wil verzoeken of alle Statenleden weer plaats willen nemen op hun stoel. Dan heropen ik de vergadering en dank de vicevoorzitter voor de rol die zij heeft gespeeld bij agendapunt 13.

14. Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD-7).

De **VOORZITTER**: Agendapunt 14 is vervallen. Dat was een hamerstuk.

Dames en heren graag even centraal. De vergadering is weer heropend.

15. Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16).

De **VOORZITTER**: We gaan nu beginnen aan agendapunt 15. Mijn voorstel is om dit af te handelen, daarna te eten. Dan heeft u even tijd om de moties, et cetera, door te spreken en daarna de stemmingen. En dan zijn we vanavond toch nog redelijk op tijd klaar voor onze laatste Statenvergadering in deze periode.

4605 Op de agenda staat nu agendapunt 15, het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren, Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren. Dat is voordracht nummer 16. Het is ingediend, zoals ik al zei, de Partij voor de Dieren. Het is besproken in de commissie NLG van 16 januari. In het kader van het initiatiefvoorstel heeft ook Gedeputeerde Staten een advies opgesteld, waarin wordt toegelicht welke plek dierenwelzijn heeft in het beleid van de provincie Noord-Holland. En de voorgestelde suggesties uit het initiatiefvoorstel zijn hierbij als uitgangspunt genomen. Naar aanleiding van de bespreking in de commissie heeft Partij voor de Dieren een aangepast initiatiefvoorstel aan Provinciale Staten gezonden. Op basis van het advies van Gedeputeerde Staten en de bespreking van het initiatiefvoorstel in de commissie hebben de indieners vijf losse ontwerpbesluiten opgesteld.

4615 Ik zal zo als eerste de indiener de gelegenheid geven om het ontwerpbesluit en het initiatiefvoorstel verder toe te lichten. En dan nodig ik Statenlid Kostić uit om dat te doen en daarna naast mij plaats te nemen. Even voor de orde. Dat zal niet van de spreektijd afgaan van de Partij voor de Dieren. Degenen die zich hebben aangemeld voor dit agendapunt, die hou ik wel aan hun spreektijd. De sprekers die zich hebben aangemeld voor dit agendapunt zijn mevrouw Koning van het CDA, mevrouw Jellema van de PvdA, mevrouw Kapitein van D66, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Roosendaal van de VVD en Statenlid Bwefar van GroenLinks. Ik ben zo te zien niemand vergeten. Dan nodig ik nu Statenlid Kostić uit om het initiatiefvoorstel toe te lichten in de eerste termijn en daarna naast mij plaats te nemen. Het woord is aan Statenlid Kostić.

4625 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben heel goed geluisterd. De vijf voorstellen die voor u liggen, dat zijn de meest kansrijke voorstellen op basis van wat we eerder met u hebben besproken. We hebben ook vijf voorstellen geschrapt. We hebben de vijf voorstellen die voor u liggen ook apart, samen met de griffie, opgenomen, zodat u hier ook apart over kunt stemmen. Dus een maximale ruimte geven we aan u om te stemmen met een open hart. Want voorzitter, wij hebben hier in de afgelopen vier jaar ontzettend veel tijd aan besteed. Samen met deze Staten en GS hebben we mooie, inhoudelijke debatten gevoerd over hoe we de belangen van onze niet-menselijke inwoners meenemen. Als Partij voor de Dieren hebben we hoopvolle verschuivingen gezien in het denken van verschillende collega's. We zien dat steeds vaker wordt stilgestaan bij hoe onze keuzes raken aan de levens van niet-menselijke inwoners. Zoals de stem van een CDA-collega, die er na nachtenlang kijken naar kreeftenfilmpjes voor zorgde dat ons voorstel om geen medewerking te verlenen aan het levend koken van kreeften, werd aangenomen. Het is ons een lief ding waard om die positieve, gezamenlijke processen te bezegelen met de voorstellen uit het voorliggende initiatiefvoorstel. En voor iedereen die denkt 'ja, maar Partij voor de Dieren, breng het nou in bij de coalitieonderhandelingen', nou, dat was precies niet de insteek van dit voorstel. De inzet voor de onderhandelingen op dit gebied zal toch echt iets steviger zijn dan dit. Dit specifieke voorstel is juist zo opgesteld dat het een kleine stap is en dat het, speciaal voor de VVD, haalbaar en betaalbaar is, dat het goed aansluit bij de ambities die de provincie al heeft uitgezet en dat we het samen nog voor de nieuwe coalitie kunnen redden. Vandaar de vijf voorstellen die u voor u ziet. Volgens ons heel behapbaar, betaalbaar en haalbaar. Dus we hopen op uw steun. We verheugen ons op jullie eventuele vragen. Dank u wel.

4650 De **VOORZITTER**: En dan mag u naast me komen zitten. Ik zal een beetje plaatsmaken. En dan ga ik in eerste termijn het woord geven aan de Statenleden die hierover het woord hebben gevraagd. Dat is mevrouw Koning van het CDA.

4655 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik had speciaal nog tegen de griffie gezegd: doe mij nou niet als eerste. Maar ja, dat gaat toch gebeuren. Ik ga u wel een beetje teleurstellen. Sorry daarvoor.

4660 Maar onze mening is dat er voor het welzijn van dieren in Nederland en in Europa al allerlei regels gelden. We kennen de Wet dieren, regelingen voor houders van dieren en een heleboel welzijnseisen voor verschillende diergroepen. Verder veel EU-besluiten, richtlijnen en verordeningen voor dierenwelzijn. We hebben diverse instanties die toezien op naleving van deze wetten en regels. Het is de NVWA die handhavend optreedt bij overtredingen. Kortom, welzijn van dieren is bij wet geregeld en ten opzichte van veel andere landen is dat in Nederland ook zeer goed geregeld. Dierenwelzijn krijgt veel aandacht. Het CDA is van mening dat er in Noord-

4665 Holland geen extra eisen en regels bij hoeven. Het staande beleid is voldoende. Wij weten dat de Partij voor de Dieren graag extra wetten en regels wil en als puntje bij paaltje komt het liefst alle gehouden dieren kwijt zou zijn. Maar daar gaan wij niet in mee. Dieren hebben veel meerwaarde in het contact met mensen. Wij zien ook dat mensen veel baat hebben bij de omgang met dieren en veel vreugde ervaren door bijvoorbeeld het verzorgen van een paard, hond of kat. De
4670 schepping laat ons zien dat dieren geschapen zijn om in een bepaalde relatie te staan tot de mens. Daar willen wij geen verandering in aanbrengen. Concluderend, de huidige wet- en regelgeving is goed en afdoende en wij zullen de punten uit het initiatiefvoorstel dus niet steunen.

4675 De **VOORZITTER**: Dank u wel voor uw bijdrage. Mevrouw Jellema van de PvdA.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank aan de Partij voor de Dieren voor dit initiatief. Het gaat once again over dierenwelzijn. Dat is voor de Partij van de Arbeid ook belangrijk. 'Vanzelfsprekend', zou ik haast zeggen.

4680 Over de verschillende onderdelen van dit besluit. 16-A. Ik ga ze toch maar even langs. Dat is denk ik het meest helder en transparant. 16-A. Ja, wij vroegen ons af, gebeurt dat al niet: dierenwelzijnsorganisaties zoveel mogelijk actief betrekken. In de FBE gebeurt dat zeker. En daar waar mogelijk- Ja, dan ga ik een beetje mijn vorige woordvoering- Ik kan me niet voorstellen dat
4685 het niet gebeurt. Waarom zou het niet moeten gebeuren? Als je een beetje fatsoenlijk beleid voert, dan doe je dat.

16-B over de verzoeken of OD Noord-Holland Noord de informatie goed op de website kan zetten, zodat iedereen dat kan vinden. Ja, dat vinden wij wel. Kan de gedeputeerde daar een toezegging op doen? Ik denk, daar hoeft geen bloed uit te vloeien. Ik denk dat dat een goede
4690 zaak is. Helderheid is altijd goed.

En bekendheid geven aan de rol van de OD. Ja, dat lijkt mij – het hangt ook een beetje met de vorige stelling samen – dat de OD dat vooral ook zelf moet doen. Het is zonneklaar dat, als er ergens een ernstig of minder ernstig milieudelict wordt gepleegd, gezien en gemeld, dat dat
4695 schadelijk is voor mens, voor dier, voor milieu en natuur. Dus ik zou niet weten waarom de OD daar dan niet heel goed bekendheid aan zou willen geven waar je dat kan melden en hoe je dat kan melden.

De diervriendelijke oplossingen, ja, ik denk dat dat zoveel mogelijk geprobeerd wordt, ook in dit college, om daar gevolg aan te geven. Soms is het onvermijdelijk. We hebben natuurlijk jaarlijks een faunaschade van vijf à zes miljoen. Het zou eigenlijk bizar zijn als je niet zou kunnen inzetten op bijzondere of alternatieven of innovatieve methodes. Het moet me wel van mijn hart:
4700 in de vorige Statenperiode hebben we daar wat meer aandacht aan gegeven dan in deze Statenperiode. Dus dat ben ik wel met de Partij voor de Dieren eens.

4705 Geen evenementen meer. Ja, als je het mij vraagt, persoonlijk vind ik dat overheidsgeld helemaal niet naar evenementen zou moeten gaan. Ik kan me ook altijd wild ergeren aan shirtreclames van voetballers waar mijn ziektekostenverzekeraar op staat. Dan denk ik, ja, dat is gemeenschapsgeld; waarom moet dat op een shirt? Maar goed, dat is mijn particuliere mening.
4710 Jumping Amsterdam. Ja, het loopt af. Dit vind ik dan ook wel weer iets wat je aan een volgend college moet overlaten. Onze periode gaat straks afgerond worden. Ik denk dat een volgend college of een Staten daar weer een andere mening of misschien wel dezelfde mening als de Partij voor de Dieren kan worden toegedaan of is toegedaan.

4715 En dan in gesprek gaan met Noord-Brabant. Ja, dat laat ik verder – dat is misschien een beetje de omgekeerde wereld – aan GS of zij daar de toegevoegde waarde van ziet. Ja, ik denk niet dat dat veel kwaad kan om gewoon even in contact te treden met Noord-Brabant om te vragen hoe zij dat doen. Maar als we het weten – dat vroeg ik me dan wel weer af – wat kunnen we er dan aan doen? Wat kunnen we erin bijstellen? Want wij gaan daar niet over. Ik denk dat het meer soelaas zou
4720 bieden als we dat in rijksbeleid meer onder de aandacht zouden kunnen brengen.

Dus afsluitend, voorzitter, 16-B lijkt ons zeker sympathiek. Wij vragen aan de gedeputeerde om ook haar licht hierover te laten schijnen.

4725 En voorzitter, dit was dan ook direct mijn laatste bijdrage in dit gremium. Na acht jaar komt er een einde aan mijn Statenlidmaatschap. Ik dank alle fracties voor de samenwerking. Ik dank de griffie en iedereen uit de ambtelijke organisatie voor de enorme hulp en steun. En ik dank u, voorzitter, maar ook de vorige voorzitter, meneer Remkes uit de vorige Statenperiode, voor het goede voorzitterschap. Op weg hier naartoe vanmorgen hoorde ik het liedje van Fleetwood Mac,
4730 never going back again. Ik vrees dat dat voor mij van toepassing is. Maar niet getreurd. Tijd voor nieuwe dingen. Om met de Rolling Stones af te sluiten: ik deed met overgave de Harlem Shuffle.

[Tafelgeroffel]

4735 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mooie woorden. Mevrouw Kapitein, D66.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik kom iedere keer aan het woord als iemand het laatste woord neemt van de Staten. Ik nog niet. We hebben nog die laatste Statenvergadering gepland. Dus nou ja.

4740 In de commissievergadering van NLG in januari kwam onze inbreng erop neer dat wij de complimenten aan GS willen geven hoe zij dierenwelzijn als integraal onderdeel van haar staand beleid heeft weten in te bouwen. Dit is volgens ons de beste garantie dat dierenwelzijn altijd wordt meegenomen, iets wat wij als D66 belangrijk vinden en waarvoor wij ons de afgelopen vier jaar succesvol hebben ingezet. De voordrachten om dit verder te versterken, zijn voor ons
4745 eigenlijk een beetje een brug te ver. Ze zijn enerzijds een beetje overbodig en anderzijds geven ze ook nog het beeld dat wij toch wat minimaal hebben gedaan. Laat duidelijk zijn dat we het hier niet mee eens zijn.

4750 Maar wat inhoudelijke reacties op de deelvoordrachten. Deel A, het betrekken van de dierenwelzijnsorganisaties. Voor ons is dat geen specifieke voorkeurspositie ten opzichte van andere belanghebbenden. We vinden het wel logisch dat zij, daar waar dit relevant is, betrokken worden. En volgens ons is dit nu onderdeel van staand beleid.

4755 Communicatie. We hebben wel vraagtekens of wij als provincie moeten gaan dienen als de voorlichter op dierenwelzijnsgebied. Maar leuke initiatieven en voorbeelden kunnen geplaatst worden op het platform Boer en business in balans. Dat kan nu al. Maar niet als een van de vier belangrijke thema's onder kennis. De andere drie thema's zijn water, biodiversiteit en bodem. Die zijn voor ons wel van een andere orde van grootte.

4760 Deelvoordracht B, ODNHN beter ontsluiten. Wat ons betreft is dit een uitvoeringspunt van de OD Noord-Holland Noord. Ik vond het zelf bijvoorbeeld heel gemakkelijk om meldingen te doen. Met twee, drie klikken zat ik al bij de meldingen. En ja, de stroperijen zouden duidelijker gemaakt kunnen worden. Maar maak daarover svp gewoon een melding naar de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en dan verbeteren zij dit gewoon. Het is geen politiek punt, meer een
4765 uitvoeringszaak.

4770 Deelpunt C, niet dodelijke middelen. Dat is wat ons betreft al onderdeel van het beleid, van staand beleid. Als dat mogelijk is en het is effectief, dan wordt dat al toegepast. Zouden we nog meer nadruk op de diervriendelijke oplossingen kunnen leggen? Ja, het is wel telkens maatwerk en een afweging van verschillende belangen. Ik kan ook nog niet overzien hoe wij bijvoorbeeld de ganzenproblematiek zouden moeten oplossen zonder een stuk beheer. En zo hebben we wel meer voorbeelden gehad de afgelopen periode, waar je met pijn in het hart voor iedere dierenvriend toch moet kiezen voor beheer.

4775 D, sponsorcontracten. Dit komt voor ons te vroeg. In september komt sponsoring op de agenda, hebben wij begrepen. Dit jaar lopen er nog contracten en die moeten we uitdienen. Maar zo staat het ook in het voorstel van de Partij voor de Dieren. Maar er is nog tijd genoeg voor de volgende Staten om dit op te gaan pakken.

4780 E, dierproeven onderzoeken. Wij hebben hier twijfels bij of wij als provincie meer moeten gaan doen dan de voorgenomen acties bij de ROM. Vooralsnog denken wij dat dit genoeg is.

4785 Helaas richting de Partij voor de Dieren, want ik weet hoe belangrijk zij dit vinden en hoeveel moeite ze hiervoor hebben gedaan, maar wij hebben onze prioriteiten gelegd bij: maak het onderdeel van staand beleid en zorg dat het structureel goed geregeld is in de provincie. Dat is naar ons idee goed gelukt. En daarom, ja – dat is eigenlijk het belangrijkste – gaan we niet in op die vijf verschillende deelvoorstellen vooralsnog.

4790 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij willen de Partij voor de Dieren danken voor hun niet aflatende inzet om dierenwelzijn te bevorderen. Dat is natuurlijk jullie reden van bestaan en dat is ook heel erg goed. Dit voorstel bevat een aantal nuttige suggesties, maar ook een aantal suggesties die voor ons weinig toegevoegde waarde hebben.

4795 Besluit A over het actief betrekken van dierenwelzijnsorganisaties, dat is volgens ons al staand beleid. Dus wij zien niet zo goed in wat daar de toegevoegde waarde van zou zijn.

4800 Besluit B over duidelijkheid geven waar mensen overtredingen van de Wet natuurbescherming kunnen aangeven, dat lijkt ons een zinvol punt. Het is inderdaad wel een klein punt, wat misschien ook op een andere manier had gekund. Maar we hebben gezien hoe u hier bent gekomen vanuit uw initiatiefvoorstel met nog veel meer punten.

4805 Besluit C, daar kunnen wij ons ook in vinden. GS wordt opgeroepen zich in alle relevante gremia uit te spreken voor meer investeringen in onderzoek naar en gebruik van preventie en niet-dodelijke middelen. Wat ons betreft ligt de nadruk dan wel op ‘relevante gremia’ en niet op ‘alle gremia’.

4810 Voorstel D, dat vinden we te breed geformuleerd. Wij zijn het ermee eens dat we dat moeten bespreken als we het over het sponsorbeleid gaan hebben. Wij zijn er zelf geen voorstander van Jumping Amsterdam te sponsoren, maar met dit voorstel zetten we ons wel heel erg vast.

4815 En voorstel E, daar horen we toch graag een nadere toelichting zowel van de Partij voor de Dieren als de gereputeerde. Doen wij nu aan dierproeven? En welke concrete projecten in Noord-Holland zouden kunnen bijdragen aan het verminderen van dierproeven? Want ons gevoel is dat dit toch wel heel erg ver afstaat van onze provinciale inzet.

De **VOORZITTER**: Ik heb het idee dat dit uw laatste vergadering is als ik uw stem zo beluister.

4820 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dat weet je nooit, meneer de voorzitter.

De **VOORZITTER**: Uw stem begeeft het in ieder geval. De heer Roosendaal van de VVD.

4825 De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel, meneer de voorzitter. Partij voor de Dieren, ook hartelijk dank voor de inzet die u heeft gepleegd om dierenwelzijn zo duidelijk op de agenda te zetten. Ik denk ook dat deze boodschap resoneert bij het college, als ik naar de beantwoording kijk. En het is ook heel belangrijk dat we dierenwelzijn integraal meenemen in ons beleid hier in de provincie. Haalbaar en betaalbaar, inderdaad. Ook geen koppel bestaand beleid. Dat noemde u net niet, maar dat herhaal ik dan toch maar even als VVD-standpunt ook.

4830 Als ik naar de voorstellen kijk die zijn overgebleven, dan is voor mij het belangrijkste – wat ik net al zei – dat het dierenwelzijn integraal wordt meegenomen in het beleid van de provincie en dat staat en dat kan misschien scherper en dat kan misschien duidelijk worden uitgelegd en dat kan misschien makkelijker toegankelijk worden gemaakt. Dus als ik naar uw voorstelling kijk, dan
4835 voel ik zeker sympathie voor onderdeel B, omdat het gaat over ‘hoe kunnen we dingen duidelijker maken, ook voor de burgers?’. Maar ik neem aan dat het college daar zo meteen nog wel even op ingaat.

4840 En voor de rest weet u ons standpunt ten aanzien van de sponsoring van evenementen. Ook als het hier Jumping Amsterdam betreft, dan vertegenwoordigen wij hier alle Noord-Hollanders, ook degenen die het ontzettend fijn vinden om met paarden bezig te zijn. Zo lang dat op een

verantwoorde manier gaat en het dierenwelzijn in het oog wordt gehouden, vinden wij dat dat wel moet kunnen.

4845 Ja, ik denk dat ik daarmee ook antwoord heb gegeven op uw vraag over hoe wij naar dit voorstel kijken. Ja, als in de uitvoering nog meer nadruk kan worden gelegd op goede communicatie en de effectiviteit van het gevoerde beleid, dan vinden wij dat prima. Andere zaken zijn niet aan de provincie of we zijn het er gewoon ook niet mee eens. Ik denk dat ik dat helder hebt gemaakt. Ik hoop echt dat het college niet alleen ons, maar vooral ook u, kan overtuigen dat ze dierenwelzijn
4850 heel serieus meenemen, integraal in alle beleidsvoorstellen en die dieren betrekken. Zo niet, dan vindt u ons aan uw zijde, want wij vinden dat ook zeer belangrijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan ga ik naar Statenlid Bwefar van GroenLinks.

4855 Statenlid **BWEFAR** (GL): Ja, ik wil ingaan op een paar besluiten van het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren. Ik wil beginnen met te zeggen dat dit initiatiefvoorstel GroenLinks niet het idee gaf dat het moet worden gezien alsof Noord-Holland weinig heeft gedaan de afgelopen periode, maar meer bovenop wat tot nu toe al gedaan is. Dus niet alsof PS niets gedaan heeft, of GS.

4860 Wat ons betreft is een duidelijke plek voor de melding van overtredingen voor de Wet natuurbescherming alleen maar een toevoeging en is het juist prettig om dat te hebben. Ik heb de website van ODNHN ook bekeken. Ik hoorde van mijn collega van D66 dat zij dit gemakkelijk te vinden vond, maar ik kom juist alleen maar bij meldingen uit in het kader van
4865 activiteitenbesluiten waar ontheffingen aangevraagd kunnen worden. En ik zag niet duidelijk terug waar ik een melding zou kunnen maken voor overtredingen van de Wet natuurbescherming. En de toezeggingen hierop zouden we eigenlijk alleen maar toejuichen. De PvdA zei dit trouwens ook al, maar dat zouden wij ook heel prettig vinden.

4870 Dan wat betreft het in gesprek gaan met Noord-Brabant om te zien of er ook voor Noord-Holland een rol weggelegd zou kunnen zijn voor het verminderen van dierproeven. Dat is iets wat Noord-Brabant nu al doet als provincie. Het is misschien niet direct een rol van de Staten hierin, maar als Noord-Holland kunnen wij wel met Noord-Brabant in overleg treden om te kijken wat hun rol hierin nu precies is en op die manier onderzoeken of wij ook als Noord-Holland hierin iets
4875 zouden kunnen betekenen. Dus een voorbeeld nemen aan Noord-Brabant, hen vragen 'wat doen jullie?', 'zouden wij dat ook kunnen doen?'.

Wat betreft het gebruik van diervriendelijke methoden bij vermeende overlast van dieren, daar zijn wij altijd voor.

4880 En dan het laatste, het verlengen van sponsorcontracten van evenementen, waar wij nog wat van willen zeggen, waar dieren centraal staan. GroenLinks wil het soorteigen gedrag van dieren vooropzetten waar dit kan. En bij het sponsoring van evenementen moet dit wat ons betreft lukken. Nu kunnen wij het besluit natuurlijk overlaten aan de nieuwe Staten, zoals onze collega's
4885 het ook al aangegeven, maar we kunnen ook deze laatste Staten van deze periode gebruiken om dit besluit te nemen voor de toekomst. En wij kiezen voor dit laatste. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Zaal voor een reactie in de eerste termijn. [...] Ja, u had zich niet aangemeld, toch? Nee. Nou vooruit. En u zei het al, een
4890 kleine bijdrage dan.

De heer **MANTEL** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het omwille van de tijd kort houden. Dank aan de indieners. We zien dat er veel werk is verricht op belangrijke thema's. Ja, er is al veel geregeld in de wet. Daar sluiten we ons eigenlijk wel aan bij wat er al door andere fracties ook gezegd is. Ik heb voor de indieners nog een vraag over het punt 16 onder Eduard. Kan de Partij voor de Dieren toezeggen dat dit nooit en ten nimmer ten koste kan gaan van medisch
4895 onderzoek? Dus als je het bijvoorbeeld hebt over cosmetische industrie, nou, daar kunnen we ons best in vinden. Maar medisch onderzoek voor de mens, daar mag het nooit ten koste van gaan. Kunt u dat toezeggen? Dat was hem.

4900

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik alsnog het woord aan gedeputeerde Zaal voor een reactie in eerste termijn.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn

4905

De heer **ZAAL** (GL): Ja, dank. Ik mag nu bijna drie jaar gedeputeerde Dierenwelzijn zijn. Een ontzettend mooie portefeuille. Ik word heel erg scherp gehouden door de Partij voor de Dieren, maar ook door andere partijen in deze Staten. Dat heeft veel gevolgen gehad. Ik denk dat we ook wel met elkaar kunnen vaststellen dat we in deze periode niet alleen opgekomen zijn voor onze menselijke inwoners, maar ook voor de niet-menselijke- Dieren. En dat kan altijd meer. Ik denk dat we het daar ook over eens zijn en dat hoor ik vandaag ook weer. Maar er zitten voor mij altijd wel twee worstelingen op deze portefeuille. De eerste is dat er heel veel andere partijen, publieke partijen, zijn die hier ook over gaan, zoals het Rijk en Europa en soms de gemeenten. En dat we ook weinig budget hadden voor dierenwelzijn. We hadden tweehonderdduizend euro voor de opvangcentra. We hebben daar nog met verschillende moties wat geplust, maar uiteindelijk moet je het doen met de middelen die je hebt en kunnen we daarin ook niet alles. En hetzelfde geldt voor ambtelijke capaciteit. Dus dat is ook wel even wat ik nu ook in de achtergrond meeneem bij de beoordeling van dit initiatiefvoorstel. We hebben veel mooie dingen bereikt. Ik heb ook goede herinneringen aan ons werkbezoek aan de schuilstallen. De inhoudelijke discussie die we op Jumping Amsterdam hebben gehad over dierenwelzijn. We hebben natuurlijk ook heel veel mooie dingen gedaan voor de opvang van in het wild levende dieren.

4910

4915

4920

4925

Dit voorstel, ja, het is een beetje lastig, want eigenlijk, u heeft het opgeknipt, maar bij sommige kan ik dan wel weer deels positief adviseren en deels niet. Dus ik ga maar gewoon beginnen en dan moeten we daarna maar even kijken hoe we daarmee omgaan. Ik kreeg het gewijzigde voorstel ook pas heel laat en daar is ook geen GS-advies meer op gegeven. Terwijl veel dingen ook niet helemaal nieuw zijn uiteraard.

4930

4935

Om te beginnen met A, het betrekken van dierenwelzijnsorganisaties. Het is bestaand beleid, maar ik wil ook meteen toegeven dat we daar in het verleden best nog wat meer aandacht aan hadden kunnen besteden. En om ons scherp te houden, kan ik deze wel zien als een steuntje in de rug, voor zolang ik hier nog ben. Dus het eerste deel van dat voorstel kan ik ondersteunen. Het tweede deel, wat gaat over informatie over dierenwelzijn in de veehouderij, ja, dat vind ik nou weer niet onze rol. Het delen van goede voorbeelden in Boer en business in balans, daar zijn we voor. Maar het delen van informatie over dierenrechten in de veehouderij, dat is nou primair een taak van het Rijk. Dus dat deel zou ik dan moeten ontraden.

4940

4945

Het tweede deel, B, daar heb ik ook een gedeeld advies, want het aanpassen van de website- En daar moet ik mijn collega Stigter voor bedanken: die heeft dat al aangekaart bij de OD. Dat willen ze doen. Maar het actief informatie verstrekken over de rol van de OD, dat zie ik dan weer niet zo zitten, omdat de OD verschillende taken heeft. En waarom zouden we dan de ene taak wel actief bevorderen en informatie over geven en de andere taak niet? En als we dat over alle taken van de OD gaan doen, dan is het einde weer een beetje zoek. Dus dat ga ik ontraden.

Onderdeel C, de niet-dodelijke middellijke, dat is echt stand beleid en die is overbodig.

4950

De sponsoring, ja, die zou ik aan de Staten willen laten of er- Het komt eigenlijk op de principiële vraag neer: wil PS nog sponsoring van evenementen, waarbij dieren worden gebruikt? Gedeputeerde Staten heeft daarin een neutraal advies. Ik zou u wel in overweging willen geven dat we in september het hele evenementenbeleid weer gaan herzien, de nieuwe Staten, en of dit niet een wat meer inhoudelijke discussie vergt die op dat moment moet plaatsvinden. Dus die geef ik mee. Jumping is net geweest. De Landbouwschouw gaan we in ieder geval dit jaar nog wel sponsoren, want daar hebben we concrete afspraken over gemaakt.

4955

4960

En dan de laatste, en die vind ik misschien wel het moeilijkst, en dat heeft ook te maken met wat de heer Mantel net inbracht. Het is natuurlijk geen enkel probleem om Brabant even te bellen van, wat hebben jullie nu voor onderzoek gedaan en hoe zien jullie die rol? Dat is denk ik niet de moeite. Het probleem is: wat gaan we er vervolgens mee doen? En dat zei mevrouw Jellema ook al. Ik zie voor onszelf gewoon een zeer beperkte rol als het aankomt op dierproeven. Ik kan me nog voorstellen, en dat noemde mevrouw Kapitein ook al, dat we dat bij investeringsfondsen aan

de orde stellen, zoals we dat ook bij de ROM hebben gedaan. Maar als het bijvoorbeeld aankomt op medische onderzoeken, dan 1, weet ik niet zo goed of ik dan tegen dierproeven ben als er geen alternatieven zijn, en 2, ik kan dat niet afwegen. En wij hebben hier in huis ook niet de capaciteit om een dergelijke afweging te maken. Daarvoor zijn er ethische commissies. Ik denk dat we daar gewoon als provincie ons niet in moeten mengen. Dus ja, ik kan Brabant bellen, maar daarvan weet ik nu al dat ik jullie ga adviseren om daar vervolgens niet iets mee te doen. Dus ik zou denk ik dan toch zo transparant mogelijk willen zijn en zeggen: laten we hem dan maar meteen ontraden want waarom zou ik dan met Brabant gaan bellen en dat gaan volgen? Wat natuurlijk een kleine moeite is, maar ik vind wel dat als je hier inzet op doet, dan moet je vervolgens ook bereid zijn om daar een vervolgstap in te zetten, en daar heb ik gewoon twijfels bij. Maar ik ben ook benieuwd hoe de indiener daarover denkt. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu de indiener weer het woord om een reactie te geven. [...] Ja, dat is prima. Vijf minuutjes schorsen. Om 18.10 uur gaan we verder.

Schorsing 18.05 tot 18.12 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen nu de vergadering en ik ga het woord geven aan Statenlid Kostić als indiener van dit initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren om een nadere reactie. En er zijn ook een aantal vragen gesteld. Stilte alstublieft in de zaal. Het woord is aan Statenlid Kostić.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Het is even puzzelen, want er waren verschillende geluiden. Dus dat moeten we even bij elkaar brengen.

De dierenwelzijnsorganisaties betrekken bij beleid. Ik hoor van verschillende kanten: het is bestaand beleid. Maar zoals er net hoorden van Gedeputeerde Staten valt daar iets in te verbeteren. Sterker nog, we hebben het net gezien bij het PPLG, daar waar het eigenlijk had moeten gebeuren, waar het echt direct gaat om belangen van dieren, om miljoenen levens van dieren bij het PPLG, dat dat niet automatisch gebeurt. Dat is een kleine aanscherping binnen inderdaad bestaand beleid, binnen bestaande regels. Dus niets bovenwettelijks. Gewoon de provinciale rol, wat we ook eerder met elkaar hebben afgesproken, maar scherper maken en elkaar helpen daarin. Dus volgens mij kan het gewoon zo blijven en is het een positief advies ook van GS.

Tegelijkertijd, het tweede punt van ons besluit gaat over informeren over dierenwelzijn. Dat hebben we namelijk afgesproken in onze voedselvisie, dat we daar transparant in zouden zijn. Nou, de vertaling van die voedselvisie is een deel de Boer en business in balans-website. Daar ontbreekt het nu op dit moment. We willen GS de gelegenheid geven om daar een verbetering in aan te brengen. Ik begreep van de gedeputeerde dat ze toch een kleine wijziging daarin wil. Daar willen we nog even naar kijken of we dat zo meteen kunnen aanpassen nog met een soort van amendement, maar dan moet ik echt even puzzelen. Maar misschien wil GS nog even kijken of dat nou echt nodig is.

In ieder geval, 16-B, dat gaat over OD Noord-Holland Noord. Nou ja, dat is ook zo'n voorstel, waarbij iedereen hier eigenlijk zegt van ja, het kan eigenlijk alleen maar beter en scherper. Dat is fijn. Het enige waar GS over valt, is die bekendheid geven aan de OD. Je moet het zo interpreteren. De OD gaat natuurlijk voornamelijk over de Wet natuurbescherming en alles wat daarbij hoort. Dus interpreteer dit vooral als meer bekendheid geven aan de OD Noord-Holland Noord aan sich. Want heel veel burgers die je spreekt, hebben geen idee waar de OD over gaat. Überhaupt niet. Waar ze het kunnen vinden. Überhaupt niets. Dus daar is gewoon een taak van de provincie, dat heeft de directeur van de OD zelf ook gezegd, om daar iets meer bekendheid aan te geven. Dat is het eigenlijk het enige wat we vragen. Dus we vragen aan GS om daar iets coulanter in te zijn, want als ik dit ook nog moet gaan amenderen, dan wordt het wel een groot rommeltje, terwijl het eigenlijk genoeg ruimte geeft aan GS om het zo te interpreteren, zoals we het net ook hebben gedaan.

Dan 16-C. Dat gaat over het onder de aandacht brengen in verschillende relevante gremia, wat de ChristenUnie terecht zei. Dat we meer inzetten op niet-dodelijke middelen. Het is gewoon een stukje innovatie en nieuwsgierigheid van hé, we zijn nu al heel lang inderdaad ganzen aan het

5020 schieten, zoals D66 zei. Kan dat niet een keer wat beter? Kunnen we niet meer bedenken? En D66 kan nu niet bedenken hoe we zouden kunnen leven zonder het doden van ganzen, maar er zijn heel veel knappe koppen en creatieve koppen in dit land gelukkig die dat wellicht zouden kunnen bedenken. Daarom vragen wij in dit voorstel om vooral daar meer aandacht op het vestigen, daar meer gelegenheid voor te geven en meer te investeren. Dat is het enige wat we vragen. Iedere

5025 partij, waaronder D66, die zegt dierenwelzijn serieus te nemen en het doden van dieren te willen vermijden, zou hier echt wel voor moeten te stemmen. Dus alstublieft, kijk daar serieus naar.

16-D, dat gaat over die evenementen. Ja, dat is natuurlijk een keuze van alle partijen en alle individuele Statenleden die hier zijn. We hebben tijdens twee gelegenheden het hele

5030 evenementenbeleid behandeld. En volgens mij zijn de meeste partijen hier het erover eens dat we dieren niet onnodig hoeven te gebruiken. Er zijn verschillende, nou, op zijn minst twijfels bij de twee evenementen met dieren die we sponsoren. Laten we de twijfel in ieder geval wegnemen door daar geen geld meer in te stoppen, want het is niet zo dat we het moeten doen. Er zijn genoeg alternatieven, bijvoorbeeld het Bevrijdingsfestival dat we hier hebben. Er zijn ook andere,

5035 prachtige initiatieven ook op het platteland, waar geen dieren voor worden gebruikt als main act. Dus laten we dit voorstel gewoon nu inkoppen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ja, u doet net alsof er bij alle partijen twijfels zijn over deze evenementen, maar dat is beslist niet dit geval. Wij willen absoluut de

5040 Landbouwschouw behouden en ook in Jumping Amsterdam zien wij geen kwaad.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dat verbaast me niets, maar ik behoud hoop dat het CDA ook weer mee blijft groeien. Dat heb ik ook in de afgelopen vier jaar gezien. Dus nou ja, wie weet komen we uiteindelijk op hetzelfde punt. Maar er zijn nog een aantal andere partijen in deze Staten die

5045 toch wel een ander perspectief hebben dan het CDA, zeggen ook die vriendelijk te zijn. En volgens mij zouden zij nu toch echt kleur moeten bekennen. We hebben het niet voor het eerst hierover. Vier jaar lang hebben we het hier eigenlijk over gehad en nu is het toch echt wel tijd om te besluiten.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, door wat u nu zegt, andere partijen die zeggen die vriendelijk te zijn, doet u net alsof de Landbouwschouw niet diervriendelijk is. De

5050 dierenwelzijnseisen staan daar heel hoog in het vaandel en er wordt nauwlettend op toegezien. Dus ik hoop dat u dat ook ziet en dat u die woorden wil terugnemen. Bent u bereid daartoe? Want het is wel diervriendelijk en er wordt nauwkeurig op toegezien. Bent u dat met mij eens?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nou, nee. Als u mij vraagt 'hebben de mensen die dit organiseren de beste bedoelingen', dat geloof ik absoluut. Of ze die dieren ter plekke goed verzorgen, dat geloof ik absoluut. Water geven, eten geven: absoluut. Daar geloof ik- Maar dat is dus niet de

5060 definitie van dierenwelzijn. Het is breder. Die dieren hebben ook hun eigen belangen. De behoefte aan een soort eigen gedrag. En dat wordt daar wel zeer belemmerd. Er worden daar gefokte dieren, gefokt op bepaalde kenmerken, die wij alleen maar interessant vinden, maar wat niets te maken heeft met hun dierenwelzijn heeft, worden er tentoongesteld en geshowd. Dikbilkoeien, dat is allesbehalve diervriendelijk en toch wordt dat als een soort van iets moois gepresenteerd. Krokodillenshows. Ik bedoel, volgens mij hoort dat niet meer in 2023. En als het

5065 CDA niet zo ver is om dat te begrijpen, dat respecteer ik uiteraard, maar ik heb het tegen alle andere partijen: D66, PvdA, GroenLinks, SP. Wie hebben we nog meer? Wellicht ook JA21, de ChristenUnie. Zo hebben we eigenlijk makkelijk een meerderheid van alle partijen die ooit hebben gezegd: ja, natuurlijk vinden we dierenwelzijn belangrijk. Doe het nu dan. We zien hier gewoon gaten vallen. En het vraagt niet heel veel van ons mensen om iets goeds te doen voor de dieren.

5070 Laten we dat doen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Als u dat zo zegt- En trouwens, krokodillen heb ik niet op de Landbouwschouw in Opmeer gezien. Maar als u dat zo zegt, dan concludeer ik dat u dus ook alle honden en katten uit de huizen in Nederland wil hebben. Dan wijs ik alle volgers en stemmers op

5075 de Partij voor de Dieren erop dat de partij alle dieren uit Nederland wil verwijderen als u er op deze manier over praat. En ik zeg u nogmaals dat heel veel mensen baat hebben bij de omgang met dieren. Dus ik verzoek u om dat ook te zien. Ziet u dat ook dat het voor mensen goed is om met dieren om te gaan?

- 5080 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Jazeker. Dat zie ik zeker. Maar niet voor commercieel gebruik, nou ja, in het geval van Jumping Amsterdam, elitaire topsport, waar de dieren nooit een belang of een 'ja' of een 'nee' in hebben. Maar natuurlijk, mensen die honden en katten hebben als een soort metgezel in hun leven, dat is toch gewoon alleen maar prachtig en om te prijzen. Als het gaat over specifiek honden. We hebben natuurlijk net een beleid van de Rijksoverheid die zegt, nou ja,
- 5085 alles wat we de afgelopen decennia hebben gedaan als het gaat om fokken van bepaalde rassen op bepaalde kenmerken, zoals platte snuiten, dat blijkt nu toch niet zo goed te zijn voor dierenwelzijn en daar moeten we eigenlijk ook vanaf. We moeten ook het kopen daarvan verbieden. Dus we zijn eigenlijk al aan het opschuiven in de manier waarop we denken over dieren en wat we daarmee doen. Ik weet het, het CDA heeft zelfs dit feit, die platte snuiten, de
- 5090 hele tijd ontkend en vond het allemaal maar aanstellerij. Maar gelukkig heeft het Rijk in ieder geval ook geluisterd naar dierenwelzijnsorganisaties en naar de burgers, die echt wel, ook uw eigen achterban, dierenwelzijn in bredere zin dan u net schetste, belangrijk vinden. Maar nogmaals, ik heb er alle vertrouwen in dat u uiteindelijk ook steeds meer richting een diervriendelijke-
- 5095 De **VOORZITTER**: Nog één interruptie van mevrouw Koning. En ik wil verzoeken om- Want dit is nog maar uw reactie, maar anders dan hebben we straks geen tijd meer over. Mevrouw Koning, nog een aanvullende vraag.
- 5100 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, een laatste opmerking. Ja, want u doet weer net als alsof het CDA dierenwelzijn niet belangrijk vindt. Dat vinden wij wel belangrijk. Maar de regels zijn goed. En zoals u daar nu over praat, dan zou u ook geen hond meer in huis kunnen hebben, want een hond hoort in een roedel en die hoort buiten. Dus ik verzoek u om niet met twee maten te meten en om ook in te zien dat het CDA absoluut voor dierenwelzijn is.
- 5105 De **VOORZITTER**: Gaat u verder met de reactie. En anders gaan we door naar de tweede termijn.
- Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nou ja, wat ik zei. Ik ben wel eens positief verrast door het CDA in de afgelopen vier jaar. Vandaar dat ik nog steeds hoop houd dat we samen een keer tot echt diervriendelijk beleid komen, ook in bredere zin en ook op landelijk niveau.
- 5110 Maar ik ga over inderdaad tot het allerlaatste punt. Dat is 16-E. Dat vond ik wel echt een heel interessante discussie, want blijkbaar heb ik dat niet goed kunnen uitleggen. Het gaat hier over het stimuleren van dierproefvrije technologie, die niet de medische behandelingen belemmert,
- 5115 maar juist sterker maakt. Dus ik kan inderdaad JA21 beloven dat dit niet daar in de weg zal zitten. Het zal juist de medische oplossingen sterker maken.
- En wat Brabant doet, is dit koppelen aan hun innovatieve, economische beleid. Dus in de arbeidsmarkt, in de economie, bij de bedrijven en onderwijsinstellingen, daar de innovatie
- 5120 stimuleren om juist naar een punt te gaan waar we zo min mogelijk dierproeven hoeven te gebruiken voor een gezonde toekomst voor mens en dier. Zo simpel is het. Dus er is geen enkele sprake van de medische oplossingen in de weg zitten. Dus dat wilde ik even benadrukken. En volgens mij, zoals het er nu staat, staat het open genoeg, ook aan GS, om dat te omarmen. En het kan uiteindelijk de conclusie zijn dat we de manier, waarop wij hier in Noord-Holland werken,
- 5125 misschien toch niet kunnen toepassen zoals Noord-Brabant dat toch zo mooi toepast in haar economische, innovatieve beleid. Maar dat gaan we dan wel zien. Dus, tenzij er nog vragen zijn, wil ik dit afronden.
- De **VOORZITTER**: Op dit moment gaan we straks eerst een tweede termijn doen. Maar u heeft
- 5130 aangekondigd dat u een amendement wil gaan indienen. Als dat zo is, dan gaat u om een schorsing vragen. En dan zou ik er eerder voor kiezen om nu te gaan dineren. Dan kunt u de dinertijd- En dat zou dan een uur zijn. Dat betekent dat we om 19.30 uur verder gaan. Maar dan wil ik vragen dat u het amendement klaar heeft. Daar gaan we dan niet meer voor schorsen, maar dat kunt u dan in dat uur regelen. De griffie kan daarbij ondersteunen. Maar ik wil ook verzoeken
- 5135 aan de andere partijen om de tijd nuttig te gebruiken en, daar waar nodig, waar overleg voor de moties die zijn ingediend, noodzakelijk is, om dat ook te proberen in dat uur te proppen. De heer Heijnen.

5140 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank en steun voor uw ordevoorstel. Maar ik vroeg mij af of het misschien nuttig kan zijn als GS de adviezen op de moties Vreemd doet voorafgaand aan de schorsing voor het diner.

Dat we dan die kunnen meenemen. Waarschijnlijk gaan de meeste fracties ook de moties bespreken. Dat scheelt straks weer. Het is een suggestie, voorzitter.

5145 De **VOORZITTER**: Ik kijk gewoon even, want uiteindelijk gaat u over de orde van deze vergadering. Er wordt hier een ordevoorstel gedaan dat we nu dit debat schorsen tot na het diner, zodat ook de Partij voor de Dieren het amendement op een ordentelijke wijze kan voorbereiden, maar dat we voor het diner de agenda in die zin omgooien dat we vóór het vragenuur de reactie van GS op de moties Vreemd aan de Orde van de Dag behandelen. En dat we dan na het diner
5150 ook dat onderdeel laten. Dan krijgen we nog wel het vragenuur na het diner. Maar dat doen we dan na de tweede termijn van het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren. Daarna gaan we over tot stemming. Kunt u daarmee instemmen? [...] Zijn er partijen die dat niet willen? Steek uw hand maar op dan, want dan kan ik kijken- Nou, ik zie te weinig handen. Dat betekent dat de meerderheid van de Staten voor is. Het spijt me voor u. U krijgt overigens een Indonesische
5155 rijsttafel. Dus maakt u geen zorgen. Die zal in voldoende mate aanwezig zijn.

Dan schors ik nu het initiatiefvoorstel.

17. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

5160 De **VOORZITTER**: En gaan wij over tot de beantwoording. Kan dat door het college? De adviezen op de moties Vreemd. Die ga ik er even bij pakken. Als eerste krijgen we- Dames en heren, dan moet u even meewerken. Als eerste motie is de motie van het CDA, motie 9, Consultatie Masterplan Wonen. Die zal worden toegelicht door gedeputeerde Rommel in afwezigheid van de
5165 heer Loggen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Mag ik niet al mijn moties tegelijk, voorzitter?

5170 De **VOORZITTER**: Ja, u mag ze allemaal tegelijk pakken.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, deze motie moeten wij ontraden, omdat de voorstellen die gedaan zijn, die zijn afkomstig uit een regionale verdieping van de gemeenten die door Companen is uitgevoerd. Dus er is al zo'n voortraject gedaan. Alle gemeenten zijn daarbij gevraagd over hun woningbouwopgave. Dat is ook met u gedeeld in de versie 1.5. Dat vormt de basis voor de 2.0.
5175 We werken al heel nauw samen met de gemeenten aan de zeventien belangrijke opgaven. En ja, het is ook beter om eerst te kijken: hoe gaan we nu verder met de gebiedsontwikkelaars en de bouwambassade om samen met de gemeenten te kijken welke hulp er nog nodig is. De precieze invulling van het gevraagde bedrag wordt dus juist samen met de gemeenten vormgegeven. Dat moeten we niet aan de voorkant doen. Dus eerst nu geld reserveren, dan kan je het concreet en
5180 specifiek gaan maken en dan meteen spijkers met koppen slaan. Want dan belasten we de gemeentelijke capaciteit niet voor niets.

De **VOORZITTER**: Nee, geen interrupties. Nee. Nee, het spijt me. Dat kan u doen met een motie Vreemd in een commissievergadering, maar niet hier. Ja, u wist het al. Goh, wat is die man toch
5185 streng. Gedeputeerde Rommel, u heeft er nog meer.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja. Motie 11. In feite, deze ontraden wij, want de natuurdoelenanalyse gebeurt op basis van veldonderzoek. We begrijpen wel de vraag die u stelt, want het is ook juist belangrijk om uit te gaan van de gegevens die uit het veld komen. Er is dus een
5190 monitoringsprogramma. Daar gaan we ook één keer per jaar de gebieden inventariseren. Er zijn landelijke afspraken ook voor. En ja, waar we het hebben, dat doen we dat ook. Wat ik wel nog wil zeggen, is- U zegt, inzichtelijk te maken wat de habitatrichtlijn- Dat daar verschillen in zitten, de N2000-gebieden. Dat is niet alleen de habitatrichtlijn, maar ook de vogelrichtlijn. Dus er zit meer in die N2000-plannen. Ja, iedere zes jaar worden ze geüpdate en daar worden dus
5195 ook de meeste gegevens en analyses gebruikt. Wat ik wel wil doen, maar dat waren we al wel van

plan, is die natuurdoelenanalyse ook ter informatie natuurlijk naar de Staten toe te sturen, zodat u daar ook naar kunt kijken.

5200 Dan de Partij voor de Dieren en de SP, onderzoek intrekken stikstof, vergunningen voor opkoop van Schiphol. [...] O, sorry. 15. Ja. En de vorige, had ik dat ook gezegd welke dat was? [...] Ja, oké.

5205 Ja, dit is een intrekkingsverzoek. Een vergunninghouder heeft dat gedaan of de gemachtigde van de vergunninghouder. Die vraagt om een intrekking van die vergunning op basis van de Algemene Wet bestuursrecht. Dus ja, niet op basis van de Wmb. Dus dat is iets anders. Maar ik begrijp uw vraag in een bredere zin. Ik wil u trouwens overigens ook wel dat advies van de juristen toesturen, waar dat in staat. Maar in bredere zin begrijp ik uw vraag wel. Dus niet alleen in deze casus en de casuïstiek. Dus doe een onderzoek naar de mogelijkheden voor het intrekkingsbeleid in zijn algemeenheid. Ja, daarvan vind ik ook dat we dat breed met alle provincies moeten doen. Daar is op dit moment ambtelijk overleg wel over van, nou ja, wat voor mogelijkheden zijn er en hoe ziet dat er dan uit? De ambtenaren van Noord-Holland nemen daar ook aan deel. En nou ja, daar zal ik u graag over willen informeren. Maar ik zie hem dus niet alleen op de casus, want dat ziet op Awb.

5215 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie nummer 10, Verduurzamen van de sportaccommodaties. Gedeputeerde Kocken.

5220 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Ja, wellicht ingegeven door het Sportakkoord wat een heleboel partijen hebben onderschreven. Op zich heel begrijpelijk dat u nog eens wil zeggen hoe belangrijk u sport vindt. Maar wat u voorstelt, daar zie ik eerlijk gezegd niet zo heel veel in. Ik denk dat we namelijk aan hoe het gelopen is wel al kunnen zien dat de regeling heel populair is en dat er nog veel anderen ook daar deel van hadden willen uitmaken. Want als het zo snel volloopt, dan betekent dat natuurlijk dat er door een aantal mensen heel snel gereageerd is. Je kunt er echt wel van uitgaan, daar hoeven we volgens mij helemaal geen onderzoek naar te doen, dat er nog een heleboel zijn die niet op tijd waren, die we of nu al hebben teleurgesteld of die dachten: o, maar de regeling was voor het heel jaar, ben ik nu half februari al te laat. Ik zou het eerlijk gezegd zonde vinden van de capaciteit om daar een onderzoek naar te laten doen. We hebben de regeling niet voor niks twee keer verhoogd. Dat is omdat we er een redelijk beeld van hebben dat er vraag naar deze regeling is. En dat die nu zo snel vol is, geeft aan dat die vraag volgens mij nog steeds in ieder geval niet geheel is weggenomen. De vraag die u eigenlijk volgens mij zou moeten voorleggen is: besteed dit of dat geld daaraan. En daarvan zegt u: kunt u even terugkomen met een voorstel welk geld we daaraan kunnen gaan besteden? En eigenlijk, ja, nou ja, ik heb daar wel een idee bij, maar dat heeft eigenlijk helemaal niet zoveel zin, want over een week zijn er verkiezingen en dan komen er onderhandelingen. Dus tegen de tijd dat ik hier een voorstel op doe, kruist dat elkaar. Dus al met al, ik begrijp dat u wil zeggen: wij vinden sport heel belangrijk. Ik denk dat dat voor veel partijen geldt. Maar wat u hier als taak aan GS meegeeft, dat raad ik u af om dat op dit moment te doen.

5240 De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij motie 12 en dat is Partij van de Ouderen, Betrek het bedrijfsleven bij realisatie verlengde onderdoorgang N247.

5245 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Motie 12, die wil ik ontraden. Ik begrijp hem wel. We zullen uiteraard ook, op het moment dat we zover zijn, uiteindelijk ook een brede consultatie doen hoe we tot een financiering kunnen komen. Waarom ontraad ik hem nu? 1, omdat hij nog te vroeg is, want er wordt ook gesuggereerd dat we van een lange variant uitgaan, terwijl die besluitvorming nog moet plaatsvinden, ook in deze Staten nog. De uitgestoken hand van de ondernemers was vooral het ophogen van de opcenten. Dat was namelijk het bod. Dat is niet een bijdrage van de ondernemers; dat is gewoon een brede bijdrage van alle automobilistbezitters. Dus ik vind hem eigenlijk nog te vroeg. Ik begrijp hem en we zullen ook inderdaad wel de ondernemers betrekken erbij. Dat is nog niet gebeurd, omdat we nog helemaal niet zo ver zijn. 5250 Dus tegen die tijd dat we zo ver zijn en er een keuze is gemaakt 'welke variant gaat het worden', dan zullen we uiteraard ook die brede consultatie doen. Maar dat is nu nog even te vroeg. Dus ik zou hem dan wat dat betreft nog even aanhouden en later alsnog indienen, omdat er ook op dit moment nog helemaal geen keuze is gemaakt welke variant het gaat worden.

5255 Motie 13 wil ik ook ontraden. Dat is om een heel andere reden. We zijn namelijk in goed overleg,

ook met de gemeente Waterland. Maar ook in de hele participatie, de co-creatie, is er ook voor gekozen om uiteindelijk, als er voor een brede variant wordt gekozen, de busbaan voor de bus te hanteren. Het zou gek zijn als we juist de co-creatie zo onderschrijven en die zo belangrijk vinden, dan nu bij motie in ieder geval daar nu al een ander besluit in te nemen. Dat vind ik geen recht doen aan de co-creatie. Die komt later dan nog een keer terug op het moment dat we over een verdere invulling gaan praten.

De motie van de SP, motie nummer 14. Ik ben in ieder geval blij dat de SP inmiddels ook het beleid van het College onderschrijft dat we een zorgvuldig proces moeten gaan doen en dat we uiteraard zo snel mogelijk die vergunning willen gaan regelen. Dus deze motie zie ik vooral als een ondersteuning van het huidige beleid en die laat ik dan ook graag aan de Staten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Motie 15 hebben we al gehad. Komen we bij motie 16 van Namens Noord-Hollanders., de motie Grensoverschrijdend gedrag onderdeel integriteit. Ik verbaas mij eigenlijk een beetje over deze motie op dit moment, omdat ik nog niet zo lang geleden aan u heb toegezegd, toen wij een technische aanpassing van de gedragscode bespraken, dat we met de nieuwe Staten juist ook inhoudelijk naar de gedragscode zouden kijken en dat we hem ook zouden aanvullen met omgangsvormen en integriteitsaspecten. We hebben ook een integriteitscode. Die werkt overigens niet alleen voor de bestuurders, maar ook voor de commissieleden, duo-commissieleden, Statenleden en bestuurders, en ook voor mijzelf als commissaris. En ik moet u eerlijk zeggen, toen de nadere uitleg kwam, dacht ik, ik ga hem echt ontraden, want ik vind, ik kan me niet vinden in de uitdrukking dat de afgelopen vier jaar kwetsbaar waren in deze Staten en dat op enigerlei wijze deze Staten een onveilige situatie hadden of anders, zoals door het Statenlid van Namens Noord-Hollanders. is beweerd. En daarmee sta ik toch voor mijn Staten, ook voor mijn bestuurders. Dat wil niet zeggen dat er nooit een klacht binnenkomt, maar dat is inherent aan het zijn van lid van het openbaar bestuur. Dat is deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en soms ook 'nee' moeten zeggen tegen inwoners als iets echt niet kan volgens de regels. En ja, het spijt me te moeten zeggen, maar de kwestie die mevrouw Van Geffen aanhaalt, heeft daar niets mee van doen. Dus ik moet deze motie op dit moment ontraden, waarmee ik niet zeg dat integriteit niet belangrijk is. Het tegendeel is waar. Ik heb het juist in de vorige Staten nog een keer nadrukkelijk uitgelegd en zal ook met de nieuwe Staten die tekst gaan formuleren. En ik vind ook dat het tweede deel van de motie, waarin de tekst letterlijk wordt aangegeven, die komt uit Den Haag. Ik weet niet wat de reden is om hem daar zo te formuleren, maar ik wil graag, en ik hoop met mijn Staten in de nieuwe periode, daar een gepaste zin voor op te nemen. Dank.

Dan zijn we op dit moment aan de schorsing toegekomen. Dan schors ik tot 19.40 uur en dan gaan we daarna verder met het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren.

Schorsing 18.38 tot 19.43 uur.

15. Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16).

De **VOORZITTER**: Goed, dames en heren, even weer serieus. We zijn gebleven bij agendapunt 15, het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren. Ik wil Statenlid Kostić weer verzoeken om naast mij te komen zitten. We zijn toe aan de tweede termijn en dan mag ik u ook weer als eerste het woord geven.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Hopelijk heeft u allemaal lekker gegeten en gedronken. We gaan hopelijk met zijn allen iets heel moois doen om de hele periode af te sluiten en de kroon op het werk van GS en PS eigenlijk te leggen wat betreft dierenwelzijn. Ik heb goed geluisterd naar GS en die had kleine puntjes wat betreft besluit 16-A en 16-B. Vandaar dat we die ook amenderen. En, hier komt het. 16-A wordt het als volgt geamendeerd. Het tweede punt, zijnde het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken in haar communicatie zo transparant en volledig mogelijk te zijn over de manier waarop er met dieren in de provincie wordt omgegaan, te beginnen met het met behulp van dierenwelzijnsorganisaties aanvullen van de website 'Boer en business in balans' met informatie over dierenwelzijn in de veehouderij onder bijvoorbeeld het kopje kennis. Dus dat stukje te vervangen door: het college van GS te verzoeken om in lijn met

5315 de voedselvisie aandacht te besteden aan dierenwelzijn op de website van de provincie, met name 'Boer en business in balans'. Dat was amendement 1.

Amendement 7-6 maart 2023

Informatie op website OD NHN m.b.t. natuur - en soortenbescherming

5320

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Besluit:

Om het ontwerpbesluit 168 als volgt te wijzigen:

5325

De tekst: " Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de ODNHN de opdracht te geven om de informatie over waar mensen overtredingen van Wet natuurbescherming (zoals stroperij) kunnen melden, zo snel mogelijk prominent en begrijpelijk op de website te zetten, zodat mensen makkelijker een melding kunnen doen. Daarnaast wordt GS verzocht meer bekendheid te geven aan de rol van ODNHN in bescherming van dieren en natuur onder burgers, zodat mensen weten waar ze terecht kunnen";

5330

Te vervangen door:

5335

"Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de ODNHN de opdracht te geven om de informatie over waar mensen overtredingen van Wet natuurbescherming (zoals stroperij) kunnen melden, zo snel mogelijk prominent en begrijpelijk op de website te zetten, zodat mensen makkelijker een melding kunnen doen.

En gaan over tot de orde van de dag.

5340

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

5345

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En dan het laatste amendement. Dat gaat over ontwerpbesluit 16-B. De tekst 'het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de OD Noord-Holland Noord de opdracht te geven om de informatie over waar mensen overtredingen van de Wet natuurbescherming, zoals stroperij, kunnen melden zo snel mogelijk prominent en begrijpelijk op de website te zetten, zodat mensen makkelijker een melding kunnen doen. Daarnaast wordt GS verzocht meer bekendheid te geven aan de rol van de OD in de bescherming van dieren en natuur onder burgers, zodat mensen weten waar ze terecht kunnen'. En dat vervangen we door: het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de OD Noord-Holland Noord de opdracht te geven om de informatie over waar mensen overtredingen van de Wet natuurbescherming, zoals stroperij, kunnen melden zo snel mogelijk prominent en begrijpelijk op de website te zetten, zodat mensen makkelijker een melding kunnen doen. Dus komt erop neer dat die laatste zin van het oorspronkelijke ontwerp wordt geschrapt, want we gaan er toch wel vanuit dat GS haar uiterste best doet om iets te doen aan de lacune in kennis bij mensen als het gaat om, ja, überhaupt onze omgevingsdiensten en wat zij doen. Dat waren de amendementen.

5355

Amendement 8-6 maart 2023

Aandacht voor dierenwelzijn in lijn met Voedselvisie

5360

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 maart 2023.

Besluit:

Om het ontwerpbesluit 164 als volgt te wijzigen:

5365

Het tweede punt, zijnde: "Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken in haar communicatie zo transparant en volledig mogelijk te zijn over de manier waarop er met dieren in de provincie wordt omgegaan, te beginnen met het met behulp van dierenwelzijnsorganisaties aanvullen van de website "Boer en Business in Balans" met informatie over dierenwelzijn in de veehouderij (onder bijvoorbeeld het kopje "Kennis")".

Te vervangen door:

5370

"Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken om in lijn met de Voedselvisie aandacht te besteden van dierenwelzijn op de website van provincie, met name Boer en Business in Balans.";

En gaan over tot de orde van de dag.

5375 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).*

De **VOORZITTER**: Ja. Beide amendementen maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dank u.

5380 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Mag ik dan tot slot nog iets zeggen?

De **VOORZITTER**: Nee, u mag nu gaan zitten. Dan gaan we de tweede termijn doen. Want dan ga ik kijken of er bij de sprekers die zojuist gesproken hebben nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik kijk eerst even naar mevrouw Koning. Nee. Mevrouw Jellema. Bij u wel.

5385 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ja, want bij ons was het inderdaad- Het hing op voorstellen A en B. Nou, die zijn dus nu geamendeerd. Die ene kon ik meeschrijven, om in lijn met de voedselvisie aandacht te besteden aan. Maar de tweede, het leek mij- Dan moet ik het even opzoeken, hoor. Dit gaat over informeren en ook afgesproken in de voedsel- Nee, even kijken, hoor. Die tweede, om in lijn met de voedsel- Aandacht te besteden aan- Nee, dat hebben we al gehad. Moet ik even
5390 kijken, hoor. Waar was het nou? Nou ja, in ieder geval, ik heb die tweede aanpassing niet helemaal goed kunnen besteden. Het leek mij ertoe dat u nou twee keer in die twee verschillende onderdeeltjes van 16-B hetzelfde zegt. Maar dat heb ik vast verkeerd begrepen. Dus misschien kunt u dat nog even uitleggen.

5395 De **VOORZITTER**: Dat zal zo vast worden uitgelegd. Mevrouw Kapitein, nog behoefte? De heer Klein? De heer Roosendaal?

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Nee, dank u wel.

5400 De **VOORZITTER**: Statenlid Bwefar? Nee? Dan kijk ik even naar de gedeputeerde. Ach, de heer Mantel. Nee, ook niet. Dan gaan we naar Statenlid Zaal. Ja, dat was u ooit, maar u bent nu gedeputeerde.

Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn

5405 Gedeputeerde **ZAAL**: Dat is pas drie jaar geleden.

Ik heb de gewijzigde voorstellen nog niet gehad, maar we hebben even goed overlegd in de pauze. De wijzigingen van A en Bij, die kan ik onderschrijven en die laat ik dan ook aan de
5410 Staten. Voor C en D had ik dat al gezegd. Ik blijf heel veel moeite hebben met die over dierproeven. Maar wat ik kan toezeggen en dan ben hoop ik dat de Partij voor de Dieren dat onderdeel intrekt, dan wel aanhoudt, is dat ik natuurlijk sowieso even contact op kan nemen met Noord-Brabant wat ze daar precies doen. En dat het punt van de innovatie, ja, dat vraagt eigenlijk dan weer om een wijziging van het economisch beleid, maar we zouden wel even kunnen kijken
5415 bij onze MKB-instrumenten, als er interessante innovaties zijn op het gebied van alternatieven voor dierproeven, of die daar ergens bij passen. Dat is eigenlijk het meeste wat ik kan mee rekken op nummer E.

5420 De **VOORZITTER**: Dank. Dan geef ik nu nog voor de laatste keer het woord aan de indiener Statenlid Kostić en daarna kunt u weer op uw eigen plaats gaan zitten.

5425 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, dank allen, dank aan GS voor dit toch wat ik dan maar beschouw als een overwegend positief advies. We kunnen ons vinden in de handreiking van GS als het gaat om 16-E om in ieder geval in gesprek te gaan met Brabant en te kijken welke mogelijkheden er zijn voor de provincie en binnen bestaand beleid om iets te doen rond die dierproeveninnovatie. Dus super. Die kunnen we aanhouden in ieder geval. En dan gaat het dus over 16-A, 16-B, 16-C en 16-D. Nou, het is in ieder geval aan uw Staten om daar vrij over te stemmen. En ik zou zeggen, alstublieft, stem vooral voor. Het zijn geen revolutionaire voorstellen, maar wel weer een mooi verschil voor de dieren.

5430 Ik wil een persoonlijke noot nog toevoegen. Ik kwam in deze politiek in de Staten, omdat ik juist zag dat de politiek heel erg gewend was om langzaam te handelen, omdat we allemaal zijn gaan

5435 accepteren dat alles maar zo langzaam gaat. En ik merk ook gewoon onder mensen die de politiek verafschuwen of zichzelf er niet in kunnen zien, dat zij dat een groot obstakel vinden, dat ze daarom de politiek niet ingaan. Dus de allereerste keer dat ik hier kwam, sprak een collega mij aan die wat er meer ervaring had en die zei tegen mij: Ines, je doet het zo goed, maar je wilt zo snel. Je wilt dingen te snel veranderen en de politiek is nu eenmaal te langzaam. Ik weiger dat nog steeds te accepteren. Ik hoop dat u dat ook echt weigert te accepteren, want we kunnen samen veel meer bereiken als we zo'n instelling hebben. En daardoor creëren we ook meer
5440 ruimte voor verschillende mensen, diverse mensen, hier in de politiek. Daarmee wil ik graag afsluiten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid Kostić. Dus voor alle duidelijkheid: besluitpunt- Mevrouw Jellema.

5445 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ja, excuus, maar Statenlid Kostić had nog niet nog even verduidelijkt wat punt 2b dan precies was, waardoor GS er wel mee in zou kunnen stemmen. 2b. Of 16-B is dat.

5450 De **VOORZITTER**: U bedoelt het amendement op 16-B?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ja, precies.

5455 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dat ging over die OD Noord-Holland Noord of niet? Ja. Ik heb alleen de laatste zin van dat besluit geschrapt. Is dat duidelijk? Ja?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dat is voldoende.

5460 De **VOORZITTER**: De amendementen worden binnen enkele ogenblikken uitgedeeld. Dus vooral duidelijkheid: besluitpunt 16-A, B, C en D blijven overeind en E is door de Partij voor de Dieren ingetrokken. U mag terug naar uw eigen plek. Ja, het is gezellig hier. Ja, dat dacht ik al. Ik denk- Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de beraadslagingen over agendapunt 15.

5465 *De discussie wordt gesloten.*

De **VOORZITTER**: En dan vraag ik nu aan de vicevoorzitter om op mijn plaats weer te gaan zitten, zodat we naar het volgende agendapunt kunnen en dat is het vragenuur.

5470 *Voorzitter: Statenlid Van der Waart*

16. Vragenuur.

5475 De **VOORZITTER**: Ja, want zo gaat het toch best weer snel. We zijn toegekomen aan agendapunt 16, het vragenuur. Voor alle duidelijkheid wil ik erop wijzen dat conform het gestelde in artikel 46 RvO tijdens het vragenuur geen interrupties zijn toegestaan en geen moties kunnen worden ingediend. De spreektijd bij het vragenuur is voor de eerste termijn van PS drie minuten en voor GS ook drie minuten en in tweede termijn één minuut voor de vragensteller van PS en ook één minuut voor GS. Eventuele aanvullende vragenstellers in tweede termijn krijgen ook één minuut. Goed, u weet hoe het werkt. Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie van JA21 inzake
5480 het protest op 24 februari 2023 van de activisten Extinction Rebellion aan de achterzijde van het provinciehuis. En daarvoor geef ik het woord aan de heer Van den Berg voor het stellen van deze vragen. Meneer Van den Berg, gaat u gang.

5485 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel. Kortgeleden is hier in Haarlem bij het provinciegebouw een protest geweest van Extinction Rebellion met betrekking tot Tata Steel, dat hij zou moeten sluiten. En die hebben daarbij de gevel van ons provinciehuis beklad met verf en allerlei andere zaken. Nou goed, nou staan wij natuurlijk voor het democratische recht om te protesteren. Wij nemen wel afstand van dat er natuurlijk schade wordt toegebracht aan onze eigendommen van de provincie Noord-Holland. En ja, als lijsttrekker ben ik hier nu de laatste tijd
5490 wel heel vaak. Toen zag ik ineens dat daar een aantal schoonmaakbusjes rondreden om die verf van de gevel te verwijderen. En dat bracht mij eigenlijk wel tot de vraag: ja, wie betaalt dat

- 5495 eigenlijk? Gaat dat betaald worden door onze inwoners? Gaat dat betaald worden door de mensen die zijn aangehouden door de politie? Dus ja, zodoende hebben wij een aantal vragen over dit voorval. Ik begin bij vraag 1, zijn er door de politie aanhoudingen verricht? En zo ja, ter zake welk strafbaar feit? 2, is er door de provincie aangifte gedaan? Zo ja, van welk strafbaar feit? 3, hoeveel bedraagt het schadebedrag en, of de schoonmaakkosten? En 4, heeft de provincies zich als benadeelde gevoegd in het strafproces, zodat de geleden schade verhaald kan worden op de daders? En zo nee, waarom niet?
- 5500 Afrondend denken wij dat het van groot belang is dat de provincies zich ook in deze professioneel opstelt door zich te voegen in het schadeproces of in het strafproces, zodat wij eventueel gemaakte kosten kunnen verhalen, omdat die anders ten nadele worden gebracht aan al onze inwoners. Dat vinden wij belangrijk. Tot zover.
- 5505 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Berg. Dan gaan we over tot de beantwoording door de commissaris, meneer Van Dijk. Aan u het woord.
- 5510 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, het recht op demonstratie is een groot goed, maar het vernielen van andermans eigendom uiteraard niet. Dus daarin verschillen wij niet van mening.
- 5515 Zijn er door de politie aanhoudingen verricht en ter zake van welke strafbaar feit? Ja, zeker. De personen die met de spuitbussen kalkverf hebben aangebracht op de ramen zijn direct aangehouden. Daarnaast zijn personen ook aangehouden, die na sommatie het terrein niet wilde verlaten. Dus dat zijn ook aanhoudingen. En de verfspuiters zijn aangehouden voor vernieling aan een openbaar gebouw.
- 5520 Er is ook aangifte gedaan van vernieling. Dat was uw tweede vraag. Dus ook voor datzelfde strafbare feit. En tot nu toe heeft de provincie eigenlijk steeds aangifte gedaan op het moment dat de Extinction Rebellion aan het provinciehuis of andere gebouwen van de provincie vernielingen heeft aangebracht.
- 5525 Ten aanzien van de schoonmaakkosten en de schade. In eerste instantie heeft de aanwezige schoonmaakkploeg de ramen schoongemaakt. Dat leverde op dat moment geen extra kosten op. Maar maandag is er toch een extra inzet van de glazenwasser geweest. De kosten hiervan waren 147,25 euro om exact te zijn. Gelukkig, zeg ik tegen u, is de verf biologisch afbreekbaar en op kalkbasis, waardoor die eenvoudig te verwijderen is. Maar de schade zou niet te overzien zijn op het moment dat er normale verf zou worden gebruikt op de stenen van ons gebouw. Daarmee zou echt een permanente beschadiging best wel eens aan de orde kunnen zijn.
- 5530 Of we ons gevoegd hebben in het strafproces, et cetera. We hebben wel degelijk ook aangifte gedaan. Dat heb ik net gezegd. Die is nu afgehandeld door de politie en ligt nu bij het Openbaar Ministerie. Die zal over de verdere afhandeling beslissen. Dus wij proberen ook, daar waar mogelijk, de kosten te verhalen. Nu is 147,25 euro natuurlijk niet de hoofdprijs. Dus u zult begrijpen dat je kosten en baten tegen elkaar moet afwegen. Maar het is wel degelijk zo dat wij
- 5535 in eerdere zaken het doorzetten en ook daadwerkelijk de schade willen verhalen op degene die de schade heeft veroorzaakt.
- 5540 Nogmaals, demonstratie is een kostbaar recht en dat koesteren wij ook. Dat gaf u zelf al aan. Maar het vernielen van andermans eigendom, ja, daar moeten ze echt met hun handen vanaf blijven.
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik weer naar de vragensteller, de heer Van den Berg. Wenst u nog andere of nadere vragen te stellen op dit punt?
- 5545 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nee. Ik wil eigenlijk de commissaris van de Koning complimenteren voor het zorgvuldige antwoord en de genomen acties. Dat, ja, is bijzonder goed om te horen. Dus nogmaals, complimenten en bedankt.
- 5550 De **VOORZITTER**: Dat is mooi om te horen. Dan denk ik dat de commissaris ook- O ja, dan ga ik natuurlijk inderdaad vragen of er nog andere leden met betrekking tot dit onderwerp een vraag

willen stellen. Daar zou dan een minuut voor beschikbaar zijn. Statenlid Zoon van de Partij voor de Dieren, gaat uw gang hier naast mij.

5555 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, dank u, voorzitter. Ik haak even aan op hetgeen wat de commissaris zei, dat er mensen opgepakt worden die hier aan het demonstreren zijn. En ik maak me daar toch wel zorgen om. We hebben hier een gebouw van de democratie. Het is een plek waar mensen mogen demonstreren. En het steekt mij een beetje, ook in eerdere situaties, dat er mensen opgepakt worden die hier hun mening aan het verkondigen zijn. Ik snap dat daar ergens een afweging in zit, maar ik zou heel graag willen horen van de commissaris waar dan die afweging in zit, waar het recht op demonstreren en het geven van je mening gaat stroken dan met het provinciale belang dat mensen opgepakt worden als ze hier aan het demonstreren zijn. Dank u wel.

5565 De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid Zoon. Zijn er nog andere Statenleden die een vraag willen stellen op dit punt. Dat is niet het geval. Dus dan kijk ik weer naar de commissaris om in ieder geval de vraag van Statenlid Zoon te beantwoorden.

5570 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, mevrouw de voorzitter, volgens mij was ik duidelijk dat het recht op demonstratie een heel belangrijk grondrecht is. Maar op het moment dat een gebouw gesloten is of na sluitingstijd en na sommatie, wat onder andere een paar keer gebeurd is op het Houtplein, mensen niet willen weggaan of zich vastketenen aan eigendom wat niet van henzelf is of met kalk beschadigingen aanbrengen, dat is een heel ander verhaal. En als mensen op een normale, ordentelijke manier komen demonstreren, wordt hen geen strobreed in de weg gelegd. Sterker nog, wij serveren koffie en gevulde koeken aan boeren die hier langskomen om ze op een ordentelijke manier te woord te staan. Dus ik vind dat u de twee dingen nu door elkaar haalt. We hebben het hier over mensen die bewust na sluitingstijd bijvoorbeeld het personeel onmogelijk maken om op een normale manier het pand op het Houtplein te kunnen verlaten of die tekenen achterlaten, waarvan je zou kunnen zeggen dat dat toch zonder toestemming is gebeurd. Maar voor de rest ben ik het geheel met u eens. Als mensen hier komen om te

5575 demonstreren tussen kantooruren is er niks aan de hand, maar na sluitingstijd kunt u ook het gebouw hier niet meer in. Ik ook niet. Dan gaan de hekken dicht, gaan de hekken op slot en is dit even geen openbaar gebouw meer. Dus in die zin verschillen wij volgens mij niet van mening.

5585 De **VOORZITTER**: Goed, dank u wel. Dan zijn wij hiermee ook aan het einde gekomen van het vragenuur. Dat betekent dat ik weer opsta en ruimte maak voor de voorzitter, die dan het volgende agendapunt voor zijn rekening zal nemen.

Voorzitter: commissaris van de Koning

5590 De **VOORZITTER**: Goed, dames en heren, dan bedank ik weer de vicevoorzitter.

18. Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

5595 De **VOORZITTER**: We hebben agendapunt 17 al behandeld voor het diner. Dus dan ben ik toegekomen aan agendapunt 18. Dat zijn de stemmingen. De gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten. Als er amendementen zijn ingediend, dan worden die als eerste in stemming gebracht, dan de moties en dan de oorspronkelijke voordracht. We beginnen vanavond met de moties Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend bij agendapunt 2.

5600 De heer Deen.

De heer **DEEN** (PVV): Twee minuten schorsing, voorzitter, alstublieft.

5605 De **VOORZITTER**: Voordat u wilt schorsen, geef ik nog even het woord aan mevrouw Van Soest. Zij had het woord gevraagd.

Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Ik wil graag motie 12 en 13 aanhouden. Dank u wel.

- 5610 *Motie 12 'Betrek bedrijfsleven bij realisatie verlengde (onder)doorgang N247, Broek in Waterland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- Motie 13 'Vrachtwagens op busbaan', maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- 5615 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ja, één moment. Ik moet alles tegelijk doen. Mevrouw Van Andel, CDA.
- 5620 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Motie 10 trekken we na de uitleg en de beantwoording van de gedeputeerde in. Over het verduurzamen van sportaccommodaties. Dank u wel.
- Motie 10 'Verduurzamen sportaccommodaties' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- 5625 De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts.
- Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. In het kader van de versnelling, motie 17 over de bouwstop bij datacenters wordt ingetrokken, evenals motie 30 over de energiegereguleerder verenigingen en anderen.
- 5630 *Motie 17 'Gelasten bouwstop Microsoft datacenter Venster' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- 5635 *Motie 30 'Energiegereguleerder verenigingen, cultuurinstellingen en maatschappelijke voorzieningen oormerken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kan het bijna niet bijhouden. Mevrouw Koning van het CDA. Sorry, mevrouw Alberts, nog één keer. Het was motie 17-
- 5640 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En 30.
- De **VOORZITTER**: En 30. Ja. Mevrouw Koning, CDA.
- 5645 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Motie 11 willen we ook intrekken. Dank aan de gedeputeerde voor de toezegging en dat ze ook een terugkoppeling gaat geven naar de Staten. Dus dan kan die ingetrokken worden.
- 5650 *Motie 11 'Natuurdoelanalyses op basis van veldonderzoek' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek van Partij voor de Dieren.
- 5655 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil graag motie 25 – uit het hoofd; ja – aanhouden. Ik heb even overleg met de gedeputeerde Rommel gehad. Zij heeft toegezegd dat ze gaat kijken hoe ze dierenwelzijnsorganisaties kan betrekken bij het PPLG. Dat vind ik vooralsnog een mooie toezegging, buiten de vergadering om weliswaar. Maar daarom wil ik deze motie aanhouden.
- 5660 *Motie 25 'Verbreed de provinciale regiegroep PPLG en de sectorale tafels met dierenwelzijnsorganisaties' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- De **VOORZITTER**: Dat was motie 25. Het gaat lekker zo. Het lijkt wel bingo. Wie wil er nog meer een motie intrekken. Meneer Deen, u gaat nog één keer op voor de hoofdprijs.
- 5665 De heer **DEEN** (PVV): Ja, we hebben nu geen schorsing meer nodig: alles is ingetrokken.

- De **VOORZITTER**: Ja, zie je wel. Het is toch een soort bingo. Ja. Pas wel op. U weet wel wat er gebeurt bij een valse bingo.
- 5670 Goed. We gaan nu even vaststellen hoeveel mensen aanwezig zijn, zodat we ook weten hoeveel geldige stemmen er kunnen worden uitgebracht.
- 5675 Even kijken. Bij Forum voor Democratie zie ik één Statenlid aanwezig. Bij JA21 zie ik vier aanwezig. Bij de VVD zijn er één, twee, drie, vier, vijf aanwezig. Voor de rest zijn de fracties compleet. Bij de PVV mist mevrouw Bezaan. Daar zijn er twee aanwezig.
- Is de heer Koyuncu nog aanwezig? Ik dacht dat u even tussendoor weggeglip was.
- 5680 We hebben 48 geldige stemmen die kunnen worden uitgebracht vanavond. Er zijn 48 Statenleden aanwezig.
- 5685 Als eerste, de eerste stemming, ga ik in stemming brengen motie nummer 9, ingediend door het CDA en JA21, met als titel Consultatie Masterplan Wonen. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Aantekening of hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor motie nummer 9.
- 5690 Ja, er zijn 48 stemmen binnen. Met 19 stemmen voor en 29 stemmen tegen is motie nummer 9 verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, het CDA, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, SP, ChristenUnie en Fractie Baljeu. Motie 9 is verworpen.
- De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Meneer de voorzitter, u leest het fout voor.
- 5695 De **VOORZITTER**: Hoezo? Waar ga ik de fout in? Partij van de Ouderen heeft ook tegengestemd. Voorgestemd. Sorry.
- De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Partij van de Ouderen heeft voorgestemd, de ChristenUnie tegen.
- 5700 De **VOORZITTER**: Dan zal ik het nog één keer herhalen.
- Motie 9 'Consultatie Masterplan Wonen', ingediend door CDA en JA21.
Motie 9 is met 19 stemmen voor en 29 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, SP, Partij van de Ouderen en Fractie Baljeu.
- 5705 De **VOORZITTER**: Zo is het goed. Ziet u wel: u moet uw voorzitter altijd blijven controleren.
- 5710 Gaan we naar motie 10, die is verworpen. Sorry. Die is aangehouden. Dat was een luisterprikkel. Motie 11 is ook ingetrokken. 12 is ingetrokken. 13 is ingetrokken. Dan brengen we nu in stemmen, dat is stemming nummer twee, motie 14, ingediend door de SP en 50PLUS. De titel is Vergunningverlening Groen Staat: snelheid geboden. Wie wenst een stemverklaring? Ja, de heer Mantel, JA21.
- 5715 De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. We stemmen voor deze motie, zolang deze de inspraak- en bezwaarmogelijkheden van bewoners niet schaadt.
- De **VOORZITTER**: De heer Roosendaal van de VVD.
- 5720 De heer **ROOSENDAAL** (VVD): We stemmen tegen deze motie, omdat we ervan uitgaan dat de toezeggingen door het college om de vergunning met spoed te verwerken, gestand gehouden wordt gedaan.
- De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest, Partij van de Ouderen.
- 5725 Mevrouw **VAN SOEST** (PvdO): Ja, voorzitter, even voor het verslag. Wij hebben de moties niet ingetrokken, maar we hebben ze on hold gezet.

De **VOORZITTER**: Ja, technisch is dat eigenlijk hetzelfde, want u moet hem toch de volgende keer weer inbrengen.

5730

Anderen nog een stemverklaring? Ja. Dat is Statenlid Kostić.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Wij stemmen tegen deze motie, omdat het een soort carte blanche is aan Tata Steel om door te gaan met wat zij noemen 'groen staalplan', wat wij een greenwashing staalplan vinden zonder enige waarborg voor de gezondheid van mensen op dit moment. Dus het lijkt me duidelijk een 'nee'.

5735

De **VOORZITTER**: Wenst iemand aantekening of hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor motie 14. De stemming is gesloten.

5740

Motie 14 'Vergunningverlening Groen Staal: snelheid geboden', ingediend door SP en Partij van de Ouderen.

Motie 14 is met 35 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, DENK en Fractie Baljeu.

5745

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 15, ingediend door de Partij voor de Dieren en de SP. De titel is Onderzoek intrekken stikstofvergunningen opkoop Schiphol. Iemand die een stemverklaring wil? Ja. Dat is mevrouw Er van GroenLinks.

5750

Statenlid **ER** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Als iets juridisch niet mogelijk is, dan is dat nu eenmaal zo helaas. Dat neemt niet weg dat wij het ontzettend kwalijk vinden dat Schiphol dit kan doen op deze manier. We hebben wel van de gedeputeerde een toezegging gehoord dat we binnenkort meer over deze juridische onderbouwing gaan ontvangen. Die onderbouwing zullen wij dan ook afwachten. Voor nu vinden we de motie daarom overbodig.

5755

De **VOORZITTER**: De heer Hartog van JA21. [...] Ja, ik wilde u toch even laten zien dat ik wel degelijk kan opletten, ook al heb ik mijn bril niet op. De heer Leerink van de PvdA.

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter, ik sluit mij aan bij de stemverklaring van GroenLinks.

5760

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Wenst iemand aantekening? Dan open ik nu- De heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ik wens mij te onthouden van stemming.

5765

De **VOORZITTER**: 47 geldige stemmen met één onthouding. De heer Terwal wordt geacht niet te stemmen. Dat betekent dat u de knopjes niet hoeft aan te raken. Verder iemand nog aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 15. Er kunnen 47 stemmen worden uitgebracht. 47 stemmen zijn uitgebracht.

5770

Motie 15 'Onderzoek intrekken stikstofvergunningen opkoop Schiphol', ingediend door Partij voor de Dieren en SP.

Motie 15 is met 7 stemmen voor, 40 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie.

5775

De **VOORZITTER**: De laatste motie Vreemd aan de Orde van de Dag was motie 16, ingediend door Namens Noord-Hollanders.. Wenst iemand aantekening? Ja, dat is de heer Van Hooff van JA21.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, kunt u mij nog opnieuw aanmelden alstublieft?

5780

De **VOORZITTER**: Hoe bedoelt u?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): U zei 'Van Hooff van JA21', maar ik ben Van Hooff van de PVV.

5785

De **VOORZITTER**: Ja, dat is waar. Ik neem het allemaal terug.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Ik zit er wel naast, voorzitter, maar ik ben het niet.

De **VOORZITTER**: Ik was al aan het oefenen voor de volgende periode.

5790

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dan ben ik er niet bij.

De **VOORZITTER**: Daar lacht u nu om, maar ik kan u vertellen: samen met de griffier zien wij daar het minst naar uit als er straks allemaal nieuwe namen op dit lijstje staan, want dat wordt knap oefenen. Maar meneer Van Hooff van de PVV, gaat uw gang.

5795

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dank u wel. Voorzitter, bij het aanvaarden van ons ambt als lid Provinciale Staten hebben wij een aantal zaken beloofd c.q. gezworen. Daarbij is integriteit een hoofditem. Dat geldt ook voor bestuurders, ambtenaren en zeer zeker voor ons Statenleden hier in deze zaal. Daarom vind ik, onze fractie, deze motie volstrekt overbodig. We zullen daarom tegenstemmen. Dank u wel.

5800

De **VOORZITTER**: Nog anderen die aantekening- Ja, de heer Zoon van Partij voor de Dieren.

5805

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, het is een stemverklaring, voorzitter. Ik ben zelf betrokken bij het inwerkprogramma. Ik denk dat we daar heel veel ruimte gaan geven aan juist grensoverschrijdend gedrag en integriteit. Ik zie deze motie eigenlijk als overbodig, als bestaand beleid, maar de tekst is goed. Daarom zullen we voorstemmen.

5810

De **VOORZITTER**: Nog anderen? Ja. De heer Leerink van de PvdA.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, voorzitter, ook wat ons betreft is het een belangrijk onderwerp en goed dat het een plek krijgt binnen het inwerkprogramma. Wat ons betreft is het proces, oftewel het er met elkaar over hebben, minstens zo belangrijk als de tekst die je uiteindelijk vastlegt. Dus wij gaan voor dat proces aan het begin van de volgende periode met de Staten. Als dat dan eventueel leidt tot een tekst, dan is dat uitstekend. Maar in die volgorde. Dus we stemmen tegen de motie.

5815

De **VOORZITTER**: Nog anderen? Een aantekening? Hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor motie 16. Er kunnen weer 48 stemmen worden uitgebracht. 48 stemmen zijn uitgebracht.

5820

Motie 16 'Grensoverschrijdend gedrag onderdeel integriteit', ingediend door Namens Noord-Hollanders..

5825

Motie 16 is met 5 stemmen voor en 43 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: Dan gaan we stemmen over de actualiteit die is ingediend door- Nee, er zijn geen moties meer bij ingediend, want de motie die is ingediend bij de actualiteit was volgens mij motie 17 en die is ingetrokken door mevrouw Alberts.

5830

Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie (VD-5)

Dan gaan we stemmen bij agendapunt 9. Dat was voordracht 5, de eindrapportage Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie. Als ik alles goed op een rijtje heb, dan komt als eerste in stemming motie 18, ingediend door de SP: Geen rem op Landbouw- en Voedseltransitie. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 18. 48 stemmen binnen. De stemming is gesloten.

5835

Motie 18 'Geen rem op Landbouw- en Voedseltransitie', ingediend door SP.

5840

Motie 18 is met 8 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, Partij van de Ouderen en DENK.

- 5845 De **VOORZITTER**: De volgende motie die bij agendapunt 9 is ingediend, is motie 19, ingediend door het CDA, met als titel Aanpassingen voedselvisie naar aanleiding van rapport Rekenkamer. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Iemand aantekening? Hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor motie 19. 48 stemmen zijn binnen.
- 5850 Motie 19 'Aanpassingen voedselvisie naar aanleiding van rapport Rekenkamer', ingediend door CDA.
Motie 19 is met 11 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Partij van de Ouderen, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 5855 De **VOORZITTER**: De volgende motie ingediend bij agendapunt 9 was de motie 20, ingediend door GroenLinks, PvdA en D66. Titel: Voedselvisie Noord-Holland basis voor Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Iemand aantekening? Iemand stemverklaring? Hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 20. 48 stemmen zijn binnen. De stemming is gesloten. Er ging wat mis, hoorde ik net.
- 5860 Motie 20 'Voedselvisie Noord-Holland basis voor Provinciaal Programma Landelijk Gebied', ingediend door GroenLinks, PvdA en D66.
Motie 20 is met 33 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PvdA (1stem), JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Partij van de Ouderen, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 5865 De **VOORZITTER**: De volgende motie die is ingediend bij agendapunt 9 is motie 21, ingediend door Forum voor Democratie: Empirische check op het AERIUS-model. Wenst iemand een stemverklaring? Aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan breng ik nu in stemming motie 21. Eén iemand moet nog stemmen. Ja, de stemming is gesloten.
- 5870 Motie 21 'Empirische check op het AERIUS-model', ingediend door Forum voor Democratie.
Motie 21 is met 12 stemmen voor en 36 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV en Fractie Baljeu.
- 5875 De **VOORZITTER**: Motie 22 is ingetrokken, aangehouden. Dan gaan we naar motie 23 die is ingediend bij agendapunt 9. Ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en de SP. Titel is Toets subsidies provincie voor landbouw aan doelen Voedselvisie. Iemand die een stemverklaring wenst? Iemand aantekening? Hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 23.
- 5880 Er zijn 24 stemmen voor en 24 stemmen tegen. De stemmen staken bij motie 23.
Ja, zoals u weet, moet zo'n motie terugkomen in een volgende vergadering.
- 5885 O, dat kan niet. We hebben maar 48 stemmen.
- Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): [sorry, flauw grapje]
- 5890 De **VOORZITTER**: Dat is geen flauw grapje, want, met alle respect, maar u hoort niet aan het knopje te zitten van een ander statenlid. Het was een ex aequo stemming. Dat betekent dat deze motie nog een keer terug moet komen. Dat betekent dat we op de afscheidsvergadering deze motie nog een keer in stemming gaan brengen. Dus motie 23, ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en de SP, met als titel Toets subsidies provincie voor landbouw aan doelen Voedselvisie, daar staken de stemmen en die brengen wij nog een keer in stemming op de afscheidsvergadering op 28 maart.
- 5895 Dan zijn wij aanbeld bij de stemming over voordracht 5, het eindrapport van de Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie. Graag even uw aandacht. Graag even uw aandacht. U mag straks helemaal los als we klaar zijn. Maar nu gaan we voordracht 5 in stemming brengen. Dat was agendapunt 9. Is er iemand die hier een stemverklaring- De heer Van Hooff van de PVV.
- 5900 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, uit het rapport komt naar voren dat de provincie nog meer zou moeten doen om doelstellingen inzake onder andere biodiversiteit en stikstof te behalen. De PVV vreest een scenario zoals in Sri Lanka, waarbij een vergelijkbare

5905 transitie, de vergroening landbouw, resulteerde in een voedselcrisis en een faillissement van een land. De PVV kan alleen maar oproepen, zeker in deze onzekere tijden wat voedselzekerheid betreft, waar mogelijk niet mee te werken aan deze transitie. Wij zullen dus tegenstemmen. Dank u wel.

5910 De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Iemand aantekening? Hoofdelijke stemming? Dan breng ik nu voordracht 5, eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie in stemming. De stemming is gesloten.

5915 Voordracht Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw- en Voedseltransitie (VD-5). Voordracht VD-5 is met 35 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

Verhogen krediet strategische grondaankopen (VD-12)

5920 De **VOORZITTER**: Gaan we nu over tot de stemming bij agendapunt 10. Dat is voordracht 12, het verhogen van het krediet strategische grondaankopen. Motie 24 is daarbij ingetrokken. Motie 25 is ook daarbij ingetrokken. Of aangehouden. Motie 26 is ook aangehouden. Dan komen we eigenlijk toe aan de stemming over de voordracht zelf. Dus ik breng nu in stemming voordracht 12, Verhogen krediet strategische grondaankopen. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Ja. De heer Deen, PVV.

5925 De heer **DEEN** (PVV): Ja, voorzitter, hoewel in de voordracht wordt gesproken over een breed inzetbaar krediet is de kans groot dat het voor het irrationele stikstofbeleid wordt ingezet, een beleid wat we principieel afkeuren. Daarom zullen wij ook tegen deze voordracht stemmen. Dank u wel.

5930 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

5935 Statenlid **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ja, wij vinden juist door de beantwoording van gedeputeerde Rommel, waarin zij duidelijk aangaf dit te willen gebruiken voor extensivering en in lijn met de Voedselvisie- Daarom gaan wij voor de voordracht stemmen.

5940 De **VOORZITTER**: Anderen die nog een stemverklaring willen? Een aantekening? Hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 12. De stemming is gesloten. 48 stemmen zijn uitgebracht.

Voordracht Verhogen krediet strategische grondaankopen (VD-12). Voordracht VD-12 is met 39 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

5945 De **VOORZITTER**: Dan komen we bij punt 11, voordracht 14, de Termijnagenda Metropoolregio Amsterdam. Daar is motie 27 ingediend door de SP, Partij van de Ouderen en de Partij voor de Dieren met als titel Een sterke MRA heeft natuur nodig. Is er iemand die een stemverklaring wenst af te leggen? Aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 27. 48 stemmen zijn uitgebracht. De stemming is gesloten.

5950 Motie 27 'Een sterke MRA heeft natuur nodig', ingediend door SP, Partij van de Ouderen en Partij voor de Dieren.

5955 Motie 27 is met 9 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, Partij van de Ouderen, DENK en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 14, de Termijnagenda van de Metropoolregio Amsterdam. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Aantekening of hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 14. 48 stemmen binnen.

5960 Voordracht Termijnagenda MRA (VD-14). Voordracht VD-14 is met 43 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren en PVV.

Eerste begrotingswijziging 2023 (VD-9).

5965

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 12, voordracht 9, de eerste begrotingswijziging 2023. Daar is een amendement op ingediend, amendement 5, ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en SP, met als titel Slimmer omgaan met maatschappelijk geld. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan breng ik nu in stemming amendement 5. Er blijft ergens één vinger hangen. 48 stemmen binnen. De stemming is gesloten.

5970

Amendement 5 'Slimmer omgaan met maatschappelijk geld', ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en SP.

5975

Amendement 5 is met 8 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, Partij van de Ouderen en DENK.

5980

De **VOORZITTER**: Vervolgens breng ik in stemming motie 28, ingediend bij voordracht 9, de eerste begrotingswijziging 2023. Die is ingediend door Partij voor de Dieren en DENK. De titel is Geen geld naar greenwashing. Iemand met een stemverklaring? Aantekening of hoofdelijke stemming? Nee? Dan open ik de stemming voor motie 28. Er zijn nog een paar twijfelaars. Heeft er iemand technische problemen? 48 stemmen zijn binnen. De stemming is gesloten.

5985

Motie 28 'Geen geld naar greenwashing', ingediend door Partij voor de Dieren en DENK.

Motie 28 is met 7 stemmen voor en 41 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en DENK.

5990

De **VOORZITTER**: Vervolgens kom ik bij motie 29, ingediend door Partij voor de Dieren en DENK, met als titel Bescherming gezondheid, water en natuur tegen vislood. Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 29. 48 stemmen binnen.

5995

Motie 29 'Bescherming gezondheid, water en natuur tegen vislood', ingediend door Partij voor de Dieren en DENK.

Motie 29 is met 11 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66 (1 stem), Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, Partij van de Ouderen, DENK en Fractie Baljeu.

6000

De **VOORZITTER**: Motie 30 is aangehouden. Dan kom ik nu tot de stemming over voordracht 9, de Eerste begrotingswijziging 2023. Is er iemand die een stemverklaring wil? De heer Hartog van JA21.

6005

De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter, zoals tijdens de commissie duidelijk besproken, zijn wij er een tegenstander van om de middelen die nu onttrokken worden voor doortrekking van de Noord/Zuidlijn alsmede de extra VTH-taken te onttrekken aan de algemene reserve. Wij hadden dat graag anders gezien. Dat is de reden waarom we tegen stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Dessing van Forum voor Democratie.

6010

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. In aansluiting op mijn stemverklaring die ik bij het iMPI heb gedaan, wil ik die herhalen, omdat het iMPI deel uitmaakt van deze begrotingswijziging. Daarnaast willen we nogmaals aangeven dat we ons zorgen maken over de uitgavenstijging. We willen wel aangeven dat we het budget voor Noord/Zuidlijn wel steunen. Dus we zullen met die aantekening deze begrotingswijziging steunen. Dank u wel.

6015

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Nog anderen met een stemverklaring? Met een aantekening? Mensen die een hoofdelijke stemming wensen? Zo niet, dan breng ik nu in stemming voordracht 9, de Eerste begrotingswijziging 2023. De stemming is geopend. 48 stemmen zijn uitgebracht.

6020

Voordracht Eerste begrotingswijziging 2023 (VD-9).

Voordracht VD-9 is met 39 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Partij voor de Dieren en PVV.

De **VOORZITTER**: Vervolgens breng ik in stemming voordracht 10. Dat is de Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 tot en met 14
6025 maart 2022. Daar zijn verder geen moties of amendementen- Natuurlijk. Er is één amendement. Excuses. Amendement 6, ingediend door GroenLinks, D66, SP, DENK, PvdA, CDA, Partij voor de Dieren, VVD, ChristenUnie, Namens Noord-Hollanders. en Partij van de Ouderen. Amendement 6. Is er iemand die een stemverklaring wenst? De heer Van Hooff van de PVV.

6030 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het gebeuren in Turkije is vreselijk en de gevolgen ten hemel schreiend. Niemand, ook de PVV niet, zal dat ontkennen. Maar, voorzitter, het schenken van belastinggeld dat niet van welke fractie dan ook is, vinden wij geen goede zaak. Wanneer wij als Statenleden iets willen doen, dan doet de fractie van de PVV mee, maar met privé-geld; geen fractiegeld. Onze fractie gaat dus niet akkoord met dit overigens
6035 goedbedoelde, op emoties genomen besluit. Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De heer Dessing van Forum voor Democratie.

6040 De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ook ik sluit me aan bij de woorden dat de ramp natuurlijk vreselijk is en dat het leed niet te overzien is. Dus laat dat gezegd zijn. Maar er vinden in de wereld regelmatig rampen plaats, waar we als Nederland, trouwens ook bij deze ramp, van rijkswege uit snel met hulp gekomen zijn én bij de bevolking veel geld hebben opgehaald. Maar daarom vinden we niet dat we het belastinggeld van deze fractiebudgetten ook nog eens een
6045 keer hiervoor moeten gebruiken. Dus daarom zullen wij hier tegenstemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg, JA21.

6050 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Het is best wel een lastig onderwerp. Het werd net al even een paar keer gezegd. Het raakt ons ook wat er is gebeurd in Turkije en Syrië. En zeker als ik net ook Emre hoor spreken over wat zijn ervaring is, dan raakt dat ons. Maar we zien wel een paar praktische bezwaren waarom wij dit niet kunnen steunen. Wij vragen ons bijvoorbeeld af: waarom zouden we deze ramp nou wel ondersteunen, de mensen die daar nu zijn, en dan andere keren niet. Dat vinden wij in beginsel onrechtvaardig. Ten tweede denken we dan ook, als we dit doen: waar eindigt dit dan? Waar gaan we dan nog meer allemaal geld aan
6055 besteden. Want we zijn tenslotte de provincie Noord-Holland; niet een Europese Unie of wat dan ook. Het valt niet onder onze bevoegdheid, hoe graag we die mensen ook zouden willen helpen met dit geld. En afrondend, het is geld van de inwoners van Noord-Holland of die vanuit het Provinciefonds naar ons toe zijn gekomen. Die hebben dit geld opgebracht. Dat wordt uiteindelijk verdeeld over de fracties. Wij denken dat het niet rechtmatig is om dat opgebrachte geld van de
6060 mensen op deze manier te verdelen. Maar, zoals net al even werd gezegd: als hier een actie in Provinciale Staten wordt opgezet om geld te doneren, dan toon ik mij zeker bereid, en ik denk de fractie net zo goed, om daar privé-geld in te stoppen. Dank u wel.

6065 De **VOORZITTER**: Anderen nog met een stemverklaring? Ja. De heer Baljeu.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Dank u, voorzitter. Ja, de ramp is verschrikkelijk. Verschillende bevingen na elkaar. Het is altijd sympathiek om te helpen. Nu wordt er voorgesteld om het geld van spaarzame fracties te gebruiken voor een ander doel dan bestemd. Het is willekeur: bij de ene ramp wel en bij de andere niet. Het is geen taak van de provincie. Daarom stemmen wij
6070 tegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja. Mevrouw Van Geffen.

6075 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik heb eigenlijk een punt van orde. Ik hoor een paar stemverklaringen, waarvan ik vind dat ze eigenlijk in het debat thuis hadden gehoord. Dan kunnen wij daar ook wat tegenover zetten. Ik vind het jammer dat deze bijdragen niet in het debat zijn gedaan, maar nu in heel lange stemverklaringen hier terechtkomen.

6080 De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die een stemverklaring willen uitbrengen? Aantekening? Hoofdelijke stemming? Dan breng ik nu amendement 6 in stemming. 48 stemmen zijn uitgebracht.

Amendement 6 'Steun aan slachtoffers aardbevingen Turkije en Syrië', ingediend door GroenLinks, D66, SP, DENK, PvdA, Partij voor de Dieren, VVD, ChristenUnie, CDA, Partij van de Ouderen en Namens Noord-Hollanders..

Amendement 6 is met 40 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV en Fractie Baljeu.

De **VOORZITTER**: Dan kan ik nu wel voordracht 10, Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen periode '21-'22 in stemming brengen. Is er iemand die een stemverklaring wil afgeven? Aantekening of hoofdelijke stemming? Zo niet, dan breng ik nu in stemming voordracht 10.

Voordracht Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2021 t/m 14 maart 2022 (VD-10).

Voordracht VD-10 is met algemene stemmen aangenomen.

Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD-7).

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de stemming over agendapunt 14. Dat is voordracht 7. De Zienswijze Provinciale Staten op de Kadernota 2024- Die hebben we gehamerd. Dat is waar.

Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16).

De **VOORZITTER**: Dan ben ik al bij agendapunt 15. Daar zijn twee amendementen ingediend door Partij voor de Dieren. Als eerste breng ik in stemming amendement 7, ingediend door Partij voor de Dieren, met als titel Informatie op website OD NHN m.b.t. natuur - en soortenbescherming. Wil iemand een stemverklaring? Aantekening of hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor amendement 7. 48 stemmen zijn uitgebracht. De stemming is gesloten.

Amendement 7 'Informatie op website OD NHN m.b.t. natuur - en soortenbescherming', ingediend door Partij voor de Dieren.

Amendement 7 is met 30 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: Het volgende amendement wat is ingebracht op voordracht 16, dat is amendement 8, ingebracht door Partij voor de Dieren: Aandacht voor dierenwelzijn in lijn met Voedselvisie. Iemand een stemverklaring? Aantekening of hoofdelijke stemming? Dan open ik nu de stemming voor amendement 8. 48 stemmen zijn uitgebracht.

Amendement 8 'Aandacht voor dierenwelzijn in lijn met Voedselvisie', ingediend door Partij voor de Dieren.

Amendement 8 is met 29 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Partij van de Ouderen, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de stemming van het initiatiefvoorstel, waarbij we twee gewijzigde voorstellen hebben door amendementen 7 en 8. Als eerste in stemming breng ik besluit 16-Aan, die gewijzigd is door amendement 7. Of was het nummer 8? Oké. Om het gemakkelijk te maken. Dus besluit 16-A is gewijzigd door het zojuist aangenomen amendement 8. Maar ik breng nu in stemming het initiatiefvoorstel besluit 16-A. Wie wenst een stemverklaring? Iemand hoofdelijke stemming? Nee? Aantekening ook niet? Dan open ik nu de stemming voor het gewijzigde besluit 16-A. 48 stemmen zijn uitgebracht.

Voordracht Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16-A).

Voordracht VD-16-A is met 29 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Partij van de Ouderen, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

6145 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming initiatiefvoorstel besluit 16-B. Deze is gewijzigd door amendement 7. Is er iemand die een stemverklaring wenst? Hoofdelijke stemming? Eerst aantekening natuurlijk en dan hoofdelijke stemming? Zo niet, dan breng ik nu in stemming besluit 16-B. 48 stemmen zijn uitgebracht.

6150 Voordracht Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16-B).

Voordracht VD-16-B is met 31 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, Partij van de Ouderen, Fractie en Namens Noord-Hollanders..

6155 De **VOORZITTER**: Breng ik nu voorts in stemming besluit 16-C. Is er iemand die een stemverklaring wenst af te leggen? Aantekening? Hoofdelijke stemming? De stemming voor besluit 16-C is nu geopend. 48 stemmen zijn binnen.

6160 Voordracht Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16-C).

Voordracht VD-16-C is met 18 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, Partij van de Ouderen en DENK.

6165 De **VOORZITTER**: Breng ik nu in stemming besluit 16-D. Is er iemand die een stemverklaring wenst af te leggen, een aantekening wenst of een hoofdelijke stemming? Mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Een stemverklaring, meneer de voorzitter. Wij moeten tegen dit onderdeel van de voordracht stemmen, maar dringen erop aan dat we dit meenemen in het evenementenbeleid dat in september van dit jaar zal voorliggen, waarbij dit wat ons betreft zeer zwaarwegend zal zijn.

6170 De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Zo niet- Ook geen aantekening of hoofdelijke stemming. Dan breng ik nu in stemming besluit 16-D. Nu moet die openstaan. Het zal toch niet gebeuren. 48 stemmen zijn uitgebracht.

Voordracht Initiatiefvoorstel PvdD "Een kleine stap voor de provincie, een wereld van verschil voor de dieren" (VD-16-D).

6180 Voordracht VD-16-D is met 16 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP en DENK.

De **VOORZITTER**: 16-E is ingetrokken.

19. Sluiting

6185 De **VOORZITTER**: Dat betekent dat, dames en heren, dat wij voor vanavond aan het eind zijn gekomen van deze vergadering. Dit is de laatste formele vergadering geweest van deze Staten. 28 maart hebben we natuurlijk nog een afscheidsvergadering. Maar zoals u weet, de verkiezingen zijn op 15 maart. We gaan dan nog wel stemmen over één motie. U kunt op dat moment ook nog gewoon stemmen. Desalniettemin, omdat we er toch een beetje vanuit gegaan zijn dat dit eigenlijk geen afscheidsvergadering is, wil ik u in ieder geval voor de afgelopen jaren al op deze wijze enorm bedanken voor uw inzet, uw constructieve bijdragen. Maar wat ik vooral heel belangrijk vind, is de bestuurscultuur van Noord-Holland. Ik vond het een plezier om de afgelopen vier jaar te mogen voorzitten. En natuurlijk, overal gebeurt er weleens iets, maar zolang wij met elkaar het respect hebben om op de bal te spelen en niet op de persoon kun je ook een stevig debat met elkaar voeren. Ik wil u daar hartelijk voor bedanken, mede namens het college van GS. Natuurlijk de griffie, die al die tijd denk ik ons meer dan goed heeft bijgestaan. De ambtelijke ondersteuning.

6200 [Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: En de rest bewaar ik natuurlijk voor de laatste, echte afscheidsvergadering. Dank u wel en een fijne avond. De vergadering is gesloten.

6205 *Sluiting om 20.47 uur*